

העולם הזה

הסיפור המלא של המהפך

דב יודקובסקי,
ארנון מוזס,
ג'ודי מוזס
ובולה מוזס

שושלת ביידיענות אחרונות

אמרת *jet* והיא הופיעה

משחק. אני זו בגמישות, מגיב
במהירות ופתוח לכל האפשרויות.
מגה ג'ט 131 - עוד לא אמרת ג'ט
והיא הופיעה.

כשהמשחק נגמר והיציעים
ריקים, כשיושבים על הספסל
ונוזרים בסלים, יש טעם חזק של
ניצחון. מגה ג'ט 131, נעל הכדורסל
שהופיעה בחיי, הולכת איתי לכל

נעל הכדורסל החדשה של מגה, בעלת מגיני קרסול אחוריים, בולמי
זעזועים ורפידה אנטומית, ההופכים אותה לנעל מקצועית ברמה בינלאומית.

MEGA *jet*

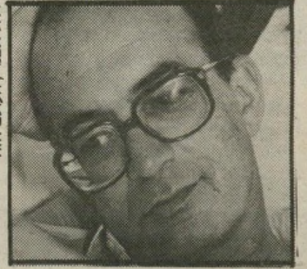
מאניה דפרסיה

ישעיהו ליבוביץ' על מישחקי הכדורגל (עמוד 10)

גוש עכשיו

בעיקר דיבורים. שתי תנועות הרחוב הגדולות בישראל במשבר. למה "שלום עכשיו" וגוש"אמונים" לא משפיעות יותר (עמוד 12)

אופטימי

רחל אבנרי, העולם הזה

גם יוסי שריד לא יכול להשפיע. השמאל הישראלי רואה את השלום באופק. שריד לא מאמין שיצחק שמיר יטרפד את התהליך (עמוד 18)

מישפחה שכזו

אחרי ששכב עם גיסתו, אשתו, ואחייניתו, נבגשו שלושתן. המישפחה מאשימה את פליכס סבאג ברצח (עמוד 48)

ידידות שכזו

נצריא

מוחמד שויר, הרוצח מיבן, העריץ את חבריה הכנסת דויד ליבאי. המילים האחרונות במכתב הופנו דווקא לעורך-הדין (עמוד 41)

בתוך הגליון

- 26 לילות ישראל — אנדה אמריקאית
- 28 חוג הסילון — מסורת יפאנית עתיקה-יומין
- 30 דף חדש — על אוסישמיית, ויסבלדון והברית-החדשה
- 30 מזה הם אומרים — תמר פלג, אבשלום וילן
- 32 אהרון בר, מיכאל ברוזהר, איה קרן, עדי סלמור
- 35 ניסן שפירא — אולי הציוני האחרון
- 36 תשבצות
- 37 הורוסקופ — על נחשים ועקרבים
- 38 רחל המרחלת — ציצים במקום ציציות
- 41 ידידות מוזרה — הויד ליבאי ומוחמד שויר
- דיעה אחרת — מרדכי הורוביץ • רענן לוריא • אורי דן • דניאלה אשכנזי • שמואל שטרן • ענת נפנידסמרי • עיתונות ערבית • ליפשיץ והחברים של אופירה
- 42 תמרוזום — מן הרולס אל הכלא
- 48 רצח — משולש רומנטי מעוות
- 48 תצלומי השער: רחל אבנרי, ציון צפירי וצבי טל

- 4 קורא יקר — פנישה בכלא
- 4 מיכתבים — לפי השעון הביולוגי
- 5 עימות — אדם קלר ושרהביטחון
- 6 תשקיף — פנל עם כוסיחה
- 6 ידיעות אחרונות — נוקאאוט בסיבוב ה-15
- 10 במדינה — פצצת זמן
- 10 כדורגל — לפני ואחרי
- 12 גרש אמונים — שתיקה מיסין
- 13 שלום עכשיו — שיתוק מסמאל
- 15 הנדון — מחיר השררה
- 16 אנשים — מנכ"ל בלי סלפון
- יוסי שריד — את פרס ואותי שונאים
- בנול סביבות הפוכות
- הן בדאמוין — אילו הייתי גרמני
- יומן אישי — זואי לאומני
- קולנוע — רק הקטן
- זה וגם זה — מטעבן

מיכתבים

תודה על המחמאה

על גילה ותפקידה של עובדת-הכנ"ס לשעבר (אנשים), העולם הזה (8.10.89)

אני מודה להעולם הזה על כך שבמדור אנשים הוא הצעיר אותי. תודה על המחמאה.

לידיעתכם: כבר למעלה משלוש שנים חל-פו מאז שהצטרפתי לגימלא-הכנסת ופרשתי מעבודתי (שבה מעולם לא הייתי מזכירתו האישית של מישור), עוד בתקופת כהונתו של שלמה הילל כיו"ר-הכנסת וזמן רב לפני בחירתו של היו"ר הנוכחי, רב שילנסקי. חיה מן, ירושלים

גאולה לעולם

על זהותו של מברך שר-הביטחון ("מי לא", "איש-השנה תשמ"ט", העולם הזה (27.9.89).

כבר אמרו חז"ל: כל המביא דבר בשם אומי, רוי, מביא גאולה לעולם. לדעתי, כל שכן מי שמביא את השם של האומר. אם כן: הרב הנכבד המברך את שר-הביט

מילים לפי מידה

על מות דן בן-אמוץ ("הסוף", העולם הזה (25.10.89).

מיספר מילים, לפי מידותיו של דן בן-אמוץ המנוח:

המוכשר למצות/את חייו עד תומם/לא יקשה לחצות/את נתיב הדומם.

מולה בריקמא, חר-אביב

לפי השעון הביולוגי

עוד על מות דן בן-אמוץ ("הסוף", העולם הזה (25.10.89).

גיל הפטירה הנורמלי של האדם הוא, לפי מחקר מדעי ולפי עיקרון השעון הביולוגי, 150 שנה לפחות. דן בן-אמוץ היה יכול לחיות עוד 50 שנה לפחות, חיים של פעילות פורייה, מאבקים למען הרמקוטיה, הצדק והשלום וליהנות יפה מחיים אלה, לולא היה קורבן של אורח-חיים ההורס את האורגניזם לאט-לאט.

לפני חצי שנה בערך מצאתי לנכון לשלוח אליו גלויה, שבה הסברתי לו שהוא יכול להיחלץ ממחלתו על-ידי הניתקות מהמדיצין-נה המוקבלת, ולעלות על דרך הרפוי הטיב-עיהעצמי (הצמחוני-טיבעוני).

שלום וזמיר,

(המרצה והעונה על שאלות בנושא הרפוי הטיבעי. בן 67 המרגיש כבן 27), אמירים

דרגה של אמנות

עוד על מות דן בן-אמוץ ("הסוף", העולם הזה (25.10.89).

יורשה לי לחרוג מהשכחים המהדרים לרן בן-אמוץ מכל במה.

לדעתי כתיבתו היתה כתיבה של כדרן ממוסחר, שתכונתו הבולטת היתה גסות-דיוח (ובמובן זה השתלב יפה במנטאליות הישרא-לית, דבר שכה שאף אליו).

השבת היחיד שאוכל לומר לזכותו: הוא העלה את גסות-דיוחו לדרגה של אמנות.

אלי ענתבי, פחדתיקווה

בהסכמה וברצון

על טיב הטרנאספר המוצע על-ידי תנועת מולדת (ולתת להם הצעה שאי-אפשר לסרב לה", העולם הזה (6.9.89).

ראשית, אני מבקש לאשר כי העולם הזה עמד בהסכם בינינו ופירסם את דבריי בראיון כלשונם. אמנם היו השמטות של דברים חסר-בים, בגלל קוצר המצע, אבל עיקרי הדברים הובאו.

מהיכרות רבת-שנים עם אורי אבנרי ידעתי שכך יהיה ה"גניצתי" בנויכוח על כך עם חברים.

שנית: בגיליון העולם הזה של ערב ראש-השנה תש"ן נכתב שאני מציע, לגרש את מיליון וחצי הפלסטינים מהגדה והרצועה, או את כל שניים וחצי מיליון הפלסטינים החיים כיום בין הירדן והים.

והרי אבנרי שמע אותי בהרחבה והוא יודע שאיננו ממליצים על גירוש וטרנאספר בכ"פ (פיה), אלא על חילופי-אוכלוסין (טרנאספר בהסכמה וברצון).

מעולם לא אמרנו "גירוש". לגבי ערביי ישראל לא אמרנו אפילו זאת, אלא שזכויותיהם יושגו בכך שימלאו את ה"חובות האזרחיות".

או מדוע העולם הזה מרביק לי ולתנועת דברים אחרים?

ח"צ רחבעם זאבי, ירושלים

רוף והאקרה של שליטים מקומיים, הרי כרצעת-הביטחון על אחת כמה וכמה.

פגישה בכלא

כתב "העולם הזה" פתח בחקירה ודר בר עם אנשים משני עברי הגבול. הריעה של כולם היתה כי שואה נדרגה מומן בכלא. היו שהסיפו פרטים מבחילים.

לא היתה כל אפשרות לברר את האמת, אלא זו לבקש רשות לבקר בכלא חיאם, ולראות את שוהא.

הכתב שלנו פנה לשליטונות צה"ל כדי לקבל רשות לבקר בחיאם. הוא נתקל בסירוב מחלט. אנשי-הקשר הישראליים גם סירבו להעביר שאלה בעניין זה לצדל.

לסירוב כזה יכול היה להיות רק הסבר סביר אחד: יש מה להסתיר. ומכאן ההנחה הברורה: שוהא אינה חיה עוד. שהרי אילו היתה חיה, מדוע לא הוצגה לפני עיתונאים? מדוע לא נמסרה לפחות תמונה עדכנית שלה, המוכיחה כי היתה חיה בתאריך כלשהו?

על סמך הנתונים האלה פירסמנו, לפני שבועיים (העולם הזה (17.10.89) את הכתבה תחת הכותרת "שוהא נרצחה", שהכילה את כל הפרטים שהיו ידועים לנו, ובכללם גם הכחשת דובר-צה"ל.

השבוע טען נגדי איש משרד-הביטחון כי הידיעה על מותה של שוהא אינה אמת. הוא הודיע לי ששוהא חיה בכלא חיאם. לדבריו, עיתונאי צרפתי אף השיג מהגנרל לחד רשות לבקר בכלא, וראה אותה שם. הובטח לי שהתצלום יוצג גם בטלוויזיה הישראלית.

אם כן, אני שמח. אני שמח ששוהא לא נרצחה בלי דין ובלו דין. אם הכתבה שלנו הביאה לכך שניתנה למישהו רשות לראות אותה, ואם תבטיח שגם להבא תישאר בחיים — מה טוב.

אולם כאותה ההודמנות נתקלתי שוב בסירוב, כאשר ניקשתי לראות אותה במו עיני.

הסירוב המתמשך הזה להציג את שוהא בשארה לעיני עיתונאים ישראליים בכלל, ולעיני העולם הזה בפרט, אומר דרשני.

אם אין מה להסתיר, מדוע לא להראות? ואם אמנם שוהא חיה, אך אין מרשים לה לדבר עם עיתונאי ישראלי — מה הסיבה לכך? האם יש חשש שמא תגלה דברים על ההתנהגות כלפיה, ששילטונות-הביטחון ה"ישראליים", בעלי חסותו של צד"ל וכלא חיאם, אינם רוצים שיוודעו?

אני סבור כי פעלנו כאן לפי מיטב כללי המוסר העיתונאי, ושלל יכולנו לפעול אחרת. לכל היותר אני מוכן לקבל שמוטב היה להר סיף סימך-שאלה לכתרת: "שוהא נרצחה?"

ד. א. א. א.

קיא יני.

האם חיה או מתה שוהא בשארה, הצר-עירה הלבנונית שהתנקשה בחייו של הגנרל אנטואן לחז?

לפני כמה שבועות הסלתי על כתב העולם הזה בצפון, רונן בר, לברר שאלה זו. הגיעו אלינו שמועות עקשניות כאילו האשה נרצחה בכלא-חיאם, הידוע לשימצה.

מיד אחרי ההתנקשות, הודיע הגנרל לחד שהוא "ישפוט בעצמו" את המתנקשת בחייו. וזהי כמובן כדיתה גרועה — שקורבן של מעשה ישפוט את מי עשה את המעשה. נשאלת גם השאלה אם לחד בכלל מוסגל לשפוט מישהו. על פי הדיווחים שהגיעו אלינו, מצבו הבריאותי של לחד, כתוצאה מן ההתנקשות, הוא בכי רע. הוא מתקשה ברי-בור, ידו השמאלית משותקת, והוא ישן רוב הזמן.

לגבי המצב המיטפטי כמה שקרוי "רצח עת-הביטחון" שודר ערפל רב. מי הריבון

מתנקשת בשארה איפה היא?

בחבל-ארץ זה? מי בעל הסמכות השיפוטית? איזה חוק שורר שם, אם בכלל? מי מוסמך לשפוט?

יש שם כוח, שאינו אלא צבא-שכיריים מטעם ישראל. כל קיומו על ישראל. לחד עצמו מונה על-ידי ישראל, וקיים בחסותה. ישראל מממנת את החוקתו. אולם אין זה שטח-שיפוט של ישראל, ואין החוק הישראלי חל שם.

למעשה זהו מעין חלל ריק, שבו שולט דיקטטור צבאי בחסות של ארץ שכנה. על מה שמתרחש בכלא-חיאם נשמעו לאיחת שמור-עות מחרידות. ואם בכל לנכון שולטים האג-

הרב בכיוף מברך את רבין דמויות ידועות

חון (ראה תצלום) הוא אחד ממורי-ההוראה של ישיבת הרב קוק, הרב אברהם חיים בכיוף, יליד ירושלים ואחת מרמויותיה הידועות, בן העדה הבוכאריה.

יצחק אברהמוף, ירושלים

העולם הזה

השבועון של ישראל

העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סימון
מנהלת מחלקת-מדעיות:
רינה מיטרני

המערכת והמנהלה:
תל-אביב, רחוב גורדון 3
(ת.ד. 136, מיקד 61001)
טלפונים: 03-232262/3/4, 03-5230662
פקס: 03-245130
המוציא: העולם הזה בע"מ
הדפוס: הדפוס החדש
הפצה: גד
תל-אביב, יד הירוצים 7
טלפון: 03-377056

המנהל הכללי: דוד גרשנבוין

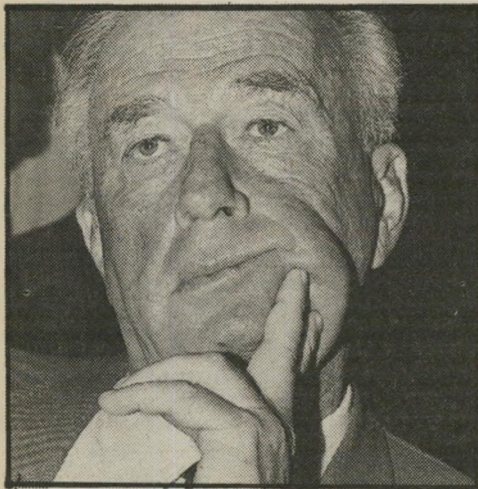
חולון, 30.9.1989
לכבוד
מר יצחק רבין
שר הביטחון,
הקריה,
תל-אביב.

שלום רב!
בשנתיים האחרונות הנני מודאג ונכלם, יותר ויותר, לנוכח מדיניות-הדיכוי האכזרית שאתה מנהל כנגד האוכלוסייה הפלסטינית בשטחים הכבושים.

"אינוני מסוגל לעשות שקר בנפשי..."

הזה. לחוק הנכפה בכוח-הזרוע, מבלי שלאנשים הכפופים לו ניתנה הזכות להביע את דעתם, אין כל תוקף מוסרי. גביית מס על-ידי ממשלה, שלא נבחרה על-ידי משלמיהם, היא שוד מוזיין לכל דבר.

צורקים לחלוטין תושבי בית-סאחור, כסירובם לשלם מיסים לשלטון-הכיבוש שנכפה עליהם כנגד רצונם, ואני מקווה בכל ליבי כי צה"ל ייכשל בניסיונותיו ובמאמציו לאכוף עליהם את גביית המס, וכי פעולתם תהיה דוגמה ומופת ליתר תושבי השטחים הכבושים. אני מקווה בכל ליבי כי צה"ל ייכשל בניסיונו לאכוף על תושבי השטחים הכבושים את החוק והסדר" שנבקעו על-ידי ממשלת-ישראל.

שרהביטחון רבין
"יהא עליך לסלא אחרי הצו..."

שלום רב,
אני מאשר קבלת מיכתבך מיום 30.9.89 אל שרהביטחון. צר לנו על דבריך.
ובאשר למילוי חובתך לכשתיקרא לשרות — יהא עליך למלא אחרי הצו כנדרש בחוק.

בברכה,
ת. ישראלי.

חולון, 15 באוקטובר 1989
לכבוד
מר ת. ישראלי,
לישבת שרהביטחון,
מישרדהביטחון,
הקריה,
תל-אביב.

שלום רב!

תודה לך על מיכתבך הקצר מיום 6 באוקטובר (ק/11101). גם לי צר מאוד על הדברים שכתבתי במיכתבי הקודם, ועוד יותר צר לי על-כך שמדיניותו של השר הממונה עליך מאלצת אותי להוסיף ולעמוד מאחורי דברים אלה.

הנני אורח מדינת-ישראל, אשר הוקמה בידי אנשים שהפרו כאופן שיטתי את חוקי המגדר הבריטי והקימו אירגונים, שמטרתם היתה לבצע את הפרת-החוק הזאת. השר הממונה עליך היה חבר באחד האירגונים האלה.

לאחר שקמה, ניהלו מדינת-ישראל וממשלתה מסע ממר שך, שנועד להביא כמה מיליונים מאורחי ברית-המועצות להפר את חוקי ברית-המועצות (כפי שהתקיימו עד באחרונה), באשר להגירה ובאשר לניהול פעילות לאומית-תרבותית בתחומי ברית-המועצות. ממשלת-ישראל אירגנה קבלות פנים רישמיות לכמה וכמה מן העוברים על החוק הסובייטי, כאשר הגיעו לישראל, והציגה אותם כגיבורים הראויים להיות לדוגמה ולמופת.

כאזרח מדינת-ישראל איני יכול, אם כן, לקבל את הטענה כי שמירת-החוק היא ערך מוחלט, הקיים בכל תנאי ובכל מצב. ישנם מצבים שבהם אין האדם חייב לציות לחוק. יתר על כן, ישנם מצבים שבהם חובתו המוסרית של האדם היא להפר את החוק.

הכסיס הראשון לקיום החוק הוא השתתפותם של הנשלטים בעיצובו של החוק ובכתיבתה של הממשלה האוכפת את החוק

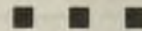
סרבן קלר
ולשאת בכל תוצאות סירובי..."

לאחר החנינה שהוענקה במיכתבך לארבעת חיילי גיבעתי, אינני מסוגל עוד ללבוש את מדי-צה"ל. חיילים הפורצים לבית ומתעללים התעללות סדיסטית באב מול עיני-ילדיו הם קלגסים; צבא המעניק חנינה לקלגסים הופך ככך לצבא קלגסים; ובצבא כזה איני יכול ואיני רוצה לשרת.
על כן הנני מודיעך כי אם אקרא לשרות-מילואים בצה"ל אסרב לפקודתו, ויהיו מה שהיהו התוצאות הכרוכות בסירובי.

בברכה
אדם קלר

לשעבר טוראי מא. 2213693 בצה"ל.

העתקים: אלוף פיקוד הדרום, מתן וילנאי
יחידת ד.צ. 03246, צה"ל

מישרד הביטחון.

לישבת שרהביטחון.

הקריה, ו' תשרי תש"ן, 6 אוק' 1989

11101/ק

לכבוד

מר אדם קלר,

רח' עזריאל 7,

חולון 58343.

ממשלת-ישראל לא נבחרה על-ידי התושבים האלה, ובכל הנוגע להם ממשלת-ישראל היא שילטון-עריצות בלתי-חוקי, שהתנגדות לו, היא לגיטימית ומוצדקת, כפי שהיתה התנגדותו של היישוב העברי לשלטון-הדיכוי הבריטי. יתר-על-כן, אין אני סבור כי לממשלת-ישראל ישנה זכות לכפות על אזרחים ישראלים ליטול חלק, ישיר או עקיף, במעשי דיכוי אכזרי המנוגרים למצפונם.

שוב אין אני מסוגל לעשות שקר בנפשי ולהקדיש מזמני ומכוחי לשרות בצה"ל, בעוד אני מקווה בכל ליבי שצה"ל ייכשל במשימה העיסית המוטלת עליו בשעה זאת, משימת ריכוז האכיפת-אדמה. איני יודע מרוע ירצה צה"ל לגייס אותי לשרותו במצב זה. אולם חוקי מדינת-ישראל מאפשרים לרשויות הצבאיות לנסות ולכפות עלי להמשיך ולמלא שרות-מילואים בצה"ל. אם ייעשה ניסיון כזה, תחייב אותי הכרתי המוסרית והמצפונית, כפי שציינתי במיכתבי הקודם, לסרב לשרת במילואים ולשאת בכל תוצאות סירובי.

בברכה,

אדם קלר,

רח' עזריאל 7,

חולון 58343.

העתקים: נשיא המדינה, חיים הרצוג.

יחידת ד.צ. 03246, צה"ל.

או מופים וחופים, המכים בתופים של לסנוצח על הסחולות של חיים נחמן ביאליק, הם במקורם שניים מעשרת בניו של בנימין בן יעקב. אבל מי הם מילילי וגיללילי, שלהם הר"ר רה ביאליק כשירפוימונו: חליל אל פייכס" **יעקב לב**, ראשון-לציון

● את מילילי וגיללילי לקח ביאליק מספר נחמיה, שבו סוזכרים השניים כבני-בנהגים. שהופקדו על כלי-שיר בכנס חנוכה חומס" ירושלים.

נערות נעלות

עוד על ראשי-תיבות.

זה זמן רב לא מצאתי במדור המיכתבים של העולם הזה פנייה של אייבי (או אוהדי) ראשי-תיבות ולכן אני מרשה לעצמי לשתף את הקוראים בראשי-תיבות חדשים שבהם נתקלתי באחרונה: המדובר בתוכנית לקידום נשים — נעלה — נערות ללימודי-הנדסה, שכשמה, כן מטרתה.

שלומית ברקאי, חיפה

ומישטרו. מדובר באנשים שנהגו מחופש" יצירה בארצם, מהערכה חברתית, מחופש" התבטאות פוליטי ומרמת-חיים גבוהה. מרוע הם הביטו בהערצה על רודן שהיה אויב ארצם ומישטרה, אשר בתחומי ארצו אף לא רצו לחיות והעדיפו דווקא את סביבתם ב"מערב הרקוב".

מסופקני אם הכמיהה לשלמות ולאוסופיה הניעה אותם. אולי היתה זאת שינאה עצמית דווקא? כנראה שמדובר במנגנון נפשי מורכב ביותר.

אם תומרקין רוצה להתחקות על מקורותיו של מנגנון זה, אני מציע שינסה לנתח את התנהגות-הרואה בעת השתתפות בהפגנות שלום עכשווי, או בעת ליווי אייבי נתן לבית הכלא.

חילוני החומות

עוד על זהותם של גיבורי שירי חיים נחמן ביאליק ("תמוריים", העולם הזה 6.9.89 והלאה).

בכל ראש-שנה הרב מטריד אותי מחדש. איזה מין תאריך זה לראש-שנה, א' בתשרי. לא קיץ ולא סתיו ובוודאי לא א' בינואר, המקובל בעולם כולו. בראש-שנה הזה ריפרפתי בתנ"ך ומה היא המילה הראשונה בזה בראשית. כמובן. וזאת הוכחה ניצחת שאכן א' בתשרי הוא לא רק ראש-שנה אלא ראש כל השנים. עובדה: במילה בראשית מצויות כל האותיות של א' בתשרי. **יזנה שזרירן**, הודר-השרון

מקור המנגנון

על סטאלין ואנשי-הרוח ("האמ" נים האמינו להם", "המפלות", העולם הזה 8.10.89). נהנית מקריאת מאמרו של יגאל תומר-קין. סודיסוף מורה איש-שמאל שבוי-יכוח הגדול בין ריימן ארון ובין נציגי המארכסיזם הסאלוני בצרפת, צדק ארון ולא יריביו. השאלה היא מהו המכונים הנפשי שהרריך אמנים כמו פיקאסו, מוראביה, סילונה (ושלונסקי אצלנו) להעריך את סטאלין

לא על מגש

על היועץ המישפטי לממשלה ועוד ("זילות בית-המישפט", "דף חדש", העולם הזה 4.10.89). יש החולקים על הקביעה שהיועץ המישפטי, יוסף חריש, אינו מצויין. ומהו יועץ מישפטי טוב, מר נתן זך, עורך דף חדש? יועץ המאפשר לך להתערפר, המגיש לך, על מגש החוק, את ליטרת-הכבש שלך?

על המדף: פסקידן טוב נמדד ביחס בין הטיעונים המישפטיים שהועלו בכתב-האישום לבין לשון-החוק. כל עוד הקריטריונים האלה מתקיימים בתוכנם של הנימוקים, הם תקפים, גם אם הם אינם מוצאים חן בעיניך.

בהיסטוריה של פסקידן, יותר פסקידן הוכרעו ברוב קולות מאלה שהוכרעו פה אחר. משמע: עולם-המישפט ומוסר-המישפט טובים לים יותר מהגיורדיעה אחר.

אילנה אדם, רמת-אפעל

גילוי תנ"כי

על מועד ראש-השנה.

העולם הזה 2722

תשקיף

אורית זרובבל

בגין מתחזק

בגין

בני בגין, יו"ר מנהיגות החרויות של הליכוד בהסתדרות, פעיל במערכת הבהירות לא כח"ר, אלא כמזעמד בבחירות, הוא מרבה להסתובב בסניפים ובשטח. ההערכות בליכוד הן שכתוצאה מפעילות אינסטיטיבית זו יתחזק מאוד מעמדו של בגין בתנועה, שכן הוא משלים עתה גם צד עממי לתרמית הנסיך שרקה בו. זהו התפקיד התנועתי הראשון שהוא ממלא.

שמיר יסגור חשבון

מקורבי שמיר רומזים כי הוא מתכוון "לסגור חשבון" עם שרי החישובים, ובמיוחד עם השר אריאל שרון, אתרי הבחירות להסתדרות. הם טוענים כי שמיר למד את הלקח, מכך שלא הכריע את העימות הקודם שלו עם שרי החישובים והלך לפשרת החישובים המפורסמת. סיבה נוספת היא התרפת התבטאויותיהם כלפיו באחרונה, והדעתם על הקמת מחנה אידוני משותף לשלושתם, שיפעל בליכוד. הפעם רוצה שמיר להגיע לעימות חזיתי עימם ולהכרעה שהוא סוכר שיצא בה. יש אפשרות לפיטורי השר שרון מהמשלה, אם ימשיך לתקוף את שמיר.

בסיוני ושלום עכשיו

תנועת שלום עכשיו עומדת לקיים ביום החמישי דיון כאוניברסיטת תל-אביב על תפקידה של מצריים בתהליך השלום, ולארוח במיסגרתו את שגריר מצריים בישראל, מוחמד בסיוני. הדעתו של בסיוני קשורה לאסטרטגיה של נשיא מצריים, חוסני מובארכ, להתערב בוויכוח הפוליטי הפנימי בישראל.

654

ביום השני, ה-30 באוקטובר, מסר דובר-צה"ל על 530 הרזגים שלס" טיננים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרזגים מירי חיילי-צה"ל בלבד.

לפי ספירת "העולם הזה" עומד מיספר ההרזגים על 654. לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 792 הרזגים, לפי הסירוב הבא:

- 575 הרזגים מירי חיילי-צה"ל ומתנחלים.
- 82 הרזגים כתוצאה משאיפת-גז.
- 54 הרזגים ממכות ומהתחשמלות.
- 81 הרזגים מסיבות אחרות.

פול עם כוסית

ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות, דחה את השתתפותו בפנל באוניברסיטת תל-אביב בין ראשי הסיעות המתמודדות בבחירות בהסתדרות, בטענה כי הוא לא מוכן "לשבת עם היליזנים האלה".

אחרי שגם חיים הכרפול סירב לייצג את מיפגת העבודה הועלה הרעיון להניח כוסית מול הכסא שנועד לנציגי העבודה, אולם, לבסוף, הודיע עמיר פרץ על הסכמתו להשתתף בפנל.

איסור לחולה-לב

שגרירות מצריים בישראל מנסה להשיג אישור-יציאה למצריים לחולה-לב, תושב-ישראל.

לאיש, שמישפחתו כבר איבדה שני ילדים כמחלה האינתיפאדה, הובטח טיפול רפואי במצריים, אך המינהל האזרחי אינו מאשר את יציאתו.

חרם על גנדי

עימות, שהיה אמור להתקיים ביום השני האחרון, בין חברי הבכנסת רחבעם ("גנדי") זאבי ממזלרת לעוזי ברעם מהמערכת לפני תלמידי בית-הספר התיכון עירוני ה' בתל-אביב, בוטל. עוזי ברעם, שאישר קודם את הופעתו, ביטל אותה לאחר מכן, והודיע שהוא אינו מוכן להופיע ביחד עם גנדי, אחרי התבטאותו האחרונה בכנסת ("על כל יהודי — אלף ערבים"). המערך גם הודיע לבית-הספר כי לא ישלח מחלקי לברעם. בית-הספר, מצידו, הודיע למולדת כי אינו מוכן שגנדי יופיע לבדו לפני תלמידיו.

גנדי

האם טעה דב יודקובסקי כאשר לא

ידיעות אחרונות

נולד יאאוו

בסיבוב

הי 15

מדובר במאה מיליון דולר, אבל הם

לא העיקר. מדובר באמוציות,

באהבות, בשנאות, ובעיקר בכבוד.

אחרי ארבע שנים של מאבקים,

תככים ודיונים מישפטיים, הצליח

ארנון ("נוני") מוזס להשתלט על

אימפריית "ידיעות אחרונות". דב

יודקובסקי מנהל את קרבי-המאסף,

אבל החיילים כבר זרקו את הנושק

אייל ארליך

הראשון הוא זהותו של האיש, שנבחר על-ידי המוזסים לכתוב את ההספד: אין בתוך ידיעות איש המגן כלפיו כליכך הרבה איבה וזעם מצידו של יודקובסקי כמו משה ורדי. 20 שנה הוא טופח על-ידי יודקובסקי באהבה וב-הערכה, עד שכבת אחת התהפך הגלגל, ויודקובסקי התחיל לראות בו בוגד וכפוי-טובה. סירובו העקשני של יודקובסקי למנותו כמרכז-המערכת, בניגוד לדרישתו של נוני מוזס, הביא להסלמה במאבק ולפרישתו של ורדי מהעיתון ביולי 1986. כשורדי חזר ל"ידיעות", באוגוסט אשתדק, היה ברור כי זה האיש שבעלי-השליטה בעיתון מייצעים אותו להיות העורך הבא של העיתון.

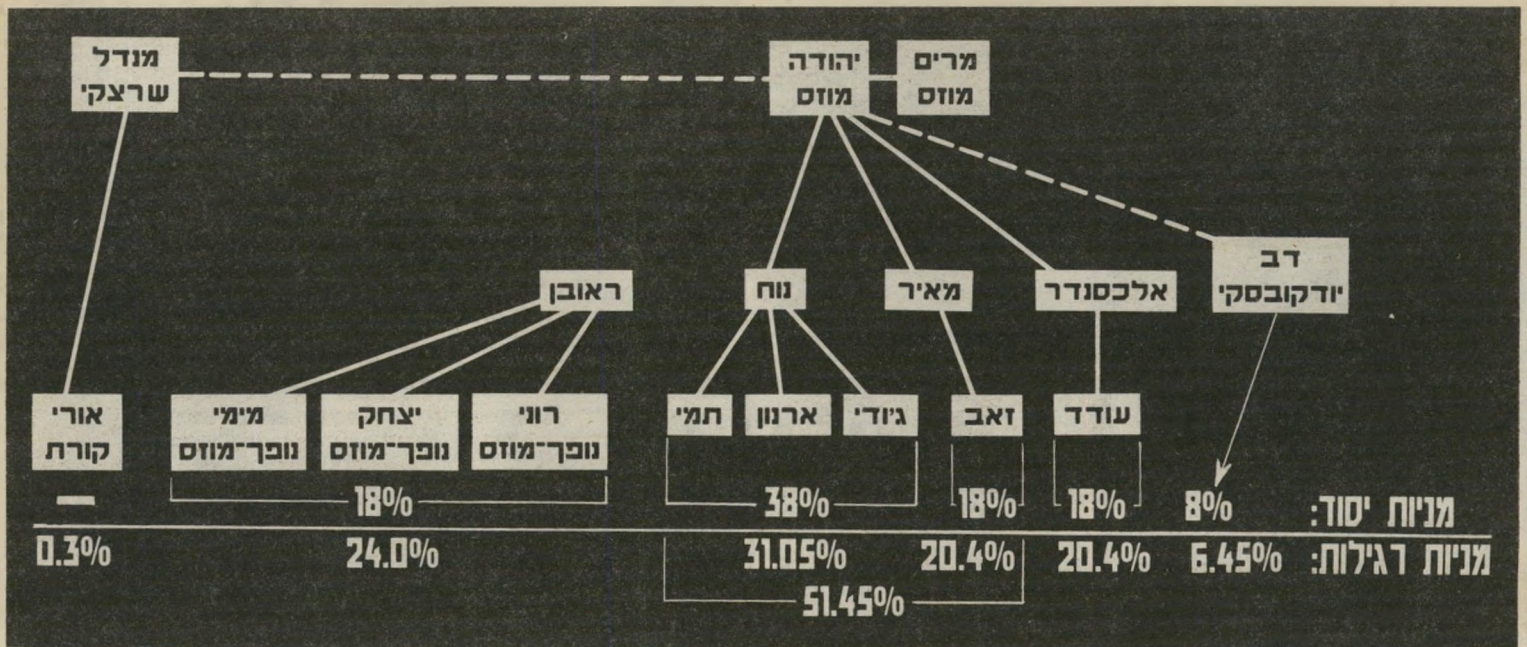
יודקובסקי נלחם כארי, והצליח למנוע את צירופו של ורדי למערכת. עד לפני כחודש היה ברור שכל עוד עורך דב יודקובסקי את העיתון, משה ורדי לא יכתוב בו מילה אחת. והנה, ב-18 באוקטובר, פתח יודקובסקי את המחשב בחדרו, ולפלצותו גילה כי המוזסים בחרו במשה ורדי לכתוב את ההספד לנוח. היה לו ברור כי אם הוא מונע את פירסום ההספד, הוא עף מהעיתון עוד באותו היום.

לפני שבוע חצי הופיע במוסף לשבת של ידיעות אחרונות הספר לנוח מוזס, במלאת ארבע שנים לפטירתו. לכאורה, עניין שבשיגרה. מה סיבעי יותר מאשר להספיד את האיש שבמשך שנים משך קדימה, יחד עם רב יודקובסקי, את עגלת ידיעות בדרך החתה תים, עד לפיטגה.

אולם מה שנראה כלפי-חוץ כאקט שיגרהי ותמים, היכה גלים גבוהים בתוך כותלי הבניין. רבים בעיתון פירשו את ההספד כמהלומה חזקה, מכוננת היטב לעבר עורך העיתון, יודקובסקי. היו אף שקבעו כי זהו הצעד הסופי במאבק על השליטה בעיתון. זוהי מהלומה אכזרית מתחת לחגורה רווקא כמה שנחשב כנקודה הרגישה ביותר, אצל שני הצדדים — הכבוד.

ההספר הופיע במיסגרת, על שליש עמוד, והוא נחלק לשניים: הספר ארוך-יחסית, שנכ-תב על-ידי משה ורדי, ובמיסגרת פנימית, הספר קצרצר שנכתב על-ידי ארנון מוזס. שר לוב של שני חומרי-נפץ הופך את ההספר לטיל בעל ראש-נפץ בלתי-קונבנציונאלי, שהתפוצץ בחצר של יודקובסקי.

ימץ אל ליבו את הירש? האם חטא נוני בקוצר-רוח בריצה אל השליטה?

ייצוג לכל בעליהמניות. מבחינה עסקית, הצעתו של דב נראית מאוד הגיונית, משום שקונצרו גדול, כמו ידיעות, אי אפשר לנהל כמו תנות-מכולת, ובמיכנה הנהלתי שנקבע בשנות ה-40.

נח סירב להצעה לשינוי התקנון. רב עמד על-כך שלפחות הוא יהפוך לריקטור השני בחברה. לאחר תרגילי-השיחה של נח, ובתי מיכה של רוב בעליהמניות, הצליח רב לקבל את מבוקשו.

המרחק בין שני הבוסים גדל בהקשר לקי-רומו של ארנון (נוני) בנו ועטרת-ראשו של נח מוזס, בעיתון.

בתחילה התיר רב לנוני לעבוד ככתב-ספורט. לאחר זמן הפך נוני אחראי על מחל-קת-הספורט, אולם מבלי לקבל תואר של עורך. כאן, בעצם, נבלמה התקדמותו עלידי דב. יתכן שיודקובסקי פשוט לא העריך את כישוריו של נוני, כפי שהוא טען בהמשך. יתכן גם שהוא השתמש בקלף הזה כדי לחזק על נח לאפשר לו להיות עורך. כך או כך — רב מנע את קידומו של נוני.

נח ביקש מרב לאפשר לנוני להשתלב בעבודת-הדסק, אולם רב לא נענה. רב הורה למשה ורדי, מרכז-החדשות וידימינו בעיתון באותה עת, לבלום את ניסיונותיו של נוני לעבוד ברסק, אם יהיו כאלה. ורדי, בנו של הר"ר רוזנבלום, נחשב כעליו בעיני רב, והקשר ביניהם היה מצויין. באותה עת הוא נחשב כמועמד בעל הסיכויים הטובים ביותר להיות ברכות הימים עורך העיתון.

רב הורה, וורדי ביצע, ידוע לפחות מיקרה אחד שבו הגיע נוני בשעת-לילה מאחורת לרסק, וביקש להתחיל לעבוד. ראש-הדסק העביר לו ריווחים של כמה כתבים בעניין מסויים, וביקש ממנו לנסח לו ידיעה וכותרת. נוני הנרגש ביצע את המוטל עליו. ראש-הדסק התבונן בתוצר, טען שזה טיפול לא נכון, והעביר אותו לזאב גלילי, לניסוח מחדש. נוני נשך את שפתיו והלך הביתה.

עד לתחילת שנות ה-80 הוא לא היה רדי-רסקטור, והחברה נוהלה באפקים בלתי-רדי-מיים על פי החלטות שלו ושל נח. באופן פורמלי, כללה מועצת-המנהלים של החברה שני חברים, והיתה בשליטת נח. בפועל, כל ההחלטות התקבלו בקונצנוס של רב ונח, ושל כל בעליהמניות בחברה.

לנוכח החיכוכים ביניהם, פנה רב לנוח והציע לו לשנות את תקנון-החברה, כדי להקים לה מועצת-מנהלים מסודרת, שתיתן

הסיכסוך בענייני-הכבוד הכניס לתמונה חיכוכים ישנים מהעבר, ונתן ביטוי לאיבה ישנה שהיתה קיימת בין הנשים של רב ונח: פולה, אשתו של נח, סיפרה בכמה הורמנויות כי בשנים הקשות, כשמישפחת מוזס נאלצה למכור נכסים כדי לממן את הוצאת העיתון, הם פנו לאשתו של יודקובסקי, לאה, בבקשה לעזור. ללאה יודקובסקי, לבית מוגרבי, עלת בניין הקולנוע המפורסם, היו, כנראה, הרבה נכסים. לפי גירסתה של פולה, היא לא נחלצה לעזרה. ללאה, אגב, יש ככל הנראה השפעה עצומה על מהלכו העיסוקיים של רב. המתח בין שתי הנשים רק חימם את האווירה.

בשלב מסויים הציע יודקובסקי לנוח כי שניהם יישאו יחד כתואר עורכים. נח מוזס סירב, והציע ליודקובסקי כי במשך שלוש שנים יכהן הוא עצמו כעורך בלעדי, ולאחר מכן יקבל גם רב את התואר הנכסף. רב סירב. בין השניים התחילה להיווצר מתוחות.

רב יודקובסקי התבטא פעם באונוי אחד ממקורביו כי כל הסיכסוך בידיעות לא היה בא לעולם, אילו היה מרוכז בעיתון היוצא באנגלית. שם יש לכל עיתון "PUBLISHER ו-EDITOR". כך נח היה נקרא "מוזס", ורב היה נקרא "עורך". האנומליה ההיסטורית של חלוקת התארים בידיעות יצרה, בעצם, את הסיכסוך.

* בראשית 1948 פרש עורך ידיעות אחרונות, עוריאל קרייבך, עם כל חבריה-מערכת, בן לילה, והקים את מעריב.

סיבוב שני

שדב נוכח לדעת שנוח בולם אותו מלקבל את תואר העורך, הוא התחיל לפעול כדי להשיג את מבוקשו בצורה מסודרת.

עד לתחילת שנות ה-80 הוא לא היה רדי-רסקטור, והחברה נוהלה באפקים בלתי-רדי-מיים על פי החלטות שלו ושל נח. באופן פורמלי, כללה מועצת-המנהלים של החברה שני חברים, והיתה בשליטת נח. בפועל, כל ההחלטות התקבלו בקונצנוס של רב ונח, ושל כל בעליהמניות בחברה.

לנוכח החיכוכים ביניהם, פנה רב לנוח והציע לו לשנות את תקנון-החברה, כדי להקים לה מועצת-מנהלים מסודרת, שתיתן

יודקובסקי החליט שלא לפסול. רבים בעיתון ראו בפירסום הרשימה של ורדי את מעמדה-הכתרה של העורך הבא של ידיעות אחרונות.

חומר-נפץ מסוג שני, הטמון בהספר, הוא כזר התוכני: הריש הקורא את המאמר יכול להבין כי נח מוזס, והוא לברו, הוא האיש שעשה את ידיעות אחרונות. שום רמז לפערי-לותו רבת-השנים-והתבונה של רב יודקובסקי, כאחראי בפועל לצד המערכת של העיתון.

כל עיתונאי מתחיל בארץ יודע שנוח מוזס היה אחראי בעיקר לתחום המינהלתי והעיסוקי של ידיעות, ורב יודקובסקי היה אחראי לצד המערכתי. וקיפת כל ההישגים לזכותו של נח מוזס הרתיחה עיתונאים ותיקים בעיתון. אחד מהם אמר לי: "המאמר הזה של ורדי משכתב את ההיסטוריה, כמו שמקובל במיש-טרים מסויימים. מה שתורה פה זה שרוצים ליצור את הרושם שנוח היה היחיד."

העיתון הוא סיפור-הצלחה שלא ייאמן, ומדובר בחשבון היסטורי: מי בעצם האבא של הצלחה. אתה קורא את המאמר של ורדי, ואתה שואל את עצמך האם בכלל היה רב. התופעה של שיכתוב ההיסטוריה היא בזוויה, אבל הכי מרגיז זה האדם שעוסק בפועל בשיימום. אין כמו ורדי שיועד מה היה תפקידו של יודקובסקי, ומה היה תפקידו של נח. ורדי הרי הומצא עלידי יודקובסקי.

למרות הפגיעה הכפולה בו, החליט יודקובסקי לבלוע את הצפרדע, ולפרסם את הרישימה. לשאלתו של אחד ממקורביו, מדוע החליט לאפשר את הפירסום, השיב: "כיבדתי את רצונה של המישפחה, משמה ורדי יתנוב על נח ז"ל. רצונם — כבודם. החלטתי לא לנהל מילחמה על גנם של המתים."

את המהלומה האחרונה שניחתה בקרב, אסור לראות במנותק מההיסטוריה של המאבק.

* בראשית 1948 פרש עורך ידיעות אחרונות, עוריאל קרייבך, עם כל חבריה-מערכת, בן לילה, והקים את מעריב.

יודקובסקי החליט שלא לפסול. רבים בעיתון ראו בפירסום הרשימה של ורדי את מעמדה-הכתרה של העורך הבא של ידיעות אחרונות.

חומר-נפץ מסוג שני, הטמון בהספר, הוא כזר התוכני: הריש הקורא את המאמר יכול להבין כי נח מוזס, והוא לברו, הוא האיש שעשה את ידיעות אחרונות. שום רמז לפערי-לותו רבת-השנים-והתבונה של רב יודקובסקי, כאחראי בפועל לצד המערכת של העיתון.

כל עיתונאי מתחיל בארץ יודע שנוח מוזס היה אחראי בעיקר לתחום המינהלתי והעיסוקי של ידיעות, ורב יודקובסקי היה אחראי לצד המערכתי. וקיפת כל ההישגים לזכותו של נח מוזס הרתיחה עיתונאים ותיקים בעיתון. אחד מהם אמר לי: "המאמר הזה של ורדי משכתב את ההיסטוריה, כמו שמקובל במיש-טרים מסויימים. מה שתורה פה זה שרוצים ליצור את הרושם שנוח היה היחיד."

העיתון הוא סיפור-הצלחה שלא ייאמן, ומדובר בחשבון היסטורי: מי בעצם האבא של הצלחה. אתה קורא את המאמר של ורדי, ואתה שואל את עצמך האם בכלל היה רב. התופעה של שיכתוב ההיסטוריה היא בזוויה, אבל הכי מרגיז זה האדם שעוסק בפועל בשיימום. אין כמו ורדי שיועד מה היה תפקידו של יודקובסקי, ומה היה תפקידו של נח. ורדי הרי הומצא עלידי יודקובסקי.

למרות הפגיעה הכפולה בו, החליט יודקובסקי לבלוע את הצפרדע, ולפרסם את הרישימה. לשאלתו של אחד ממקורביו, מדוע החליט לאפשר את הפירסום, השיב: "כיבדתי את רצונה של המישפחה, משמה ורדי יתנוב על נח ז"ל. רצונם — כבודם. החלטתי לא לנהל מילחמה על גנם של המתים."

את המהלומה האחרונה שניחתה בקרב, אסור לראות במנותק מההיסטוריה של המאבק.

* בראשית 1948 פרש עורך ידיעות אחרונות, עוריאל קרייבך, עם כל חבריה-מערכת, בן לילה, והקים את מעריב.

יודקובסקי החליט שלא לפסול. רבים בעיתון ראו בפירסום הרשימה של ורדי את מעמדה-הכתרה של העורך הבא של ידיעות אחרונות.

חומר-נפץ מסוג שני, הטמון בהספר, הוא כזר התוכני: הריש הקורא את המאמר יכול להבין כי נח מוזס, והוא לברו, הוא האיש שעשה את ידיעות אחרונות. שום רמז לפערי-לותו רבת-השנים-והתבונה של רב יודקובסקי, כאחראי בפועל לצד המערכת של העיתון.

כל עיתונאי מתחיל בארץ יודע שנוח מוזס היה אחראי בעיקר לתחום המינהלתי והעיסוקי של ידיעות, ורב יודקובסקי היה אחראי לצד המערכתי. וקיפת כל ההישגים לזכותו של נח מוזס הרתיחה עיתונאים ותיקים בעיתון. אחד מהם אמר לי: "המאמר הזה של ורדי משכתב את ההיסטוריה, כמו שמקובל במיש-טרים מסויימים. מה שתורה פה זה שרוצים ליצור את הרושם שנוח היה היחיד."

העיתון הוא סיפור-הצלחה שלא ייאמן, ומדובר בחשבון היסטורי: מי בעצם האבא של הצלחה. אתה קורא את המאמר של ורדי, ואתה שואל את עצמך האם בכלל היה רב. התופעה של שיכתוב ההיסטוריה היא בזוויה, אבל הכי מרגיז זה האדם שעוסק בפועל בשיימום. אין כמו ורדי שיועד מה היה תפקידו של יודקובסקי, ומה היה תפקידו של נח. ורדי הרי הומצא עלידי יודקובסקי.

למרות הפגיעה הכפולה בו, החליט יודקובסקי לבלוע את הצפרדע, ולפרסם את הרישימה. לשאלתו של אחד ממקורביו, מדוע החליט לאפשר את הפירסום, השיב: "כיבדתי את רצונה של המישפחה, משמה ורדי יתנוב על נח ז"ל. רצונם — כבודם. החלטתי לא לנהל מילחמה על גנם של המתים."

סיבוב שלישי

שלב מסויים, מתישהו ב-1984, החליט, כנראה, משה ורדי להמרות את פיו של פטרונו, רב, ולאפשר לנוני לעבוד ברסק. נראה שנוח מוזס הפעיל עליו לחץ כבד.

ורדי, ששימש מ-1973 כראש-הדסק, שאף לקבל את תואר "מרכוז המערכת", שהיה אמור להתפנות עם פרישתו של אביו מתואר העורך, והפיכתו של רב לעורך. בשלב מאוחר

* שחתם על מוילת-העצמאות, בשם "מיפנת הסדנה היהודית הימנית, בשם הרצל ורדי."

ארנון ("נוני") מוזס ודב יודקובסקי האם הם מדברים זה עם זה?

גם אחרי שהחזיק ביותר מ-50% של המניות, לא יכול היה נוני מוזס לשלוט

(המשך עממוד 7)

יותר הוא גם שאף להפוך לעורך ידעות אחד רווח, והוא הבין שהוא זקוק לתמיכתו של נוח.
את החלטתו של ורדי להיענות לבקשתו של נוח ניתן להסביר גם על רקע התחזקות מעמדו של אדם ברוך בעיתון. כמנהל הפרוייקטים המיוחדים, כשהוא הגיע לעיתון ביקש ממנו רב לשמור על יחסים טובים עם ורדי. הוא אף ייעץ לו, למען שלום בית, לצאת ביהר עם ורדי לעיתים ולאכול במיסעדות סיניות — על חשבון העיתון, כמובן.

במהלך הזמן התחזק מעמדו של ברוך בעיני דב. אנשיו של יודקובסקי מספרים בלב חפץ שורדי סובל מתיסמונת הילד-היחיד, ולכן נלחץ מהתחזקות מעמדו של אדם, והחליט לבגוד בדב. מנקודת מבטו של ורדי, לא היתה, כנראה, שום בגידה. מנקודת מבטו של דב — צעדו של ורדי התפרש כנעיצת סכין בגב. כך או כך — חתול שחור ענקי עבר בין יודקובסקי לוורדי. דב השתמש מיספר רב של פעמים בתארים "בוגד" ו"כפוי טובה" בהקשר של ורדי.
בידיו של ורדי היה או מיסמך, חתום על-יד דב ונוח, שלפיו הוא ימונה לתפקיד מרכז המערכת עם פרישתו של אביו מהעיתון. את

ציון צפירי, העולם הזה

דב יודקובסקי וירדי מנוסי הנאמנים רואנים לפרנסה

המיכתב יום כווננו דב, אולם לאחר מה שהוא ראה כ"בגידה" של ורדי, הוא לא ראה עצמו כמחוייב למיכתב.
יותר מאוחר הוא הסביר למקורביו: "אם התארסתי לבחורה, ולפני הנישואין אני מגלה שהיא בוגרת בי — האם עלי להתחתן איתה?" הדימוי שבו השתמש יודקובסקי יכול ללמד משהו על עוצמת ההרגש המעורבת בעניין.
האווירה בבית ידעות הלכה ונערכה. מתחת לפני השטח החלה התמודדות בין מחנה נוח וורדי למחנה דב וברוך.

סיבוב רביעי

באוקטובר 1985 נהרג נוח מוזס בתאונת דרכים מחרידה כפתח המערכת. החרר שלו, הנמצא מול משרדו של יודקובסקי, נותר ריק.
אנשים שזוהו קודם לכן כמקורבים לנוח, החלו לעמוד בתור לחרר של דב.
אחת העריקות שהרגישו את מיספחת מוזס היתה זו של מירה אברך. נוני סיפר פעם, שלפני שאביו נהרג נהגה אברך, שלא היתה לה מכונת, לצאת לכל מקום עם הוריו. אחרי התאונה, היא ניתקה מגע עם פולה, והתחילה לצאת לכל מקום עם דב ולא. נוני סיפר על העריקה בכאב ובכעס. בשלב זה, העיתונאים כולם (למעט ורדי ומיספר קטן של תומכים, כמיוחד מלאשה) התקבצו סביב יודקובסקי. הם ראו לפרנסתם.
כמבט לאחור, נראה שבנקודת זמן זו עשה דב טעות אסטרטגית עצומה: תיאורו, יכול היה לפנות לנוני, לאמץ אותו אל חוזו ולומר לו: מעכשיו אני אבדך, בוא שב לידי, תלמד את המלאכה, ובכך תוכל לקבל את ההגנה. נוני היה אז בן 33. במהלך כזה היה דב מבטיח לעצמו לפחות 10 שנים של מונופול מוחלט בשליטה, ולאחריהן שתופת בהנהגה ובכבוד עם אדם אסיר-תורה וידידותי. הוא היה יכול ליהנות מכל הכיבודים האפשריים. תחת כל זאת, דב בחר במילחמות.

הוא שב והעלה את הרייטה לשנות את תקנון-החברה, כדי להקים מועצת-מנהלים מטוררת שיתין ייצוג לכל בעלי-המניות. כדי לשנות את התקנון נדרש רוב מיוחס של 75 אחוז. מכיוון שקבוצת נוני התנגדה למהלך, והיה לה "בלוק חוסם" באסיפת בעלי-המניות, נפלה יוזמת דב. הוא כעס.
נוני ביקש ממנו רשות להיכנס לחדר של אביו, ודב סירב. הוא היתנה את הכניסה בקבלת השינויים בתקנון. הקרע עם נוני הלך והחריף.

כ"ב בינואר 1986, באסיפת בעלי-המניות, עלה על סדר-היום עניין מינוי דירקטור אלו וזהר ייצג את עורך מוסס. יהודה רסלר ייצג את מיספחת נופר-מוזס, ועמי אסנת את זאביק. את אורי קורת ייצגה עורכת-דין אלי מונית יחסית בשם אורלי זלצמן. יותר מאוחר

הקרב על השליטה

56% ממניות-הייסוד של החברה, ו-48% מהמניות הרגילות. אז הסתבר להם שהצירוף הזה אינו מספיק כדי לשלוט בחברה.

נוני וזאביק טענו, באמצעות עורכי-דינם, שאת הנהלת החברה - קרי: הדיקטורים - צריך לקבוע בהצבעה של בעלי מניות-הייסוד.

ב-31.1.86, באסיפת בעלי-המניות, בחרו נוני וזאביק ברוב של 56% בזאביק כדירקטור, ושלו הודעה על מינויו לרשם-החברות.

כל שאר בעלי-המניות טענו באותה אסיפה שהנהלת החברה צריכה להיקבע בהצבעה של בעלי המניות הרגילות. הם קיימו הצבעה משלהם, וברוב של 52% מהמניות הרגילות בחרו בעודד מוזס כדירקטור, ושלו הודעה על מינויו לרשם-החברות.
רשם-החברות סירב תחילה לרשום את ההודעות ה"סותרות", אולם לאחר בירורים החליט להסתמך על עמדתו של הדירקטור הקיים, דב יודקובסקי, ולמנות את עודד כדירקטור שני.

קבוצת נוני-זאביק שקלה פנייה לבית-הדין המישפט כדי שגייסתם תתקבל, אולם לבסוף הוחלט לנסות להגיע לרוב גם במניות הרגילות של החברה, על-ידי רכישת חבילת מניות מאחד הגושים האחרים.

נוני וזאביק ניהלו מגעים עם קבוצת-מימי ועם קבוצת-קורת. על פי תקנון החברה, כל בעלי-מניות שרוצה למכור מניות חייב להציע אותן לכל שאר בעלי-המניות. אם כולם מעוניינים ברכישה, יקבל כל בעל מניות את החלק היחסי שלו במניות העומדות למכירה. היה ברור שכל מכירה תביא לכך שלקבוצת נוני-זאביק יהיה רוב גם במניות הרגילות. מימי הציעה למכירה את 18 האחוז שהיא מייצגת תמורת תישעה מיליון דולר, על פי ערך חברה בסך 50 מיליון דולר. קורת הסתפק בערך חברה של כ-46 מיליון דולר, והציע למכירה 6.7 אחוזים מהמניות הרגילות שברשותו תמורת 2.8 מיליון דולר. נוני וזאבי לא היסטו ומיהרו לגמור עיסקה עם קורת.

ב-29 באוקטובר 1986 בוצעה המכירה, שטרפה את הקלפים בחברה, ושהעניקה את השליטה לקבוצת נוני-זאביק. קורת הציע למכירה 190 מניות רגילות. כל השווי תפס הבעיו עניין ברכישת החלק היחסי שלהם ממניות קורת. במניות-הייסוד לא חל שינוי, אבל במניות הרגילות התחולל מהפך:

מנדל שרצקי (ע"י אורי קורת)	דב יודקובסקי	קבוצת נופר מוזס	קבוצת עודד	קבוצת זאביק	קבוצת נוני
0.3%	6.45%	20.4%	20.4%	20.4%	31.05%

בעיקבות מכירת-המניות של קורת זכתה קבוצת נוני-זאביק לרוב גם במניות הרגילות (כ-52%), ומאז היא שולטת בחברה ללא עוררין.

קבוצת נוני-זאביק לא מיהרה לממש את היתרון שלה באסיפת בעלי-המניות, ורק בסוף 1987 מינתה את נוני כדירקטור, במקומו של עודד מוזס.

בתחילת אוקטובר השנה, כשנוני וזאביק היו בטוחים שדב איבד במידה רבה את תמיכתם של העיתונאים, הם הפעילו את הרוב שלהם באסיפת בעלי-המניות, הדיחו את דב מהדירקטוריון והכניסו במקומו את זאביק.
אם רק יוצא, הם יכולים להדיח מחר את דב מתפקיד עורך העיתון, ולמנות תחתיו את ורדי. נוני, כנראה, רוצה לעשות כן. השאלה הגדולה היא במה רוצה זאביק.

השושלת מתחילה ביהודה מוזס ובאשתו מרים. הם הבעלים הראשונים של אימפריית "ידעות אחרונות". ב-1953 הועברו 50 אחוז מהמניות למיפלט-העבודה. ב-1956 נפטר יהודה מוזס. את כל רכושו העביר לאשתו מרים. עוד לפני מותו הועברו כשיבעה אחוזים מהמניות הרגילות לניסו ולדודו מנדל שרצקי. 10 אחוז מהמניות מסר לבנו נוח.

ב-1959 חילקה מרים מוזס את המניות שהיו בידיה בין ארבעת בניה. בשלב יותר מאוחר רכשה המישפחה בחזרה את המניות ממיפלט-העבודה. המניות חולקו לארבעת הבנים. גם דב יודקובסקי קיבל מניות, בשל תרומתו לשיקום והצלחת העיתון. הנתח שנפל ברשותו היה קטן ועמד על שיבעה אחוזים בלבד. מכיוון שבאותן שנים הפסיד העיתון כסף, יודקובסקי לא חשב לערער על הקיפוח. רק שנים מאוחר יותר הבין את גודל הטעות. על פי תקנות החברה, שנוסחו לפני כ-40 שנה, יש לחברה מועצת-מנהלים, שבה מכהנים שני דירקטורים. למעשה, שנים כיהן נוח מוזס כדירקטור יחיד, כשלצידו פועל עורך-דין, שמילא תפקיד פורמלי בלבד. ליודקובסקי לא היה אינטרס להיות בדירקטוריון, משום שהוא ונוח החליטו ביניהם על כל הנושאים. רק בתחילת העשור הנוכחי, כשהתחילה מתיהות בין נוח מוזס לדב יודקובסקי, דרש דב להצטרף לדירקטוריון. נוח ניסה למנוע את הדבר, אולם בתמיכתם של מרבית בעלי-המניות מונה דב כדירקטור השני.

במשך השנים נפטר ארבעת האחים לבית יהודה מוזס. את כל מניות-הייסוד של נוח ירש בנו ארנון ("נוני"). הוא גם מייצג את חבילת המניות הרגילות שהותיר אביו. את מניותיו של האח מאיר מייצג הבן זאב ("זאביק"), המעשם כאחראי על המחשבים בעיתון.
את מניותיו של אלכסנדר מוזס מייצג בנו עודד, שהוא הבעלים של בית-הדפוס הגדול "גרפוליט".

את מניותיו של האח ראובן ירשו האחים יצחק ורנני נופר-מוזס (שאימצו לעצמם את שם אבם, המדה נופר מוזס, מייסדת "לאשה"). אשתו של יצחק ("יצחקלה"), מרים (המכונה "מימי"), מנהלת את ענייניהם העיסקיים. מנדל שרצקי, 92, עדיין בחיים, עד 120, והוא עובד ב"ידעות אחרונות" כפקיד. את מרבית מניותיו (190 מתוך 200) העביר לרשות נכדו, אורי קורת, העובד מזה 12 שנה כמנהל-ייצור בעיתון.

זו היתה תמונת חלוקת המניות בין הגושים לאחר מותו של נוח, באוקטובר 1985:

מנדל שרצקי (ע"י אורי קורת)	דב יודקובסקי	ירשי ראובן מוזס	ירשי אלכסנדר מוזס	ירשי מאיר מוזס	ירשי נוח מוזס
	8	18	18	18	38
		6%	19%	19%	29%

אחרי מותו של נוח, באוקטובר 1985, ביקש נוני לתפוס את מקומו של אביו בדירקטוריון החברה. לצורך זה נזקק לתמיכת בעלי-המניות. בתהליך הדרגתי נוצרה קואליציה של קבוצת נוני מוזס וקבוצת זאביק מוזס. יחד היו להם

תעשייה

התברר שהיא לא נפלה ברמתה מהאריות שהתייצבו מולה. הקרב בין שתי הקבוצות היה קשה, ובסופו של דבר יצאה קבוצת יורקובסקי כשידה על העליונה, ועורר מוזס מונה כדירקטור.

סיבוב חמישי

מכיוון שהיה ברור שימיו של ד"ר רודי נבלום עומדים להסתיים, החל רב להי ביל מהלך שנועד להבטיח לו את קבלת תואר העורך.

מכיוון שהיה חשש מאוד מוחשי שגוני וזא"ב יפנו לבית-המישפט כדי לערער על בחירתו של עורך כדירקטור, הושג לקראת חודש מרס 1986 "דיל" בין בעלי-המניות בידועות. הם החליטו כי יוקם ועד-פועל, הניתן לביטול בכל עת על-ידי דרישה של כל אחד מבעלי-המניות, שינהל את ענייני העיתון. בגוף ישבו שיבעה חברים: נציג אחד לכל בית אב, ורב, גוני, זאביק, עורד, מימי נופר-מוזס, אורי קורת) ואליהם הצטרפה פולה מוזס, אלמנתו של נוח.

במיסגרת ה"דיל" סוכם כי ה"ר רוונבלום פורש מהעריכה ביום השישי, ה"10 באפריל, ובאותו היום ימונה רב יורקובסקי כעורך.

סוכם בינם לבין יורקובסקי כי הנושא של איש תפקיד מרכזי-מערכת יוטפל בתוך שבועות אחרים, וכי ורדי ימונה לתפקיד. כרבות הימים זכה הצעד של השבת העיתון לכינוי "ליל הברווזים". רב יצא גם מהסיכוכ הזה וידו על העליונה. גוני וזאביק הבינו כי העיתונאים איתו, וכי ביכולתו להשכיח את העיתון ככל עת שיחפוץ.

סיבוב שישי

הודשיים אחרי "ליל הברווזים" ביצע רב יורקובסקי צעד נוסף במאבק נגד הציר נוג'י-זאביק.

כשהוא מחוזק מהעובדה שהוא הפך לעורך העיתון, וזכה בתמיכה בלתי-מסוייגת של העיתונאים, החליט ליישב את החשבון עם משה ורדי.

הוא לקח את התפקיד של "מרכז המעי רכת", שהתפנה עם המעבר שלו לתפקיד העורך, והחליט לפצל אותו לחמש: למשה ורדי הציע לשמש כמרכז החדשות, למרות שידע שאין סיכוי כי ורדי יקבל את ההצעה. את צבי קסלר מינה כמרכז מערכת-ירושלים. את ארם ברוך מינה כמרכז מערכת-השבת.

חסינות בפרשת גינת

גינת

החבר "אודיטרון", המעורבת בחשד למתן שוחד לרפי גינת, קיבלה הבטחה מהמישטרה כי לא תועמד לדין בפרשה. ההבטחה ניתנה בעלייה לפרקליט החברה, עורך-הדין נתן קנת.

מחפשים סוחר

סניף של "כליבו שלום" שהיה אמור להיפתח בקניון החדש בנס-ציונה, מעכב את מתיחת הקניון.

כ"בו שלום היה אמור לפתח סניף חדש בקניון בנס-ציונה שיפתח באיזור, בפברואר 1990.

בעיקבות נפילת כ"בו שלום לא יכול הכליבו לממש את התחייבויותיו ובקניון מחפשים סוחר גדול אחר לשטח הגדול שהתפנה.

אלינר

הושעה מהתחיה

הדיר "ישראל אלינר מהתחיה הושעה מחברותו בתנועה השעייתו באה בעיקבות הצטרפותו, בראשות קבוצה מפעילי התחיה, למיפלגת-העבודה בהסדרות.

כך הפך החלטה של מוכירות התנועה, שלא להצטרף לרשימות המתמודדות בבחירות בהסדרות.

השעייתו של אלינר תהיה בתוקף עד אשר יקבע בית-הדין התנועתי מה יהיה בגורלו. היוזמה להשעייתו באה ממזכרות התנועה.

האמת מאחורי ה"טלתרום"

ב"טלתרום" למען יערות הכרמל, שנערך בקול תרועה רמה, נאספו עדיין רק 300 אלף שקל, מתוך שיבעה מיליון שקלים שנתרמו. מצמים שמתוך שיבעת המיליונים יאספו, בסופו של דבר, ארבעה מיליון. נראה ששלושה מיליון נתרמו על-ידי רמאים ומתחזים.

קפריסין

לעזרת חיפה

קפריסין הסכה באחרונה יעדרתיירות ראשון במעלה, והדבר גרם לעלייה במאות אחוזים בתיירות דרך נמל-חיפה.

בעשרת הימים הראשונים בחודש אוקטובר עברו בנמל 7000 נוסעים. בתברות-התיירות טוענים כי תיירים רבים מאירופה משלבים טיול בקפריסין והפלגה לישראל, מה שגרם לעלייה בתיירות דרך חיפה, בעונה שהיא שוממה בדרך-כלל.

עבריינות נוער בכרמיאל

עלייה ניכרת בעבריינות-נוער בכרמיאל. למחצית מכן 75 נערים בגיל 14-18, הנמצאים בטיפול היחידה לקידום נוער בכרמיאל, יש יוקים במישטרה.

זוהי עלייה של 400 אחוזים תוך שנתיים. היחידה לקידום נוער תולה את הסיבות לעלייה במצב הכלכלי ובמדיניות צה"ל לפסור נערים אלה משרות צבאי.

כרגע מתלוננים בכרמיאל על מחסור במדריכים ובמטפלים בכני-נוער.

שמעיה לא נחקר

חברתו של אחר הגאשמים בניסיון למלכד את מכוניתה של שרה אנג'ל, ביקרה את שמעיה אנג'ל בכלא, יום לפני המילכוד. בכל זאת לא חקרה המישטרה את שמעיה כלל על השיחה, ואם רוצה בה על גרושתו.

ההשערה היא כי המישטרה אינה מעוניינת בהגשת כתבי אישום נוסף נגד שמעיה אנג'ל, השפוט כבר למאסר-עולם, מכיוון שהובלתו לבית-המישטמ כרוכה בקשיים ובהוצאות גדולות.

אנגיל

רני מוזס ומשה ורדי מיריבם לבעל-יבית

את זאב גלילי מינה כמרכז-הכתבים, ואת רמי אורן מינה כמרכז 24 שעות. כל הרכזים שדב מינה — נחשבו בזמנו כנאמניו במישור האישי.

הבשרה על התרגיל התנפצה בפניו של משה ורדי, שקיווה לקבל סוף-סוף את התואר הנכסף. גוני וזאביק רתחו, אבל לא יכלו לעשות דבר כדי להושיע את ורדי. ורדי סירב להתבנות ולקבל על עצמו את התפקיד המצוי מק ומשולל התוכן, וכ-6 בינוי 1986 הודיע על פרישתו מהעיתון.

אורי פורת, חבר של ורדי מהעיתון, מי שהיה אז מנכ"ל רשות-השידור, הציע לו להיות מנהל מחלקת-החדשות בטלוויזיה, אולם המעבר לא התאפשר נוכח התנגדות של ועדה-העובדים ברשות-השידור. ורדי התקבל לעבודה כסגן-עורך בעתון הארץ, ועשה שם חיל כאחראי על החדשות. יורקובסקי סבר מן הסתם שצפויה לו תקופה שקטה.

סיבוב שביעי

רני מוזס, לא ויתר. הכישלון בסיבובים הראשונים לא ריפה את ידיו, והוא המתין להזדמנות.

זו הגיעה באוקטובר 1986, במהלך של אורי קורת. (ראה מיסוגח). קבוצת נוג'י-זאביק רכשה את המניות והפכה לקבוצת-הרוב בכתבי-רה. מבחינה פורמלית, הסיכולים היו לעשות

(המשך בעמוד 46)

הוחלט גם למנות את גוני ועורד כמנכ"לים של העיתון.

באופן רישמי, הוועד הפועל ממשיך לפי עול עד היום ולנהל את ענייני-העיתון. אך מחר בבוקר יכול כל אחד מבעלי המניות לבי טל באופן-הרצדי את קיומו של הוועד-הפועל, ואז ישוב היריקטוריון של החברה לנהל את ענייניה.

ביום החמישי, ה"9 באפריל, פנו גוני וזא"ב ביק מוזס לרב, ודרשו ממנו לקיים את ההבט"ח כתב שלו ושל נוח למנות את ורדי כמ"ר כדמערכת למחרת. הם הודיעו לו, כי אם לא יעשה כן, הם ינצלו את סמכותם, וידיחו אותו מתפקיד העורך. השניים החזיקו בחוות-דעת של עורך-הדין אמנון גולדנברג, שלפיה מניות-הידיס של העיתון קובעות את ההנהלה של החברה. מכיוון שהיה להם רוב (56%), הם איימו להדיח את רב ועורד מתפקידיהם, למי נות את עצמם כדירקטורים, ולהחליט על ה"ח"ת של רב.

רב הגיב מיד. הוא כינס את נאמניו מקרב העיתונאים, רב עצמון וסמי גרינשפן, ותיכנן איתם מהלך של השבת העיתון עוד באותו ערב. רב עצמון, ששימש כיו"ר ועדה-ע"י תונאים, ניצל את מעמדו כדי להודיע את דבר ההשבת, למרות שהוועד לא התכנס באופן פורמלי ולא קיבל שום החלטה על כך. בלילה שבין החמישי לשישי הגיעו כ-50 עיתונאים למערכת, והודיעו על השבת העיתון. גוני וזאביק נבהלו, והודיעו כי הם מבטלים את איומם להדיח את רב מהעיתון.

העם

פצצת הזמן

ולפתע: התפוצצות. הכל

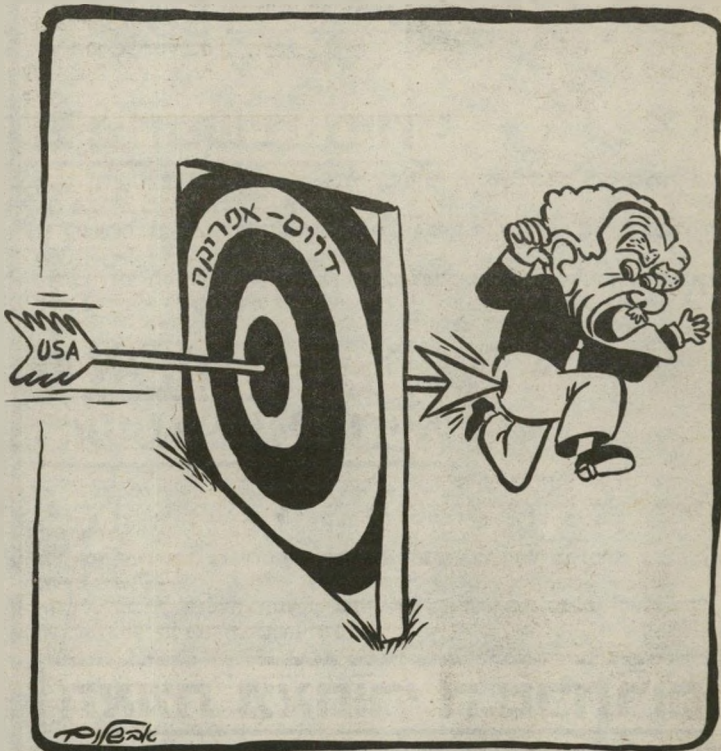
ידעו ושחקו. מדוע זה הפך

פתאום סקופ?

במשך שנים תיקתקה הפצצה הזאת, איי שם בשולי הזירה המדינית הישראלית. הש"ב בוע היא התפוצצה, ברגע מאוד לא טוב. היחסים בין ישראל ודרום-אפריקה הם סוד גלוי לכל ברדעת כארץ ובעולם. אולם אין מדברים עליהם. באופן רישמי תקפות החל-

נכנעה, תמורת פיצוי נאות. קיצוץ הסיוע לישראל הוא עדיין מגמה רחוקה, ואין להניח שרעיון זה ימצא תומכים בקונגרס, המכור לישראל. הפיתרון הסביר ביותר לתעלומה הוא ש' זהו עיתוי מיקרי לגמרי. עיתונאים עברו ו' השיגו סקופ. זה תפקידם. יתכן שמישהו במערכת השליטון האמריקאית עזר לסקופ הזה. זוהי מערכת ענקית, ומתרוצצות בה מגמות רבות. אולי משהו בסניאייאי סבר כי זהו זמן טוב להנחית מהלומה על ממשלת ישראל. יתכן כי ניתן לצמצם את הנזק המידי. אך לטווח הארוך יביאו גילויים אלה לנזק חמור. כי היחס לישראל בדעת-הקהל האמריקאית

מבוסס על רצון טוב. והרצון הזה נשחק מדי יום. כאשר ידעו על שיתוף-פעולה הרוק עם דרום-אפריקה מצטרפות לתמונות ולדיווחים על האינתיפאדה, הרושם המצטבר עלול להיות הרסני. **שואה? מה פתאום?** כאילו לא די בכל אלה, באה הפרשה המזוהה של יוס'השואה הארמני. ישראל רצתה לעשות טובה לתורכיה. התורכים מכחישים את הטבח הנורא, שהם ערכו בכני העם הארמני במלחמת-העולם הראשונה — שואה שהסתכמה במיליון וחצי קורבנות. הארמנים מבקשים להכניס את השואה שלהם לתודעת העולם. הם העלו הצעה להכיר ריו על שנת'השואה הארמנית בארצות-הברית. נגד החלטה זו התגייס המימסד היהודי האמריקאי, על פי הנחיות מירושלים. זהו כמעט מחוזה מיפלצתי: היהודים, הלוחד מים במי שרוצה להכחיש את השואה שלהם, פועלים כדי להשכיח את השואה של עם אחר. היהודים, המאשימים את כל העולם בכך ש' שתק מתוך חשבוני ציניים, עושים כעת את אותו הדבר מתוך חשבוני ציניים מן הסוג העלוב ביותר. אחד המיסמכים המוזעזעים ביותר על השו' אה הארמנית יצא מתחת ידיו של סופר יהודי, פראנץ ורפל, שכתב את 40 הימים של מוטה דאן. דור שלם התחנך על ספר זה, שביטא את ההודות העמוקה של העם היהודי עם סיכלו של עם אחר. מימי פראק ורפל עד ימי יצחק שמיר — העם היהודי עבר דרך ארוכה.

טות החסרות הרישמיות של ממשלת-ישר' אל, שנועדו לייצוא, כי ישראל לא תחדש הסכמים עם המדינה הגזענית. השבוע פירסמה רשת-טלוויזיה אמריקאית גילויים מרעישים לגבי המעורבות הישרא' לית ברדום היבשת השחורה: פיתוח משותף של נשק גרעיני, פיתוח של טילים בליסטיים, מכירת נשק. ממשלת-ישראל הכחישה ככל כוחה. אולם מעטים היו בעולם שהאמינו להכחשות אלה. המוסד ידע. היו שראו בגילויים התקפה יוזמה של ממשלת ארצות-הברית, באמצעות המוסד המרכזי לביון (סי'איי'איי). ברור כי המוסד האמריקאי יודע כל דבר שראוי לדעתו. מערכת לווייני-הריגול יכולה לתפוס בנקל תכונות מסוג זה, והריגול ה' אמריקאי בדרום-אפריקה ובישראל מושכלל ביותר. אם כן, מדוע באו הגילויים דווקא עכשיו? מדוע לא לפני שנה או שנתיים? מיטב המומחים ניסו לפענח תעלומה זו. בין התשובות שהועלו:

- כוונה להפעיל לחץ על ישראל, בקשר לחמש הנקודות של שרה-חוק ג'יימס בייקר.
- כוונה להכשיר את הקרקע למכירת נשק אמריקאי לסעודיה.
- כוונה לערער את האחיזה של ישראל בקונגרס האמריקאי. לקראת ניסיון לקצץ בסיוע לישראל.
- זק מצטבר. כל ההסברים האלה אינם משכנעים. הלחץ האמריקאי על ישראל ב' עניין יוזמת-בייקר נשאר חלשולש, והצטמצם באייקביתע מועד פגישת יצחק שמיר עם הנשיא ג'ורג' בוש.
- בעניין מכירת הנשק לערבים, ישראל כבר

דאנייה-הפרסיה

כסמל למישחק. והתנופה לקהל היקר הזה, קהל טיפשי המולך באף, ולא רק בתחום הכי דורגל. יוצרים פה היסטוריות כאילו אין בעי יות אחרות.

אילו היינו מנצחים, היינו טופחים לעצמנו על השכם ושוכחים את האינפיארה ואת שערוריית דרום-אפריקה. היינו שוכחים שהי חברה מתמטטת — אילי-ישראל, ניצחנו! הפרשנות בטלוויזיה היתה מעוררת חמלה.

פסיכולוג פרוץ הוס קרייטלר: פסיכולוגיה

● **לפני:** כל המישפחה הולכת לטייל בר חובות תל-אביב. לראות מה קורה בחוץ. ● **אחרי:** אינני חובב-כדורגל, ואינני פסיכולוג של כישלון. גם אילו הייתי מסתכל, לא הייתי מבין דבר. אילו היינו מנצחים או אולי... אינני פסיכולוג של ספורט ולא של אוהדי-כדורגל או ספורט בכלל. בזמן המי שחק הופתענו, מישפחתי ואני, לגלות שלא היתה ריקנות מבהילה, אנשים הסתובבו בר חובות כמעט כמו ביום רגיל.

דוגמית תמי בן-עמי: לא מעורכות

● **אחרי:** כרגע נכנסתי. לא מעניין אותי כדורגל. לדעתי המישחק לא יפה. רק היום שמעתי שיש מישחק. רק היום התברר לי שי-50 אלף איש ילכו לראות אותו, וכי חברי הכנסת רבים על הנושא. חזרתי לפני יומיים מחו"ל ואני לא מעורבת. אני מאחלת להם מכל הלב לנצח. הם הפסידו? טוב, אני עצובה בשבילם. כדורגל אינו מדבר אלי.

שרית רום, צילם: ציון צפרייר

● **אחרי:** אבא אבן עצמו: לצערי, אני נאלץ להשאיר את הנבחרת לבר. למרות שגור תרו 20 דקות, עלי ללכת. כעת אני מנסה להתרכז ולהבין איך ניתן להבקיע שני שערים ב-20 דקות. בעיקר כשהמאפיין את הנבחרת במישחק הוא ליצור הזדמנויות על-מנת להחמיצן. עד שמתקרבים לשער, יש הרבה הברקות. אבל אין צורך להפגין אלגנטיות, אלא להבקיע שערים. אי-אפשר לומר שהמיי שחק מלהיב. אני עדיין מחכה לאקסן.

הפרופ' ישעיהו ליבוביץ: הברזילאים

● **לפני:** אינני צופה במישחקי כדורגל. אין לי כל עניין ב-11 חוליגנים שלנו, המשח"קים כנגד 11 חוליגנים בראזילאים. לא עניין אותי ולא מעניין אותי כעת מי ינצח ומי יפסיד.

הרב שמואל אבירור הכהן: אופוריה

● **לפני:** אני בריוק מגיש פיצוחים לאשתי. תי אשתי, בשלב הזה, היא הצופה היחידה, ואני משרת אותה. כעת אנש גם אני להסתכל. ● **אחרי:** מישחק משעמם למדי. מי שהיתה מוצלחת במיוחד היא הקורה בשער הנבחרת שלנו. אלמלא היא, היינו מקבלים כמה גולים. כפעם הבאה אני מציע למסור את המישחק לאגודת-ישראל, היא כבר תדע להור" ציא מזה מהשוו. אם לא שני גולים או לפחות שני סגנים.

כל העניין לא רציני, אבל ניצחונות כאלה מסוכנים מאוד לישראל. אילו היינו מנצחים, הישראלים היו נכנסים לאופוריה, ולא רואים מה יש מסביב. החימום של אותה נתפס בעיני

משאל טלפוני לפני ואחרי מישחק-כדורגל. גל המישחק שהצליח לגרום למרינה שלמה להיכנס למאניה מטורפת לפני, ושהביא מדי-נה שלמה לדרפסיה אחרי. היום כבר עורפים ראשים, ומרינה שלמה תעמוד ותשמח לאיד. יש גם הצעה להקים ועדת-חקירה ממלכתית. רובנו נתייחס להפסד במירת הרחמים, כי הרי בארץ יש כל התנאים, חוץ מתוצאות.

הפסלת ציונה שמשי: יש חוייה

● **לפני:** אני מוכרחה לומר שעברתי חור"ייה יוצאת-דופן. הייתי במקום מסויים ליד האיצטריון. בשעה 3.30 נסעתי לכיוון ביתי, פגשתי את ציאת-מצריים בכיוון ההפוך. זה היה מדהים. הסתכלתי במכוניות החולפות ובאנשים היושבים במכוניות. גיליתי מרינה של גברים. אולי היו במכוניות מניין של חברות. אנשים בסביבת האיצטריון פתחו חצרות פרטיות, לשימוש כחנייה בתשלום. לא חשוב מי ינצח, בעלי החניות הרוויחו כסף. הם בטוח ניצחו היום. אני תמיד נגדנו, או עכשיו אני הולכת להסתכל כמבט מגבוה. איזה כיף לשבת למעלה, ולמטה מתרדצים להם. ● **אחרי:** הפסדנו. אני רק יכולה להגיד שהטלוויזיה היא ההמצאה הכי נפלאה בעולם. הנה, אני בוחרת מתי להסתכל. באמצע הלכי תי לישון. כשחזרתי גיליתי שלכל שחקן יש שישה צללים. אז אני חושבת, אולי אילו היו לכל שחקן פחות צללים, היינו מנצחים?

אבא אבן: פורש באמצע

● **לפני:** סווי אבן עונה לטלפון, מופתי-עת: "איך אפשר לדבר איתו עכשיו? הרי יש מישחק כדורגל נגד קולומביה! אני אנסה לה-פריע לו לרגע. אפשר להתקשר מאוחר יותר.

כולם יודעים שהמיבחן מתקרב. כמה אנשים יבואו לדחוף את רבין לצאת למשאומתן עם אש"ף? ב.שלום עכשיו נזכרים בנוסטלגיה בימי ההפגנות הגדולות אחרי ביקור סאדאת בארץ ואחרי הטבח בלבנון, ומוסיים להפעיל פעילים בשכר. תנועת מחאה מזדקנת

אולי תהיינה בחירות. אולי תהיה ממשלה צרה. אולי המשאומתן לשלום יהפך לאפי שרות ריאלית, כמו שזה היה אז, לפני 11 שנים, אחרי שאנוור אל-סאדאת הגיע, ושלום עכשיו נוסדה מהרחוב, לראווג לכך שמנחם בגין לא יחמיץ את ההזדמנות. משהו, בעליל, עומד לקרות, ושלום עכשיו שוב תצא אל הכיכרות, כמו כימים היפים ההם, ימי 400 אלף, שבאו לכיכר ודרשו את ראשו של אריאל שרון, שר-הביטחון של מילחמת-הלבנון.

אינטיסאדה, כמובן, השפיעה על שלום עכשיו. המיכתבים שאוהדי התנועה, תורמיה הפוטנציאליים, מוצאים בזמן האחרון כתיבות-הרואר שלהם נושאים עימם את חותם ההתקוממות הפלסטינית. כל עלון כזה, המתאר את הפעילויות והקשיים, עם תקציר התוכן באנגלית, מעל ספח ההתפקדות עם מישכצת הסימון לתרומה המיחלת, נפתח, ברוח התקופה, במיספור שוטף. עלון קשר מס' 6 הוא ההרואה האחרונה שהוציאה מיפקדת שלום עכשיו לנאמניה. אלא שלשלום עכשיו אין מיפקדה. אין, וגם לא היתה לה מעולם מנהיגות נבחרת, והפעם האחרונה שאוהדיה גרשו את כיכר מלכדישראל היתה לפני שבוע שנים, כאשר הנוצרים של מישפחת ג'ומייל טכחו בפליטי צברה ושאתילה, וצה"ל ישב מסכיב. מאז, באותן שנים סוערות שעברו על המקום הזה, שלום עכשיו הפכה מתנועה למר שג. רק החורש החליטה המנהיגות הוותיקה לפתוח מישרר בתל-אביב, כרחוב כן יהודה 177, לשים שלט על תיבת-הדואר, ולהעסיק

שיתוף משמאל

מי שמתגיים למילואים הוא שותף?

„אני לא מוכנה בשום אופן שאנשים לא יצייתו. אנחנו, אחרי הכל, מגינים על הבית שלנו. מה זה שאנשים לא יצייתו? מרי מילואים?”

אני מזכיר לה שבאמריקה, תנועת ההתנגדות למילחמת-ווייטנאם, על מאות אלפי סרבני הגיוס ונמלטי, הביאה לסיום המלחמה. אלה, אבל, כצפוי, תמי רפאלי, המנהלת כעת את הסניף התל-אביבי של שלום עכשיו, הראשון שקם בתנועת-השלום הישראלית שאיננו משוכן בדירה פרטית של אחד החברים, אומרת שכאן זה לא אמריקה, והמילחמה, בכל זאת, היא על הבית, ולירו.

מי משלם להם את המשכורת? אמיר, בעל המכת הגלוי והישר, רוצה

הפגנת שלום עכשיו בתל-אביב אחרי רצח אמיל גרינצווייג

יונתן שם-אור

לענות, אבל מביט בתמי, הבכירה ממנו, כך נראה, בהירארכיית הפעילים מקבלי-המש"כורת. גם היא היתה רוצה לענות, אבל אחרי חודש אחד בפעילות תנועתית היא קצת חוששת מהדברים המותרים או האסורים. „אני לא יכולה לענות,” היא משפילה את העיניים, „בלי לרבר עם צלי רשף.”

„מה, בעצם, אתם עושים כאן כל היום?”
„מארגנים את רשימות האוהדים, מרצים, פעילות בכתיבספר, ואוספים קצת תרומות.” אמיר ותמי מחליפים מבטים מהורהרים ונחוצים, ומסכימים לקביעה זו. הקונסנזוס הפטרייסטי, הנשען על הגדרות מסומלות של ידרות, מרינה וערכים של הגשמה אישית, מהווה עבור שלום עכשיו, כמו עבור היפוך הראי שלו, גוש-אמונים, את כדהשילוח, שממנו משגרים את המסר אל התורעה הציבורית.

הקליטה הרפויה של המסרים האלה, למד רות רצף הפעולות שמעולם לא נפסק אצל פעילי תנועת-השלום הישראלית, ולמרות אירווי האינטיסאדה, העולים בחומרתם פיי כמה על זוועות צברה ושאתילה (שכהן צה"ל באמת לא היה), מעלה השערה חרישה. תמי ואמיר, נלהבים ורעננים, אינם, למרות הכל, האנשים היכולים לענות על השאלה.

אני שואל את צלי רשף אם אפשר לראות הצלחות בפעילות שלום עכשיו רק בזמנים שמיפלגות „השמאל” היו באופוזיציה, האם אני מנסה לחדר לו את התמיהה, שלום עכשיו לא היתה אלא פיקציה של מיפלגות. „יש משהו,” צלי רשף מסכים, „בוזה שעכשיו, כאשר כולם בשילטון, זו קוני סטלציה פחות נוחה לפעולות מהסוג הזה. אבל זו רק ראייה חלקית של המצב. אני לא חושב ששירתנו מיפלגות. להיפך. אני חושב שגררנו את המערך. לפחות, ככה זה היה (המשך בעמוד 40)

אותנטי. כינתיים עושים ערב למען שלום עכשיו בקולנוע לב ו, בריונוף נוטר. האחים ברבש קיימו דיון נלווה להקרנה מיוחדת של הסרט אחד משלנו.

אמיר: „היד שהלכה לי בלבנון, מכריחה אותי להיות פטרייסט.” תמי רפאלי, שהגיעה לתנועה הזאת מפני שהיא חיפשה איוושהי עבודה, ומפני שהבעל שלה מכיר את צלי רשף, לא עסקה מעולם בדברים כאלה, אבל „הייתי בכל ההפגנות.” היא לא מתחילה אפילו לחלום על איוושהי פעילות שתסתר את החוק, או תקרין, חלילה, מימדים כאלה או אחרים של אנרכיה. למרות זאת היא אומרת ש„כל מה שקורה פה היום זה ממש נורא, ואני לא רוצה להיות שותף.”

קורה אישה? בשטחים, למשל? „כן.”

רדים של חברת-השקעות שפסטה את הרגל, מחכים להוראות מירושלים, ושוכרים לעצמם את הראש בניסיון למצוא את הנוסחה

שלושה אנשים במישרה מלאה. יכול להיות שחוש-הריח הפוליטי של צלי רשף, עמירם גולדבלום ו'נט אביעד, המנ

לרבין, שלום עכשיו כבר לא מזין. תנועות-המחאה החזקות בישראל

החרשה, שתפיח חיים כמושג התיקשורת, תהפוך אותו לתנועת המונים החורגת ממשולש שייקדי-צוותא-ביט' לישן, תגיע אל השכונות ואל היונים הלנטטיות המקננות בארון של מיפלגות-הימין, תיצור עובדות בשטה, ותהפוך את השלום לגורם פוליטי

היגים המשופשים של התנועה, מאותת להם משהו. התנועה, כמו שאומר לי אמיר ליני צ'בסקי, פעיל חרש בשלום עכשיו, שהצטרף אל תמי רפאלי בפעילות אירגונית ויוזמנית, אכל לא נטש את מיפלגת-העבודה שממנה הגיע, „קמה בזמן משברים.”

פתרון לאומי לבעיית הדיור: סוף סוף אתה יכול לקנות דירה משלך גם אם אין לך כסף משלך!

הלוואה ל-25 שנה ב-5.5% ריבית.

בכל מקרה תהיה זאת הריבית הנמוכה מבין השתים!

כל חמש שנים תוכלו לפרוש מהתכנית
ללא תשלום קנסות כלשהם.

דירה שניה, מגרש או שפוף

כן. תכנית המשכנתאות
המהפכנית של בנק לאומי
למשכנתאות מתאימה מאוד

גם לרוכשים דירה שניה
כהשקעה, מגרש לכל מטרה או למעוניינים בשפוף ביתם.
תוכלו להשיג את מלוא המימון - ע"י מישכון הדירה הגוכחית
שלכם והגכס החדש ובתוספת ערבים כמקובל.

הטבות לזכאים

לזוגות צעירים שנישאו החל מה-31.5.89 ולעולים חדשים
- זכאי משרד השיכון מציע בנק לאומי למשכנתאות גם
את המשכנתא הרגילה
והתשלום החודשי הראשון בה - על חשבון הבנק!

אחס עומדים לקנות דירה

הראש מתפוצץ ממחשבות: "מאיפה להשיג את הכסף
החסר?"

זה הרגע שהבנק שלכם מתייצב לצידכם ומציע לכם
משכנתא אחת גדולה המאפשרת לכם לקנות דירה
במקום שאתם רוצים לגור בו גם אם כרגע אין לכם את
הכסף הנדרש לך ובתנאי החזר הנוחים ביותר.

חצי/חצי: גם הורים שאין להם כסף יכולים לעזור

הלוואה בשווי של חצי מערך הדירה, ללא כל הגבלת
סכום, תינתן לכם כנגד מישכון הדירה עצמה.
את החצי השני תוכלו לקבל כנגד מישכון דירת ההורים
למשל, או כל מישכון מקובל אחר
ובתוספת ערבים כמקובל.

החזר 5:5

הריבית ל-5 השנים הקרובות עומדת על 5.5% בלבד. זוהי
הריבית הנמוכה ביותר על משכנתא כלשהי!
כל חמש שנים יקבעו שערי הריבית מחדש לפי ריבית
ממוצעת ומשוקללת של הבנקים למשכנתאות כפי
שתפרסם ע"י בנק ישראל ובהפחתה של 0.25%, או
לפי הריבית הנהוגה באותו זמן בבנק ללאומי
למשכנתאות.

© 1989 United Artists Pictures, Inc.

החישוב פשוט, לדוגמא:

החזר חודשי בשקלים לפי ריבית של 5.5%	תקופת ההחזר	סכום ההלוואה בשקלים חדשים
61 ש"ח	25 שנה	10,000 ש"ח
123 ש"ח	25 שנה	20,000 ש"ח
307 ש"ח	25 שנה	50,000 ש"ח
614 ש"ח	25 שנה	100,000 ש"ח
1228 ש"ח	25 שנה	200,000 ש"ח

פרטים בסניפי בנק לאומי למשכנתאות:

תל אביב - רח' מונטיפיורי 31 - 37, טלפון: 03-202444 חיפה - רח' הרצליה 24, טלפון: 04-521673
נתניה - רח' סמילנסקי 7, טלפון: 053-811577 ובכל סניפי בנק לאומי.

היום קונים דירה עם משכנתא אחת אדירה!

בנק לאומי למשכנתאות

מי שרוצה לשלוט בציבור, חשוף לציבור

מחיר הנשירה

רסם ספר כזה באין מפריע, תוך הסתבנות בתביעת-סיצוים על פי החוק לאיסור לשון הרע? אחרי גילגולים משפטיים שונים הצליח זיכרוני להשיג מבית-הדין איסור על הפצת הספר, מפני שהמחבר סירב להראות אותו מראש למי שמתואר בו.

על כך הוגש עירעור לפני שלושה שופטים של בית-הדין המישפט העליון, בראשות השופט אהרון ברק. איש מבריק זה — כשמו כן הוא — ידוע כמצדד ב"חוקה מישפטית". כלר מר, הוא מוכן לקבוע הלכה מישפטית במקום שה"מחוקק" (קרי: רוב מיקרי של כמה חברי-כנסת) התרשל בתפקידו.

פסקדינו של ברק, שאליו הצטרפו שני השופטים העליונים האחרים, הוא תמרוך נוסף במאבק על חופש-העיתונות בארץ.

אם לומר זאת בשפה גסה: ברק לקח את פסקדינו של השופט הנדרון וזרק אותו לפלג-הנשירה.

הוא קבע כי חופש-העיתונות הוא עמוד-התווך של המישטר הדמוקרטי, ועל כן יש לו מישקל-יתר. אין הוא מקנה לעיתונות את הזכות לשקר ולהשמיץ במודר, אבל הוא מעניק לעיתונות תנן אחראי את החופש המירבי, גם אם פוגע הדבר לעיתים בזכותו של איש-ציבור לשמו הטוב.

ברק שלל מכל וכל צנזורה מוקדמת. כלומר: הוא ביטל לחלוטין את דרישת בית-הדין המישפט שהמחבר יגיש את סיפרו לעיון מוקדם של בית-הדין המישפט ו/או של גיבור-הספר. הוא גם דחה לחלוטין את התביעה שבית-הדין המישפט יאסור מראש על הפצת הספר, לפני שהוכיח בכלל שיש בו דיבה. אחרי פירסום הספר, פתוחה הדרך להגשת מישפט על הוצאת דיבה ולקבלת פיצויים.

מבחינת העיתונות, זוהי החלטה חשובה ביותר. כי אחת הדרכים של איש-שילטון מסויימים להטיל טרור על אמצעי-התקשורת הוא האיום בצרימניעה, שיאסור את הופעת העיתון המכיל חומר נגדם. לא-אחת התפתו שופטים, לעיתים בקלות-דעת שלא-תיאמן, להיענות לבקשה כזו.

במיוחד חשובה קביעתו של ברק כי "אנשים הנשאים במשרות ציבוריות, או בתפקידים של ציבור עניין בהם, נוטלים על עצמם מעצם מעמדם ותפקידם סיכונים הקשורים בהתנכלות לשמם הטוב."

בכך מצטרף ברק לעיקרון המקובל בארצות-הברית, האומר שמוטר להגיד כל דבר על נושא מישרה ציבורית, גם אם מסתבר כדיועה שאינה נכרה, אלא אם כן נעשה נכונה ודוון. (על פי עיקרון זה הפסיד אריאל שרון במישפטו נגד השבועון האמריקאי "מ"ם, מאחר שלא הוכח שהיה ודוון).

כלל זה מבוסס על הגיון פשוט. אדם המקבל על עצמו לנהל את ענייני המדינה, השולט על כספים השייכים לציבור, היכול בהרמת-יד לשלוח חיילים למות — אדם כזה חייב להיות חשוף לחלוטין, כך שכל פרט באופיו, במעשיו ואף במצבו הגופני והנפשי יהיה נתון לביקורת מתמרת.

כפי שאומרת האימרה הגסה: "בכל שהקוף מגביה בטפסו על העץ, כן חשוף עכוזו האדום למבט."

מי שמסוגל לשלוח אותי למות, להטיל מס על פרי-עמלי ולחוקק חוק שייבי אותי לכלא — מוטב שהיה מוכן להישחף לביקורת נוקבת ביותר. זוהי הגנה על החלשים מפני החזקים. זהו עיקרון חיוני לבריאות המישטר הדמוקרטי, וטוב שהשופט ברק התייצב לימינו.

ש בפסקדינו של ברק קביעה אחת, שיש בה סכנה לא-קטנה.

הוא אומר שיש להחיש את מישפטי-הדיבה, כדי שלא יחלוף זמן רב מדי בין הפירסום ובין פסק הדין. לכן אני מצטרף בכל לב. יש צורך ביצירת הליך מזוון למישפטים כאלה.

אבל הוא רומז גם שצריכים לשנות את גובה הפיצויים, במיקרה שעיתון מפסיד במישפט דיבה. זוהי קביעה מסוכנת, מפני ששופט בעל דיועה קרומה נגד עיתון (וכבר נתקלתי בכאלה) יכול להביא לסגירתו על-ידי הטלת פיצויים גבוהים שהעיתון אינו יכול לעמוד בהם.

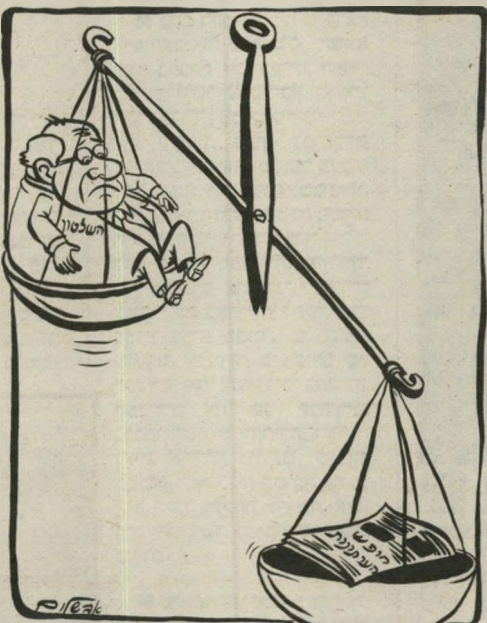
אני בטוח שברק עצמו אינו מתכוון לכך. אך זה יכול להיות מכשיר לצנזורה מסוכנת מכל צנזורה אחרת.

אולם פסקדינו של ברק הוא מוגדלור, המביא את חופש-העיתונות לחוף-מיבטחים. אינני יודע מה טיב סיפרו של אריה אבנרי, אך אין לי ספק שפסקדינו-חשוב אף מן הספר עצמו.

בינתיים פרש השופט ברנסון מבית-הדין המישפט. שמגר נשאר יחיד מול ארבעת השופטים האחרים, בהנהגת השופט הנדרון, שהתנגדו לדעתו.

הרכב זה ביטל את פסק-הדין הקודם, וקבע כי הארץ הוציא דיבה, מפני שכמה מן העובדות בכתבה לא היו נכונות, אף שהעובדות העיקריות היו נכונות.

פסק דין זה כלל כמה קביעות נוראות מבחינת חופש-העיתונות במישטר דמוקרטי. הוא קבע כי לחופש-העיתונות אין מעמד כפי שנקבע לו בחר-קה של ארצות-הברית. הוא גם קבע כי אין הבדל בין עיתון ובין רכלן בקרן-רחוב.

כל הכובד!

למעשה ביטל פסק-הדין את הבסיס שעליו עומדת העיתונות במישטר הדמוקרטי המודרני: תפקידה כעמוד-התווך של הדמוקרטיה, המפקחת על השילטון, העומדת על מישמר זכויות-האדם, המגינה על האזרח מפני שרירות ושררה, המאפשרת לאזרח לגבש לעצמו דיועה משלו תוך שמיעת כל הדריעות וההשקפות.

מול ארבעת השופטים, שקבעו הלכה חמורה זו, עמד לבדו מאיר שמגר, בפסקדין שהפך סימ-דרוך אף שהיה פסקדין של מיעוט, ללא תוקף.

שמגר קבע כי חופש-הביטוי הוא שיקול-על לגבי איש-ציבור, וכי מתן האפשרות להשמעת ביקורת על פעלו של השילטון הוא עיקר שאין בלעדיו קיום למישטר דמוקרטי תקין.

עכשיו עומדים כל הערכים האלה למיבחן חדש. גרם לכך ספר שלא הופץ עדיין, הנביא שבו מותח העיתונאי אריה אבנרי ביקורת על התעשיין והח"כ לשעבר אברהם שפירא.

העניין עומד מעל לאנשים המעורבים. אין לי סימפאטיה מיוחדת לאריה אבנרי (שאינו קרוב-מישפחה שלי, תודה), ודווקא יש לי סימפאטיה מסויימת לאברהם שפירא, דמות ססגונית ומעניינת. פרקליטו של שפירא הוא ידידי אמנון זיכרון, שהוא גם פרקליטי שלי. מנגד הופיע שלמה ליבליך, פרקליט ותיק במאבקים על חופש-העיתונות.

לעניין שלפנינו, לא חשוב מה כתוב בספר. עיקר טענתו של אבנרי, כפי שנאמר בבית-הדין המישפט, היא ששפירא ניצל את מעמדו הציבורי (פעם קראו לו "מנכ"ל המדינה", בשל השפעתו המכרעת על עניינים רבים, וגם ענייני-כלכלה) לטובת עסקיו הפרטיים.

השאלה היא: האם מותר לעיתונאי-חוקר לפי

דבר כמעט לא-ייאמן. אבל זוהי עובדה: במדינת ישראל הדמוקרטית לא קיים אף חוק אחד המבטיח את חופש-העיתונות.

קיים חוק-עיתונות מימי הבריטים. חוק זה נותן לדיקטטור הקולוניאלי הבריטי — הנציב העליון — את הסמכות הבלתי-מוגבלת לסגור כל עיתון בכל עת. הוא אוסר על הוצאת עיתון בלי רישיון מטעם מושל-המחוז הבריטי.

חוק זה קיים עדיין כמלוא תוקפו. במקום מושל-המחוז הבריטי בא הממונה על המחוז מטעם מישר-ההגנים.

התפקיד החברתי המרכזי במישטר הדמוקרטי — התפקיד למסור לקוראים ולצופים את המידע הדרוש להם כדי לפעול באזרחים אחרים — תלוי אצלנו על בלימה.

ב-1965 בא המחוקק הישראלי והוסיף חטא על פשע. החטא הזה קרוי "חוק לשון הרע". אחר-כך שינו את שמו ל"חוק לאיסור לשון-רע".

השם הראשון היה מתאים יותר. כי הוא הוציא לשון-הרע על מדינת-ישראל כולה. אנהנו קראנו לחוק הזה, עלימי ראשי-התיבות שלו, חולירע.

בחיבורה של תועבה חקיקתית זו חברו כמה אנשים. ההש"ר ראה המקורית באה מרודי כדגוריון, שהיה אז שליטי-יחיד כלי-כול. הוא רצה לסתום את פי העיתונות בכלל, ובפרט את פי העולם הזה (הוא לא הוכיח את שמו המפורש מעולם, וקרא לו "השבועון המסיים").

העולם הזה תרם תרומה נכבדה לתהליך שהביא בסופו של דבר, אחרי מאבקי-איתנים, להדחת כדגוריון. אבל המלאכה נמשכה בלעדיו. בין הנפשות הפועלות היה רב יוסף, יליד קנדה, שרה-מישפטים, איש הגון שהתייחס אל כולנו כאל נייטיבס, כבנו תוומי של מושל-מחוז בריטי. המוציא-לפועל היה משה אונן, איש המפר"ל, גם הוא איש הגון (כולם-כולם היו הגונים), שרגו על גילויי-השחיתות שגילה העולם הזה כמחנה הדתי.

חולירע — חוק לשון הרע — שלל מעיתון את ההגנה הבלבדית של "אמת דיברתי". הוא תבע מן הנאשם / הנתבע להוכיח שפירוט-האמת היה בעל עניין ציבורי. הוא שלל מאמצעי-היתקשורת כל מעמד ציבורי כמשרת המישטר הדמוקרטי. הוא שלל מהם גם הרבה רכיבי-הגנה מקובלות במישפטים אחרים. הוא כבל את ידיהם ורגליהם בעמדם לפני כס השופט.

בעיקבות המערכה שניהלנו, התעורר חלק מן הציבור לטוב. נה שבחקיקה זו. היתה מעין התקוממות ציבורית. אחת התוצאות היתה בוירתית לכנסת, בראש רשימת העולם הזה — כוח חדש, כשאחת המטרות המוצהרות שלי היתה להילחם בחוק זה.

ואכן, אחרי שנבנסתי לבנסת, תוקן החוק בכמה נקודות חשובות. כמה משיני-הרעל שלו נעקרו. אך הוא נשאר חוק דראקוני. זהו גם כיום החוק החמור ביותר מסוג זה הקיים באיזשהו מישטר דמוקרטי בעולם.

הוא מתיימר להגן על האזרח החלש מפני העיתון החוק. אך האמת הפוכה: הוא מגן על אנשי-שילטון אדירי-כוח מפני ביקורת המגינה על האזרח החלש.

תמרוך הבא בדרכו של חופש-העיתונות היה פסקדין של השופט משה הנדרון (גם הוא איש הגון מאוד, כולם אנשים הגונים מאוד) באוגוסט 1978.

נושא המישפט היה מאמר של הארץ על מנהל חברת החשמל, שכלל טענות רבות נגדו. העניין הגיע לבית-הדין המישפט העליון. ניתן פסקדין ברוב-דיועות של שניים נגד אחד לטובת העיתון.

שני מזוני חופש-הביטוי היו השופטים מאיר שמגר וצבי ברנסון. התנגדה להם השופטת מרים בן-פורת.

ואו קרה דבר חמור. חברת-החשמל עירערה על פסק-הדין של שלושת שופטי בית-הדין המישפט העליון לפני הרכב של חמישה שופטים של בית-הדין המישפט העליון — הערכאה הגבוהה ביותר במדינה.

מונכ"ל בלי טלפון ★ סעדיה מרציאנו מטפל בחניי כיים ★ ואיך מטפלים במעריצות חסרות-תיאבון

אלי דסה, העולם הזה

עליו. בהמשך היו חילופי דברים בין מקל לחבריהכנסת. אחרים מהם טענו שהוא לא בדיוק מבין את טענותיהם. מקל השיב להם שכעת הוא מתחיל לקלוט את העניין. חבריהכנסת חיים רמון עקץ אותו ואמר שכעת מקימים עוד אנטנות ל-קליטה.

■ שוקהמציאות החדש, הפר על מדי יום שישי ליד בית רומנו בתל-אביב, מושך תל-אביבים רבים, המשלבים בילוי וקניות תחת קורת-גג אחת. ביום השישי האחרון נראתה במקום **דניאלה דינור**, בתו של הסופר ק. צמ"ח ניף, בעלת הוצאת-ספרים, כשי היא מוכרת צלחות שהביאה מבי תה והחליטה להיפטר מהן.

■ ביום החמישי כלילה נראה אישה-אבטחה **בני מל**, כשהוא יוצא מבית ווגידידים, הפסי כיאטר **יוסי צימרמן** ואשתו **חנה אורדן** מיגרש-חנייה בר חוב הירקון, סמוך למיסערת תל-אביב הקטנה. כשהחזר כעבור כמה שעות, הוא נכנס למכוניתו, התניע אותה וכעבור כמה מטרים הוא גילה שיש תקר באחד הגלגליים. טל ירד ממכוניתו, חזר לחניון והאשים את שני הבחורים שעברו שם באחריות לתקר, שלי דבריו נגרם כמזיד. טל הזמין שוטרים, ולמרות טיעוניהם של השניים ושל העוברים בסביבה, המכירים את שני הבחורים, נלקחו השניים לחקירה. העיתון נאית **אירית רותם**, שנכחה במקום, שאלה את השוטר אם גם היא היתה נלקחת לתחנה, אילו היה טל חושד בה. השוטר השיב בחיוב.

■ מי שהתפרסמה כאחת הד בחורות היפות בארץ, ושניהלה רומאן ממושך עם איש חייה לילה **רפי שאולי**, עברה לע-סוק ביחצנות. **ירדן ליינמן**,

כל הודעה מאשתו להגיע למי-עדת לה ורודה שכעלותה, כדי לפגוש כמה ידידים. לוי הגיע ל-מקום והופתע לגלות עשרות חב-רים ובני-משפחה, שהתקבצו שם כדי לחגוג את יום הולדתו ה-35. היה גם הבוס שלו, שרהמישטרה **חיים ברלב**, שהביא לו מכר נתיגילוח כמתנת יום-הולדת. ילדיו של הדובר קנו לו תיקצד, במקום התיק שנגנב ממנו לפני כמה שבועות.

■ נראה שמינויו של **אריה מקל** כמונכ"ל רשות-השדור יביא לביטולן של תוכניות סטי-ריות. הברון **שלמה ניצן** קיבל הודעה לא-רשמית מרשות-השדור שהוא לא יוכל להשתתף עוד בתוכנית טיבה לסטיבה, בהנחיית תה של **ריבקה מוכאל**. לניצן לא ניתנו הסברים ברורים, אך נרמו לו שאין מעוניינים בירי דות שלו על המשלה.

■ כבר בדיון הראשון של ועד-דתי-הכספים של הכנסת על תק-ציב רשות-השדור נשמעו טע-נות נגד אי-הדיוקים בדבריו של אריה מקל על הדיווח על שעות-השדור של הטלוויזיה. אברהם שוחט, יושב-ראש הוועדה, פנה לחברה-הכנסת **מיקי איתן** ואמר לו: "מה אתה צועק? תשאיר אנרגיה לשמיר!" איתן השיב לו: "אל דאגה, יישאר לי. אני מתאמן

■ ראש-העיר **שלמה להט** (צ"צ") ציטט השבוע פסוק של **שמריהו לוי**: "העם היהודי הוא עם חכם ונבון. אילו היה לו גם קצת שכל..."

■ אנשי-הפזעונים, **שימחה הולצברג**, התוודה: "אני מת-חיל להיות זקן. עוברה, אני מת-חיל ליהנות מהמיצוות שלי כמעט כמו שאני נהנה מהעבירות שלי."

■ לא ייאמן כי יסופר, אך **דני דרך**, המנכ"ל החדש של משרד-התעשייה והמיסחר, המת-גורר ברמת-השרון, אין טלפון בביתו. דרך, שהיה עד למינויו זה המישה למנכ"ל הבנק לפיתוח התעשייה, לא הפעיל מעולם קט-רים כדי להשיג קרטילפון בביתו, גם בתקופה שבה היה השר יעקבי משתמש בחדרו כשהיה מגיע ל-דיונים בתל-אביב.

■ במשך שנים סבל חבר-הכנסת **לשעבר סעדיה מרציאנו**, ממנהיגי הפנתרים השחור-רים, מבעיות חמורות של שיניים וחניכיים, שאותם הניח במשך זמן רב. כעת החליט לטפל בל-קתי-החניכיים, אולי כאות-תודה להצרתו שהוא רוצה לחזור ל-כנסת.

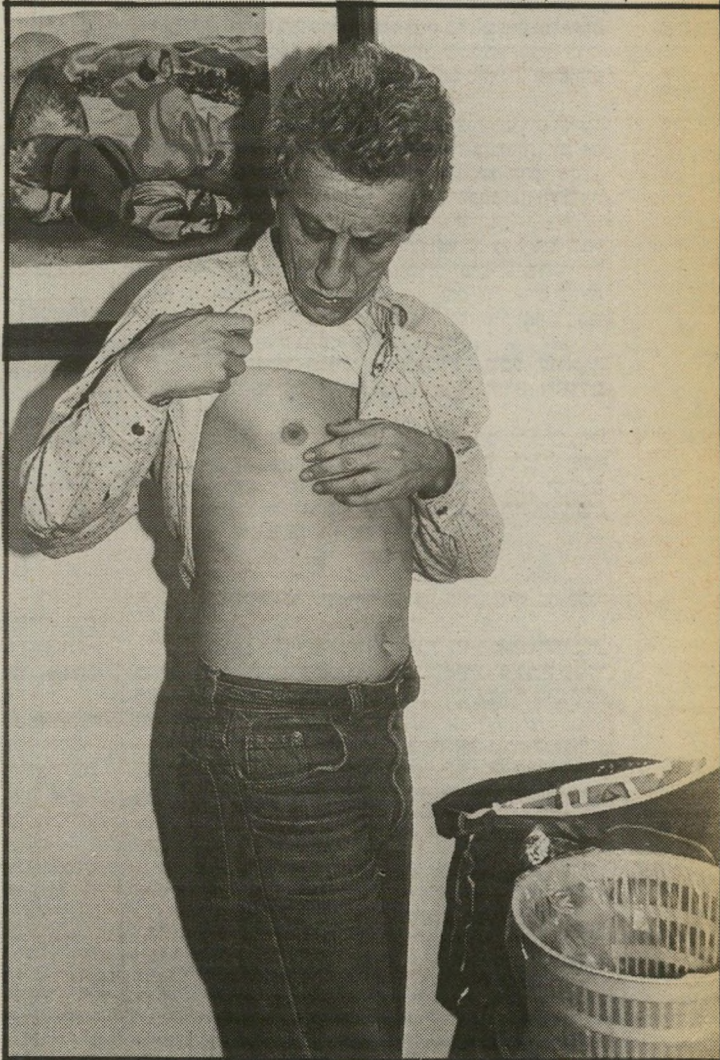
■ המופתע של השבוע הוא **דובריהמישטרה רפי לוי**, שקי-אלי דסה, העולם הזה

ינון ביילין (משמאל), האח הפחות-מפורסם של סג-השר **יוסי ביילין**, מוכר כצנוע בהשוואה לאחיו. **ביילין**, מנהל השרות הבולאי, הפתיע את שר-התיקשורת **נד יעקבי**, כשהביא למסיבה של השרות הבולאי את הגלופות של **בול-הדואר העברי הראשון**, בערך נקוב של אלף פרוטה. **ביילין** טוען שכל הניסיונות לעשות העתק של הגלופה עלו בתוהו.

כותל-לרים לנשים פונדקאיות, המוכנות להרות עבורן ולמסור להן את הילד עם לידתו.

שנישאה והיא אם לילדה בת שני-תיים, עוסקת כעת במיזם חדש של יצירת קשר בין נשים חשור

הד שהתפרסמה כאחת הד בחורות היפות בארץ, ושניהלה רומאן ממושך עם איש חייה לילה **רפי שאולי**, עברה לע-סוק ביחצנות. **ירדן ליינמן**,

יוני מושנוב (ימין), השחקן, בוחן את פיטמתו, לאחר שנמתח כהוגן על-ידי איש הרדיו אלכס אנסקי (למעלה). אנסקי אמר למושנוב שהוא נראה חיזור מהרגיל, והוסיף שכדאי שיצבוט את פיטמותיו כדי לבדוק את העניין. מושנוב השתכנע, ניגש לאחת הפינות של האולם שבו הופיעו השניים, וצבט את הפיטמה. ליד אנסקי ריבקה מיכאלי.

אליזבת העולם הזה

■ המתופף מאיר ישראל מאושפז בבית-החולים איכילוב בתל-אביב לאחר שאיבחנו מים בריאותיו. המתופף, שהיה אמור להופיע ביחד עם הזמרת נורית גלרון בכורה של המופע החדש שלה, לא נכנע והגיע להיכל החרבות, שם התקיימה ההופעה, ובשני השירים האחרונים הוא החליף את המתופף איקי לוי.

■ **אבי צור**, סמנכ"ל רשות-הנמלים, תגג בשבוע שעבר את ברה-מיצווה של בנו רון עזי בבית ז'בוטינסקי בתל-אביב. צור, מפרשת-הקרקעות בשמרון לפני ארבע שנים, כאשר היה ער זר לענייני-התיישבות של שרידי חקלאות, ציפה לנוכחות מלאה של כל המוזמנים שלו, ובכללם ידידיו מקרב חברי-הכנסת והשרים. לרוע מזלו, זה היה בערכ שבו הגוש שש הצעות-אי-אמון בממשלה, וכמה מהחשובים שהיו מין היו עסוקים. יצחק שמיר לא יוכל להגיע, דן מרידור הגיע למשך 20 דקות בדיוק וחזר לירושלים, וכך גם השר מלשה קצב, שצור משמש כעוזרו. את העוגה הענקית, בצורת מגרש כדורסל, נתן הבן, שהוא חוכב כדורסל, לשימחה הולצבי רג, עובד פצועי הצנחנים.

■ **גילי** (דרך המלך) נתני אל ובני-מישפחתו רגילים כבר למתנות שמקבל הילד-הזמר ממ עריצים צעירים, מאז תחרות ה- אירוויזיון. אבל המתנה האחרונה הדהימה אותם: גילי מצא בחדרי המדרגות בביתו בראשון-לציון זוג-אופניים מהודר, עם מהלכים, ואליהם היתה צמודה מעטפה, שנשאה את שמו של גילי. בתוכה היה מפתח, לפתיחת מעול האר פניים. הוריו, המבקשים להחזיר את המתנה היקרה למעריץ/ה האלמוני/ת, דיווחו על כך למי שטרה.

■ נערי-זמר אחר, רון שובל (16), שוכח באחרונה בהצלחה רבה, נאלץ להתמודד עם בעיה, שאינה קשורה לשריה. אמה של מעריצה שלו מפתח-תיקווה התי קשרה לאמרגנו, אהוד שמר,

שרונה וארש

(1) הדוגמנית לשעבר וחברתו לחיים של הבנקאי אודי רקנטי, היתה אחת מ-20 הנשים היפות המייצגות 20 שנות יופי בישראל, שקיבצה חניטה צנטנר לרגל פתיחת בית-ספר ליופי. (2) לימור שריר-פורת, מלכת-יופי בעבר ורופאה כיום. (3) מעצבת-העילית אביבה פיבקו. (4) ליאורה לפידות, דוגמנית-לשעבר ומנחת-תצוגות כיום. (5) ירדנה גורביץ, נערת-זווהר בעבר, העובדת במישרדו של עורך-הדין יגאל ארון, נחשבה כאשה היפה ביותר בארץ בשנות ה-70.

את חוסר-התיאכון שלך, אני רוצה לרוות... ■ כמשך שלוש שנים התנהג לה השותפות בין הדוגמניות פינצ'י מור וחני פרי על מי מנחות. השתיים אירגנו תצוגות ואף הופיעו במרביתן. לפני שבוע החליטו השתיים לסיים כרוח ידידותית את השותפות הזאת, וכל אחת פנתה לדרכה. פינצ'י לקחה לה כשותף את הדוגמן

וסיפרה שמרוב הערצה, מסרבת הנערה בת ה-16 לאכול מזה שלושה ימים. היא כבר העריצה זמרים כעבר, סיפרה האם, אבל זאת הפעם הראשונה שהיא הגי עה למצב כזה — לא רוצה לא כול, לא רוצה ללמוד. שובל פגש את המעריצה, ולדבריו היא כמעט התעלפה לו בדיים. את מוכחה לאכול, הוא אמר לה, חבל שאני לא יכול לקחת ממך

(6) רותי ירון, דוגמנית-לשעבר. (8) דורית ילינק, מלכת-יופי לשעבר, דוגמנית בהווה. (9) חווה חכמי, אשתו יוסי חכמי, מבעלי "הפניקס". (10) מלי לנגווקי, מעצבת-פנים. (11) אילנה אס, אשת-חברה. (12) נלה יעקבי, נשיאת אגודת "ניצן", אשת השר גד יעקבי. (13) אשת-החברה רותי יעקובסון. (14) עמליה דיין, בת ה-17, בתם של אסי ואהרונה דיין, שנבחרה כמייצגת היופי של שנות ה-90. (15) רינה מור, לשעבר מיס-עולם, כיום בתחום התיקשורת. (16) חווה לוי, לשעבר מלכת-היופי, כיום אופנאית

פסוקי השבוע

● **ליאון קופלר**, מבי עלי רשת בתי-המרקחת "סומר-פארם", "הסוציא" ליום בנה את מדינת-יש"ר ראל, אבל הקפיטליזם הוא עתידה!"

● **מנהיג "סולידאר"** יות, לך ולנסה: אני מתפלל רק להיות בריא, כי בגילי מאוחר מדי ל" התפלל להיות חכם!"

● **שפיק אל-הוזייל**, הכדורגלן הבדווי (מכבי פתח-תיקוה), שנפגע ק" שות בתאונת-דרכים, על התעלמות חבריו לקבוצה שלו לשעבר ממנו: "חב" רים יש רק בשני מקומות: באגד ובדן!"

לשעבר מוזטי רייף, ואילו חני מתכוננת לעבוד ללא שותפים. ■ **רקדנית-הבטן כוכב פרי** רכשה מכונית חרישה מרגם ב- אס"ו. מודל 1990. באחת מנסיי עותיה האחרונות התהפך הרכב. פרי, שנדהמה מביצועי הרכב, הוי מינה מומחה לבדיקה. לדבריה גילה שבגלגלי-המכונית היה יתר-לחץ-אוויר, דבר שגרם לאי- יציבותה על הכביש. פרי שוקלת לתבוע את החברה על הנזק שנגרם לה.

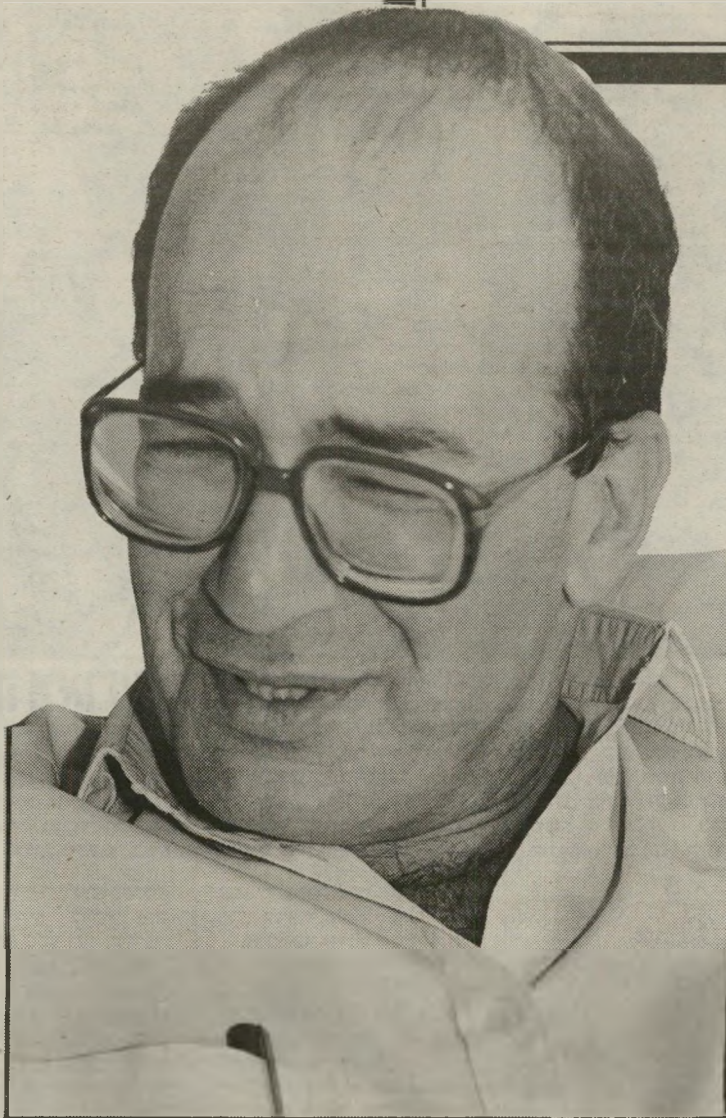
■ מה קורה כששני אופנאיי צמרת רוכשים את אותו הבד לאותה תצוגה? בדרך כלל האד חד מוותר. אך האופנאים קובי רביץ ויובל רביד, שרכשו בד אצל אותו היבואן, החליטו שאף אחר מהם לא יוותר על השימוש בו. כעת מחכים לראות את השי- מוש שיעשו השניים באותו הבד. היצירות תוצגנה בתצוגה קרובה. ■ **זוהר אהליאב ונעמי רון**

הזמרת, הזוכה השנה בהצלחה גדולה בתחום המוסיקלי, הופתעה לקבל מתנה מהמיסעדר בועז דרור (מימין), שצייר את דיוקנה על פתח-השולחן והעניק לה אותה במתנה. נראה כי כישוריו הקולניריים עולים על כישוריו כצייר. שלומית היא אשתו של הגיטריסט יובל דור ושניהם חברים בלהקה המצלחה "הכל עובר חביבי".

אורי אבנרי שוחח עם יוסי שריד

קודם כל, אם אתה רומז בדברים שלך על הפיצול, שגם זו שאלה שצריך להירש אליה...

● 22 חודשים אחרי פרוץ האינתיפאדה — האם אתה חושב שתגיד תפקידה?

טוב, זו שאלה קשה. למלא את התפקיד זה כמו בתפילה — זה מן הדברים שאין להם שיעור. תמיד אפשר היה למלא את התפקיד יותר טוב. לפעמים אני מתהלך במחשבות שמטרידות אותי, לפעמים אפילו משגעות אותי, שאולי היינו צריכים לעשות יותר. את מה שעשינו, אולי היינו צריכים לעשות כי אופן יותר נחרץ ונמרץ.

אבל בסך-הכל אני לא משתייך לאלה שמ' סגפים כל הזמן את עצמנו וחושבים שלא עשינו מספיק ושלא עשינו ככלל. אני חושב שהמחנה השלום בסך-הכל, כתנאים המאוד קשים שהוא נמצא בהם, מילא את תפקידו באופן ראוי-לשמו.

קודם כל, אני חושב שהיה לנו ניתוח נכון של המצב, וגם זה לא עניין של מה-בכך, מול הראייה המעוותת, חוסר-הראייה בעצם, של כל מי שניסו לומר לנו כמה מדובר, כאשר היה מדובר באינתיפאדה. אז אני חושב שאבחנת-המצב שלנו היתה מאוד מרויכת, ואבחנת-המצב זה דבר מאוד חשוב, אם רוצים לדעת איך חיים עם זה, איך מתמודדים עם זה. למימסד הפוליטי בארץ היו טעויות אינסופיות.

יש לי תיוה האומרת שבכל פעם שמדינת ישראל היתה צריכה לערוך את הערכת המצב הלאומית שלה, האסטרטגיה שלה, בכל פעם היא טעתה. ב-100% של המיסקרים. אז אגב הצלחה עצומה, משום שאפילו בסבירות אלמנטרית של כן או לא, ב-50% אפשר היה להגיע לתוצאות הרבה יותר טובות, וזה נכון לגבי כל המיסקרים. אבל זה נכון כמיוחד לגבי האינתיפאדה, משום שהאינתיפאדה הרי היתה ההפתעה המרעישת ביותר מכל ההפתעות המרעישות שנפלו על ראשו של עסיישראל. מה שקרה ב-9 בדצמבר 1987.

וראי גם אתה ואני היינו מופתעים, אבל

● אני מוכן לחדד את זה: אילו כל המאמצים האלה היו מרוכזים בתגובה אחת, האם אפשר היה לייצל את תם בצורה הרבה יותר טובה, וגם ליצור כוח פוליטי במקום הסיוע ה' הומניטרי?

אני לא בטוח שאני מסכים שמדובר בסיוע הומניטרי. זאת אומרת, יש סיוע הומניטרי, ואנחנו מקדישים לזה הרבה זמן. אבל זה לא העיסוק היחיד שלנו, והייתי אומר שזה אפילו לא העיסוק העיקרי שלנו. כלומר, אני חושב שהמאבק של מחנה-השלום, בתור שכזה, הוא מאבק פוליטי מובהק.

מהי המטרה של המאבק הזה? הזמן מלמד שאפשר להיות עם האינתיפאדה, כאילו היא מתנהלת באיזושהי מקום רחוק, מעבר להרייה חושך. אנחנו לא נותנים לאינתיפאדה להשת" כח, אנחנו קושרים את החברה הישראלית כי חוט מאוד הרוק ואמץ אל מה שקורה שם, כדי שאף אחד לא יעלה על דעתו שזה מתר" חש בפלנטה אחרת, ושאינן לזה השפעות והש" לכות ישירות על מה שקורה כאן.

אבל שאלת הפיצול — אני לא מאלה שמייסרים את עצמנו, מעבר למה שמגיע לנו. וראי חלק מגיע לנו. אז אני לא רואה כפיצול טרגדיה, ואני לא רואה כאיחור-הכוחות איוו שהיא משאת-נפש בפני עצמה, אם כי באופן אישי, ואולי באופן אידיאולוגי, אולי הייתי רוצה לראות את המחנה מאוחד. אבל להגיע למסקנה שמפני שהמחנה לא מאוחד עשינו פחות מכפי שהיינו אולי יכולים לעשות — למסקנה הזאת אני לא מגיע.

● יש פה שני מישורים שאינם לגמרי חופפים. מישור אחד: איך ה' ציבור של שוהר-השלום פועל בת" קופה של אינתיפאדה, כדי להחליש את עוצמת הדיכוי. והמישור האחר: איך מנהלים מאבק לשינוי השילטון. כששועלות הרבה קבוצות קטנות ומסודרות, האם אין זה משחרר המון אנשים מפעילות, שאולי היו נרת" מים לפעולה אילו היתה קיימת תנו" עזה גדולה ומחויבת? האם תנועה גדולה היתה יכולה להגיע למקומות, שהתנועות הקטנות אינן מגיעות אליהם, כמו נתיבות, שדרות, שלו" מי?

זו אפשרות, אבל, בכנות, אני לא חושב ככה. אני לא חושב שהמחסום שומד בינינו

את פרס ואותי שונאים

אופטימיות היא מילת-המפתח. יוסי שריד אינו מיואש, יוסי שריד אפילו נותן לשמאל טפיחה על השכם. "עד עכשיו", הוא אומר, "צדקנו ברוב התחזיות שלנו". אחרי 22 חודשי אינתיפאדה, שילטון בלתי-מעורער של הליכוד, ועצירת תהליך-השלום, גם לשמאל הישראלי יש נחמות קטנות

לבין שכבות מסוימות קשור באיזשהו אופן לריכוזיות של המאמץ ולגודל היחסי של ה' מיסגרת. אני חושב שהמחסום הזה נובע מסי" בות אחרות לגמרי. חוץ מזה, מכיוון שאמר" תי בהתחלה — וזו נקודת-המוצא שלי — שאני לא מן המייסרי-עצמנו, גם בעניין זה יש, לדעתי, מידה של הגומה. יש לנו כמוכ" בעיות של חרייה, של הבקעה למקומות שאחיותנו בהם היא לא מספיק עמוקה. אבל לומר שאנחנו לא שם, זה פשוט באופן עוב" דתי לא נכון.

אני יכול לומר לך מניסיונו — אני לא מדבר עכשיו על מי ציבורי-בחורים שלנו, זו שאלה נכבדה בפני עצמה — אנחנו את המאבק שלנו מנהלים בעיקר במקומות הכי קשים. אם מותר לומר משהו שיש בו יומרה, אני חושב שבמובן מסוים זו הייחודיות שלנו על המפה הפוליטית הישראלית. וגם את היי" תודיות הזאת צריך לשמור, כי אפשר בקלות לאבד אותה.

היינו מופתעים כמובן לגמרי אחר. אף פעם לא הבנו איך זה קרה רק לאחר 20 שנה. אלא אסיכ" משהו העלה על דעתו, שהעם הערבי הפלסטיני קיבל על עצמו, מתוך הכרה ומר" צון חופשי, להריח לנו את הכלים ולשטוף לנו את המירצפות ולנקות לנו את המחראות. מי שלא חשב כך, לא היה צריך להיות מופתע ב-9 בדצמבר.

● אתה, בכנסת ומחוץ לכנסת, פועל בהרבה עניינים — גירוש נשים וילדים מן הגדה, העברת אני שים לבתי-החולים, אלף ואחד דברים הנובעים מהאינתיפאדה. יש עוד אנשים המטפלים בזה, יש מיספר גדול של קבוצות קטנות, וכל אחת מהן עוסקת במסורת רבה בהיבט אחד של המצוקה. השאלה היא אם בסך-הכל זהו תגובה מספקת של כוחות-השלום הישראליים במצב ה' זה?

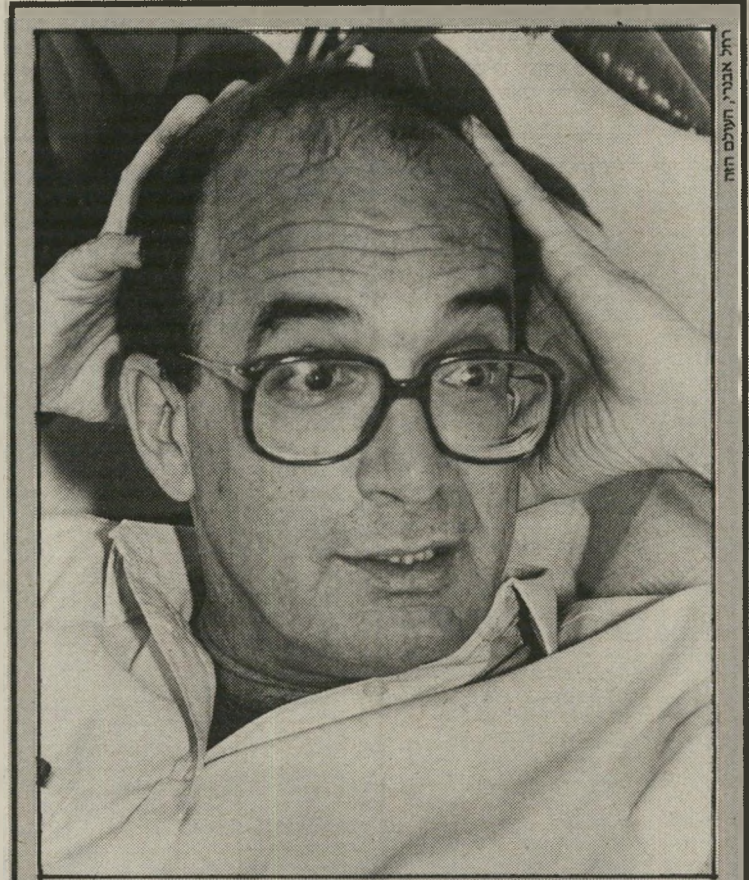
מה זאת אומרת במקומות הכי קשים?

אני מדבר על ר"ץ. אולי אני מדבר גם על מ"פ. על היחידות הן צריך לשמור, משום שאני חושב שבניין זה, ובעניין זה בלבד, באופן אובייקטיבי לגמרי, בגלל דברים שהם מן גרם אותם, אין לנו מתחרים. למה אני יכול להעיד על עצמי, אבל אני בטוח שזו עדות נאמנה לגבי כל החברים שלי. כמה שנים אני לא הולך לקיבוצים, לא משום שחלילה אני מזלזל בקיבוצים, אבל משום ששלב מסוים הגעתי למסקנה: אני מופיע שם, ואני מדבר בדם ליבי, ואני אחר-כך יוצא גם בהרגשה טובה, כי שיכנעת את כולם וחי משניים, שהכירו את גלילי, ונורא התרגזו. ואני בטוח שנתלתי הצלחה ארירה, ואני חודר הביתה לא כליכך עייף, אבל מאוד מרוצה. אני כבר שנים לא עושה את זה, אם אין לי איזה קרובי-משפחה בקיבוץ. אני גם לא מופיע בצפון תל-אביב. גם כשאני מופיע שם, זה ממש בעל כורחי. אני לא מופיע בצוותא, המקום הזה עושה לי דיפרסיה — אנשים נהדרים, עצם מעצמי, בשר מבשרי, אני בשך מבשרם. אני לא אוהב להיכנס למקום הזה ולשכנע את המשוכנעים.

אני הולך לנתיבות — אגב, כדי ללכת לשם אתה צריך להיות מוזמן, וכרוך השם אנחנו מוזמנים. זה לא מה שהיה פעם. היום זה הרבה יותר קל, גם זו, אגב, אינדיקציה לגבי שינויים שקורים בחברה הישראלית. אז אנחנו מוזמנים לכל מקום, אפילו לנתיבות, שאני תמיד קורא לה. קוסי הישראלית. זה פשוט איראפטר להאמין. אילו הייתי מצ' ניח אותך שם, ולא היית יודע בדיוק איפה אתה צונת, לא היית אומר שזה כאן בארץ. הייתי כנתיבות, והיה אולם מלא. הייתי באופקים, והייתי כשרדות, והייתי בכל מקום במדינת-ישראל. קודם כל אני הולך לשם, ואחר-כך אני הולך לצבא. ואנחנו מופיעים המון בצבא. הלוואי שהייתי יכול להופיע על-פי מיספר ההזמנות שאנחנו מוזמנים. ואני מופיע באוניברסיטות, ואני מופיע בצבא, ואני מופיע בעריפיתוח, ואני מופיע בנתיבות ספר. בנתיבות בכל המקומות בארץ, אני הולך גם לנתיבות בצפון תל-אביב. מי שחר שב ששם המצב זה שיש בני מעיי' הוא טועה. גם שם זה מאבק גדול. ואנחנו באים לשם, ושם אנחנו מתמודדים.

אני שואל — גם אתה מכיר את זה מניס-

איהו שהם ויתורים מצפוניים, הכרתיים, חס וחלילה וחס, — אבל חשוב לי מאוד לשמור על הרלוונטיות שלנו בחברה הישראלית, ועל

רחל אבנר, העיתונאית

את שימעון פרס שונאים מפני שמרגישים שהוא לא אומר את האמת. אותי שונאים מפני שמרגישים שאני אומר את האמת. רבין אומר את אותם הדברים כמו שימעון, ובכל זאת חושבים שהוא אומר אמת."

מצליח להגיע להכרעה את מי אני מאשים יותר, את המערך או את הליכוד? היום, מכיוון שהיום אנחנו משוחחים, היום אני חושב שאני יודע. יכול להיות שמחר זה יתהפך.

אני בכל זאת מאשים יותר את המערך. למה? חשבתי על זה היום: כי הליכוד אומר מה שהוא רוצה. המערך עשה עוול כפול. המי ערך הרי משקר, משקר פשוט במצב נחושה, מוליך שולל. הנה עכשיו, בסיטואציה הנוכחית, מי אומר אמת? שמיר, שהוא מכעים אותי לפעמים עד שיגעון, ואני לא יכול ממש לשאת אותו, הוא אומר אמת. הוא אומר: תרי או, רוצים להושיב אותנו עם אש"ף. זה נכון, זה בדיוק הרי מה שרוצים עכשיו. מה רוצים שיישבו שם במצריים? לא רוצים שיישבו עם אש"ף?

עכשיו רבין אומר: מה פתאום? לא רוצים להושיב אותנו עם אש"ף? להיפך, אנחנו רוצים צים לשבת שם כדי לנתק את כל המהלך מאש"ף.

אני מכיר לך את הרוגמה האחרונה, אבל הרוגמה האחרונה היא רוגמה המאיינת את כל הרוגמות. ולמה אני אבל אומר את זה... מישור יכול למעון, שצביעות היא מעלה, מפני שצביעות לפחות מוכיחה שיש איזו הרגשה של בדישה, איזו הבחנה בין טוב ורע. ואילו מי שאינם צבועים, האומרים בגלוי שהם לא רוצים בשלום, גם בושה כבר אין להם.

אצל רבין אני לא מגלה בכלל גילויים של בושה, בדרך כלל. הרי הוא לא פנים חדשות, אנחנו מכירים את הפרטונה הזו, והיא בדרך כלל לא מצטיינת כבושה. היא גם לא מצטיינת נח בהרבה חסודי-נפש.

אילו הייתי חושב שזה אמנם לא יפה לוייף, ושזה אמנם לא יפה להוליך שולל את הציבור, אבל שזה יעיל — אז הייתי אומר בסדר, שלא לשמו יביא לשמו. אז הם יבלבלו את הציבור, והציבור לא יבין במה מדובר, ועכשיו אנחנו נלך לבחירות בגלל הרבר הזה שיעמוד על חוד-התער, והמערך יזכה בהישג מסחרר. הרי בדיוק היפך קורה כל הזמן: הם עדי כדריכך נפתרים, שהם מהססים פילול מללכת לבחירות. הרבר הכי גרוע שיכול לקרות עכ' שזו למערך — ככה זה מצטייר — זה ללכת לבחירות. אז אני אומר: גם להוליך שולל, וגם ללכת מרחי אל רחי, בשביל מה כל העניין הזה?

בגלל סיבות הפונות

יונג — אני למשל שואל את עצמי לא-פעם, למה אנחנו עולים לכליכך הרבה אנשים כב-ריאות?
זו שאלה שמאוד מעסיקה אותי: יש אנשים שהיו צריכים, על-פי כל מיני מדרים, מרדי השניאה, לשנוא אותם יותר. למה אנחנו ער לים לכליכך הרבה אנשים כבריאות? ואני אומר: אנחנו עולים לאנשים האלה כבריאות בגלל הרלוונטיות שלנו, בגלל ההשתייכות שלנו, בגלל זה שאנחנו שייכים, בגלל זה שאנחנו ב פני'ם.
על ה"כפנים" הזה אסור בשום פנים ואופן לוותר. אולי בגלל זה שאני בא מהמקום שאני בא ממנו — מה לעשות — לא היתה לי אף פעם האמביציה להסתגר בתוך תא-הטלפון המכוון שלנו ולהתבסס בבושם של עצמנו. אף פעם לא היתה לי אמביציה כזו. מאוד חשוב לי לשמור — ואני לא חושב שעשיתי

הקשרים המאוד-אמיצים שיש לנו איתה. יש לנו בעיות, בוודאי, יש לנו בעיות עצריות. אבל הן לא נובעות מזה שאנחנו לא יותר גדולים מכפי שאנחנו במושגים שאנחנו מרבי רים עליהם עכשיו. אילו היינו 40, 50 בכני סת, אז כל המצב היה שונה.
● אתה לא חושב, לפעמים, שאי לך היתה נשאר במיפלגת-העבודה היתה משפיע היום יותר?
תיכף אגיע לזה. אבל למה אני אומר שאני לא יודע את מי אני מאשים יותר, על מי יש לי בטן יותר מלאה? משום שהרי מיפלגת-העבודה — וזה גם היה חלקי בתקופה מסויימת — עד שאמרתי שאני לא יכול יותר. אגב, ההחלטה שלי, זה כבר קצת בהקשר לשאלה שלך, ההחלטה שלי לעזוב את מיפלגת-העבודה — תאמין לי, זה אולי בושה להי גיד, אבל היא לא היתה החלטה פוליטית, היא היתה הרבה יותר. היא היתה גם החלטה פוליטית, אבל היא היתה הרבה יותר החלטה כמישור הנפשי, פסיכולוגי.

לי, זה בושה להודות כזה, כי צריך להגיד תשמע זו היתה החלטה פוליטית.
● זה מזכיר את עזר וייצמן, כשי הרא מזכיר את פרישתו מהליכוד.
כך אני לא יודע.
● גם הוא אומר שלא היתה לו סיבה מסויימת. פשוט נמאס לו.
כן, פשוט איראפטר היה לסבול. אני לא הבנתי מה הם מדברים, מה הם רוצים, הם כל הזמן רצו גם לאכול את העוגה וגם להשאיר אותה שלמה. הם גם רצו לוותר על השטחים וגם להחזיק אותם, הם גם היו נגר מילחמת לבנון וגם בעדה, באופן התקיף ביותר.
אז לא הבנתי מה הם רוצים, וכיום אחר פשוט נשבר לי. עזבתי כשהקימו את ממש' לת-האחרות-הלאומית. זה באמת הקש ששבר את הגב. זה לא הרבר הכי נורא שהיה, פשוט לא יכולתי לסבול את זה יותר. חשבתי: אם אני אצטרך עכשיו להמשיך ולשבת איתם, אני פשוט לא מסוגל.
למה אני בכל זאת שוקל כל הזמן, ואני לא

אילו הם היו מנסים פעם ללכת בדרך השנייה. הרי את הדרך הזאת הם כבר ניסו כל הזמן, להיות בעד ונגד אותו העניין, ליהנות מכל העולמות, לאכול את העוגה ולהשאיר אותה שלמה, את זה הם כבר ניסו, וראינו לאן זה הוביל. אז יכול להיות שצריך פעם אחת לנסות את הדרך ההפוכה. אולי באופן פילאי זה יכול להביא אפילו לאיזה הישג ניכר וראוי לשמו. יכול מאוד להיות, שאילו הם היו אומרים את האמת הפשוטה עכשיו — ואני חושב שעכשיו זה בדיוק הזמן להגיד את זה, משום שהלכות מוכשרים והקרקע מוכשרת, וכל אחד מאיתנו היה לו איזה שהוא תפקיד קטן בהכשרת הקרקע והלכות, גם זה תפקיד לא מבוסס, וזה אגב התפקיד שוועדנו לעצמנו, בשלב מסוים בחיינו, זה התפקיד שוועדנו לעצמנו, אילו היינו רוצים בתפקידים אחרים, ודאי היינו...

● אילו כל אנשי ר"ץ ומפ"ם ו"שלום-עכשיו" וכו' היו נמצאים ב' תוך מיפלגת-העבודה והיו משתתפי

(המשך מעמוד 19)

סים בהכרעה בה, האם זה לא היה נראה לך כהשקעה יותר יעילה של המאמץ?

קשה להשיב על השאלה הזו באופן מוחלט, משום שזו מן השאלות המעניינות, אבל ההיפותטיות. אבל אני אגיד לך, הרי כולנו היינו בתוך המערך, הרי היינו שם ויצאנו. למה? אז אפשר להגיד: אולי עכשיו המצב השתנה. אבל אם המצב עכשיו השתנה, או אני לא חושב שאנחנו איבדנו את היכולת להשפיע על המערך, גם באותה נקודה שאנחנו נמצאים עכשיו. אבל אני אחזור לזה תיכף...

● זו היא באמת השאלה: השפעה מבחינך כנגד השפעה מבפנים.

בריוק. זה הוויכוח הניצחי, האינסופי, שהוא תמיד איכשהו נשאר בתיקו, וקשה מאוד ליישב אותו. אני זוכר ב-1981, כבר היו לי הרהורי-עבירה, כי כבר אז הייתי קצת עייף מתעוועויהם, ואני זוכר ש...

● מתי פרשת ממיסלגת-העברי דה?

ב-84'. ואני זוכר זה כבר חמישים שנים, המון זמן, שחבתי על זה. אני זוכר שיהודי טוב בא לשלל את שולמית אלוני ואותי ב-81', ארבע שנים קודם לכן, שאנחנו נלך ביחד. אז הגענו למסקנה שבעצם מצבנו הרבה יותר דומה מכפי ששיערנו לפני שנפגשנו. שולמית אלוני בחוץ ושוקלת כל הזמן אם להיות בפנים, ואני בפנים ושוקלת כל הזמן אם להיות בחוץ. זה בריוק מה שהיה.

הרי כולנו היינו במערך, שולמית אלוני היתה במערך, ואני הייתי במערך, ושולמית עבדו ש'ו היה במערך, וחלק ממנו עדיין במערך. יכול להיות שהגענו למסקנה מוטעית, אני לא בטוח, אני לא חושב. הגענו למסקנה שהמ' אבק מבפנים איננו יעיל, ושצריך לנסות בריוק אותו המאבק פעם אחת מבחוץ, כי ראינו שזה פשוט לא עוזר, זה לא מקדם שום דבר, כעצם עומרים על המקום.

השאלה היא אם הפרישה שלנו ניתקה אר תנו במידה כזאת, והעמידה אותנו במצב שיה יכולת שלנו להשפיע על המערך פחתה, או שהיא בכלל לא קיימת. אני כופר בזה לחלוטין.

אני חושב שעל החלק הזה במערך, שהוא רלוונטי מבחינתנו, יש לנו השפעה. יש כאלה ששכלל לא שינו את דעתם. על שלמה הילל אין לנו השפעה. אבל גם לא היתה לנו כשהייתי נופנים.

והי גישה די טכנית לחשוב, שאם אתה בתוך המערך הדברים האלה כאלו נופלים ברוב ומיעוט. הם מעולם לא נפלו ברוב ומיעוט. כי כסופו של דבר, אם שימעון פרס יוציא חק רבין, הנפשות העיקריות, באות והן מאוחות דות בדעתן, אז ההכרעה ברורה מראש. עד אז הדברים בכלל לא באים להכרעה.

אני לא זוכר הכרעה כמיסלגת-העבודה שהייתה על חודו של פט-השערה והיו חסרים כמה קולות. זה אף פעם לא היה המצב. אני חושב שאנחנו משיעיים...

● רק אם יש מאבק בצמרת, נגיד בין פרס לרבין...

כן, אבל קודם כל, זה נכון...

● והאם לדעתך יש הבדל בין פרס לרבין?

יש אנשים שאני יודע שאני לעולם לא אוכל לתמוך בהם, אם כי זו אולי אמירה קצת נאיבית ולא-פוליטית. אני באמת חושב שעל עולם לא אוכל לתמוך באיש מסויים, בגלל מה שהיה, ובגלל מה שהוא ובגלל מה שקרה, ובגלל זה שסופו של דבר, האדם הוא תבנית נוח מעשיו.

● אתה מתכוון לרבין?

לרבין. כדי שאוכל לתמוך בו הוא ממש צריך להיות נגדר של חזרת-השטח במידה כזאת, שלא נוכל לעמוד כבר ממש במחיצתו, מרוב צדיקות שלו, ואז הוא עשוי לבוא בחשבון. אבל אני לא חושב שדבר כזה יכול לקרות.

● יש תיאוריה של העזרמה של ה-

תבונה. שדווקא איש בלתי-סביר בזה מבחינת השאיפה לשלום ומב' חינה הומנית, יכול להעביר דברים, שאיש כמו פרס לעולם לא יהיה מסוגל להעביר.

הרי זה מה שמוליד את הטענות הצ'רצ'יל-יות וכו'. אני כל הזמן פתוח לאכזבות נעימות ולה-

עליך. בסדר, תסדר לנו שלום עם האופציה הירדנית, אין לי אידיאה פיקס. אתה חושב שאפשר בלי אש"ף, תסדר את זה בלי אש"ף. אנחנו היחידים בעולם הפוליטי הישראלי שאין לנו שום אידיאה פיקס. אני מוכן ללכת בכל דרך, ובלבד ליישב את הסיכסוך. אתה אומר לי שיש לי קצה-החוט באיזה שהוא מקום בקצה העולם, שאני צריך ללכת לקצה-היעור

הגעתי למצב שפשוט לא יכולתי לסבול את ההשתייכות למיפגת-העבודה. לא הבנתי מה הם מרברים, מה הם רוצים. ההחלטה לעזוב לא היתה פוליטית, אלא ריגשית. הבנתי שאני לא סובל אותם יותר.

לתם להחזיק בקצה החוט — אני הולך לקצה העולם להחזיק בקצה החוט. עכשיו, אגב, העניין הרבה יותר פשוט. לא חשוב מה התוכנית המדינית שלך, לא חשוב מה אתה חושב שיקרה או לא יקרה — עכשיו צריך להגיע למיפגש הישראלי-פלסטיני. זה הכל. אני מאמין שברגע שיהיה כבר שולחן ומשאומתן ויישבו ביחד, משהו מוכרח להתפתח מהעניין.

● לכן רואג מי שדואג שלא יהיה מיפגש כזה.

זה בריוק העניין. וזו דאגתי העיקרית, שהיה מיפגש כזה. אני חושב שזה לא יהיה בלי שתהיה נסיגה לגבולות 67', ומבלי שתקום מדינה פלסטית. אבל מה זה חשוב מה אני חושב? מה זה חשוב מה משהו חושב עכשיו? כל כך הרבה הרי חשבו את זה, אני צריך עכשיו לחזור אל כל המחשבות של מי שחשב, אנשים מורמים מעם — הרי לא נשאר זכר מן המחשבות שלהם! מה נשאר ממה שחשבה גולדה? ומה נשאר ממה שחשב רייזן? מה זה

חשוב בכלל מה שמישהו חושב? אבל אני אומר: אני חושב כך, ואנו כדרך כלל גם לא טעינו בהערכות שלנו, אני חושב שההערכות היו מאוד-מאוד מריוקיות.

● אם המערך הוא כמו שהוא, ואם הליבר הוא כמו שהוא, אז הבוח של מחנה-השלום הוא כמו שהוא — איך אתה רואה את הדרך לסיתרון?

אנחנו עכשיו הכי קרובים להבקעה. אני אומר דבר מרגיע, אבל אני אומר גם דבר מאוד-מאוד מרדיג. כי באופן דיאלקטי, אני יכול לומר, שאם אף פעם זה לא היה יותר קרוב להבקעה, לאיזו שהיא פריצת-דרך, כי אותה הנשימה אני אומר שיכול מאוד להיות שאנחנו גם קרובים מאוד לאסון, משום ששני הדברים האלה משמשים בעירבוביה. אם אתה מאוד קרוב, וזה ככל זאת לא מתמש, האכזבות אחר-כך הן מסוכנות ביד תר, משום שאז הרבה מאוד גורמים מגיעים למסקנה: אם היינו כל-כך קרובים ולא קרה שום דבר, אז כנראה אין ברירה אלא להניע את התהליך בדרכים אחרות.

● מי יביא למריצת-הדרך?

המיפגש הזה — שמיר מתאר אותו נכון, זה המיפגש של ישראל עם אש"ף — זה הרגע ההיסטורי. הנציגים הרישמיים של ישראל נפגשים עם הנציגים הרישמיים הפלסטיניים. זה יותר קרוב מכפי שהיה אי-פעם, בגלל הסיבות הנאות:

ראשית, סיבה פנימית וסיבה חיצונית. המי ערד, גם אם הוא לא מודה בזה במפורש, אומר שאי-אפשר בלי המיפגש הזה, שחייבים ללכת למיפגש הזה. וזה ככל זאת תוספת. אם אנחנו כבר מסתכלים ממעוף-הציפור ורואים את חלוקת המפה הפוליטית, זה כבר אולי יותר מ-50% מהתכנית הפוליטית של מדינת ישראל. זה שינוי אחר.

שנית, אמנם הרבה מאוד שנים מרברים על זה, וזה לא קרה, זה שדבר לא קרה הרבה שנים עדיין לא אומר שום דבר, חוץ מאשר דבר אחר פשוט — שזה לא קרה הרבה שנים. זה לא אומר שזה לא יכול לקרות מחר.

האינתיפאדה לא פרצה 20 שנה, ואני מניח שאתה הרבה מאוד פעמים הזהרת שמין דבר כזה יכול לקרות. אמת? אז אמרו לך: מה אתה מבלבל את המוח, 20 שנה זה לא פרץ. אז מה? אז מה אפשר היה להגיד? אפשר היה להגיד: כן, 20 שנה זה לא פרץ, זו עובדה, אבל זה עדיין לא מלמד שזה לא יכול לקרות ב-20 שנה ויום, או ב-20 שנה ויומיים.

כמשך 20 שנה ארצות-הברית לא דיברה עם אש"ף, ואני מניח שכתבת הרבה פעמים שארצות-הברית תדבר עם אש"ף. נכון? אז אמרו: מה אתה מבלבל את המוח, זה הרי לא יכול לקרות, ו-20 שנה היא לא דיברה עם אש"ף.

ההתפתחות היא עצומה. זה לא שאנחנו מדברים באיזה שהוא מצב "ממעמקים קרא" תיקו"ה, זה לא ככה. אנחנו עברנו דרך ארוכה מאוד.

זה לא שאני אומר שאנחנו עכשיו כפסע, רק משום שהרבה המסויים הזה, השולחן המ' שותף הזה, הוא עכשיו כהישגיי. אלא שכי שולחן הזה לא זכינו מן ההפקר. זה היה כרוך בהתקרבות עצומה. נעשו כבר צעדים גדולים מאוד, שהביאו אותנו עד השולחן הזה, כמעט עד השולחן. חלק מרברים אמרתי עכשיו, אני יכול להביא עוד חמישה-שישה דברים.

● התיקויה להתערבות אמריקאית התברתה הרבה פעמים. האם בהיעדר כוחות פוליטיים בישראל עצמה, שיהיו די חזקים כדי להביא למיפגש, התיקויה להתערבות אמריקאית אינה התחמקות מהאחר-יות?

זו בריוק הסיבה שבגללה פתחתי בחזית הפנימית. לצורך העניין המסויים הזה, קצה החוט, ראשית-ההבקעה, המחנה הפנימי הוא הרבה הרבה יותר גדול. ● בתנאי שאתה מאמין שהמערך יפעל כפי שאתה רוצה שיופעל.

הוא כבר פועל, זה כבר לא יעזור לו, הוא כבר מחוייב לעניין. זאת אומרת, אם בודקים מה המצב הפוליטי בישראל, אי-אפשר להגיד שרק איוה קבוצה שנתנה בישראל חושבת שזה הדבר שמזדהאי לעשות.

מה יהיו המסקנות שלהם, האם הם ייצאו מהממשלה כתוצאה מזה, או שלא ייצאו מה ממשלה כתוצאה מזה, זה כבר סיפור אחר. סקרי דעת-הקהל מראים שרוב גדול בעם — זה כבר אפילו לא ה"פופולריסטי" המפורסם — רוב גדול בעם חושב שצריך שיהיה מיפגש כזה. זה מצב חדש.

יכול להיות שלא ייצא משהו מן המצב החדש הזה, ואז אני יכול לשער כל מיני השערות. מה יקרה אם המצב החדש הזה לא יקבל כאמת את המימושים שלו, את התרגומים המעשיים שלו, זו שאלה, אבל...

● מי ינהיג את המהלך הזה במעריך?

מי שמנהיג היום את המערך — פרס ורבינ. הם אפילו לא כלי-כך מנהיגים אותו. זה לא שהם החלוף העובר לפני המתנה, והם מושכים את המתנה. הדברים נעשים כמעט מתוך כוח האינרציה. הורמה של המציאות הקיימת, היא כבר כלי-כך שוחפת, שהם כבר בתוך הורמה הזו, והם כבר מגיעים, הם מגיעים מכוח-הזרם.

● החלוף ההולך אחרי המתנה?

החלוף ההולך אחרי המתנה, החלוף ההולך אחרי הזמן, החלוף ההולך אחרי ההתפתחויות ההיסטוריות. אפשר להגיד, כמובן, זה מה שמוכרחים לדבר איתם, לעזאזל. אף אחד לא יכול לכפור בהתנה הזו. זה מה שאתה שומע בכל מקום. זה גם בלידי ביטוי ככל בדיקה שעושים. כן, ימח שם וצריך להרוג אותם, אבל כנראה שאי-אפשר להרוג אותם, אז צריך לדבר איתם.

● קודם לדבר איתם ואחר-כך להרוג אותם, או להפוך, קודם להרוג אותם ואחר-כך לדבר איתם?

אבל אני רוצה להכניס אלמנט חדש בעניין הזה, בעניין האמריקאי, כי לפי דעתי, גם זה כבר לא מה שהיה פעם. קודם כל, מה אתה בא בטענות לאמריקאים? וזה כאלו טענה — 20 שנה אנתנו רוצים שתתערבו, ולא התערבתם. אני נגד פיתרון כפוי, אבל אני כעד שולחן משאומות כפוי, שיכפו עלינו.

על העניין האמריקאי שברנו עטים, ואמרנו: למה הם לא באים? ואנתנו מכירים את החובכנות שלהם, ואנתנו מכירים את האופור-טוניזם שלהם, ואנתנו מכירים את הכל. אבל בסך-הכל, כמחשבה שניה, אני אומר שהם היו קצת יותר כסדר מכפי שחשבתנו. זה לוקח להם הזמן הם מסכימים איתנו, וכל הזמן הם נותנים לממשלת ישראל גיבוי, ורק ברגע אחר זה מתקלקל, אבל הרגע הזה הוא הרגע המכריע.

לדבר עם אש"ף הם כבר התחילו. זה היה רבר שחשבתנו שהוא בלתי-אפשרי, שהוא בלתי-אפשרי מבחינה של האדמיניסטרציה האמריקאית בכלל, וידידותית כזאת, כפי שהיתה בסוף הקרנציה של רגן בפרט. אבל הם עשו את זה.

יש שני גורמים שלפי דעתי יוצרים מצב חדש. גורם אחד זה גורם פנימי אמריקאי. גורם שני זה גורם גלובלי. המפה העולמית, כפי שהיא נראית.

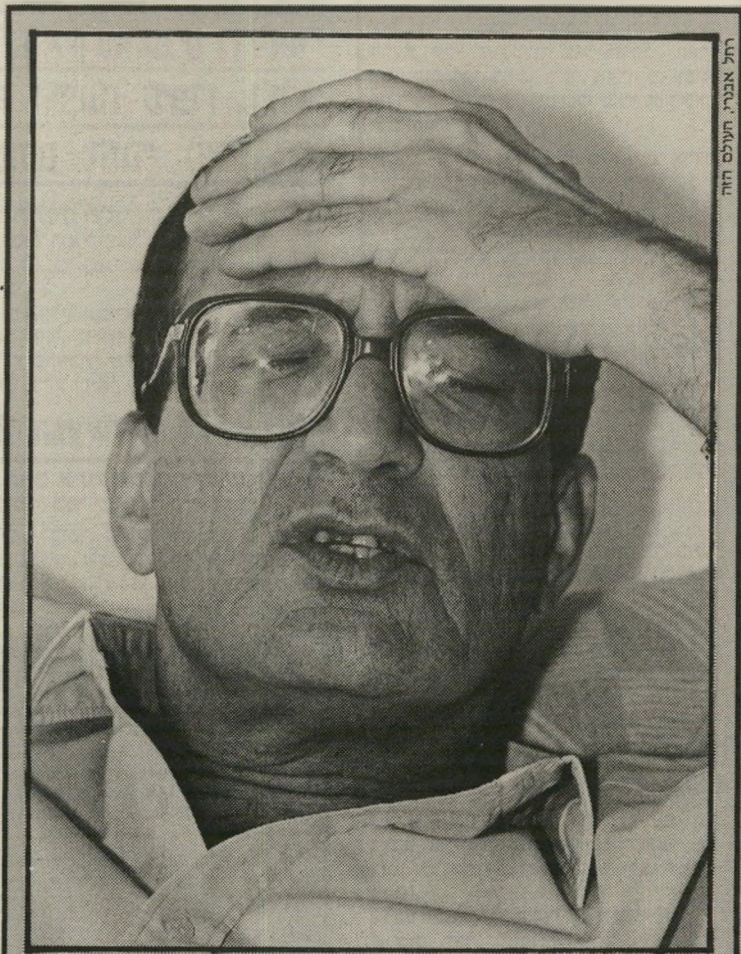
הפנימי האמריקאי זה מימשל חדש, שבמיקרה הטוב אפשר לומר עליו שהוא מוכן לקיים עם ישראל את החסמים הקורקטיים, אבל לא את החסמים המיוחדים-במובן, כפי שהיה כל השנים. זה מימשל די קר לישראל.

מעשיה של ישראל מקרבים אותה ומעשיה של ישראל מרחיקים אותה. זה רבר אחר. דבר שני: מכיוון שהעימות הגלובלי הביין-מעצמתי הוא היום אחר לגמרי מכפי שהוא היה אי-פעם בעבר, גם החשיבות של ישראל, כנושאת-מטוסים אמריקאית באיזור, פוחתת בהרבה. זה עולם אחר.

אין כבר צורך כלי-כך בנושאת-המטוסים

לא כלי-כך חשובה לנו עכשיו. יש לנו בעיות עצומות אחרות.

לברית-המועצות לא נוח להוריד כאן את הדגל ככלל, או לחצי התורן, לברה, כי אז זה באמת התקלות. ולכן לברית-המועצות יש אינטרס העולה בקנה אחד גם עם האינטרס האמריקאי, להוריד כאן דגלים כיהר. זה מאפשר לשתיה המעצמות — שבלאו הכי

החל הובנה, העולם הזה

את כל המנהיגים הישראלים קל לפענח. שימעון הוא כמו ספר פתוח. רבין כמו עיתון פתוח, אבל את שמיר קשה להבין. הוא לא ברור כמו כתוב בדיו-סתרים. אני מאמין שבסוף הוא יהיה מציאותי."

ההידברות ביניהן היא הרבה יותר קלה מכפי שהיתה אי-פעם, והן מגיעות להסכמות ארי רות, דרמאטיות, שבכלל אי-אפשר היה לי תאר לפני כמה זמן — להגיע להסכמה גם בעניין המיוחדות-החיוניות.

● האם הניתוח הזה אינו משמש כנחמה על חוסרי-יכולת פוליטית להביא אצלנו להכרעה בפנים? האם התיקונה החוזרת הזאת, שהאמריקאים יעשו את העבודה בשבילנו, לא תביא לאותה האכזבה כמו בפעמים הקודמות? הרי העבודה שהאמריקאים מסוגלים היום לעשות רבי ריב, ושהרוסים מסוגלים היום לעשות דברים שהם לא היו מסוגלים לעשותם בעבר, אינה מובילה בהכרח למסקנה שהם אכן יעשו את זה.

כל הדברים האלה אינם נאמרים כהוא זה כדי לשחרר אותנו מאיזו שהיא חובה, מאיזו שהיא אחריות. למרות שזו תזיה שאני מאמין בה כאמונה שלמה — על בסיס התיזו הזו עוד לא לקחתי אף שעה של חופשה. לא

התרשלתי בתפקידי אפילו רגע אחד בגלל זה שאני חושב שזה מה שצפוי שיסרה.

● בסופו של דבר יש צורך ב-61 קולות בכנסת כדי להביא להכרעה. אנתנו מאוד קרובים לזה, לאור שאי מרנו על מפלגת-העבודה, ואני לא יכול להיות עיוור גם לגבי איוו שהיא תסיסה ותפועה על הקצנה הערב הימני, רק זה מה שראינו, רק זה מה ששמענו, וידענו את נחתי-זרועם. זה לא נכון היום לגבי המתנה הרתי. יש הגילוי הזה של ש"ס, ואנתנו יודעים בדיוק מה הם חושבים. אנתנו יודעים שגם הם הגיעו לאותן המסקנות, וגם הם יודעים שזה מה שעכשיו מתחולל.

הבעיה היא שגם ה' הבין אחרי כמה ימים, יוסף — כאשר הלך לנאום את נאומו המפורסם, שצריך לוותר על שטחים תמורת שלום, הוא לא הגיע. זאת אומרת הוא הגיע, אבל הוא נאם אחר.

למה? משום שגם ה' הבין אחרי כמה ימים, שה' הוא ה' רק אם הוא אומר לצאן-מרעיתו את מה שצאן-המרעית רוצה לשמוע. אבל אם צאן-המרעית לא ישמע את מה שהוא רוצה לשמוע, או יכול להיות שגם ה' כבר לא יהיה ה', ומהו הוא פחד. במילים אחרות: מה הרווח בין המקום שבו אתה עומד לבין המתנה שאתה מוביל, ויש שם בעיות.

אבל אי-אפשר לומר שלא חל שם זעזוע. כל אחד ידע, לא איוה שרביט הוא נושא, אבל איוה נאום הוא נושא, וכל אחד יודע ששם גם כן חל מהפך גדול.

אני לא שותף להתייסרות העצמית וכך. אני גם לא שותף לראייה הקדורנית. כי אני חושב שעכשיו זה הכי קרוב מכפי שהיה אי פעם.

זה לא מצב פתאומי. אילמלא ראיתי את הדרך הארוכה שאותה עברנו ועברנו אותה לא בגלל האמריקאים, אלא משום המציאות והדברים שקרו, והמאמץ הבלתי-פוסק שלנו. אני חושב שזה היה מאמץ אמיץ במידה מסויימת. למה אני אומר. במידה מסויימת? כי אני תמיד לוקח את הדברים האלה כנגרדי של מלה, כל זמן שאין במדינה מרתפים. כשאין במדינה מרתפים, אז כשאמרים אמין, צריך לומר את זה קצת במרכאות. אף אחד עוד לא הולך במדינה הזו לבית-הסוהר בגלל זה, וגם לפי שעה לא מתקשים בחייו. לפי שעה.

אז אני אומר, עברנו דרך ארוכה מאוד, בגלל מה שקרה, בגלל המציאות שהלכה והשתנתה, ובגלל העובדה שאנתנו עשינו נפשות. אנתנו לא השארנו את המדינה הזאת, ואת דעת-הקהל, באיוה מצב של אי-שפיות. דעת-הקהל ריכזה אמרה: לעזאזל, כאמת קשה מאוד לשמוע את מה שהאנשים האלה אומרים, אבל יכול להיות שיש משהו כמה שהם אומרים. המנוולים האלה כבר כמה פעמים ראו די נכון את מה ש...

תראה נגר איוה כוחות עמדרנו, 22 שנה מול שטיפת-מוח של שני המתנות הפוליטיים הדייקניים. אני חושב שזו הצלחה אדירה.

● יש אומרים שזה מושך לשינוי אה יתרה. באשר מוכח שאנשים צודקים, שונאים אותם פי כמה רי כמה.

זה נכון, אבל עכשיו אני הרי לא מדבר במושגים של שינאה ואהבה. אני מדבר על הורע הזה שאנתנו זרענו כמשך כל השנים. מה היתה הבעייה של הורע הזה? מי כמוד יודע את זה, אתה היתה יודע את זה יותר טוב מאחרים. הבעייה היתה שהדברים תמיד נש" מעו דברים היפותטיים.

אתה מדבר באיוה שהוא מקום, נניח כנתיבות, ואומר שתהיה התקוממות, והם לא יודעים על מה אתה מדבר בכלל, על מה אתה סח. מה פתאום? אתה רק רוצה להפחיד אותנו. אתה איוה מין נביא-זעם כזה. מה אתה מרכיב? איפה אתה רואה את זה? הרי 20 שנה הכל שקט. (המשך בעמוד 34)

אילו הייתי גרמני

הגילוי הראשון שדן בן־אמוץ, הצבר בהאידיעה, אינו צבר כלל, אלא יליד פולין, בא בראיון שהעניק דן לאורי אבנרי באפריל 1968, לקראת הופעת סיפרו „לזכור ולשכוח.“ הוא פורסם ב„העולם הזה“ (24.4.68).

ובריא, באופן טיבעי קובר בתוכו דברים שנוכחותם מפריעה לחיות חיים תקינים. אבל אני הגעתי, בסופו של דבר, למסקנה שלשכוח אפשר רק דברים שאנחנו לא מסרבים לזכור. התהליך הראשון צריך להיות לזכור — לא להגחיק, אלא לזכור, להיות aware, ורק אחר־כך יש אולי, סיכוי, לשכוח. דברים שאנחנו מטמינים בפנינת־השולחן, ומתעלמים מקיומם, קיימים בנו בצורה הרבה יותר חזקה, מאשר דברים שאנחנו מביאים אותם לתודעה ונותנים להם לאט־לאט להתרחק מאיתנו.

גם ההתעניינות שלי בארץ ובשפה. לא יכולתי להמציא לי דוד בירושלים, בלי לדעת איך רוד זה מרבר. לצורך זה הייתי צריך לדעת על הפולקלור של תושבי הארץ הוותיקים. וכך, כמשך הזמן, נוצרה גם אמונה בין הידידים הכי קרובים שלי שאין ספק שאני יליד־הארץ.

אגב, ידעתי כבר עברתי כשהגעתי ארצה. בפולין למדתי חמש שנים בבית־ספר עברי, לפני שבאתי ארצה. זאת אומרת, שאתה הפכת להיות כאן הצבר בהאידיעה דווקא מפני שלא הייתי צבר? אני מתאר לעצמי שכן. זה קורה גם בעיתונות ובספרות, שאנשים מן הצד רגישים הרבה יותר לדברים הטיפוסיים. האוזן שלהם רגישה יותר לדברים המיוחדים, הספציפיים, שבהם ובמינהגים, לכיטיים, לתנועות.

זאת אומרת, שהגישה היסודית שלך כלפי השואה היא שצריכים להתגבר עליה? כהחלט, חייבים להתגבר עליה. ואני מקנא בכל בן־אדם שיכול לשכוח אותה. **יחד עם זאת, אני שם לב שאתה בעצמך מזכיר אותה ברגעים מסויי־מים.** למשל, אני זוכר שאחרי פרשת כסריקאסם כתבת מאמר שהזכיר לנו את השואה.

טוב, או אני חושב ש...אלה הם הסימנים הראשונים של ההתעוררות שלי כלפי העבר. זה היה ניסיון — והכנייה הזאת עדיין מעסיקה אותי — הניסיון להבין את הגרמנים.

איך קורה שאדם נורמאלי, אורח טוב, האיש הממוצע, האדם הפשוט, כל שמות התואר שהחברה מעניקה לאזרחים הממושי מעים שלה — איך קורה שאדם כזה הופך למפלצת, לרוצח? ואני חושב שלא רק הגרמנים מסוגלים ליה, אלא כל אדם אחר בעולם, כולל הישראליים. באווירה מסוימת מסוגלים להפוך לחיות־טרף, הייתי משתמש במונח של קוני ראד לורנץ: „התלהבות מיליטאנטית.“ ממש אפשר לפתוח את הפרק שבו מספר לורנץ איך אדם נורמאלי, ברגע שהוא נקלע לתוך ציבור תקוף התלהבות מיליטאנטית, מאבד את כל קנייה־הרגילים שלו, את כל הערכים שעליהם הוא חונך, והוא נסחף בורם, מסוגל לעשות דברים שהוא עצמו לא היה מאמין שהוא יעשה אותם.

● אילו הייתי גרמני

אני לגמרי לא בטוח איך אני הייתי מתנהג לוא הייתי גרמני בן 18 בשנת 1938. אני מקווה שהיה בי הכוח הנפשי לעמוד מנגד, אבל את זה אני אומר היום, מקצה סולם הערכים הפרטי שלי, שאותו רכשתי לא שם, אלא פה, אבל אני לא יודע אם המדים השחורים היפים, והנערות הצעירות שהי תכלו בהערצה על לובשי המדים האלה, או כל מיני שטויות מסוג זה, לא היו משפיעים עלי.

אם אני הייתי מסוגל באותו גיל, בארץ, להצטרף למפלגה בגלל צמה ארוכה של ילדה שהייתה באה לצרף שלי, או מי יודע מה היה קורה לי בגרמניה?

אמרת קודם שהמאמר הוא שלך על כסריקאסם היה למעשה התחלתו של תהליך חזרתך אל העבר שלך. לא, אבל זה היה באותה תקופה. זה היה ניסיון למצוא קווים מקבילים בין טענותיהם של גרמנים, לבין טענותיהם של ישראלים. כשהגרמנים טענו שהם לא ידעו על השואה, כל אחד התייחס לה באי־אמון. ובאותו זמן עצמו היו אנשים בארץ שטענו — וזו הייתה גם אמת, אולי — שלא ידעו על כסריקאסם. (המשך בעמוד 36)

● משכחתי נעלמה

אחרי 1939

אמרת קודם שרצית לברוח משיאלות על מישפחתך. היום אתה כבר לא רוצה לברוח? היום זה כבר לא נתון בכלל לרצוני. היום יש בי מספיק אומץ כדי לפגוש את בני מישפחתי — שאין לי כל סיכויים לפגוש אותם.

מתי שמעת עליהם באחרונה? את המיכתב האחרון קיבלתי מהם בזמן שהרוסים פלשו לפולין, ב־1939. מישוה, שהכיר את הורי, סיפר לי שאחותי, שהייתה גדולה ממני בשנתיים, התחתנה עם קצין בצבא הארום ופונתה לפנים ברית־המועצות בזמן שהגרמנים פלשו, אבל לא שמעתי ממנה.

מה מכל זה משתקף בספר? שום אינפורמציה אישית לא מופיעה בספר. כל הרמויות המופיעות בספר הן פרי הדימיון, חוץ מסופם של הורי, אחי ואחותי, שאותו לא יכולתי להמציא, והמצב עצמו, של ילד המגיע בלי בני־מישפחתו, וכעבור שנים רבות מאוד, כדי לקבור אחת ולתמיד את העבר, נוסע לעיר מולדתו, ולתדהמתו נפתח לפניו העבר מחדש.

לך זה לא קרה? זה מצב היפותטי בלבד. **אמרת רגליבור הספר חוזר אל עברו כדי לקבור אותו. זהו מה שאתה מרגיש?** אני כבר מזמן קברתי את עברי, ופתחתי את הקברים מחדש. אצלי התהליך מזמן נגמר. גיבור הסיפור נמצא באמצע התהליך.

● 24 שעות בבית הקברות

אבל אני רואה שהשואה מעסיקה אותך באחרונה. למה? כמו השם של הרומאן, הבעייה העיקרית המעסיקה אותי היא הרצון לשכוח וחוסר־אפשרות לשכוח. זאת אומרת, אני חושב שהיה בריא מאוד אילו כולנו, לא רק אני, היינו מסוגלים לשכוח. מפני שקשה לחיות חיים נורמאליים ולזכור את כל הדברים האלה. זאת אומרת לחיות בבתי־קברות פתוח.

24 שעות ביממה. אם אתה רוצה, כל דבר מזכיר לך. מספיק לראות פולקסוואן, לראות שגרירות גרמנית, לשמוע מילה גרמנית ברחוב. אדם נורמאלי

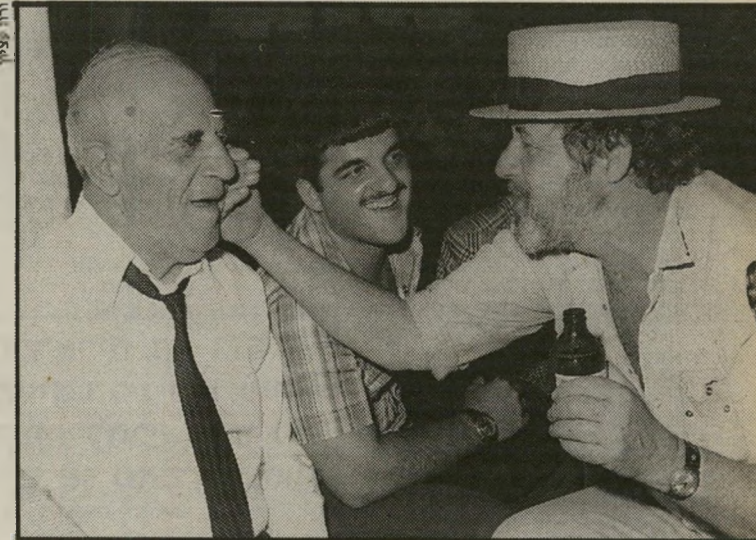
שהתהליך הוא תוצאה של הספר? הספר הוא תוצאת התהליך. התהליך עצמו קרה לי כבר לפני שנים מיספר. איך? זה תהליך ממושך ואיטי מאוד. זה לא קרה ביום אחד, שפתאום אמרתי: זהו זה. הגיע הרגע שחשבתי שאני מספיק מבוגר, ומספיק חזק, כדי להפסיק להעמיד פנים.

● המצאתי לי זודים וזודות

האם אתה סבלת מזה ש„העמדת פנים“ כפי שאתה קורא לזה? לא, להיפך, זה היה נוח מאוד. העמדת הפנים הזאת, שאני יליד הארץ, מנעה שאלות בלתי נעימות, שמהן ניסיתי להימלט מאז שהגעתי ארצה.

דן, עד עכשיו היית בעיני הציבור סמל הצבריות. עכשיו עתה עומד לפרסם ספר שבו אתה מתגלה כיליד אירופה, שבא ארצה בימי השואה. מה הניע אותך לגלות, לפתע, את עברך?

קודם כל, באתי ארצה לפני השואה, בשנת 1938. ההורים שלי גרו בפולין, בעיר ששמה רובנה, ליד הגבול הרוסי. הם שלחו אותי ארצה, ללמוד שנתיים בכני־שמן, מתוך כוונה שאחרי־כך אחזור הביתה, זה התברר לי לאחר מכן, מפי קרובים. **כן כמה היית כשבאת?** בן 13 חצי. **מדוע לא היית נהג לספר זאת, עד כה?** אני חושב שזה תהליך טיבעי ביותר לגבי

בן־אמוץ עם סורמללו
לא רציתי להיות שונוה

כל הילדים שהגיעו ארצה בגיל כזה. היה תהליך ברור מאוד של התבוללות בקרב צברים. כמו כל הילדים האחרים, אני לא רציתי להיות שונה. ואי־אפשר היה להיות כמו כולם כשנולדת במקום אחר, וההורים שלך היו במקום אחר. נרמה לי שהתהליך הזה קרה גם לך, וגם להרבה אנשים אחרים שאנחנו מכירים, לרוד שלם של אנשים שמקובל לראות אותם היום כילידי הארץ, או כמייצגים את ילידי הארץ. בגיל צעיר היה תהליך מתמיד של קבורת העבר.

אתה חושב שזה לא בריא? לגבי הגיל ההוא זה ניראה לי כטיבעי ביותר. אבל אני חושב שצריך להגיע הרגע, כמו שהגיע רגע זה אצלי, שאתה אזור מספיק אומץ לראות את עצמך ואת העבר שלך. זה תהליך בריא לרצות להתבולל, בשלב מסויים, וזה גם התהליך בריא לראות את עצמך, בשלב אחר.

מתי זה בא לך? האם הספר שלך הוא תוצאת התהליך הזה, או

* הכוונה לסיפרו של לורנץ. על החוק פותח.

המילחמה במוות

אלא חשוד. על פי הגורמה הקבועה בכל מדינת-חוק, חשוד הוא בחוקת ח"מ-מפשע עד שהורשע כדון. זה נכון גם בישראל — אם החשוד הוא יהודי. אם הוא ערבי, הרי חל הכלל ההפוך: הוא בחוקת אשם אלא אם כן זוכה כדון. כאשר נאשם יהודי מודה בחקירה בעבירה, אסור לפרסם זאת. העיתון ידעונו אחרונות הורשע בשעתו בעבירה חמורה, מפני שפירסם הודאה של נאשם לפני שהורשע. שהרי הנאשם יכול לעודד בו בבית-הדין שימשיך מהודאתו, ואז הוא שוב חף מפשע עד שיהורשע בדיון. אם הוא יהודי, זאת אומרת. אם הוא ערבי, כל זה אינו חל עליו. כי ישראל היא מדינת-חוק ליהודים.

חגיגה לעשירים

ישבו להם כמה נוכריים, התפארו בכסף שצברו (מי ברכים כשרות, מי ברכים אחרות) לעיני כל עמ"ש-ישראל, בשעת השיא של הצפייה, והתמקחו על הפצייאמנות. חגיגה אמיתית של גבירים מהעיר. וכל זה בשם העצים השרופים על הכרמל.

זאת היתה הצגה די רוחה. קוראים לזה טלחרום. חזן מזה, כבר אמרו מומחים כי ככל שיטפלו בחורשות השרופות פחות, כן ייטב להן. היער משקם את עצמו. האפר הוא רשן טיבעי מצויין. יעברו כמה שנים, והיער יעמוד שוב בכל תפארתו. בתנאי שהגשמות הטובות לא יתערבו, לא יטעו עצים שאינם שייכים למקום ולא יעשו את כל המעשים הטובים שבהם הרסו יהודים טובים את הנוף של ארץ-ישראל.

הפולחן סביב השריפה רוחה אותי מאוד. הוא הגיע לשיאו בסיסמה של אנשי-הימין. מי ששורף עצים סופו שישורף בני-אדם. זוהי גניבה מפסוק הנבואי של היינריך היינה: "מי ששורף ספרים, סופו שישורף בני-אדם". מי שאינו מבין את ההבדל בין עץ לספר מעיד על עצמו. היינה ידע מה הוא אומר. הספר הוא פרי המחשבה האנושית. מי שמתחיל בחיסול חופש-המחשבה, סופו שישורף את האיש החושב. עיני ערץ אינקוויזיציה. מה לזה ולעצים?

מי שמשווה שריפת-עץ להריגת-אדם, הורג בני-אדם. וזה הרי מה שקורה בארצנו. איני יודע אם יערה-הכרמל הוצת בכלל ביד אדם, ואם הוצת — על-ידי מי. איש לא הועמד לדין ולא הורשע. איש גם לא נתפס. אם יתגלה מצית, ערבי או יהודי, ישראלי או תושב-השטחים, יועמד לדין וייענש בחוק. כך צריך להיות.

כל השאר אינו אלא התפרצות נוספת של ההיסטריה המתמדת, השולטת במקומותינו.

סיפור מלוח

בשעה שחקרתי את תולדות מישפת ררעי במכנאס (זהו הכתיב הנכון של העיר) התחבטתי בשאלה: מה מקור המילה "מלח", כפי שנקרא הגטו היהודי במארוק?

עזר לי ידידי צבי פלג, ערביסט ותיק ובעל הספר על המופתי הירושלמי. גם הוא התקשה למצוא בכתובים הסבר לשם. לבסוף, גילה אותו במי-לוח ערבי-אנגלי, שבו נאמר: "מלח — ימאי. ובמארוק — ימאי. גטו בערי מארוק". כרי-ביס: מלאחין.

המילה הערבית "מלאח" מקבילה בדיוק למילה העברית "מלח", שפירושה ימאי המפי-לג בים שממיו מלוחים. (אין מלח ביס-כיניר).

אך קיבלה מילה זו בניב הי ערבי-מארוקאי את המשמ-עות של גטו? אין לי מושג. גם יואל קרמר, מומחה לאיסלאם

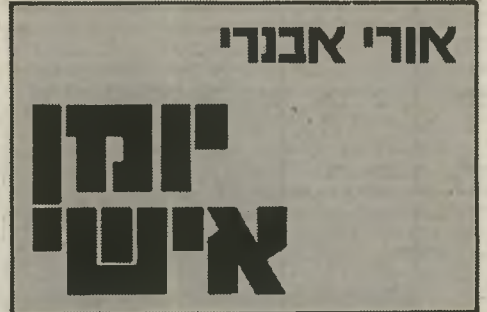
דריעי

ואלכס בורג, בלשן, לא מצאו תשובה בטוחה. אולי מישו מהקוראים יודע את התשובה. יתכן שהיא מיקרית לגמרי. הרי גם המילה "גטו" עצמה היא מיקרית. פירושה באיטלקית בית-יציקה, ומקור המושג בעובר שהשכונה היהודית הראשונה בוונציה קמה במקום שבו עמד לפני כן בית יציקה. אולי קם הגטו הראשון במארוק במקום שבו התאכסנו מלחים, או שהיה שם שוק של מלח. לפי גרסה אחרת, היה מוטל על היהודים להמליח את ראשיהם של פושעים שהוצאו להורג בעריפה, ועל כן נקראו "מלחים".

בתוניסיה ובלוב נקראו הגטאות היהודיים "חארה".

טופה כך שניתן היה להבחין בכל איבר. תוך כרי טילטולים התנדנד הראש שלו, כאילו רצה להגיד לנו: לא! לא! כאשר אדם נקבר בארד-מתים, החווייה מבעיתה פחות. כאשר הארון מורד לקבר, וכאשר נורקים אליו רגבי-הארמה, יש אותה תחושה של סופיות. אך אין אותה חווייה בארכאריית של זריקת רגבים ואבנים על גופתו של אדם אהוב.

אני מקווה שקבורתו של דן תשמש תקדים לרבים. אפשר לחמוק מירי החברה קרישא. אפשר להימלט מן הטכס הרתי, שכולו שקר לגבי אדם חילוני. אם אין כוח לחוגים החילוניים להקים תברה חילונית מוכרת, בעלת בתי-קברות משלה, הרי

המוצא הנכון הוא קבורה בבתי-קברות של קיבוצים, בתנאי שניתן לעשות זאת במסגרת כלכלית סבירה.

מכיוון שלא כל אחד הוא משורר או סופר, אולי כדאי שכמה אנשים חילוניים יישבו ויחברו כמה מערכי-טכסים חילוניים למיכר.

למרות הטכס החילוני, עלה על דעתי באותו מעמד עצמו שאי-אפשר לנצח את הרת. היא תתקיים לעולם. מפני שרק אנשים מעטים מאוד יכולים להשלים עם הסופיות של המוות, עם היריעה המוחלטת שיהו זה, וזה הסוף, ואין אחריו רב.

הרתות השונות מבטיחות בצורה זו או אחרת חיים אחר המוות, גילגול נשמות, גן-עדן ושאר נחמות מיסכנות. בזה כוחו מרבית אנשים וקוקים לנחמה מיסכנה כזאת ברגע הקשה ביותר, ליד הקבר הפתוח. אחרת לא יוכלו לסבול את החיים.

★ ★ ★

אמר לי יהודי רתי: דן בן-אמוץ נפטר ערב שימחת-תורה, שעה קלה לפני כניסת החג.

חג שימחת-תורה הוא חג מתן-תורה. בשעה זו פתוחים שערי-שמים, וכל העולה אליהם נכנס. זה מעין יום-כיפור שני. קל יותר לרתיים.

ונאי לאומני

ערבי מהשטחים קיים יחסים עם זונה יהודיה. המישרה מניחה שיש למעשה רקע לאומני.

ערבי פרץ אתמול כספת בסניף הבנק בטיבה. המישרה חוקרת בכל הכיוונים, כולל הכיוון הלאומני.

דיעות אלה מוגזמות רק במיקצת. המילים "רקע לאומני" או "מניעים לאומניים" איבדו כל משמעות אמיתית. פירושן היחידיו כיום: זהו פשע נגד יהודי שחשוד בו ערבי. מיבטן גועני "טהור".

בכללי, יש לנו מישרה פטפטנית. אין מה לעשות. כלומר, יש מה לעשות. לסתום לה את הפה. אבל אין מי שיעשה זאת. כאשר קורה משהו — נגיה, מוצת רליקה בשרה-יקוצים — אין המישרה אומרת: "אנחנו חוקרים". עדיין לא ידוע אם היה בכלל פשע, או רק מעשה של רשלנות. ואם היה פשע — עדיין לא ידוע אם הפושע הוא יהודי או ערבי, גבר או אשה, ילד או זקן, מארוקאי או פולני.

אבל המישרה אינה יכולה לשתוק. היא רוצה להיכנס לכלי-התיקשות, בכל מחיר. ואז באה ידיעה כזאת: המיש-טרה חושרת שהיה מעשה של הצתה. נבדקת האפשרות שהגניע עיני לאומני.

כאשר הגניין מפוענח — אם הוא מפוענח בכלל — אין איש מתעניין בתוצאת החקירה. אין מי שיפרסם ידיעה בנוסח "בקשר לשריפת-הקוצים שאירעה לפני ארבעה חודשים ליד חירבת מושבי-ערף מודיעה המישרה שהוכרז כי נער יהודי ממוצא פולני זרק בטעות ברל של סיגריה..."

בניתיים הוכנס לתודעת הציבור כעבורה שהיתה הצתה בדרון, ושאהחאים לה ערבים. עוד טיפה של רעל, המצטרפת להרבה טיפות קודמות.

ועוד: השבע שידרה המישרה באמצעי-התיקשות שנמי שכים החיפושיים אחרי "רוצח-השיבעה", מחמוד חלבי" (גם ועדות-ההלם חיפשו אחריו, כדי להוציאו להורג כסוכן הש"כ).

כאותה שעה לא היה חלבי במצעד, לא הורה בדבר, ואין הוא

יכוח ישן שהשתרכב כפרשת מחלתו של דן בן-אמוץ: הרופא שטיפל בדן בביתו סיפר שדן האמין בניצחון של הרוח על החומר. כלומר: כוחה של הנפש להתגבר על מחלת הגוף. בקרב הזה נחלה רוחו תבוסה מול פני המחלה. אמנם, רוחו החיזיקה מעמד כמעט עד הסוף. יתכן מאוד שרוחו הצליחה לעכב את המחלה בכמה שבועות או חודשים. אך בסופו של דבר הוכרע.

אין ספק שערך השפעה רבה על מצב גופו. גם ההיפך נכון. דעתי כדעת הסבורים כי עצם ההפרדה בין גוף ונפש היא פירכה הגיונית. נפש האדם אינה יכולה להתקיים אלא בגוף, ואילו גוף-האדם בלי נפש אינו אלא צמת.

אך הם משפיעים זה על זה? נדמה לי שזה עדיין בגדר תעלומה, אם כי המדע בוודאי יפתור על מהות הקשר הזה.

גם בלי מחקר ניתן לקבוע, על סמך ניסיון-החיים, שאדם בעל רוח נכאה נוטה לחלות יותר מאשר אדם בעל חרוות-חיים. אדם יכול להתאבד, מבלי להיות מודע לכך, על-ידי פתיחת שערי גופו למחלה. לפני שני דורות כתב תומאס מאן בזה הקסמים על "שימחת הקליטה" של הגוף, הקורא למחלה. וכבר ציטטתי לא-מכבר את הפסוק של ספר משנ" (י"ח): "רוח אדם יכלכל מחלה, ורוח נכאה מי ישאנה".

יש מחלות פסיכוסומטיות (פסיכה — נפש, סומה — גוף) ידועות, כמו סוגים של אסטמה ואלקוס, המהוות תגובות גופניות על נפש. אני מאמין כי סרטן-העמיים מושפע גם הוא ממתח נפשי. הקשר בין מצבי-הרוח והרכיב-היכול ידוע לכלנו.

אם המחלה נובעת ממצב נפשי רעוע, או שהמצב הנפשי הרעוע לפחות מקדם אותה, הרי סביר להניח כי מצב נפשי איתן יכול לפחות להגביל ולעכב אותה. נראה כי דן בן-אמוץ האמין בכך ככל לבן. לדעתי צדק — אבל רק חלקית.

ניתן להשוות את המילחמה במחלה לכל מילחמה אחרת. נפוליון אמר כי במילחמה, הנתונים החילוניים (הרוחניים) קובעים בשלושה רבעים, ואילו מאזן הכוחות הממשי קובע רק לגבי הרבע הנותר. נראה לי שזה קצת מוגזם. הסיפורים על "מעטים מול רבים", ו"דוד מול גוליית" היו תמיד מופקקים בעיני. בניגוד לאגדה, גם במילחמה-העצמאות שלנו היה לנו יתרונ-יכולות בכל גורם במכריע. ודוד ניצח את גוליית מפני שהיה לו כלי-יגשק מתקדם ומתוחכם יותר.

כל מי שהיה במילחמה יודע כי רוח הלוחם קובעת הרבה. אך אין היא כלי-יכולה. מעוז שיש בו מפקד טוב וחיללים נחושים יכול לעמוד מול כמה טנקים. אבל כאשר עולים עליו 100 טנקים, גם גדולי הגיבורים לא יעמדו בפניהם בידיים ריקות.

כך לגבי המחלה. רוח האדם יכולה לנצח, כל עוד אין למחלה כוח מוחץ מדי. בשלב מסוים, אין לרוח סיכוי.

מול הגייסות הרצחניים של מחלת-הסרטן, שפשטו בכבד שלו, גם רוחו של דן לא יכלה לעמוד. הוא נסוג באיטיות, לחם על כל שעל, עייב, ניהל קרב-מאסף. אך הוא לא יכול היה לעצור.

★ ★ ★

דן סיפר לי שבמשך שנה, לפני שאובחנה מחלת-הסרטן בגופו, היו לו הפרשות דמיות. בשלב מסוים, אין לרוח סיכוי. דן לא שם אליהן לב, מפני שסבל בעבר ממחלת-האולקוס. הוא היה בטוח כי זוהי תופעת-לוואי של מחלה זו. כך גם אמר לו רופא.

אילו הבין דן בעוד מועד את המשמעות של סימנים אלה, היו הרופאים מבחינים בסרטן שנה לפני כן, כאשר תקפה המחלה רק את המעי הגס, ולפני שהחלה בנרודיה לעבר הכבד. בשלב זה יכול היה ניתוח קטן להציל את חייו, או לפחות לדחות את הסרטן כשנים רבות.

דן סיפר לי על כך כששכב בבית-החולים הרטה, אחרי הניתוח הראשון. הוא דיבר בצער, כעל דבר שלא ניתן עוד לשנות. אבל זה צריך לשמש לקח לאחרים.

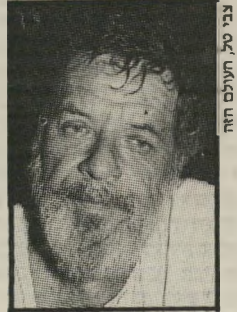
★ ★ ★

דן בן-אמוץ נקבר בטכס שהיה כלי-כולו חילוני, בלי פשרות. שום תפילה לא הושמעה מעל לארונו, אלא מנגינה של תומאסי אלבינוני.

ובעיקר: היה ארון. כמה שבועות לפני כן הלכתי אחרי גופתו של ידיד אחר, הסופר בנימין תמוז, מראשוני הכנענים. נערכה לו הלווייה תחית שיגרתית, אם כי בטכס מקוצר.

זאת היתה חווייה מועזת למדי. גופו הצנום של תמוז — גם הוא נפטר מרטן דומה, בלב-לב — שכבה על האלונקה,

צבי פלג

בן-אמוץ

על קצה צוק, ומחול הלחמניות המפורסם. סרט חובה בכל הזמנים.

*** **הלאפוסין** (פריז, ארצות-הברית) — קומדיה ישנה ומטורפת משנת 1941, שהכל קורה בה בלי התראה מוקדמת. הגיבורים עוברים מעלילה לעלילה, שולפים בריחות מן המותן ומלגלגים בה נאה על תעשיית הקולנוע. מוצר יחיד במינו, שגם הבימאי הייס פרט לא חזר עליו מעולם.

*** **שקרים וידריי ארטיים** (צפון, ארצות-הברית, מוצג גם בחיפה וברושלים) — תרגיל מבריק בשיחות מלוכלכות בין פרקליט מיוחס, אשתו הצענת, גיסתו המתידנית וידידו האימפרסנו, המראיין נשים על חוויותיהן המיניות. הבימאי סטיבן סודרברג הצעיר מצייר תמונה מאלפת של מוסר שנות ה-90.

*** **באטמן** (רבחן, ארצות-הברית, מוצג גם בירושלים ובחיפה ובחני-קולנוע ונוספים ברחבי הארץ) — אימפרסור להחמיץ את השעשוע הקולנועי האופנתי ביותר בעולם. ג'ק ניקולסון שטן עליו ומייקל קיטון האיברי ברמות העטלף. קים באסינג'ד היא קישוט למחשש את האווירה העודרת של מילים הזקוק לבאטמן.

*** **אחד מלזלנו** (לב, ישראלי, מוצג גם בחיפה וברושלים)

תודי

חובה לראות

תל-אביב: סיפור קצר על אהבה, לילות כבירים, הבהלה לדב, סכס, שקרים וידיאריטי, בר לל המילחמה ההיא, הלאפוסין, היפהפיה והיחפן, קפה בודד, סי הפליל את רונד רביעי

חיפה: קפה בודד, סכס, שק רים וידיאריטי.

ירושלים: בנלל המילחמה ה היא, סכס, שקרים וידיאריטי, סי הפליל את רונד רביעי

תל-אביב

*** **סיפור קצר על אהבה** (לב, פולין) — הדיבר ה שישי מתוך עשרת הדיברות לפי קז'יסטוף קישלובסקי הוא סיפור על מוסר ואהבה, חסר הקרבה. סומק בן 19 מאוהב נואשות במגי דה שכנתו, שבעת החיים והגיטי נות. הוא עוקב אחריה בעזרת מיס קפת, נוסח החלון האחורי של אל פרד היצ'קוק וכאשר הוא חושף את עצמו הוא זוכה ללעגה של האשה האהובה עליו. לאט-לאט היא לר מדת להכיר את משמעותה האמרי תית של האהבה. סרט הממעיט ב מילים ומשתמש בתמונה בעוצמה רבה. השחקנים גראינה שאפולובי סקה ואולף לאפושנקו עוררים ל

מיגואל אנטל סולה — לחזור הביתה

לעבר ומוכן לפנות אל העתיד. ערפילי לילה, מוסיקת טאנגו שמשקפת, לדעת סולאנאס, את הנשמה הארגנטינית טוב יותר מאלף נאומים, עלילה שנעה ללא הרף ובתוך הזמן, קדימה ואחורה, הזיות קפקאיות שסולאנאס שולט שליטה מלאה במדיום, אבל כל מי שמצפה כי דברים ייאמרו בממורש וב צורה חד משמעית, עשוי להיחרד ולהרתע.

בכי לך ארגנטינה

סור (גורדון, תל-אביב, ארגנטינה) — השלמה פיוטית עם עבר מחריד רצון לטאטא סופית את השיירים ולהתחיל מחדש. זה בפירוש לא סרט לכל טעם, אבל מי שנהנה מטאנגו. סירטו הקודם של פרנאנדו סולאנאס, יבוא על סימוקו גם כאן.

מדובר בתיאור לירי של לילה אחד בחייו של אסיר ביטחוני המשתחרר מן הכלא הארגנטיני, אחרי הבחירות שהחזירו לשם את הדמוקרטיה ב-1983. תחת ללכת ישר הביתה, נודד האיש ברחובות העיר, בחברת רוחו של ידיד שנרצח על-ידי מישורת הרודנים חמש שנים לפני-כן. זה מטע אל תוך העפר, אל תוך התודעה העצמית של אדם שנאלץ לנקוט עמדה, למרות שהסתייג מפעילות פוליטית, בעצם מבט אל כל מה שהתרחש בארגנטינה בכל השנים שבהן רודנות אחת התחלפה באחרת. המסע מסתיים עם הנץ השחר, כאשר הרוח נעלמת לעולם הרמאים, והאיש מגיע סוף כל סוף לביתו, סולה

רק הקמן

התבילה (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — עוד פרק בסדרת סרטי הפאראנויה ההוליוודיים, המתעסקים בתסריטים אפסריים להבלה בשלום העולם. כמה מהם, בעבר, היו קרובים עד אימה למציאות, לראייה השליח ממנצוריה. החוכמה בסרטים כאלה היא לתת קרדיט מינימלי גם לנבלים, שאם לא כן, מדוע יחשוש אדם נבון מפניהם? בסרט הזה אין קרדיט. מדובר בו בגנרלים מן המיזרח והמערב שזוממים יחד לטרף הסי-כס-שלום גלובאלי, אשר כתוצאה ממנו ייוותרו מובטלים. תוכניתם היא להתנקש בחייו של מנהיג ברית-המעצמות תוך כדי ביקורו בארצות-הברית. הכוונה היא שרוצח שכיר יירה בו מגג של בית שעה שהוא מסייר בשיקאגו. הכל היה מתנהל למישרין, אילמלא הגיבור, סתם סמל בצבא האמריקאי, שמוצא עצמו מעורב בעניין ומתעקש לחקור בכל מחיר, למרות הסיכנה הנשקפת לחייו. הקושרים הסריאונים

ביל פקסטון ובוב פק — בדיוני לחלוטין

לעומת נחישותו, על אף מנגנון-הסתרים האדיר העומד לרשותו. התסריט מתאמץ להכניס מידה של אמנות לכל המזימה הזאת, שואל פרטים רבים ממרשת רצח קנדי, ורומז שגם לי אוסוואלד היה שליח של מנגנון-החושך כלשהו. אמילו האמנות הטיבעית של ג'ין הקמן אינה מושיעה במיקרה הזה, שלא לדבר על יתר השחקנים, העובדים כצללים שקופים לידו. תיסבוכת מיותרת.

סרטי קולנוע בטלוויזיה

*** **גנבים כמונו** (יום רביעי, 1 בנובמבר, בשעה 22:50) — סרט של רוברט אלטמן שלא הופץ בארץ. גירסה חדשה וציבעונית לסרט קלאסי של ניקולאס ריי, הם חיים בליה, על מעגל-הקסמים של הפשע שאין ממנו מוצא, על עבריינים שהם בעצם קורבנות ועל החברה האחראית למצבם. חביביו של אלטמן — שלי דובאל וקית קאראדין — בתפקידים הראשיים.

*** **זהו בידור** (יום שישי, 3 בנובמבר, בשעה 22:30) — סרט חובה לכל מי שיועד להעריך את אמנות הקולנוע המוסיקלי. אוסף מהיר של הקטעים המוצלחים ביותר אשר העלתה חברת מ-ג'מ, המלכה הבלתי-מעוררת של הג'אנר הזה, על בדי-הקולנוע, שכולל בין היתר את שיר אשרי בג'ס, אמריקאי בפריז, קרון הלהקה, וכוכבים כמו פרד אסטר, ג'ין קלי, ג'ודי גרלנד, אלינור פאוול ועוד. אולי זה לא באופנה, אבל זה עדיין אחד משיאי הוליווד.

*** **סרג'נט יורק** (יום רביעי, 8 בנובמבר, בשעה 22:05) — גרי קופר זכה לפרס אוסקר על גילום מותו של בן-איכרים המסרב להרוג מטעמי דת, שהופך לגיבור במילחמת-העולם הראשונה, כשהוא משתלט לבדו על מוצב גרמני. הסרט, שנועד לעודד את רוח האמריקאים במילחמת-העולם השנייה, עשוי לעורר חילוקי-דעות במחנה הפאציפיסטי, אבל הוא עדיין מופת למושגי אמונה וגבורה אמריקאיים. הוארד הוקס הוא בימאי שלא קמו לו יורשים ראויים לשמם עד עצם היום הזה. הופק ב-1942.

— עוד סרט רלוונטי על היחסים המוסריים המסוככים של הישראלי עם עצמו. עברה יפה ביותר של הצלם אמנון סלומון, בימיו קולח של אורי ברבש, מישחק טוב של כולם, הישג נדיר ביותר.

*** **עיסקי נשים** (הקוד נוע, צרפת, מוצג גם בירושלים) — סיפוריה של האשה האחרונה שהוציא לה אה לחרג בצרפת, אינו מנסה לה ציג אותה כצדיקה, אבל מיטיב ל-הצביע על המוסר המעוות השולט במדינה, שבה עורפים ראשה של מבצעת-הפלות ומניחים למושעים האמיתיים להלך תופשי. קלוד שאר ברול מביים את איובל הוטרט כ-אחד מתפקידיה הטובים.

קישלובסקי נעזרים במוסיקה הגפ-לאה, המרגישה את אוירת העג-מימות המלווה את עשרת סיפורי המוסר של הבימאי הפולני החשוב ביותר בין הבימאים הפועלים היו באירופה.

*** **לילות כבירים** (לב, איטליה) — ג'ולייטה מסינה מופלאה בסיפור על יצאנית קטנה שהחיים הולמים בה ללא הרף היא מסרבת לוותר על האופטימיזם, התישורה החיך למראה החיים בעצ-מם. מתטישן.

*** **הבהלה לזהב** (קור) נוע 2, ארצות-הברית) — צ'ארלי צ'פלין מחפש זהב בצפון הרדוק. אולי המבריק בכל סרטיו, עם האלי-גוריות שלו על רעב, בית מתברגר

טומי לי גונס וג'ין הקמן — איזה ביזבז

עית, מסתבר שהוא אנדרואיד, מן הסוג שפגש-נו בבלייד ראנר. המירדף, המתבצע במטוסים קלים, מוביל את הצמדים דרך יישובים המסמ-לים שכונות-יעוני שורצות מושעים, עולם שלישי פרימיטיבי, הנשלט בידי אמונות תפלות. הבימאי, סטיב ליסברג, מתקשה להבר את המרכיבים לסיפור סביר. מוטב להפקיד את עתיד העולם בידי אנדרואידים. הם הרבה יותר אנושיים ושוויים מבני האדם. לפחות בסרט.

אנדרואיד עם נשמה

המירדף בנהר הרוח (הוד, תל-אביב, ארצות-הברית) — משהו שבין מילחמת הכוכבים ובלייד ראנר מאכס הזועם, ללא הדימיון העשיר והאמצעים ההפ-קטיים של שני הראשונים ובלי האימה הזועמת של השני.

שואה הפכה את הוב כדור-הארץ למידבר ציה. שני שוטרים, גבר ואשה, רודפים אחרי השוד ברצה, אבל בדרך הביתה הוא נחטף מידיהם על-ידי הרפתקן המבקש לזכות בפרס תמורתו. מכאן והלאה, הסרט כולו הוא מירדף של השוטרים אחרי החוטף והחשוד, הנמלטים בדרך נהר הרוח, מעין קניון אינסופי שרק לגדו-תיו עוד נותרו חיים עלי אדמות.

החיקוי למילחמת הכוכבים הוא שקוף. מארק האמיל הוא אחד השוטרים, שלושת הדי-מויות הראשיות מזכירות את גיבורי הסרטים של ג'ורג' לוקאס. גם המסיבאה שבה הם נמרי-שים, שייכת לאותה אופרה. אשר לדמות הרבי-

המתכון הנכון למסיבה: שחקנים לעתיד

ומוזיקה מהעבר ★ מה עשתה פיאט ישנה בפתי

חה של בית-אופנה? ★ ואיך הופכים פיצה לנפץ?

אגדה אמריקאית והפעם על פיצה

סמדר גנזי, אשתו של השחקן דן תורן, נראתה כלקוחה מתוך סרט על שנות ה-20 העליונות. סמדר לומדת מישחק ומקווה להיות שחקנית, בינתיים היא ממשיכה

אחיותיה. הדס ובעלה איציק, שהם בעלי דיסקו-טק יפואי, נעצרו על-ידי שילטונות-המס, בחשד של העלמות-מס. הם שהו כמה ימים במעצר.

האחיות לבית זרחי' הדס זר' חי (מי-ימין), אשתו של עורך-הדין איציק דואניס. לצידה

סיפור מקומי

מה משותף לתת-אלוף (מיל.) סרוויקה פורן, דן פתיר, מנהל מרכז ניין קירקפטרק בישראל, ציפורה רם אשתו של אלימלך רם, המנהל הטרי של מחלקת-החדשות של הטלוויזיה והדרוגמנית קארין דונסקי?
כולם היו אורחיהם של נאווה ורזני רבין, שחגגו את פתיחת בית האופנה שלהם, מינמה, ברחוב ריונגוף. הרחוב, בעיקר בחלקו הצ'פוני, הפך בשנתיים האחרונות ל-מרכז-המעצבים הישראלי. נאווה, בוגרת שוקר, המעצבת

סמדר צדוק ה-24 מלימודיה האוניברסיטאיים. צדוק בת ה-24 היא תל-אביבי ותיק. לצידה תמר דקל, נ

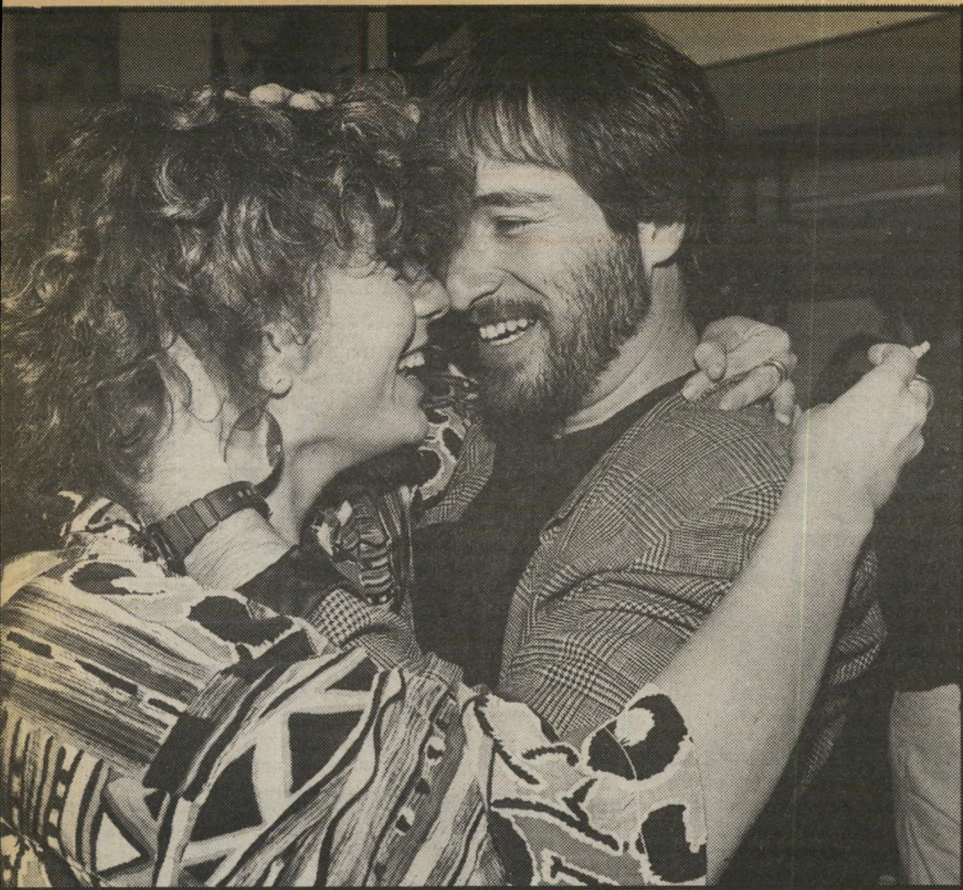
בת היו"ר ענת סבידור (משמאל), פרקליטה מחוזית, משוחחת עם יעל אבוקסיס, (מימין), התגלית האחרונה של עולם האופנה. יעל, סטודנטית באוניברסיטת תל-אביב, היא הבת של הזמרת המרוקאית המצליחה ריימונד.

בת אקסודוס שרון הראל (מימין), מפיקה, היא בתו של איש-העסקים יוס'ה הראל, מי שהיה בזמנו מפקדה של אוניית-המעפילים המפורסמת „אקסודוס". שרון נשואה לרונלד כהן (משמאל), איש-עסקים בינלאומי.

המפיקה שרון הראל, בתו של מפקד אוניית-המעפילים „אקסודוס", הנשואה לאיש-העסקים הבינלאומי רונלד כהן, החליטה לפתוח מקום כזה בתל-אביב, בשותפות עם המיסערו ריימונד בן-יקיר. רק 700 אלף דולר היו דרושים כדי לפתוח מקום המשלב בידור ואוכל.

האגדה מספרת על בחור אמריקאי שמסגרת לימודיו באנגליה החליט לפתוח פיצרייה, שתוכיר לו את הג'אנקיפוד של בית אבא וגם תוכיר לאנגלים שהסיבה שיש כל-כך הרבה בתי-אוכל בינלאומיים באנגליה היא בגלל השם הרע שיש לאמיטבח האנגלי. אז כמו בכל האגדות האמריקאיות הבחור הזה פתח רשת-פיצריות גדולה באירופה ומהר מאוד הפך לעשיר גדול.

קניית גם היא, ששיחקה בהצגה „יעקב השקרן“. זוהר, בין השחקנים הצעירים והמבטיחים, עשה הסבה להפקה ולבימוי ואף הקים להקת-מחול.

איקה זוהר (מימין), ששיחק ב"פסטיבל עכו בהצגה „המבשר“, וגילה שטרן, שח"מ

מישחק והפקה

המתכוון

הנכון

הקולנוע והתיאטרון הישראלי חגגו השבוע בשתי חגיגות שמחות בריסקוטק יפואי. בתחילת השבוע התקיימה המסיבה של משתתפי פסטיבל עכו. אחרי חמישה ימים צפופים של הופעות, מיצגים והעלאת מחזות שונים, התאספו השחקנים והמארגנים, כדי לפרוק את המיטען הרגשי שצברו. בית-הספר למישחק בית-צבי, חגג את פתיחת עונת הלימודים במסיבה, שהוגדרה עם סיומה כי אחת המסיבות הטובות של העונה. גרי בילד, מנהל בית-הספר, הביע בתחילה את התנגדותו לעריכת מסיבה באמצע השבוע, דבר שיביא לביטול יום הלימודים שלאחריה, אך הוא נעתר להפצרות.

השחקנית דליה שימקו, כוכבת הסרט „אחד משלנו“, הרביצה ריקודים בסיגנון אירובי בחברתה של הרקדנית השחקנית ציפור אייזן. שימקו הופיעה בפסטיבל עכו בהצגה „אלף נשותיו של נפתלי סימון טוב“

לעבוד כדוגמנית-מסלול. לצידה, הכלב סער, כוכב חדש של תשדירי שרות וסירטי-פירסומת, שלא כל כך נהנה מהמצלמות, למרות המוניטין שלו ככוכב תיקשורת. ברקע מאחורי סמדר מכונית „פיאט“ משופצת.

המצלמים שהתחננו בפניו שיעשה פוזות, אך הוא בשלו, התעלם מביקשותיהם. מי שכן שיתפו פעולה ובאו וגם נהנו היו אמנון בריזלי, המכהן כיום כנספח-העבודה של ארצות-הברית בישראל ואולי הישראלי היחיד הנושא כמישרה דיפלומטית רמה בנציגות של מדינה זרה בארץ. היו שם גם אירית בהן, מזכירתו של השגריר האי-מריקאי בארץ ויליאם בראון, ענת סבירור, בתו של יושב-ראש הכנסת המנוח, מנחם סבירור, העוברת כעורכת-דין בפרקליטות שהיא גם לקוחה ותיקה. בין כל אלה נראו גם כמה אנשי-אופנה, כמו המעצבים הצעירים יובל רביד ויובל כספין ומארגנות-התצוגות בתיה דיסנצ'יק והנחתה צנטנר.

המפיקת הצגות במועל, עשתה הפסקה בריסטיאיים (בחוץ למסיכולוגיה) והחלה רדת, זה שש שנים, של אילן יצחק, בליין יא בתם של אבישי דקל וצימי שביט.

דורי נאומיקו, שחקנית מתחילה, בלטה בשחור ורקדה בתנועות סכסיות בחברתו של ערן בניאל (מימין), המנהל האמנותי של פסטיבל עכו, אשר זכה השנה לשבחים רבים.

חתיכת הפסטיבל

היפהפיות, שהיו לבושות בסיגנון שנות ה-20 העליונות. הן נשענו בפרוות שונות על פיאט ישנה, משנת 1935, שהיתה בשרות תנועת-הנוער של בניטו מוסוליני ושהובאה ארצה על-ידי ישראלי שקנה אותה אחרי המלחמה ומכר אותה אחרי כמה שנים של שימוש. כעת היא רכושו של יהלי רותם, אספן מכוניות עתיקות.

לצידן של היפהפיות כיכב גם הכלב סער, שהוא כוכב-טלוויזיה, המופיע בתשידיירי-שרות שונים ולמרות מיומנותו הוא לא כליך רצה לשתף פעולה עם האורחים

חזירייבלות, היפופוטם וגוש־שומנים ומה בין מסורת יפאנית עתיקת־יומין? ★ סינית קטנה ומטריפה במחלקת המיטות ★ הבלונדית המתרוצצת במיגרש הכדורגל

ישראל וקולומביה. כדורגל הוא מענפי־הספורט הפחות אהובים עלי, ולכן אני מסביר את העובדה שצפיתי במישחק הנ"ל עד תומו בכך שאולי לא היה לי עם מי לעשות משהו אחר.
טוב, אז ישבתי, כמו כל העם, מול המירקע, ומה, בעצם, ראיתי?

ראיתי 20 שחקנים של שתי קבוצות יריבות משחקים יחד נגד השוער הממוד הוה, בני גינצבורג. 10 שחקנים קולומביים מנסים בכל מחיר להבקיע לבוני שער, 10 אחרים, לבושים תכלת־לבן, עושים כל מה שרק אפשר לעלות על הדעת כדי להפריע לו, להסתיר לו, להטעות אותו ולשגע לו את השכל. ואני סברתי לתומי שחוקי־המישחק הם אחרים ושי 11 שחקנים משחקים נגד 11 אחרים. והשופט הצרפתי הוה, שכולם אומרים שהיה נהדר והגון וכו', לא ראה מה קורה שם?
צפיתי במישחק הזה בפליאה רבה. לא הבנתי, למשל, למה המיגרש צריך היה להיות כל־כך גדול. בפירושה היה די בחצי

כדורגלן ואלדרמה
הבלונדית בעלת השפם

מיגרש, שהרי המישחק כולו התקיים תמיד בחצי הקרוב לשער שלנו. אז אולי יקחו את זה ראשי פיפ"א בחשבון, ובמישחקים שישראל משתתפת בהם יארגנו חצי מיגרש, ויהיו הרבה פחות הוצאות (אני אהיה מועמד לפרס־ייעול כלשהו).
דבר נוסף שלא הבנתי זה למה לא ראו המארגנים לתעסוקה כלשהי לשוער הקולומבי, ובמקום שיגרש שעה וחצי כביצים, תת לו לסרוג כמה כובעי־גרב או לעשות משהו מועיל אחר לאומה. זה די עגום מבחינתו לראות כל הזמן את הטוסיקים של השחקנים ממרחק 50 מטר, בלי כל סיכוי שמישהו יתקרב אליו כדי להעיר אותו.
צופים שהם גם עיוור־יצבעים, שלא יכלו להבחין בצבעים של מדי־הנבחרות, היו בטוחים שהשחקן הוה, סיני, שייר לקבוצה היריבה, כי כל בעיטה שלו היתה מסירה מרויאת לרגליהם של החלוצים מקולומביה, ובשם כל העם שם אנו מודים לו.

עוד דבר שלא היה כל־כך ברור לי הוא מה בדיוק עשתה שם הבלונדית בעלת התלתלים מהניבחרת הקולומביית, שהתרר צצה על המיגרש כאילו הוא שלה, ואיך זה שאף אחר לא אמר לה שרק גברים משחקים הפעם. גם השפם הוה שהיא צימחה נורא לא התאים לה.

אני פונה כאן בקריאה נרגשת לשחקני הנבחרת שלנו. אולי לא חשבתם על זה, אבל אתם מייצגים לא רק את המדינה כולה ואת הנשיא וכו', אתם בפירושה מייצגים גם אותי! אז בחייכם, תתחילו לשחק כדורגל!

במרכז מיסחרי זה שוכן המוסד הקרוי CONRANS — תנות־ענק המשתרעת על שני מיפלים לרהיטים, כלי־בית, אביזרי אמבט וגן ושאר מתנות.
מאות אנשים פוקדים מדי יום את התנות הזאת, חלקם לצורך קניות וחלקם לצורך השראה.

לפני שבועות אחרים טיילתי לי להנאתי בחנות גדולה זו, וכמוכן שהגנתי גם למחלקת־המיטות בקומה השניה. בעוד אני משוטט בין המיטות, צדה את עיני ואוטטה סינית מקסימה בעלת כובע מצחיק כזה, שהחלה לטפס על אחת המיטות, כשהיא משמיעה ציחקוקי־עליונות קולניים.

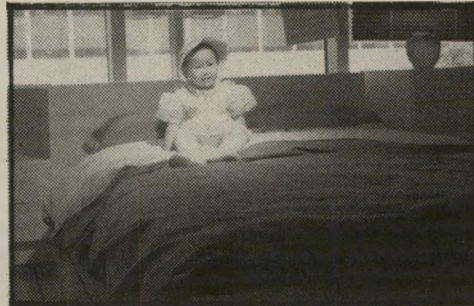
תוך שניות הצטופפו סביב המיטה עשרות צופים מוקסמים, שעקבו אחרי תעלולי הזאטוטה, שנראתה כאילו נולדה להיות באור־הזרקורים.

לא רחוק משם עמדה אמה של הקטנה, שהיתה כולה בגובה של המיטה וברוחב של כורסא. היא נראתה הרבה פחות משגעת מהילדה שלה (אני מקווה שהקטנה תהיה רומה לאבא שלה, ובשום אופן לא לאמה).

מצאתי את עצמי עומד ובוהה במראה המרנין, וכועס על עצמי שאין לי מצלמה להנציח את הקסם הסיני הזה. פתאום שמתי לב שלידי עומד תייר יפאני, שנראה כמו באטטה של מצלמות. היו תלויות עליו לפחות 16 מצלמות, זומים ועוד שלל אביזרים, והנ"ל עמד כשפיו פעור (רק יפאנים מסוגלים לפעור פה כך שזה נראה כמו חור שחור בחלל), כשהוא המום מהקטנה.

שמעתי איך הקול שלי יוצא משליטתי, ופונה אל ערימת־המצלמות הזאת ואומר לה: "אל תעמוד כמו אידיוט, צלם את זה!"

זה כנראה החזיר אותו למציאות, והוא החל מצלם ללא

הסינית הקטנה במיטה הזוגית
שתהיה דומה לאבא

הפסק. הוא צילם אולי 100 תמונות. שמעתי את עצמי מוסיף חטא על פשע ואומר לו: "אולי תשלח לי כמה תמונות?" ודוחף לו פתק עם הכתובת שלי בתל־אביב.
היה לי ברור שהיפאני הוה, אם ישלח לי משהו זה יהיה מעטפת־נפץ, שהרי העלבתי אותו וכו'.

שכחתי מהעניין, אולם לפני ימים אחרים הגיע אלי מיכתב מיפאן ובו תמונות של הילדה הסינית שגנבה את ההצגה מהרהיטים של CONRANS. (תודה לך ירד יפאני על התמודות).

חשבתי לעצמי שחוצפה ישראלית בתוספת מישמעת יפאנית יכולה להגיע רחוק!

בארנוקיה — קולומביה

חצי מיגרש יותר מדי

אני עדיין המום מהעובדה שצפיתי במישחק־כדורגל שלם, מתחילתו ועד סופו, וכוונתי כמוכן למישחק שבין נבחרת

מוקיו

קרב הליליפוטים

תהרגו אותי אם אני מבין מהו סוד קיסמו המיסתורי של הספורט המודר הזה, שמקורו ביפאן: התגוששות הסומו. יצא לי לראות, יחד עם כל העם, את הסידרה הבריטית על תורת הסומו, ואפילו היא לא עזרה לי להבין איך אפשר לקרוא לספורט הזה אמנות. נכון שהסומו הוא חלק מהמסורת היפאנית המפוארת ועתיקת־היומין, ושיש בו מיסטיקה וטיכיות טיות רתית מרשימה, ושהיפאנים מתייחסים אליה כרצינות רבה ומעניקים כבוד־אלילים לנוטלים בו חלק.

אבל בשטח. מה יש לנו בעצם? קבוצה של אנשים מכוערים עד זוועה, שכל אחד מהם נראה כמו התאומה הסיאמית הפחות־מוצלחת של מים פינג, עם פרוורה מורה של ילדה מוגבלת מרומניה. אנשים בעלי גופות ענקיים, מחרידים ורוטטים, שלא מחייכים כלל (הם בטח מחייכים רק כשהם קוראים מודעות־אבל על הקולגות שלהם).

ואו, על בימת־חירם קטנה ועגולה, עומד חזירי־בלות אחד כפוזו מאימת מול היפופוטם אחר, גם הוא כפוזו מאימת, ואחרי כמה שניות, כשהם עומדים גוש־שומנים מול גוש־שומנים, הם מתנפלים זה על זה ומתחילים להרוץ, כשהמטרה היא להפיל מישהו לחימר, או להרוץ אותו מחוץ ליורה

לוחמי הסומו בפעולה

500 ק"ג הודף את 600 ק"ג והיפך

העגולה. לא תמיד זה ששוקל 600 ק"ג מצליח להרוץ את הריק השני, השוקל 500 ק"ג. לעיתים זה להיפך, והקל יותר מצליח להרוץ את הכבד יותר.

כל מהלומה שגוף כזה חוסף, גם אם אינה מצליחה להזיז אותו מילימטר, מצליחה להרעיד לו את השומנים למשך רקות ארוכות, והמראה בהחלט לא מרנין־נפש.

נראה שבאמת צריך להיות יותר יפאני מיפאני כדי לראות בעניין הוה משהו אסתטי או משהו אמנותי.

ככלל, אני גם הרום מהקטע הוה, כשהם מרימים רגל ונראים כמו פילים קטנים שנורא רוצים לעשות פיפי.

נראה לי שהאמנות, כמו הפורנוגרפיה, גם היא עניין של גיאוגרפיה.

ניו־יורק

סינית קטנה

במיטה גדולה

אין מה לעשות. האימרה הידועה, שילדים גונבים את ההצגה, היא נכונה לחלוטין, ואין זה משנה ממי או ממה הם גונבים אותה — משחקנים, מרקדנים, מנאקיות, או מסתם רהיטים, אפילו.

מעשה שהיה כך היה. בניו־יורק, בשררות לקסינגטון, בין רחובות 53 ו־54, שוכן בניין CITICORP, מיבנה מתכתי מיוחד, המתנשא לגובה רב. הוא נבנה כזמנו על־פי עיקרון סולארי, כך שאנרגיית־השמש מפעילה את מערכות־ההשמל בכניו, וכל מיני שטיקים סופר־מורדרנים.

קומת־הקרקע וקומת־הביניים הם מרכז מיסחרי נעים למדי, ובו מיסעדות, חנויות ובתי־קפה.

בן-אדם זה לא בדל סיגוריה. אל תזרוק אותו לרחוב.

בבנישתי יצחק (5+)
אוריגל נסים (3+)
איטח עליזה (3+)
אלנץ יצחק (4+)
אשר משה (2+)
בורנבו חיים (4+)
בנאי פנחס (4+)
ברניקר אריה (2+)
גורן אלה-חיה (3+)
הדל ליליאן (7+)
וויסבון לוציאן (3+)
זורמן שמואל (2+)
יחזקאל אברהם (3+)
כח נחום (2+)
כח אהרון (3+)
לאופמן שלמה (4+)
לביא ישראל (4+)
לבוביץ יאחז (2+)
מרוגושוילי ראובן (5+)
מלכה יפה (4+)
מטולם משה (4+)
נזיר שמעון (6+)
סיד משה (5+)
עקיבא שמעון (4+)
מיומי יעקב (5+)
מינחסוב מליונה (5+)
מרתק דוד (3+)
צמח שושנה (4+)
שלשוילי שלום (5+)
שמולקר אלכסנדר (2+)
אבו, יאזר טועד (4+)
אברחאל עבדוקד (9+)
אברמסה מחמד (8+)
אברסיאם גבר (6+)
אברציאם חילי (7+)
אבוני איוולדה (4+)
איסקובה אמסה (2+)
איציק מנדל (4+)
איצור יעקב (3+)
אהחילי עבד (5+)
אלולו סעיד (5+)
אלנושלילי ריבה (4+)
אלקסיא אברהם (6+)
אלקסיא חסן (10+)
אלבאצנא אחמד (3+)
אונטשוילי ראובן (4+)
אונטשוילי שרה (3+)
בטיאשוילי רבקה (7+)
בטשוילי נואח (4+)
בן דוד רחל (1+)
בן חורון מרים (4+)
בן אורסם מוריס (4+)
ברוך אליהו (4+)
גרינפלד (4+)
גרינשוילי רבקה (5+)
גרינשוילי דינה (4+)
גרינשוילי רחל (4+)
דוקרזן אורל (3+)
דזאנשוילי אתר (4+)
דירנורק סול (3+)
דינו יצחק (7+)
דטקי נמיל (1+)
דדעי מנחם (3+)
הוכבנז שמואל (3+)
הוס שושנה (4+)
הנדנרק סול (3+)
חזני' עדינה (1+)
חזני' רחל (7+)
חזני' דני (3+)
זקו אליס (6+)
זקו שלמה (3+)
זקו ברבה (3+)
חנ' עדינה (1+)
טורנלם ברטה (5+)
טראשוילי גולנדה (6+)
טרושוילי נטלה (2+)

יוסף צבי (6+)
יוספשוילי ננה (2+)
דזאנשוילי אתר (6+)
דזנישוילי יהושע (6+)
יעקובובה סביטה (6+)
ישכרבו בוריס (8+)
כהן גוליאט (2+)
כהן ניסן (3+)
כהן מולי (10+)
כהן שלמה (5+)
כהן מלכוף (11+)
לגטיו חנה (2+)
לוגסי אילן (1+)
לוגסי מרדכי (5+)
מגלשוילי אתר (2+)
מגרישוילי דוד (5+)
מגרישוילי טניה (5+)
מרוגושוילי שמחה (4+)
מרוגושוילי רחל (6+)
מרוגושוילי יצחק (1+)
מרוגושוילי מילנה (4+)
מחם סטולה (5+)
מושהשילי מר (5+)
מושהשילי רבקה (4+)
מזון שמואל (1+)
מיכאלוב יעקב (4+)
מיכאלי חוה (2+)
מינלשוילי תמרה (5+)
מיר גבריטה (4+)
מירלשוילי ריבה (4+)
מירלשוילי נורה (6+)
מירלשוילי אתר (5+)
מירלשוילי מקבלה (4+)
מירלשוילי שרה (5+)
מירלשוילי יוסף (4+)
מלאכוב יונה (5+)
מנשהרוב רינה (5+)
מזכטרי סובי (1+)
משהשילי שמחה (5+)
משהשילי רחל (3+)
משהשילי שרה (5+)
משהשילי רחל (6+)
משהשילי שרה (5+)
נחמיאס נסים (6+)
סולטן מאיר (2+)
ספיאשוילי אתר (6+)
עבר אלישע (5+)
עיסה יוסף (7+)
פניו בנימין (4+)
פצחודה דוד (4+)
פלגלשוילי ריבה (5+)
פפיאשוילי מרגלית (5+)
קורדונוב יעקב (4+)
קטיאשוילי טניה (5+)
קרכילי יוסף (6+)
רחמנוב שלום (5+)
שאהייא אחמד (10+)
שמלשוילי יאהנה (4+)
אבו הלאל חידיר (8+)
אוליייר זאב (3+)
אורן אלימלך (2+)
בוריס פימה (2+)
באריץ אחמד (3+)
אביבי יהודה (6+)
אבדרד אליעזר (1+)
אברני פרץ (7+)
אורש שלמה (6+)
אינונה שלמה (1+)
אלסיי אהרון (5+)
אמיר יחיאל (2+)
אמיתי שמעון (5+)
אפרים אהרון (3+)
בדק מיכאל (2+)
בוכבנד מרדכי (5+)
בון חיים (3+)
ביבס דוד (2+)
ביטק גילה (2+)
ביזן שמואל (3+)
ברסלר שמחה (2+)

בשן יצחק (2+)
גולנברג צבי (4+)
גונן דעזן (4+)
גנני דב (5+)
הייסן זאב (3+)
הס אריק (3+)
הררי אהובה (2+)
וולוך ליאורה (1+)
ייס סובה (3+)
וסרמן חן (3+)
וקנין שלמה (3+)
חנ'אג בנימין (2+)
חזנוביץ יוסף (5+)
חלבי יוסף (1+)
טובי יהושע (3+)
טל טוביה - (2)
יוסימן יוסף

ששה יוסף
ששתן רפאל (3+)
אמיתי אליעזר
בוכבנד יוסף (5+)
זמפט אסתר
חשא-אליא אסתר
מוסקובי ריה (4+)
מלצר אביב (2+)
שלמן יצחק (5+)
שמואליץ מרק (6+)
אבנעיס סימנטוב (4+)
אהרון גיא (4+)
אור יצחק (3+)
אורטי יצחק (5+)
אורי רחל (1+)
אטיאס אליס (7+)
אטיאס אליס (1+)

זיזוב שרה (6+)
חנ'אל הרצל (5+)
חובלשוילי מרגלית (6+)
חורש חנה (3+)
חחיאשוילי תמרה (3+)
חייא אברהם (5+)
חייא רונן (1+)
חלבי משה (4+)
חן חיים (5+)
סטראשוילי איסק (5+)
אבנעיס סימנטוב (4+)
אהרון גיא (4+)
אור יצחק (3+)
אורטי יצחק (5+)
אורי רחל (1+)
אטיאס אליס (7+)
אטיאס אליס (1+)

מטרו אלישבע (2+)
מטלון יעקב (1+)
מיקלשטיין שולמית (2+)
טל מרדכי (4+)
טרה מרדכי (3+)
עופרי יהודית (3+)
גולדמן עופרה נ
פלכובסקי ברנד (4+)
פפו דבורה (2+)
פרידמן בתיה (3+)
פרלשטיין מרים (3+)
קליין יובל (2+)
ראובן אלינה (2+)
רוחם זאב (3+)
שאלו אלהרץ שלמה (2+)
שלושטיין שלמה (3+)
שלו יונתן (1+)

משה יהודית (4+)
נור ארנז (3+)
נח אברהם (4+)
נעים רחמים (6+)
נקש אבלין (3+)
סנדקרבושה מרים (6+)
סוסן יוסף (1+)
סופר יעקב (3+)
סמט שלמה (4+)
סנקר דניאל (4+)
סרדי קלרה (6+)
עבדו יעקב (4+)
עודיר יוסף (2+)
עלימה סלמן (8+)
פיציוחה מטל (4+)
פיציוחה מלנה (4+)
פרסיאין אברהם (3+)
צינוי משה (4+)
צינאשוילי אתר (5+)
קוקשוילי יונה (5+)
קמר סמיר (6+)
קצב שאול (4+)
ראובן מוריס (5+)
ריבאה אברהם (7+)
ריבאה סלמן (5+)
רביע צבי (6+)
רוזנבאום פסח (3+)
רוזנבלד אליהו (1+)
שאשא מלים (10+)
שימשיילי יונה (4+)
שלו אלי (3+)
שלו שמואל (8+)
שלאשוילי נאזיקו (6+)
שטיטוב ז'חפין (8+)
שמרהו אפיפיונס (5+)
שער חנוך (1+)
שריקאר דינה (3+)
אבו חיקלה (3+)
אבו חיקלה צאלח (7+)
אבו עלי (2+)
אבו עלי רשדי (2+)
אבו קיאץ פיאז (16+)
אבו קיאץ עמאד (3+)
אבו קיאץ חוסאם (1+)
אבו קיאץ אדא (4+)
אבועלי מעוז (3+)
אבו קיאף השאם (1+)
אחירס אבדוק (3+)
אחירס מאור (4+)
ברגוש מחמד (9+)
גלס פחמי (8+)
גלס מחמד (2+)
דרודק אברהם (8+)
יד לטפי (7+)
אחמד נביה (4+)
נופל עדיאן (7+)
עיסה מאויר (1+)
עלי טאמי (8+)
עלי ברכאת (1+)
עמריה עזרי (9+)
עתמאן מוסה עמאד (3+)
צאלח נאז' (4+)
עצבי נוסעה (13+)
שחאה אחמד (2+)
עלי טאמי (1+)
נאכיס מורד (3+)
עניי שאול (1+)
צימרמן יצחק (5+)
שבנאי נוסה (4+)
אבו דיקא תלאד (3+)
סיארי יוסף (7+)
טל שלומי (4+)
טלאנקוי שרה (7+)
טמסטו חנינה קו חניה (4+)
יפה שלומי (2+)
ימיהו חיים (5+)
כחן אהרון (9+)
כחנאשוילי בני (4+)

אבו קיאץ מוחמד (12+)
אבדיאק עבד (10+)
גונאם נמאל (4+)
הנתוליי אסער (6+)
עואד עבד רחמן (8+)
עואד אברמים (7+)
עיסה בלאל (1+)
עלאונה איסן (5+)
ענתרי נמאל (6+)
אבו עזיזה עזי (5+)
אור שמואל - (1)
בלחסן חיים (4+)
גיני מנחם (1+)
עזקע מאור (7+)
חאביה רפאל (3+)
חאלד עומר (5+)
חזות יעקב (3+)
חילף עלי (8+)
כחן מסעוד (9+)
כחן שאול (4+)
לב מרדכי (4+)
לחמן מול (4+)
עבדאללה מחמד (9+)
עבד חוסיין (6+)
עטאללה יוסף (5+)
פרץ עמרם (5+)
קוט גמיל (4+)
רחמני משה (3+)
טחבס דניאל (3+)
נטראלדין חסן (6+)
סדיראן היאם (1+)
עובד גיהאד (1+)
ארמי שושנה (1+)
בן אדיבה יצחק (5+)
בעזוני יוסף (1)
דחן שמעון (1+)
נחמאס נמיל (1)
שטיטוב אלברט (1+)
אסדני עליה
אילוש סימי (1+)
אפננד חיים (1)
בן זקן ניסים (2+)
בריאנו מרים (5+)
הלאל יהודה (4+)
חאג' סעיד (3+)
טיזיר יהודית (1+)
כחן שושנה (1)
לי משה (1+)
מאיר בנא (א)
מישא אחמד (5+)
מלכה משה (2+)
מצליח ז'הבה (7)
מסורה שרלוטה (1)
קלמוביץ שמעון (3)
רחבנרז לאה (1)
שחרור צבי (4+)
שמואל אהרון (1)
פלך מרדכי (1)
ששה דוד (3+)
בידה יצחק (2+)
ברכה ניסים (2+)
ברסון לדיה (2+)
גברו אהר (3+)
גברו שרון (1)
רצמן רחל (1)
זלוף רוני (2+)
יצחק רחל (2+)
כחן ציון (5+)
כספי שמואל (3+)
כץ רחל (1)
מירמן יחזקאל (4+)
רפפורט מרדכי (5+)
גבאל מנחם (5+)
יצחק עוזי (7)
סלמן אליהו (5+)
עסי' יוסף (4+)

חבר כנסת נכבד,
בעתיד הקרוב אתה עשוי למצוא עצמך ניצב בפני החלטה על גורלנו - גורלם של מאות פועלי דובק ואלפי בני משפחותיהם.
לפניך תובא הצעת חוק תמיכה לכאורה ועניינה איסור פרסום למוצרי טבק, אך תוצאותיה העונקת ירתון לסיגריות תוצרת חוץ ובסופו של תהליך - סגירת מפעלנו.
עלך יהיה להחליט אם את מקומנו יתפסו פועלי תעשייה בגרמניה, ארה"ב וברזיל, שהסיגריות מתוצרתן יכבשו את השוק ואילו אנו נושלך לרחוב ככלי שאין בו חפץ.
אנחנו רוצים לעבוד וליצר.
אל תיתן ידך להצעת החוק שבאה לפגוע בנו.

עובדי מפעל הסיגריות של דובק בני ברק
עובדי מפעל לעיבוד טבק של דובק בצפת
עובדי מפעל הסיגריות של דובק בלוד
עובדי מחסני דובק בחיפה
עובדי חברת דובק בתל-אביב
עובדי מפעל הפילטרים של דובק בבניברק

דזשוילי אסתר (6+)
דוד טרילמן (6+)
זורפמן ברוך (5+)
זוהורוק דו (1+)
אנבו אופירה (2+)
אילן יעקב (3)
אליעזר אורנה (1+)
אמיתי תמר (4+)
אמסלם יצחק (2+)
ברק פינה (2+)
ברוקו מניה (2+)
בינרנו נפתלי (1+)
בל יוליס
בלטמן רדה
בן גיני אלברט (1+)
בנישחר חנה - (4+)
בנישחר עדה
בנצר לייקה (1+)
בע חיים (1+)
הישקוביץ אריה (3+)
ריצמן אילי (2+)
זאבי יצחק (3+)
דינברט בנימין (1+)
זילברשטיין שרגא (1)
דוד דוד (3+)
דטסקי אליהו (2+)
טלדו קורין (2+)
טלמור מרים (4+)
יקותיאל בתשע (3+)
לב מרסל (4+)

לי רחמים (3+)
לי נאוה (2+)
לי טובה (4+)
לישינה צהלה (1)
לוריה ז'הבה (7)
ליפשיץ שרית (1+)
לי רבקה (6+)
לי שמואל (1+)
לי אלברט (10+)
לם שמואל (4+)
מגיד דורית (1+)
מרוגרישוילי מנולי (4+)
מוכתר שמעון (1+)
מושיאשוילי נואי (4+)
מטטוב מול (8+)
מינלשוילי אסתר (4+)
מירשוילי שרה (6+)
מלכה אברהם (4+)
מסאורה צפא (1+)
מסאורה תמאס (1+)
מסאורה סמיה (11+)
מסאורה ליהאם (1+)
מסאורה אקבאל (1+)
מסאורה הלה (1+)
מסילקר לאה (4+)
מצאורה אנושורא (1+)
מצאורה סלימה (1+)
מצאורה ארתחאם (1+)
מצאורה חדיג'ה (1+)
מצאורה פאריה (1+)

שיינר אוסקר (2+)
סם טוב יעקב (4+)
איבני שלומי (1+)
אלחורץ נ'ליה (1+)
אלימלך אסתר (9+)
אלפקוביץ נחמן (5+)
אשורי יוסף (6+)
אשמשקר שרה (6+)
באבא חנו (1+)
באבא סמיר (8+)
באזוב חנה (6+)
באיץ משה (4+)
בורדאק מליקה (7+)
בן גיאט שמעון
בן שלום רמי (5+)
בנסר אליהו (4+)
בר ששת רזון (2+)
ברדה יקטור (5+)
ברכל יוסף (1+)
ברלינסקי טובה (1+)
ברך הנריך (4+)
בנאלי וזהירה (1+)
גוהר אפרים (5+)
גורטק ברוך (5+)
גורטיק מירה (1+)
גלס רוזן (1+)
גרשון מנחם (5+)
ג'באלי סוהילה (1+)
דאללו כוכבה (9+)
דבש בנימין (2+)

יוסימן אבנר (5+)
יקותיאל דוד
כנף הילה (4+)
לי הילה (2+)
לור ריטה (4+)
לחמי אבלין (3+)
ליהרין סרניו (2+)
לייב ישראל
מזיקנס בני (5+)
מוכתר שאול (5+)
מוסקוביץ חנו (3+)
מלינובסקי נלי (3+)
מולמי (טיני) נירית (3+)
ננו דוד (5+)
נולמן מואד
סולמן זמיר
סטרק ישראל
סרטיס מנחם (2+)
סרור ירדנה (3+)
עדיקה יוסף (5+)
עז ישראל (5+)
עזרא שחר (3+)
עזרא אריה (8+)
עניי שבנאי (6+)
פלד (ווארק) טילה (2+)
מנחם מרדכי
פרטס יצחק
קוסטוביץ יוסף (4+)
קופולוביץ טיבריו (4+)

צפירי גוטליב

על אנטי-שמיות, וימבלדון והברית החדשה: שלוש רשימות

האם יש מיקריות בעובדה שרבים מחשובי הסופרים בעולם היו, בצורה זו או אחרת, אנטי-שמיים? זו שאלה הנוגעת בעצב רגיש, גלוי, שאנו נדרר כלל ליעוקף, אולי בצדק. היהודי או הישראלי נמצא כסטיטואציה המעלה על הרעת את מצבה של הפמיניסטי, שית, החייבת להתגבר על הזעם והתיעוב ש- היא חשה כלפי "עולם הגברים" — האופן שבו הם תופשים את האשה — אם רצונה להתפתח, להשתלם כספרות או באמנות. אין דרך אחרת. כמוכן, העובדה שיש כל כך הרבה תיאוריות על הסיבות לאנטי-שמיות הופכת אותה למיסתורית ובלתי-מושגת — מרוב הסברים אין הסבר. רתז גזעז כלכלה? סיבות סוציולוגיות או היסטוריות? מה ההסבר הני- כזו, צירוף הצופן הפתוח את הקופה?

מכל המפתחות האלה, מפתחות שבאמצע- עותם ניתן לפתוח את הקופה בקלות המער- רת חשד, אני מעדיף מפתח אחר אשר יש לו זיקה לתרמית המצטיירת בנצרות. לא, אין הכוונה לתרמית היהודי, אלא לתרמית ה- הודים — רבנים דווקא. היהודים נתפשים כהמון מתורבת-למחצה, קבוצה בלתי-מובח- נת (הם) הקמה על היחיד, היחיד הקורא ויגר על החוקים והמוסכמות של הציבור. כך, אם אינני טועה, תפש קירקגור את היהדות והיהודים. מכאן אולי גם המשיכה המאגנטית שיש לאנטי-שמיות לסופרים ולאמנים דווקא, שהרי הם מוצאים עצמם במצב רומה מאוד ביחס לחברה גם אם אינם עוד נוצרים מאמי- נים. מי שמאזין לפאסיון של כאך, מי שיקרא כברית החדשה, יבין זאת היטב. אתה תופש, לפתע, את הטייף האנטי-שמי שאחז בסופר הצרפתי הבלתי-רגיל סלזן — אשר סיפרו הראשון, המסע הארוך שלו אל תוך הלילה, הוא עדיין בגדר ספר-חובה לכל חייל משה- ר.

זו כמוכן אירוניה שהיהודים נתפשים כמי ייצגו החברה, שהרי לפני 100 שנה, ואפילו היום, לא היתה ועדיין אין להם דריסת-רגל באגמים מסויימים של החברה המערבית, כי אירופה ובארצות-הברית. אך הרפוסים המוטי- בעים בדמיון חוקים בהרבה מן המציאות!

לא מכבר, לקראת גריה-מולד, ערך המוסף השבועי של הסאטורי טיימס מעין מישאל בין אנשי רוח ודת על זהותו של ישו. בין כל המאמרים הקצרים ששובצו בקרב רפרודוק- ציות של יצירות-אמנות שונות, לצד ציור נפלא של רואו (ראש שני 1938), נתקלתי תי ברשימה קצרה של איש אוקספורד, הר"ד גזוה ומש, בעל הספר הידוע ישו היהודי. הר"ד רומש חוזר שם על טיעוניו המופרכים והחשובים, החותרים תחת הנחה המובלעת של העולם הנוצרי שישו לא היה בעצם יהודי, הן משום שהיה, לפי אמונתם, בן אל, והן משום שהוא מייצגה כהא-הידיעה של הנצי רות, הבלבדל מן היהדות. הר"ד רומש מקועקע את קו התיחום הזה בין היהדות והנצרות מ- מצביע על הקרקע המשותפת להן. אולם מייד לאחר מכן מופיע מישפט שמשך את תשומת לב. "במאה הראשונה לספירה", אומר רומש: "כל מנהיג פלסטיני עממי (נפולרי) נתפש כמסוכן בעיני שומרי החוקה והסדר ה- הודים".

והרי לכם שוב, ב-קליפת אגוז, הרפוס הישן, החביב והמכר שאותו כופה המלומד האוקספורדי על האינתיפאדה, כאילו זו חסי- רה מירבצים והיסטוריה משלה ויש להוסיף

על ידי בעלי-שורה, "בכירים" מסוג זה או אחר, בעולם האקדמי או מחוצה לו, אלה ה- מתבצרים מאחורי המכתבה; או הן המתוחכם יותר, הוונח את השולחן באופן מופגז ומסב עמך לכמה רקות של חביבות מחושבת, וראי ייהנה כמוני מסיפרו של ריצ'ארד פינמאן: אחה חתלוצץ, סר פינמאן. הלא כן פינמאן, פליסיקאי גרול, יהודי אמריקאי מניו-יורק, היה, ללא ספק, אדם מרתק ומשמעשע שהתיר רושם עצום על כל מי שפגש אותו. כשקורר אים את אוסף האנקדוטות שלו, מצטיירת תמונה של איש כובש, נריב, שתעב גיגונים של פורמאליות. חובב אנשים — ובקיעקר נשים. רמות החופפת בעצם את הדימוי הקלאסי של הגאון הנאיבי כפי שמגדירו אלכסנדר פושקין מפי מוצארט (במחזה הקצר שלו (מוצארט וסאל"ר): "...גאונות ורשע לא הולכים יחד. האינן זה כדך"

פינמאן מספר בספר על הרפתקותיו ב- לאס-ונגאס, ובכארים ב-כביש 66, בפרינסטון

פיליפ רנצר: מתוך מיצב "הלאה הקידמה" 1988 (תערוכת אמנים צעירים במוסיאון רמת-גן. האוצר: אדם ברך)

ובלוס-אלאמוס — כשהיה בצוות המצומצם שעבד שם על פיתוח הפצצה האטומית. כתי חילה סירב כאשר הומוגן לשם. אולם לאחר היהורר על ההכרח לחסום את דרכו של היט- לר החליט להצטרף, מבלי שידע כמוכן ש- הפצצה תוטל על יפאן. המבקרים במיתקן, הוא מספר, נדהמו לגלות כי באחד החדרים שימש מטיל גרול של זהב כמעצור לרלת... בעיני המרענים לא היתה משמעות לזהב, שנתפש בעיניהם רק כמתכת שעשו בה ניסויים מסויימים, ככסוגים אחרים של מתכות שנברקו על ידיהם.

הוא מספר גם, כלאחר-יד, על טכס הענקת פרס הנובל, שבו זכה, בשטוקהולם. על תלמידי די הישיבה ששאלו אותו אם החשמל התנ"כי

המערב. האם יש לחקת, שוב, את הפמיניזם הקיצוני הרוחה כל דבר שנודף ממנו ריח של גבריות, של "שובניזם" (ותוך כדי כך הוא הופך, אותו פמיניזם, מקורגן ו-גבר"י יותר מכל גבר); כלומר לברוח מהעולם החממה יהודית אידיאלית, מנופה מסיגים זרים, או לסמוך על החוסן הפנימי הישראלי, הציבורי והאינדיבידואלי, אשר מכוחו ניתן לספוג "השפעות מבחוץ" — כפי שתא קולטת חמ- רים חיוניים לקיומו מבעד לקרומ חדיירלמח- צה הקובע את זהותו הנפרדת, את "אישיותו", וזהותו הלאומית", מבלי להתקשה ולהתע- צות.

פירושו "אש" — לא משום שהתעניינו בטבע, כדבריו, אלא מתוך צייתנות עיוורת לכתבים עתיקים. לקטע הזה יש אולי משמעות מיוחדת. האיש הזה, שאונותו היתה, מבחינות רבות, יהודית כל-כך, מתקר מס ככל רמ"ח איבריו — גם במוחו — כנגד מה שהוא תופש כמסורת מאובנת המחניקה את חירות המחשבה, את הסקרנות הגרולה שהיא תשתית מרדע כפי שהוא רואה אותו. למרות זאת, כדרך אופיינית לו, הוא מוצא כמה מילים טובות לומר על התלמוד והרגלי החשיבה שהוא מקנה, אף שמבחינת הרקע האיש שלו לא היתה לו זיקה ישירה לרת וללימודי קודש.

מי שיקרא את הספר הזה (אשר טרם תורגם לעברית) לא יעמוד זמן רב בפני קיסמה של התופעה שנקראה ריצ'ארד פינמאן. פינמאן, אשר נפטר לפני ששנה לאחר מאבק ממושך בסרטו, היה התגלמות של החירות — ולא רק החירות האינטלקטואלית. לכאורה, התיאור- יו של הסובלימציה (עידון היצר) קורסת תח- תיה כאשר קוראים על פינמאן חובב הסמבה, המשתתף באופן פעיל בקרנבל בריו — אך גם מפענח את הסיבה להתרסקות חללית הצ'לנג'ר. מאידך גיסא, הסקרנות העצומה שלו, הניסיון לפתוח כל כספת וכל חדר (הנשים נתפשו בעיניו כחירות), בכלל זה השי- אלות הסבוכות ביותר בפיסיקה המודרנית, מצביעה אולי בכיוון ההפוך. מכל מקום, כך יטענו בוודאי הפסיכואנליטיקאים, המוצאים — כמו כמרים קתולים — בכל דבר ראייה להיפוכו.

למראית-עין, ספר קליל, הכתוב בעגה אמי- ריקאית טיפוסית של מתבגר נצחי. אולם, מעבר לכך, מעבר לתרמית או המסכה של התפושן משה השיפון, נחשפת אישיות נדירה הסולדת מכל מנגנון היירארכי, מבעלי יומי- רות מכל סוג שהוא, מאחזי-עיניים ומתנש- אים מתוקף מעמדם החברתי, הכלכלי או הפי- ליטי. זו הורמנות חרפימית לפגוש ולהיות מושפע מאדם בלתי-רגיל. והרי זו משמעותו האמיתית של כל ספר בעל ערך.

וימבלדון '89

אינני בקיא בכללים ובוודאי שלא בהיס- טוריה של מישחק הטניס. אני זוכר עד כמה הופתעתי פעם, בעת טיול בעמק התמוזה הי- פה, במין אחו ירוק שבו נהגה מתפתל בעיקר לים ובכרובים לבנים ושחורים וגם אוזי-כר מוסיפים לנופך ה-חוצלארצי, האגרי, הבל- תרייאמן של המקום, לפחות בשביל מי שגרל כמוני על גדות הירקון או "הסחנה הקטנה" (מעייין דקיק בעמק). ובכן באותו טיול, בחודש יולי, ראיתי לא מעט סירות באותו קטע של התמוזה ולא יכולתי שלא לקנא בכריטים אשר על הסיפון, שכל היופי הזה שייך להם באופן טיבועי ופשוט. אולם ככל שהתקרבתי לגדה, לא יכולתי שלא להתרשם מהעובדה שעל כל ספינה היה מכשיר-טלוויזיה נייד ומתוכו בק- עו כל מיני ויזמומים ומחאות-כפיים. כאמור, זה הפתיע אותי קצת. לא ציפיתי לכך, בנוף הפואטי הזה. אבל איך אומרים בתנוכה: עם עובדות א-אפשר להתוכח: בכל סירה וסירה, ללא יוצא מן הכלל, היו הספנים האמציים שרועיע על הבטן, בקריסה או בכריעה, כולם צופים במכשיר-טלוויזיה, פרט לאומלל שה- יה צריך גם לנווט קצת, מדי פעם, וכך היה מחמיץ מכת-מחבט היסטורית. כסופו של דבר תפסתי כמוכן: וימבלדון; הגמר בטניס, איך אפשר אחרת! השוטים! ארץ קסומה, חלומית, והם, בוויקאנר המהולל שלהם, בקייץ שאור- כו, כמיקרה הטוב, שבועות ספורים בלבד, משחיתים את זמנם בצפיה במישחק הארוך הזה.

הספורט הוא האמנות של ההמונים: והמ- ר שג הזה "המוני" אינו מתייחס רק למעמד העובדים אלא גם למישפחת המלוכה, האצו- לה וכיוצא בזה מיוחסים. הוא ממלא כנראה איזה צורך עמוק. מי שזוכר כדורגל שכונתי

שנת התחת העברי

אומרת כי שפה אינה בהכרח מה שאנחנו אומרים לדבר או צריכים לכתוב. שפה היא מה שאנחנו מדברים וכותבים. ולא יעזור שום דבר בנינו. אתה יכול לחלל שטלפון זה שחידוק? בעברית, אבל אפילו היחמורים בפארק הכרמל המתחרש יודעים שצריך "שטלפון" בשביל להזמין "חביתית", סליחה, "פאנקיק", מן המילולה הקרובה. חוץ מזה, בנינו, איזה גבר יעז להגיד לאשה בעונת החיזור, "שחידוקי לי מחר בשש?" טוב, עלשור אנטומי הולך ומתרגש עלינו. לבני הדורים יש את "שנת העין הפלסטינית" ואת "שנת האשך המפוצת", כל אחד והאני "שנת הזנב", אחרת נצטרך כולנו להתנפח מכאן כמו זבובים.

ואולי

(עפ"י רחלה)

ואולי לא היתה אינתיפאדה מעולם, ואולי מעולם לא השפמתי עם שחר לך, לחרחו בלהט-אפי!

מעולם, בימים ארכים ויוקדים

של קציה,

במרומי עננה של עיני ילדים

לא הפרחתי בתים באויר!

מעולם לא טהרתי בטלית תכלת שלי, ובחם

של עורת שלי, הוי אמונה עורת שלי,

ההיית או חלמתי חלום!

למבקרים. שם כתב על "תרכות של רשע", חשבונית אישיים של מבקרים וכו' וכו'. ולא קם אף מנהל מוסיאון, אף מבקר אמנות או ספרות, אף איש מימסר אחד לענות. מדוע? כי אין להם מה לענות. הכי טוב זה להשתתף, וקולו של צמרת נשאר כקול קורא במידבר.

במידבר הזה שולטים/שולטות הרלויות מנור ואחיהאחיותיה. והאמנים משלמים ביוקר: אביבה אורי, לרז'נסקי (שהתאבד) ואחרים. ויונה פישר, אדם ברוכים, מנורים ווייליס מצפצפים. חבל.

ד"ר אביבה קרן-לוי

הערת "דף חדש": מדבריה של הכר-תבת עולה כי מכיוון שאין אובייקטיביות בשיפוט אמנותי - הרי שאין לשום אדם, ולא דווקא לשמות שאותם מנתה, זכות לביקורת ספרות, אמנות, ציור וכו'. ואם כך אין שום הבדל בין מנהל מוסיאון, שקנה את השכלתו האמנותית בסורבון או במחלקה אוניברסיטאית למוסיאולוגיה לבין מי שהתמחה תחילה בסיודר רפרודוקציות. אבל זעקת הכאב והעלבון עולה מן המכתב - ואנחנו מקבלים מיכתבים רבים ברוח זאת כל חודש - מעידה על היחסים הלא-תקינים והאווירה העכורה בין יוצרי ישראל, כמעט בכל התחומים, לבין מבקריהם. השאלה היא מי אשם בדבר והאם אי-פעם, ובאיון הרך, היו פני הדברים שונים? יש כאן ארבע חומר למחשבה - ולוויכוח. וגם, כפי שהניסיון מורה, להתלהטות יצרים.

צדק מי שאמר שבחיי שהוא לא מבין מה כל הפרטים הזה של שנת הלשון העברית, שהרי השפה אינה זקוקה לחותמת ממשלתית, לדרוך, לתערוכה ליהודה, לתיק נישום במס ההכנסה, לאישור שהיה ולשאר גוויליאש ממלכתיים ב-17 העתקים, הממלאים רצה ורינה את ידי מזוינהגירות הישובים בצירים ונשוא-פנים מאחורי מכתבות השררה שלהם. השפה העברית, בלי אוזן הרע, חיה ונושמת, תוססת ומלטפת, נושכת ומקללת ואפילו מגדרת בכיצים גם בלי אישורים מגובה; ועל רקע המומה זו של טיפון כבוס מראפטיים צצה ועולה מאליה שאלת בית השואבה.

על מה השימחה? רוצים לקרוא החובות חרשים על שם מילותיהם מופלאות? שיקר" או: שיאלצו אנשים לגור ברחוב "יען כי" ולקבוע פגישות בסימטת "יתרה מזאת" פינת "מסופקני". ואולי הולכים להקים אנדרטות למילים שנפלו, לא עלינו, במערכה הכבדה על חידוש השפה העברית, כך שאפשר יהיה לטייל ברחבי הארץ התפוחה והמורחבת ולזון את עינינו כיופי של גלעד לזכר מילה כמו "קריפוף" (רצוי בחצרה-המטרה או, לפחות, בד צר של מומו הגדולה), או ירוזיכרון ל-פרקמ"טיה, או תבליטי-הנצחה ל-קפנדרויה, שיוקם בטיבו רבתחת על מישקל רכיב-ריח.

שמא בישיבן עסקינו. אולי זה העניין. שהרי עם תכל'סאי אנהנו וטיבעה של לשון אצל עכוז לילך. עכוז חלק, עכוז שער - העיקר שייצא מזה משהו. שיצמח סיפוק מן הליקוק. או שיקרא לגלידה בשמה ויכריזו כבר בשנה הבאה על "שנת התחת העברי", שנים-עשר ריחים ממימים שיוקרו להארדת שמם, תפארתם וריחם של אחורי האומה הרשנים. ואפרוף רשן, אין חבורה מרושנת-עונג יותר מליצני אקדמית הלשון המלכותית. עושה רושם שהחבר'ל האלה (וכבודו לישונם במקומו מונח) לא שמעו עדיין על אחת מקביעות-היסוד של הכלשנות המורדנית ה

היום בביקורות שכתבתי הן מעוררות בי לחלה... ואיש כזה נעשה מנהל מוסיאון ישראל והיום הוא ארצו במוסיאון ישראל... וממשיך לתת ציונים לאמנים-יוצרים, לכמה אמנים רבים פישר זה את החיים? אבל זה לא מעניין איש. לא את שרה-חינוך, לא את מנהל אגף מוסיאון ישראל היום, לא את מנהל אגף האמנות במישרדה-החינוך-והתרבות ולא את ארגון הציירים והפסלים!

והרי ידוע שאין אובייקטיביות בשיפוט אמנותי. ועד היום אין הגדרה מקובלת על הכל למרשג. אמנות" - וראה האנציקלופדיה.

(4) מדבריו של מנהל מוסיאון ישראל, מרטיץ וייל, עולה (כך העיר, 11.11.89) שיעקר הרע באמנות טמון ב...אמנים רק האמנים מפריעים. המנהלים, ועדות השיפוט - ואם להמשיך בקו זה של מחשבה - בעלי הגלריות, מבקרי האמנות הטהים החשובים בעולם האמנות. האמנים היוצרים - אינם מבינים דבר... ואיש כזה הוא מנהל מוסיאון בישראל ונתן ציונים לאמנים.

(5) יורם קניוק (בעבר מבקר-אמנות בטלוויזיה הישראלית) כתב בחוברת מוסיאון בינואר 1982: מה זה תומרקין? פסל בינוני. מי שהיה מלך הקבלנים והגנרלים והתגלה כעידום" במילי אלה. כעבור זמן כתב אותו קניוק כמוסף ענריב "סופשבוע" בדיוק את ההיפך לתומרקין. מה קרה בין זה לזה שגרם לו שישה את דעתו בצורה כל כך קיצונית? ואפשר להוסיף עוד ועוד, כמעט כלי סוף. במוסיף תרבות, ספרות, אמנות של ידועות אחרונות (25.1.85) פירסם המשורר שימיעון צמרת כתביהאשמה בשם "אין בית-יסוד"

בגוף האשה ככרכוש, כמעין "מקצצה" המשרתת את הגבר, את תאוותיו ויומרותיו הרוחני-ית... האליטיסטיות. ירדי רתח מזעם ודווקא משום שיומיים קודם לכן הגיע מן החוף המערבי (של ארצות-הברית) - כיצד אומר ר' טוני קרטיס: כשאני אומר - תני לי את "החוף", אל תשאלו את זה, בראש נקי ותף מכל תרבות, או, להבדיל, ממנוני גאו ועשן (בשעתו חטף אחד מאלה אם ב-כינוי יסוד" בראשו, בעת הפגנה בגדה). אם בוויקטוריה ואלברט נפלה שלהבת - מה יגידו אזובי המערבה-התיכון?

הרי זו הברבריות החדשה, המחופשת ומוסד ווית כתרבות, כביקורת, כהומאניזם ומאבק צורקי סכנתה אינה פחותה, ואולי אף עולה על הסכנה שבמצ'ואיזמו והמצ'ואיזמו, אשר בדרך כלל אין לו יומרות אמנותית, פרט אולי ל-כיס פאלוגיה" שבצר בתחום הספרות, שם יש עדיין לבעלי הפאלוס, אותם פרעונים שתקנים עשויו גרניט, על שרביטיהם ואנכ"ה, הם מישקל לא מבוטל. מ-אדס" ועד "יואל" (עמוס עוז) ועד בכלל.

על האינתיפאדה מיעטנו לדבר; פרט אולי למסקנה המסקנית המתבקשת מאליה: נחוץ חלק גדול, רחבי-מידות, אשר מבקרו ניתן יהיה להשליך החוצה את כל הוויכוחים המפורסמים והמייגיעים על בעיית הבחירה, עם נבחר, עם סגולה, כן ולא, בתנאי ש, וכיצד בזה, וגומר. מי שיורה בילדים ובילדות ובזקנות בנות 70 פגע, יירט גם את הביקריה הו שהרירה שינה מעיניהם של חכמי ברלין רדר שלי.

נפרדנו בסוהו, ליד בר שהמצרית בו, כך מספרים, היא צאצאיתו של קרופטיקו. אולי גם לכך יש משמעות.

מיכתבים לרף חדש

על ביקורת

ומבקרי אמנות

במהשך לרשימתה של נעמי הרירוק על דבריה של רליה מנור בהארץ על הציירת אביבה אורי (העולם הזה 27.9.89).

מי שרוצה ולא רוצה הוא מבקר-אמנות (ספרות, מוסיקה, תיאטרון וכו'). רליה מנור אינה היחידה שבוה אמנים. השאלה הקובעת היא זו שאתה שאל במוסיף לספרות: מעורב הציירה-הסופר שלמה גרסון (11.3.88): למי זכות הביקורת? למי הזכות לתת ציונים לסופר, צייר, פסל, שחקן וכו'? ובאמת: למי? לדליה מנור? ליונה פישר? לאדם ברוך? למארק שפס? לשרה ברייטברג-סמל? לגידי עוז עפרת? ליגאל צלמונה? מאיפה לקחו את הזכות?

למשל:

(1) גידעון עפרת סיפר לסלי רפפורט (מבקרת אמנות?) בדבר, שרצה להיות צייר אבל מכיוון שלא הצליח נעשה... מומחה לאמנות. השאלה היא אם צייר גרוע, לפי עדותו של עפרת עצמו, מסוגל להיות מומחה טוב לאמנות. האיש הזה לקח לעצמו, מי יודע מאיפה, את הזכות לתת ציונים לאמנים יוצרים.

(2) יגאל תומרקין אומר שמבקר-האמנות (??) אדם ברוך "גיוון" מעיתונים אמריקאיים: שכל מה שאדם ברוך כתב עד היום על אמנות ואמנים בישראל מבוסס על... מאמרים על אמנות במגאזינים אמריקאיים. מאיפה לקח אדם ברוך את הזכות לתת ציונים ולדרג אמנים יוצרים? מהמגאזינים אמריקאיים?

(3) יונה פישר מספר בחוברת מוסיאון מאוגוסט 1980, שהתחיל את הקאריירה שלו בשלבים "התחתונים": הוא עסק בסיודר רפרודוקציות במוסיאון בצנאל. משם עבר לעיתון ולסרוב שבו כתב... ביקורות? אמנות! מאיפה לקח זה את הזכות לתת ציונים לאמנים יוצרים? מסיודר רפרודוקציות? וב' סוף הוא אומר (מילה במילה): "כשאני נתקל

או אפילו מישקלי ליגה, עוד לפני שהקימו תומות סביב המיגרשים בערים או במושבות השרון, מתקשה להבין את התופעה הזו. מיג' רש הספורט האנגלי המגולח בקפידה, המסר מש בקווים או בחריצים רקים וישרים, יוצר מראש תחושה שכאן מדובר במשהו אחר.

במיוחד בטנים. ההקפדה על הכללים והחרקים, כל הניצבים והשופטים למיניהם, בכליך רים ורוקים ובעניבות ותאומות הבעה חמר רתיסטר, כאילו מרווח כאן במישפטי מסוג כרגו אתה תופש לפתע, בשעה שאתה מאזין לקריין הבריטי המאופק, המרסן על התלהברתו בכל כוחו, כי המישחק הזה, התחרות הזאת, שהכל צופים בה בדריכות כה רבה, אינם אלא סובלימציה, או עידון, של יצר-הרצח. ומשום כך יש לכללים ולחוקים ולטימון הקפדני של תחומיה-הגלגש משמעות כה רבה. הספורט הזה, כמו הלחמת השורים לספרדי, הוא מחד זה סימלי מטאפיסי, בעל משמעות פולחנית, דתית באופיה, שבו תברה הוגנת את הישגיה, ובמקביל הוא נתון פורקן ליצרים הרצחניים שלה, למרוסנים הטיב על ידי מערכת של חוקים ותקנות. האיוון הוא בין אותם "חוקים", מחד, והתקפנות משולחת-הרסן של כל שח' המנסה להכניע את זולתו בעורמה, בסוג זה או אחר של תכססנות, מאידך גיסא. המתח שבין האיטורים הנוקשים והחופש והגונות את היריב הוא היוצר את "ההגאה האמנותית", סימורה-השיער, אצל ההמון המרוסן, גילגולו של ההמון הרומי שצפה במישחקים מסוג אחר.

לא הייתי נחפו עכשיו, לאור ההכרה הזו, להסיר את הכובע לפני אותם קאפיטאנים גר, עזים מעמק התמוה, במין מחוזה סוציולוגית, על השתמחותם הפולחנית במדמוקרטיה-הבריטית הגדולה, אך אולי יש בהכנת התופעה הזו מעין תשובה או מענה למי שציפיותיו ממה שמכונה המונים או חברה חודגות ממידתם של אלה.

דבריות מוסויות

אחת לכמה שנים אני נפגש עם ירדי הור-תיק א.ז. נפגשנו בהרצה-אישית ובפאריס, בתא המעצר של מיסטרט אשקלון (כ"ב, 74), בעיקבות ההפגנה נגד ההתנחלות הפורעה הראשונה של גוש אמונים: אז כאשר ניתן היה עדיין לעצור את הנחשול... אבל העיתונות היועקת עכשיו "פאטיסטים" התעלמה מהפני נתנו כמעט לחלוטין, אולי בצדק, היינו רק כמה עשרות... באחרונה, לפני שבועיים, נפ' גמשה בתערוכה של ירימאר שבמכון גתה בלונרן. בבעס זו תערוכה של אובוסט זאנר, אחר הצלמים הבודדים שהיו אינה רועדת בשעה שהיא מצמידה לו את התואר "גדול". אחר-כך ישננו ב-בראסרי" שבפולקה, אותם לים "ברושט" - שאנו אלא שישיליה, מת' בוננים בשיווי-נפש מעושה כטיפוסים שני-תן לפגוש במקום כזה: היא רקה וישרה - כמו אגרסל של לוסר ריי; הוא, סועד כשקד' גות מאופקת, בתנועה איטיות, מסוגגנות, אשר בנוסף לאופי האפיקורי, הרוחה, ניכר כחן שמץ של אכזריות מחושבת, פרוורטית, כשל גמל-שלמה.

ויימאר - ההשוואות הגרושות... הראשון שהעלה זאת היה, כמדומני, פרופסור להיס' סוריה שנפטר לפני שנים אחדות. בראיון שהעניק לכתב הגאדריאן בארץ, בראשית ה' עשור הזה, טען כי בנפוח עולה גניחוח וירי מאר". על כך הגיב עקיבא ארנסט סימון בהר' גנדיי נמרץ ובקריאה הייקית: "אך! אבל הרי בווימאר הייתה תרבות!"

ובאנגליה? באירופה? ביקרנו לאחר מכן בתערך-כה על גוף האשה, השם נראה מבטית, אולם למרבה הפלא זו הייתה תערוכה פמיניסטית, תערוכה של בעלי-מדעיות "עכשווית", תע' רוכה ממטרחה להחכים את המבקר שובניט' טי-דקנטי ולהראות לו בעליל שפיקאסו ו-פנטאוס" הם היינרדך: שניהם מתבוננים

אלי זסר, תעולם הזה

אהרון בר:

„מכרנו 3000 ספרים במשך יום אחד!“

המילחמה המימשלת בין העיתונאי אריה אבנרי לבין הח"כ לשעבר אברהם שפירא על הפצת הספר „הגביר“ הסתיימה. מי שלא עשה כלום, אלא ישב על ערימת ספרים גדולה שעלתה לו הרבה מאוד כסף, הוא המו"ל ובעל הוצאת „תמוז“, אהרון בר. יש מי שריחם על בר, שהשקיע כסף רב, ויש מי שאמר שהפירסומת שהספר מקבל עכשיו שווה הרבה אלפי שקלים. מי צודק, שאלתי את אהרון בר, לפני שבית-המישפט העליון התיר סופית את הפצת הספר.

כולם צודקים. זה נכון שאני יושב על הרכה ספרים שעלו לי הרבה כסף, שאותו אני לא רואה מגיע בחזרה. אבל גם נכון שהיום יודעים על הספר הזה הרבה יותר אנשים מכפי שידעו עליו כשראה אור בדיוק לפני שנה. אין ספק שאברהם שפירא „עשה“ את הספר הזה, מבחינת התעניינות הציבור בו.

● **כלומר, כשהספר יותר להפצה, אתה תהיה חייב הרבה לשפירא?**

אני לא אהיה חייב לו כלום, אבל ברור שהספר יימכר טוב. כיום הראשון שעבר, כשבית-המישפט החליט לאפשר את

ענת סיגור, תעולם הזה

אבשלום וילן:

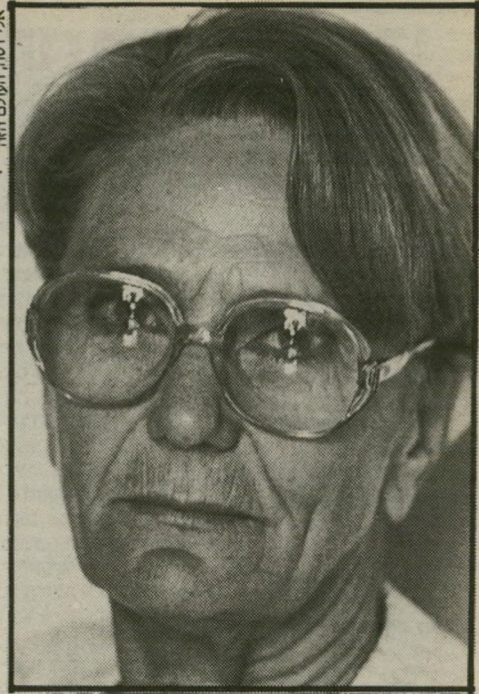
„בגלל השילוט נראה שאנחנו בראש חוצות!“

החלטה של מפ"ם לזווג עימותים של חבריה עם אנשי ליכוד, במסגרת מערכת-הבחירות בהסתדרות, הקימה עליה את חברי המישמרת הצעירה של מיפלות-העבודה.

על מה בדיוק תקפה אתכם המישמרת, שאלתי את אבשלום („אבו“) וילן, רכז מטה-הבחירות של מפ"ם.

הם טענו שאנחנו מכניסים את הליכוד לתוך הוויכוח. הסענה הבסיסית שלנו היא שאנחנו לא מפתחים מאף אחד, מוכנים להתמודד עם הליכוד על כל נושא ובכל מקום. אנחנו, באופן עקרוני, לא מתעסקים עם תקיפות של הצדדים האחרים.

● **ומה הרעיון מאחורי העימותים?**
יש לנו ויכוח משמעותי מאוד עם הליכוד, מה צריכה

אלי זסר, תעולם הזה

תמר פלג:

„החיים עצמם הם הגבלה אחת גדולה!“

מיתקן-הכליאה בקציעות אינו יורד מהכותרות. שבוע שעבר מורסם כי העצירים פתחו בשביתת-רעב. שבוע קודם לכן התברר כי גם ג.ר. טולקין ועמוס עוז אסורים לקריאה בקציעות.

מה קורה שם, שאלתי את עורכת-הדין תמר פלג, מהאגודה לזכויות-האזרח.

לפי גירסת העצורים, בלילה שבין ה-14 ל-15 בחודש התחילה שירה בגוש 3, שגררה תגובה מאוד חריפה. למקום הגיע אלימ דויד צמח, מפקדה-מיתקן בראש — כנראה — כמה עשרות חיילים. הם הורו לעצורים לצאת מהאוהלים, והעצורים הושארו בחוץ במשך חמש שעות. לפי גירסתם, החיילים הרסו את הכל, לקחו את הספרים, התרופות, הסיגריות, בילגנו בגדים וניפצו חלק מהדרגשים.

עד היום השני, ה-23 באוקטובר, לא החזירו להם הרכרים שנלקחו מהם. הם לא קיבלו עיתונים וקפה, אסרו עליהם לשמוע רדיו ואסרו על ביקורים הרדום בין המיכלאות. באותו לילה נלקחו שיבעה אנשים. עד ה-23 החזירו כולם מלבד אחד. ב-15 הם שבתו שתי ארוחות, וב-19 שוב שבתו שתי ארוחות, על כך שחלק מהאנשים לא החזירו.

ספרים

ההפצה, הפצנו במשך חצי יום 3000 ספרים, שאף אחד מהם לא חזר.

● **אבל עכשיו שוב אסרו את המכירה שלו.**
נכון, ואנחנו מחכים להחלטה הסופית, שתקח, כמו כל דבר במדינת-ישראל או שבוע או שיבעה חודשים.

● **מה הסיפור הזה של „הגביר“ לימד אותך?**
לשמור על סודיות. לא להודיע בראש-חוצות איזה ספר עומד לצאת לאור.

● **ואם יבוא אליך מישהו שיציע לך ספר, ואתה תחשוב שיש סיכוי שמישהו אחר יתנגד לו, תחשוב פעמיים אם להסכים?**

בשום אופן לא! אני אוציא לאור כל ספר שימצא חן בעיני, ובעניין הזה אני עקשן.

● **אני רואה שאתה די נהנה מזהשימחה הזאת.**
כן, בעצם, אני נהנה. אלא שכאורח ישראלי מאוד מרגיז אותי שבית-המישפט מחשיב את כבודו של איש אחד יותר מאשר את כבודו של איש אחר, ועדיין כל המדינה הזאת זוחלת על ארבע כדי לעשות טובות והטבות לשפירא.

(דניאלה שמי)

בחירות

להיות ההסתדרות. הליכוד מערער על הכלליות של ההסתדרות. אנחנו חושבים שעל אף החריקות והבעיות, אין תחליף לכלליות של ההסתדרות. אפשר לבנות אותה אחרת, לנסות לרענן אותה, אבל לשמור על הכלליות שלה. הליכוד מציע לפרק אותה לגורמים ולהוציא אותה לכורסה — לא רק את המיפעלים, אלא את כל המונח „הסתדרות“. קיימת גם תביעה של הליכוד שלא להצביע בקיבוצים ובמועצות הפועלים. מועצות-הפועלים הן סניפים איזוריים של ההסתדרות. לכן אנחנו לא מוכנים שיוציאו אותנו אל מחוץ לגדר.

● **ההתקפות של המישמרת לא מרתיעות אתכם?**

אני הייתי מציע למישמרת הצעירה עצה ידידותית — ללכת ולבצע את המילחמה האמיתית של תנועת-העבודה על רמותה של ההסתדרות, ולא לעסוק בוויכוח מי אומר למי ואיפה — זה לא ולוונטי.

● **נשמעות נגדכם טענות שאתם מוציאים כספים רבים מדי על פירסום.**

בשבועות האחרונים השקענו כשילוש-חוצות. בעיתונות הכתובה אנחנו מוציאים הרבה פחות משני הגדולים. בגלל השילוט נראה שאנחנו בראש חוצות. (אורית זרובבל)

קציעות

● **יש הגבלות חדשות?**
אין הגבלות חדשות. אבל ההגבלות שהיו, ישנן. החיים עצמם הם הגבלה אחת גדולה.

● **אז מה יש?**

כל מה שתשאלו — אין. אין שם אבירים נסיים, כמו חומריכתובה, אין סיפריילימוד או ספרים אחרים, אין שולחן או כסא. NAME IT — זה איננו. אפשר בקלות רבה לומר מה יש — יש דרגש עם מירוון, יש מסטינג לאכילה, יש כמות שמיות, שלעיתים אינה מספקת, יש אוהל שאינו מגן לא מקור ולא מחום, ישנם שרותים וברזים. יש עיתונים באופן לא-סדיר, וספרים עם סימן-שאלה מאוד גדול.

● **יש מדיניות ברורה לגבי הכנסת ספרים?**

הספרים מועברים באופן שרירותי, כפי שהם נפסלים באר פן שרירותי. יש רשימה אחת ידועה של 26 ספרים מותרים. בינתיים התברר שיש עוד רשימה ואם זה לא כך, אני אשמח שזה יתפרסם ומישהו יכחיש. אבל התוצאה היא שאין ספרים. הצנזורה שרירותית, מפני שהיא אינה אומרת לי מהן אמות-המידה שלה. מי שהחזיר לי את הספרים סירב לספק לי רשימת ספרים מותרים, והיפנה אותי לצמח.

(אורית זרובבל)

אלי דסר, העולם הזה

עדי טלמור:

„מצבם של חולי האיידס בישראל מזעזע!“

אומרים עלינו העיתונאים, שהעבודה עושה אותנו קהים לסבל הזולת, שסיפורים אנושיים הם פרנסה בשבילנו, ושום דבר לא מזיז לנו. אבל השבוע פגשתי את עדי טלמור, עורך התוכנית „במצב הנוכחי“ בגל“4, כשהוא נסער מאוד. סיפר עדי: היה איזה שקט בקשר למחלת האיידס, וחשבתי לראיין חולה איידס. נתקלתי בסירוב מוחלט, שנבע מפחד נוראי מחשיפה, והוסבר לי שארם הנחשף כחולה איידס, או כנושא הנגיף, אבוד לגמרי. בליט ברירה פניתי לאנשי הוועד למילוח מה באיידס שטפלים, בהתנבחות, בחולים.

● ומה הם סיפרו לך?

הם הציגו תמונה מזעזעת ועגומה על המצב של החולים ושל נושאי הנגיפים.

● כלומר?

מסתבר שכל ההסברים לא עזרו, והבורות בנושא זה ממשיכה לתגוג. ברנצ שארם נחשף כחולה, הוא פשוט גורק מהעור לס. החברים שלו נעלמים, הפרנסה שלו נפגעת, יש גם התנכיי רות איומה מצד הצוותים הרפואיים האמורים לרעת מה מסוכן ומה לא. הכי נורא זה שבמקרים רבים מישפחות זורקות את

מחלות

בניהן מהבית, ומפסיקות לקיים איתם קשר. כך שנוסף על המחלה האיומה נמצאים החולים גם במצוקה נפשית נוראה, ואין מי שיושיע.

● אין איזו רשות ממלכתית הנותנת סיוע לחולי אידס?

לא, במדינת ישראל אין שום רשות שתגיש סיוע סוציאלי ונפשי לאנשים האלה.

● על איזה מיספרים אנחנו מדברים?

ההשערה היא שיש עשרות חולי איידס, אבל יש כבר אלפי נושאי נגיף האיידס, שרובם יחלו במשך הזמן.

● עדי, אתה זועזעת מהראיון הזה. מה אתה מוכן לעשות בסופו?

מה שיבקשו ממני. אני לא מפסיק לדבר על זה, אני מנסה לארגן עזרה, אני פונה אליך בבקשה לפרסם את מיספריהם של חולי האיידס כדי לנסות לארגן עזרה מתנדבים. זה לא יתכן שאנשים יישבו בשקט, כשקבוצת חולים משועתקת לעזרה, לכל עזרה.

● מה מיספר הטלפון?
03-227018

(דניאלה שם')

איה קרון:

„אסור להישאר בגטו של העבודה והבית!“

„זה מה יש“, תוכנית השידוכים הטלוויזיונית החדשה, אולי לא תצליח לפתור את בעייתם של כל 800 אלף הפנויים והפנויות בישראל, אבל היא בהחלט יכולה לשמש, לפחות לכמה מהם, כאופציה נוספת להיכרותיות.

שאלתי את איה קרון, שדכנית מיקצועית, מה דעתה על התוכנית.

התוכנית היתה מאוד משעשעת, אבל הייתי רוצה לראות אותה קצת שונה. הייתי רוצה לראות קבוצות יגלים נוספות. הייתי רוצה לראות שופטים יותר מיקצועיים, כמו, למשל, פסיכולוג, שרכז וגם נרדף, לאוודיה.

● מה היסכריו של זוג שנבחר בתוכנית, באופן מעשי?

אני לא מאמינה שזה יצליח, אבל לאפשרות, הניתנת לזוג לצאת ולבלות ביחד, יש יותר סיכויים מאשר לסתם פגישה עיוורת. יש צורך בהתאמה יותר מיקצועית.

● אז תוכנית כזאת לא תשנה את מצבם של הפנויים בארץ?

שידוכים

יש בארץ מיספר גדול של פנויים ופנויות ויש להקדיש זמן ומאמץ לפתור את זה.

● מהו הפרופיל של הפנוי הישראלי?

הוא כמו כל פנוי בכל מקום אחר בעולם.

● ופרופיל מיוחד לכו שפנויים לתוכנית?

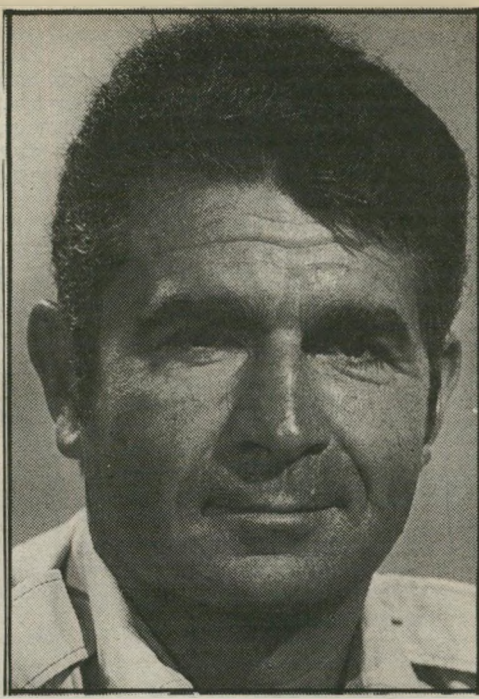
הם יותר בטוחים בעצמם, יותר פתוחים, יותר יפים, יותר מצליחים, אבל העולם בנוי מאנשים רגילים, פשוטים ונחמדיים, שאולי מתביישים להופיע בתוכנית כזאת.

● ומה באמת לגבי השאר, המתביישים?

הדרך היעילה ביותר היא לפנות למשרדי הכרזות ולהשתמש כמאגרי המידע שלהם. כך גרוש מתלאכיב יוכל למצוא פנויה מירושלים.

● ואיך עוד אפשר להרחיב את מעגל ההיכרותיות?

אסור להישאר בגטו של העבודה והבית. צריך להרחיב את המעגל עלייך השקעה. אם הארם באמת מעוניין בקשר — הוא יצליח. אם הוא פסיבי ונשאר בבית ומחכה שהקשר יגיע אליו — הוא, ברדך כלל, לא יצליח. אפשר גם להצטרף לחוגים מתאימים.

מיכאל בר-זוהר:

„השמעת ביטויים גסים הופכת לספורט לאומי!“

יושב-ראש ועדת-החינוך של הכנסת, ח"כ מיכאל בר-זוהר (המערך), קרא למנהל הרדיו, אמנון נדב, להורות מייד לעובדיו להפסיק להשתמש בביטויים כמו „לזיין“, „זיונים“. בר-זוהר יצא בקריאתו זו, אחרי שבדיווחים על מותו והלווייתו של דן בן-אמוץ שודרו ב„קול-ישראל“ ביטויים כאלה.

שאלתי את חבר-הכנסת בר-זוהר מה מפרע לו בביטויים אלה.

יש מוסכמות ומקובלות לגבי מה שמשמעים בכל-רדיו ממלכתיים. זה לא מקובל בעולם כולו להשמיע את הביטויים הכי גסים ובוטים.

בספר, בסרט או בהצגה — זה לגיטימי, וכל אחד יתבר לפי טעמו. אבל בכל-היתקשות הממלכתיים — לא. אני חושב

תיקשורת

שאנו גם עושים עוול לזן כן-אמוץ בכך שכל הנושא של השמעת ביטויים גסים הופך לספורט לאומי.

● אני לא משוכנע שדן היה מתרעם על כך.

אם דן בן-אמוץ החליט שכך הוא צריך לכנות את ספריו — זה דבר אחר. אבל לא צריך להפוך זאת לנחלת הרדיו, שהוא כלי שצריך להיות מאוד מאופק.

● אז מה צריך לעשות שדרדדיו כשהוא מדבר על ספר בעל שם כזה?

ספרים בעלי שמות כאלה (לא שם זין, „זיונים זה לא הכל“) לא היו מושמעים ברדיו של צרפת, אנגליה או ארצות-הברית או כל מדינה האמונה על חיייתרבות. רדיו ממלכתי לא חייב לחזור על הביטויים הכי וולגריים. עובדה שבטלוויזיה, כשסיקרו את הלווייתו של בן-אמוץ, אמרו שקראו קטע מתוך „אחד מספריו“, וברדיו, לעומת זאת, ציינו את שם הספר. ילדים ששומעים ביטויים כאלה ברדיו — זה נותן להם הכשר.

● ביטויים מעין אלה, ואף גרוזעים מאלה, הופכים בתנאיך.

הכל הופיע בתנאיך, אז מה? אז צריך להשתמש בהם? כל-י תיקשורת המוניים פונים לקהל רחב מאוד, הכולל אנשים יותר רגישים, ילדים, וכיוצא בזה. (נדשן סער-סרצ'נסקי)

(המשך סעמוד 21)

או כשאתה אומר דברים שהם לגמרי היפר-תטיים, כמה אנשים מסוגלים לתפוס את הפר-טנציאל של הסכנה? אבל עכשיו, כשרואים את כל הרברים מתרחשים, או באמת יכול להיות שהשינאה היא יותר גדולה, אבל אני לא עוסק עכשיו בשינאה ובאהבה.

מה אני מוכרח לשאול אותך: איך אתה מרגיש כששימעון פרס הדיח אותך כשנאו מוספר 1 במדינה?

הבעתי מחאה ותרעומת, ושלחתי מיכתב ממש של הוקעת. אדם עובד ללא לאות כמשך כליכך הרבה שנים, כדי לתפוס את ההג' מונה, ובסוף משהו כבוד, וההחרון מריח אור-תו. לא ייעשה כרבר הוה.

איך אתה מסביר את השינאה הזאת לשימעון פרס?

יש שני סוגים של שינאה. בגלל זה הסקר הזה היה סקר קצת חובבני, יסלחו לי החברים. כי הרי שינאה, מה זה שינאה? יש שינאה ויש שינאה.

יש שימעון פרס שוואים בגלל זה, שאולי מרגישים שהוא לא אומר את האמת. ואותי שוואים בגלל זה שאני אומר את האמת. לכן זה סוג לגמרי שונה של שינאה, אתה לא חר' שב שוה כן? נגייה שינאה שמופנית כלפיך.

יתכן מאוד.

הרי שוואים אותך לא בגלל זה שאומרים שאתה לא אומר את האמת, אלא אומרים: ימח שמו, איזה אמת הוא אומר לנו, מה זו האמת שאתה מביא לנו, הרי זה איום ונורא.

למה אהבה את יצחק רבין?

יש אצלו איזה כוח שצריך לנתח אותה, שחושבים שהוא אומר את האמת. אבל הרי הוא אומר את אותה האמת כמו שימעון פרס, אז למה אצל שימעון פרס זה סקר ואצלו אמת?

אני אספר לך סיפור.

יום אחד — זה הסיפור שפקח את עיניי יותר מכל סיפור אחר בחיי — יום אחד נסעתי עם נהג'טקסי לחלוץ לערב'ראיונות. בגילי כבר נדרתי נדר שאף אחד לא יגדה אותי לוויכוחים בטקסי, אני עושה ככה כל הזמן. גם כנסיות חברתיות, אנכי, אין כוה עולם, תאמין לי, אפילו כביא טנק, אני לא מתווכח, כי זה אחריכך יוצר הרגשה לא-טור' כה, אני לא עושה את זה.

או החוקתי מעמד עד סיכום חולון, ממש היית מתגאה ב', הייתי משהו מעורר כבוד ביותר. הוא ניפח לי את הראש, וויין לי את השכל, וסיפר לי כל מיני דברים, ואמר לי כל מיני דברים, ואני כאילו כלום.

וכל הזמן הנושא המרכזי בדבריו היה שהוא משמיץ את שימעון פרס, ששימעון פרס הוא מגול, והוא נוכל והוא זה וזה, אני כאילו כלום. (זה היה, אנכי, כשהייתי עוד במפלגת'העבודה והייתי מתומכ'פרס). ואני מחזיק מעמד בכבוד, עד לרגע שבו הוא אומר: ותראה את רבין, איזה איש הגון זה. זה שבר אותי, זה שבר אותי.

אמרתי לו: 'תגיד לי, אני לא מבין, בסדר, אתה אומר ששימעון פרס נוכל, ויש עניין תדיראן'. אבל איך אתה יכול להגיד? — אני לא יודע איזה שד רחף אותי, אבל טוב שרחף אותי, כי למדתי הרבה — איך אתה יכול להגיד שאדם כמו יצחק רבין... הרי יצחק רבין נתפס כחשבון זה, ושימעון פרס לא נתפס כשום דבר? או הוא אומר: זה בדיוק העניין: את הישרים תופסים, את הערמומיים לא תופ'סים!

באותו רגע נפקחו עיניי. הנחת'היסוד היא שכולם עבריינים, זה הוא יודע מעצמו, הוא יודע שהוא עברייני, בטח לא משלם במס' ההכנסה מה שהוא צריך לשלם וכו', או כולם הרי לא בסדר, זה ברור, והפוליטיקאים על אחת כמה וכמה. את הנאיביים ואת הישרים תופסים, ואת המנוולים ואת העקרופים לא תופסים.

אז אתה שואל מה ההסבר? זה ההסבר: רבין הוא מנוול-נוכל ישר.

הרי יצחק רבין איש לא נאיבי. הוא מאוד ערמומי.

לשימעון פרס, בין כל הבעיות האמיתיות שיש לו, ויש לו גם בעיות אמיתיות והש' גיאות שלו הן השגיאות שלו, והפחדים שלו הם הפחדים שלו, וההיסוסים והגימוגומים והויגוגים וכל זה — אבל הוא בכל זאת גם נתן 'פייט' נגד הליכוד.

יצחק רבין, כדי לא להיתקף, לא תקף. במקום שיירו הוא לא היה. את המלאכה האופוזיציונית, בימים של האופוזיציה, הוא מעולם לא עשה.

למה? הוא אמר: מה, אני משוגע? אני אתלכלך, עוד יתקיפו אותי, עוד יגידו עלי' משהו רע, יגידו שנתנו לי זריקה בתחת ב'67, כי לא עמדתי בלחץ ואני לא עומד בלחץ. על-פי אופיו הוא יודע מה הוא מסוגל ומה הוא לא מסוגל. ועל-פי זה היוקית הפוליטית מחליפה את הצבעים שלה. אני מכיר הרבה אנשים כאלה, למשל יצחק נבון. הוא ויצחק רבין דומים מאוד. הם יודעים שהם לא מסוגלים לספוג אש. הוא לא מסוגל לספוג אש, ולכן הוא לא נכנס לשטח'אש. אותו דבר.

על שימעון פרס אפשר להגיד כל מיני דברים.

* בשעתו היו שמועות על מעורבות פר' טיח של שימעון פרס בחברת תדיראן.

דברים, אבל אי-אפשר להגיד על שימעון פרס שהוא לא נכנס לשטח'אש, הוא נכנס לשטח' עגבניות, הוא נכנס. הוא נכנס לאי-נכון, הוא נכנס אולי לא בשביל הדברים שצריך להיכ' נס בשבילם, אבל הוא נכנס. יצחק רבין פיזו וכיכר סביבם, סביב הליכוד, סביב הלאומנים שם, כאשר הריקים. בגלל זה השקפנו מכעד לחלוץ ובזנו לו, כמו דויד, שפיזו שם לפני ארון ה', אבל בארון של רבין לא היה שום אלוהים. את יצחק רבין לא מכירים מהיום.

במצב כפי שאתה מתאר אותה — איך אתה רואה את המהלך בט' וזה הקצר? השאיפה, כפי שאתה

גם ה' הבין אחרי כמה ימים שה' הוא רק ה' אם הוא אומר לצאן מרעיתו את כל מה שצאן מרעיתו רוצה לשמועו"

מגדיר אותה, היא להגיע למיפגש ישראלי פלסטיני. איך יגיעו מנקודה א' לנקודה ב'?

בטוח הקצר אני רואה מיפגש, למרות הכל, למרות הסרבנות של הליכוד, למרות הגימוגום של המערך, למרות זה ששמיר הוא נורא קשה לי לפיענוח. זה נורא מעצבן אותי, העניין של שמיר, בגלל הקושי לפענח אותו. את כל השאר כליכך קל לפענח, שהרכבת תחזית בארץ זה אחד הדברים הקלים ביותר.

אבל שמיר באמת קצת מקשה על העניין. שימעון פרס הוא אדם מאוד שקוף, הוא כספר הפתוח. יצחק רבין — לא צריך להג' וים, אי-אפשר לומר שהוא כספר הפתוח, הוא כעיתון הפתוח. אך יצחק שמיר, אולי בגלל העבר המחתרתי שלו, כתוב כמו בדיו'סתר. אי-אפשר לדעת מה כתוב שם, וזה באמת קצת מקשה.

אבל קשה לי להאמין, שבאלטרנטיבה ה' זאת בין עימות עם ארצות'הברית, לבין הצר' רך לקבל איזו שהיא נוסחה, יילכו לעימות. כסופו של דבר תהיה נוסחה שתאפשר ישיבה ליד שולחן אחד עם נציגים פלסטיניים על בסיס היוזמה הזאת, כביכול, שהיא הרי כלי' כולה פוזה, זה הרי רק מס'שפטיים.

מכיוון שאני חושב שכולם — כולם" זה כולל את כל הגורמים הכי'חשובים, וגם את הגורמים הפחות'חשובים, כמונו — כולם חיים עכשיו בעידן המציאותיות, כולם יותר מציאותיים מכפי שהיו בעבר. אמריקה יותר מציאותית, ברית'המועצות יותר מציאותית, אש"ף יותר מציאותי, מדינת ישראל יותר מציאותית. כל אחד מודע יותר למיגבלות שלו, מה הוא יכול להשיג, מה הוא לא יכול להשיג.

הכי מנותקים בעידן המציאותי הזה, זה מה שאמרנו קודם על הטי'ניק. הכי מנותקים הם ככל זאת הישראלים. כשכולם כבר בשתי רג' ליים על הקרקע, ישראל עדיין רק ברגל אחת. אבל אני מאמין שיהיה מיפגש.

הנקודה המכרעת בניתוח שלך היא בכל זאת העניין האמריקאי. ה' אמריקאים יצטרפו לתת את הדחי' מה.

זה אפילו לא עניין של דחיפה. אילמלא החבר המתהפכת האמריקאית, אני מסופק אם האסיר הזה, ששמו יצחק שמיר, מסוגל להתיר את עצמו מבית'האסורים. אם אין אמריקאים — תשמע, אם ככלל אין עולם — אז הוא לא רוצה לזוז. אם אין אמריקאים, אם אין עולם ואין בעיות, וכולם שווי'נפש ואפשר להמשיך במצב הקיים... כן, שמיר אוהב את המצב הק'יים.

אמריקה תכריע בין אריק שרון ויצחק שמיר?

כן, נכון. או אם אין אמריקה, ואם אין ער' למ, ואם אין צרכים ואם אין אילוצים, ואם אין גושים ואם אין כנסות ואם אין שינויים בתוך העולם הערבי — אז שמיר אוהב את המצב הקיים. אבל כל אלה קיימים ככל זאת, וה' עולם — באמת, במובן הכי רחב וגם במובן הכי מצומצם — העולם יהיה יותר חזק משרון וממודעי גם יחד.

עד כדי כך?

כן, עד כדי כך.

להיראות צעיר בתוך 5 דקות

50% מהישראלים מוכנים לנסות מסתבר שהגבר הישראלי אינו מפגר בהרבה אחרי האמריקאי. בסקר טלפוני נמצא ש-50% מבעלי השיער האפור הביעו נכונות לנסות את JUST FOR MEN על שיערם. זה לא מפתיע, בעולם השייך יותר ויותר לצעירים, חש גם הישראלי שאין ברירה, ומה שלא עושה הטבע יעשה הצבע.

סקר טלפוני שנערך ע"י מכון ברנדמן במאי '89

להשיג בבתי המרקחת, במסביב לצרנ' ובחנויות מוכרות להיגיינה וקוסמטיקה. יבוא ושיוק: מדיליון בע"מ, ת.ד. 2096 הרצליה.

JUST FOR MEN

חופף וצובע בתוך 5 דקות

JUST FOR MEN הינו צבע שיער חדשני שכבש את הגבר האמריקאי הודות ל-2 יתרונות בולטים:

- 1. המראה הטבעי בניגוד לחומרי צבע אחרים, JUST FOR MEN פועל בעיקר על השיער האפור ואינו משנה את הגוון המקורי של השיער. המראה שמתקבל הינו טבעי.
2. נוחות השימוש במינימום מאמץ, בחפיפה פשוטה, בתוך 5 דקות נעלם האמור מהשיער ללא זכר. הטיפול מוסיף נפח לשיער ומעניק לו מגע משיי רך. ניתן לבחור בין 3 גוונים - חום כהה, חום בינוני וחום בהיר.

האמריקאים כבר יודעים להיראות טוב הגבר האמריקאי גילה כבר מזמן שהטיפוח אינו שייך לנשים בלבד. הגבר האמריקאי מודע הטב ליתרונות המראה הצעיר והמטופח התורם לתדמיתו ולבטחונו העצמי בעסקים, בבית ובבילויים. ולראיה, מיליוני אמריקאים משתמשים במוצרי קוסמטיקה ובצבעי שיער.

הוא לא רצה לרדת מהארץ. אשתו האמריקאית חטפה את בנותיהם, גנבה את דרכונו וברחה לארצות הברית. השגרירות האמריקאית מוונעת ממנו להגיע לשם

העייפה!

מתי בדיוק הוא חוזר. למחרת לא היה מענה לצילצוליהטלפון בבית. שפירא שלח את אחיו לבדוק מה קורה, והתברר שהבית ריק. כשחזר שפירא ממילואים גילה את אשתו והבנות בבית הוריה בארצות הברית. היא הודיעה לו שאיננה חוזרת ארצה.

שפירא מיהר לחפש את דרכונו, כדי לגנוב סוואן אחריה ולהחזיר לפחות את הבנות, אבל אז גילה שדרכונו, שבו היתה דריקבע ויוה אמריקאית, נעלם. גם כל אלבומיהתמונות של בנייהווג נלקחו עלידי האשה.

מאותו הרגע נוספו על יסוריו של שפירא, לדבריו, גם התנכלויות מצד עובדי מחלקת הוויות של השגרירות האמריקאית. כעובד אר"ענ היתה לשפירא תמיד אשרה אמריקאית, והוא מעולם לא נתקל בכל קושי להשיגה. אבל אחרי בריחת אשתו סירבו לתת לו ויוה, והודיעו לו שמכיוון שכל מיספחתו הקרובה נמצאת בארצות הברית, יש חשש שהוא יישאר שם כמהגר בלתיחוקי. האירונים שבכך הרהימה את שפירא. האיש, שכל מריבותיו עם אשתו היו על רקע סירובו להגר, נחשד כעת ברצון לרדת לארצות הברית ולהישאר שם באופן בלתיחוקי.

הוא התחנן, כתב מיכתבים, דיבר עם

ניסן שפירא הוא אולי הציוני האחרון. כל מריבותיו עם אשתו האמריקאית, סוואן, היו על רקע עקשנותו להישאר בישראל ולא לרדת מהארץ.

כאשר הכירו ניסן וסוואן זה את זה בארצות הברית כ"1973, פרחו האהבה ביניהם. הבעיה היחידה היתה רצונו של ניסן, עובד אר"ענ, לחיות בישראל, ורצונה של סוואן להישאר בארצות הברית.

כמשך ארבע שנים התלבטה סוואן בין אהבתה לארצות הברית ואהבתה לניסן, ולב"סוף החליטה. ב"1977 עלתה סוואן לישראל, השתכנה בדירתו של ניסן וניסתה לחיות כאן. אחרי שנה נישאו השניים, מתוך הסכמה להתגורר בישראל ולגדל כאן את ילדיהם.

מכיוון ששפירא הוא טכנאימטוסים באר"ענ, הירבו בנייהווג כנסיעות. החיים בחלוץ

סוואן

כחמט פרצתי בכי"ו.

לא היו קשים. לזוג היתה רירה נאה ומכוננית. סוואן, מורה במיקצועה, לא עבדה בישראל. היא בילתה את זמנה בקריאת ספרים, בצפייה בטלוויזיה ובשתיית קפה עם חברות. תחביבה היה הבישול. כשהתחננו, היא לא ידעה להרתיח כוסמים. אני בישלתי. אבל אחרכך היא נכנסה למיטבח ועשתה ניסויים, קנתה ספריבישול והפכה לטבחית מעולה, סיפר בעלה.

אחרי שנה וחצי התחילה סוואן להתגעגע שוב למולדתה. היא התלוננה באוזני בעלה על התורים לאוטובוס, על הקופאיות החוצצ פניות בסופרמרקט, על אנשים הנרחפים ב"תור. האשה נידנדה, והבעל הועיף פניו. "היו צעקות, היו ייכוחים, והיא היתה עושה לי דווקא. לא היתה מנקה את הבית, לא היתה מבשלת ונעלמה לימים שלמים בלי להגיד לי לאו".

ב"1980 נסעה סוואן עם חברה ישראלית לגנייריורק, לערוך קניות ולבקר את בנימיש פחתה. החברה חזרה לישראל, וסוואן נשארה. היא החליטה שלא לחזור ארצה. לבעלה הודיעה שלא תחזור מכיוון שאיננה מסוגלת לחיות בישראל.

כמשך שנה וחצי נשארה סוואן אצל הוריה כשכונת קווינס בגנייריורק וסירבה לכל בקשר תיו של בעלה לחזור. בסוף היא חזרה בגלל המכס, אומר בעלה. אז חשבת שהמכס עשה לנו טובה, אבל היום אני מצטער על כך".

כאשר עזבה סוואן את הארץ היא השאירה בידי בעלה מכוננית ללאמיסים. כאשר נודע לשליטנותהמס שהאשה היא באר"ע, ושה בעל משתמש במכונניתה, החרימו אותה. שפירא טילפן לאשתו ואמר לה שאם היא רוצה להציל משו מהרכוש, עליה לחזור. סוואן חזרה — ונשארה. אחרי שנה נולדה הבת הראשונה. ואחרי שנתיים נולדה עוד בת. היא היתה מזכירה מפעם לפעם את ארצות הברית ואת געצועיה לשם, אבל כאשר כנסה להריון היא היתה שקועה בוה. זה היה אירוע חשוב בחייה".

ניסן שפירא והילדות באמריקה. זה, שקרו אני אדם לאאליסו

אנשים, אבל מאומה לא עזר. כינתיים הגיש שפירא תביעה לבתיחמי שפט המחוזי בתלאביב, על ידי עורךדין מנשה ברישילטון, וביקש את זכות החוקה על בנותיו. מאחר שסוואן לא השיבה להזמנות שנשלחו אליה, זכה הבעל בתביעתו.

ימים אחרים אחרי שהוגשה תביעה לבית המישפט בתלאביב, הגישה גם אשתו לבית המישפט לעניינימישפט בגנייריורק תביעה להחזקת הבנות. מבחינה מישפטית אין כל ספק כי ממכותהישיפט לגבי הבנות, שוגלרו (המשך בעמוד 50)

יהיה לה הרבה יותר קל, והיא ררשה מבעלה לרדת. "היו מריבות, והיו צעקות. בראש השנה היה ריב גדול במיוחד. רציתי לעשות את החג אצל אמי בטבריה, אבל סוואן סירבה, ואז הוחלט להזמין את המישפחה אלינו. סוואן נכנסה בערב לחדר בפנים חמוצות. כשלא אהבה מישהו היא הראתה לו את זה. התרגזתי עליה וצעקתי עליה לפני כל המישפחה. אבל מעולם לא הרמתי יד עליה. זה שקר! אני לא אדם אלים".

כפברואר 1988 יצא הבעל לשרותמילר אים. כאשר טילפן הביתה, חצאה אשתו לדעת

אחרי הלידה סירבה סוואן להיניק, והבעל היה קם בלילות כדי להאכיל את התינוקות. כל הנישואין היו אומללות אחת עוברי, סיפר הבעל, "כל העומס נפל עלי. אני הא"כלתי את הילדות והלבשתי אותן וניקיתי את הבית, מפני שסוואן לא הסתדרה. היא רק בישלה. מכיוון שאני עובד במישמרות יכולתי לטפל בבנות כמעט כל הזמן. השכנים שלנו חשבו שאני ככלל לא עובד, כי כל הזמן ראו אותי מסתובב בבית".

כאם לשתי בנות, היו החיים קשים עוד יותר לסוואן. היא חשבה שבארצות הברית

מרים
בימיני

מזל החודש:

עקרב

השפעת

הנחש הסיני

על העקרבים

1953, 1965, 1977, 1989 ובמזל עקרב – הכתבה הזאת מתייחסת אליו. לכן עקרב בנחש חיים ללא יופי, ללא מותרות, עדינות והתחשבות, הערצה ומוחצנות – אינם חיים כלל. אלה הם ערכים חיוניים לגביהם. הם רגישים בצורה קיצונית, וביחס לנחש, קרמוזג באופן יוצא-דופן, זו אישיות חמה ואו-הבת. יש בהם אצילות. הם אנשים חו-שניים ובעלי נטייה להשדנות ויכולת לרדת מה קורה אצל הזולת. הקווים האופייניים לנחש הם חוכ-מת-חיים, אינטואיציה, יכולת לראות מעבר לאנשים ולדברים. כל זה אינו מפחית מהצד הפילוסופי של אופיים של העקרבים, שכן הם בעלי יכולת מחשבה עמוקה, עד כדי סבל. העקרב הנחש חש צורך להיות זהיר, ומנסה למשוך תשומת-לב בהופעה יר-צאת-דופן ובולטת. אף פעם לא יתלבש בצורה פשוטה וסתמית. תמיד ימשוך את העיניים לכיוונו. התלבושת והאיפור מזכירים דמות בימתית או תחפושת מהממת.

לש יכולים לשקר אך אינם משקרים לעצמם. הם קנאים ולפעמים הקנאה מעבירה אותם על דעתם. הם רוצים

לשמור על הכל לעצמם. הם אינם מוכנים להתחלק בזהר. יחסית לנחש העקרבים עצלנים יותר. הכל בא להם בקלות.

באהבה

כל אחד רוצה לאהוב את העקרב-

שנת הנחש כוללת את שנת 1989 וחלקה הראשון של 1990. האסטרוולוגיה הסינית מתחלקת בצורה שונה מה-אסטרוולוגיה המערבית, אבל יש גם צי-רוף של שתי התורות גם יחד. מי שנולד במזל עקרב ובשנת הנחש לא יהיה דומה לשכניו. כל מזל והשנה הסינית המאמינת אותו.

איך יראו התינוקות שיוולדו השנה במזל עקרב ובשנת הנחש הסינית ואיזה טיפוסים נולדו בצירוף זה? באיזה שנים זה קרה? מי שנולד בשנים 1917, 1929, 1941,

אישיות זו היא בעלת יכולת לנחש את הצרכים והשיאמות של הזולת. יש להם אפשרות לצפות איך יעלו המניות, לראות את העתיד, לנבא דברים, לכן גם צפויה להם הצלחה במניות וכדומה. הכל מצליח להם בקלות וכתוצאה מכך הם קצת שחצנים. הם בעלי מזל בכספים ובדרך כלל סובלים רק מהכאב האמוציונלי שהם גורמים לעצמם. אגו שלהם מאוד חזק, אבל הם לא נותנים לו להשתלט על ההגיון. הם מצליחים למי-צוא איזון בין מציאות לחלום. הם בהח-

התאמות

עקרב-נחש וילידי שנת הדרקון הם חברים. תבחר את המתאימים לך בין בתולה-דרקון, נדי-דרקון ודגים-דרקון. ישנם ארבעה תרנגולים שאוהבים את חברתך. סרטן משנת התרנגול, בתו-לה-תרנגול ודגים-תרנגול. אל תסכים לתחלומים. אפשרות אחרת היא סרטן שנולד בשנת שור. קשרים פחות טובים יש עם שור-אריה ודלי בשנת הקוף, וגם עם שור ואריה בשנת הנמר. אם אתה נזהר בכבודך העצמי תימנע משור ותאומים, שנולדו בשנת החזיר.

מיקצוע

זוהי אישיות מאוד יצירתית. הם ימ-שכו לכל פעילות שיש בה המצאה שי-מושית. הם יעבדו היטב לבד, אבל הם יכולים להתאים את עצמם לכל מיס-גרת, בתנאי שהמיסגרת תכיר בעליו-נותם ותפצה אותם על כך. מתאים להם להיות מנהלים. הם יהיו עצמאים. הם אינם מוכנים לקבל מרות, אך כאשר הם הבוסים, הם יהיו דמוקרטיים ומבינים.

היו הז בחודש מאוד מעייפים ומדכאים. חוסר עירנות יכול לגרום לכם להסתכן בת-

21 בדצמבר - 19 בינואר

21 ביוני - 20 ביולי

21 במרץ - 20 באפריל

הקאריירה עומדת עכשיו בראש סולם העדיפויות. הצטרפו לשנות ממינהגכם ולהיות יותר חובענים

20 בינואר - 18 בפברואר

22 באוקטובר - 22 בנובמבר

20 באפריל - 20 במאי

20 בינואר - 18 בפברואר

מתחילים להרגיש יותר נוח. לאחר חודש של קשיים, אכזבות ועלבונות, תמצא דרך לחזור לחיים הרגילים ולהרים שוב את הראש. שיחה חשובה בענייני עבודה

21 ביוני - 20 ביולי

21 במרץ - 20 באפריל

אתם והנים עכשיו מתקופה הרבה יותר נוחה. אל תחילו לעשות ויקון יסודי בבית בו ובכ בחודש. אתם עלד לים להיפנו, ליפול או להחליק על מיסבון. ימים אלה מתאימים דו-קא לנישואים או לשיחות עבודה. זה הזמן להת-יישב ולספול בדברים שד-הנחתם. יש מי שופנוע מכך ששכחם לסלפן או לכתוב שיש ועמה יפתיעו אתכם. והנה עלולה להיות מסוכנת מה-5 בחודש. גם כשאתם עוסדים ברמזור

ה-1 וה-2 בחודש יהיו מעודדים. אין ספק שבעבודת מצבכם לא-קל. המתח גדול. אתם מסתכס-כים, כועסים ועלבים - ודי בצדק - מ-מעשים הנעשים מא-חורי גבם. אל תמהו להשיק מסקנות ולברוח משם. אין זה הזמן ואין לכם אש-רות כספית לוותר על ההכנסה הבריאות אינה טובה. גשו לבני-קורת רפואית ותשתדלו לנח. קשר רי-מנסי, שהחל לא מומץ, עלול להסתיים.

לעורה. כדאי שספלו בעצמכם. בעיה בדי-אותית עלולה להתפתח למיסיים לארצויים.

רחל מרחלת על כל העולם

מה כתוב

בקלפים?

פעם, כשחברת התעופה הלאומית שלנו היו המון ריילות יפות וחכמות, היו גם הרבה סיפורים. אך כיום הפכה אלעל לחברה כמו כל החברות. זאת אומרת, היא כבר לא מספקת סיפורים פיקנטיים כבעבר.

אך השבוע הסתבר שריילות העבר של החברה עדיין ממשיכות לייצר חדשות. אחת מהן היא **ערדה ברנר היפה**, שנישאה לפני כמה שנים לבחור בשם **שימעון שזורין**, המוכר יותר בכינוי "שימעון הדוקטור", מפני שהוא המומחה הגדול ביותר במיורח התיכון למישחקיקלפים. הוא פשוט דוקטור לנושא הזה.

החברים מספרים ששמו יצא גם למרחקים, לארצות הגויים. כשהיה צעיר יותר היה מזומי נים אותו לסופי שבוע של קלפים באנגליה, בגרמניה ובעוד כל מיני מקומות. ולא מדובר במישחקירמי של הודות הפולניות, אלא במישחקים רציניים.

שימעון ועדנה נישאו, והוא הבטיח שהוא יהיה בחור טוב, וגם נולד להם ילד. אך מסתבר שהדוקטור חזר לסורו והתחילו שם מריכות וזיכוחים. דיברו על פרידה זמנית, ולאחר מכן ריברו על פרידה סופית.

בשבוע שעבר התברר לי שהם כבר הגיעו לעורכי דין. הגברת ברנר שכרה את שרותיו של עורך הדין **רב ישראל**, שגם הוציא בשמה בקשה על תשלום רמימונות, ולאחר מכן צו על אייתשלום רמימונות ועוד ידה נטויה. המערכה האמיתית היא על הדירה. הבעל רוצה למכור אותה לתשלום חובות שונים, ואו להתחלק בנותר, ואילו האשה באמצעות עורכי דינה, תובעת חצי משווי הדירה, לא כל קשר לחובות של הבעל. השאר הוא ביד בית המישפט.

רוסי, והחליטה שהיא רוצה ללמוד את השפה הרוסית על בוריה. מובן שגם רוי הקומוניזם סיקרנו אותה. אז היא ארוה את מטלטליה, התגרשה מבעלה ועברה להתגורר עם הרוסי שלה.

הבקיאות שלה בקפיטל של **קארל מאר** כם כליכך גדלה, שהיא אף נכנסה להריון מהרוסי.

אך אל תחשבו שדרש, אחד האנשים הכי פופולריים בירושלים, אמר נואש. כאשר הת- פנה נתלו על זרועותיו הקולנועיות חתיכות ירושלמיות למכביר.

האחרונה שבהן היא המזכירה שלו, כלונ- דית גבוהה וחטובה. אומרים שמאו שהתחילה לעבוד אצלו הוא נמצא במישרד שעות נוס- פות, והוא כליכך וקוק לשרותיה שהיא מלווה אותו לכל פנישותיו.

ציון נבירה, העולם הזה

מה פתאום

פרופסור?

חשבת לטומי שרביטון שמועתי יצא לפנסיה, אך מסתבר שיש פנסיונרים שואהבים לעבוד, והם כליכך חרוצים שזה פשוט מדהים. סיפרתי לכם לפני שבועיים על הרומאן של הדוגמנית **קארין דונסקי** עם גבר אלמוני, עורך דין אמריקאי המגיע ארצה לענייני עסקים. חשבת שבוזה זה נגמר, וההמשך יהיה שאגלה את שמו וגם אשיג תמונה שלו. אך מייד עם פירסום הידיעה קיבלתי כל מיני מסרים, תישרדות, פתקים וידיעות טלפוניות, שאין בכלל עורך דין אמריקאי, אלא מדובר בפרופסור **דויד סר**, גינקולוג מכובד מאוד, שלפני 13 שנה יילד את **נואל**, בנה של הדוגמנית, ומאז שמר על קשרי ידידות הרוקים עם הדוגמנית.

ידיעה אחת סיפרה שהוא מתגרש מאשתו למענה, וידיעה אחרת דיברה על חידוש הקשר בין הגינקולוג לדוגמנית. אמרתי לעצמי: מה יותר קל מאשר להתקשר עם הדוגמנית? עשיתי דרינגדרינג, והיא צנתה.

שלום קארי, ואת המרחלת.

שלום, מה קרה?

את זוכרת שכתבתי על הקשר הרומנטי החדש שלך? כמה אנשים טוענים שזאת פעולת הסחה, כדי להסיח את הדעת מן הקשר האמיתי עם הפרופסור סר.

מה פתאום? למה שאני אשקר? איך את חושבת שזה יראה לציבור, שאני מספרת על רומאן עם עורך דין אמריקאי, וכסף יסתבר שזה שקר ושיש לי רומאן עם מישהו אחר? אין לי צורך לספר סיפורים!

אז מה מקור השמועות? הפרופסור דויד סר הוא ידיד קרוב שלי. הוא הסנדק של בני נואל, ובעבר היה לנו קשר מיוחד ויפה.

ובעת?

לא ראיתי אותו כבר מאז הברמיצווה של בני נואל.

אז בכל זאת, מי הגבר המיועד?

מה שאני מוכנה לנרד זה את שמו הפרטי. קוראים לו **סטיב**, והוא מתגורר בלוס אנג'לס. הוא יגיע ארצה בעוד 10 ימים.

ומה יקרה אז?

יש בינינו מחלוקת לגבי מקום הגורים, כי הוא רוצה שאני אתגורר עימו בארצות הברית, ואני רוצה להישאר בארץ, כי טוב לי פה וזה חשוב לי לגבי נואל.

מה העיסוקים שלך לאחרונה?

קארין דונסקי הפרופסור הוא ידיד קרוב שלי

"אני עושה את התצוגה הגדולה של תגלית השנה, ביחד עם המפיי-קה **רינה ברמלי**. מלבד זאת, תאמיני לי, את תהיי הראשונה להכיר אותו כשהוא יגיע ארצה בעוד 10 ימים."

שעות

נוספות

לירושלמים יש איליקולנוע, ושמו **מושה דרש**, שהוא גם מנהל בית רייירושלים. ג'וב אחד מביא הרבה כסף, והג'וב השני מביא הר-בה כבוד וקשרים.

הדרש הזה היה נשוי כמשך שנים רבות לאשה בשם **אינגריד**, שילדה לו ארבע בנות. באחד הימים הכירה אינגריד בחור

ביום החמישי שעבר נראה עורך הדין **אריה מנטקביץ**, יושב ראש הרשות לניירות ערך, כשהוא מבלה או עובד מחק את המיותר) כתברתה של בלונדית סכסית ומשכנעת. מנטקביץ, שהיה בעבר מיווד עם הדיפה **מורנסה**, אחת מגיבורות פרשת בנק צפון אמריקה, הושבת כעת בכלא על עבדי רות הקשורות בבנק, נראה משועשע, ואולי גם מופתע מתשומת הלב שהבלונדה שלצידו עוררה.

כשהשניים קמו ללכת, שאלו אותו חברים לאן הם ממחרים. מנטקביץ השיב שנהגו ממ תין לו בכניין הרשות, ברוב מונטיפיורי (בתל אביב), ושעליו להגיע עוד הלילה לירד-שלים.

עכשיו נקח אתנתחת קלה ממנטקביץ, ונעבור לרין **בויישי**, הפרשן הצבאי של ידיעות אחרונות. רון, גרוש, גבר נאה ומוכשר, נראה כמה פעמים כשהוא מגיע למערכת הארץ. מחכה בסבלנות במכוניתו, ואו הגיחה מהבניין האפור חתיכה בלונדית, נכנסה למכוניתו והשניים דהרו למקומות שונים בעיר, מיסעדות, בתיקפה.

השכנה של רון בכניין שבו הוא גר מוכנה להישבע על ספר התורה שהיא ראתה את רון והבלונדית נבלעים בדירתו.

נו, אתם בטח מאוד סקרנים לדעת מי הכי לונדית בעלת המעלות המצוינות שגברים רבים הפצים בחברתה. ובכן, זוהי העיתונאית הגרושה **אורית גלילי**, בעלת טור חברתי בשם ראיתי שמעתי. אני בטוחה שבשבועות האחרונים היא ראתה ושמעה הרבה דברים.

אני ממש מקנאה, וכבר מחר אני רצה לי מיספרה לעשות גוונים ופן. אולי גם אני אוכה לארוחת צהריים עם מנטקביץ ובויישי.

עיתונאים

וניירות ערך

רון בויישי

מה חיפש במערכת הארץ?

זה אולי יישמע לכם כמו מעשיה תלמוד רית, בנוסח שניים אוהוין בטלית, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי. אך לא כך הדבר.

מושה דרש, הבנות והחבריה חתיכות ירושלמיות למכביר

איתי סלנסקי

ציצים במקום ציציות

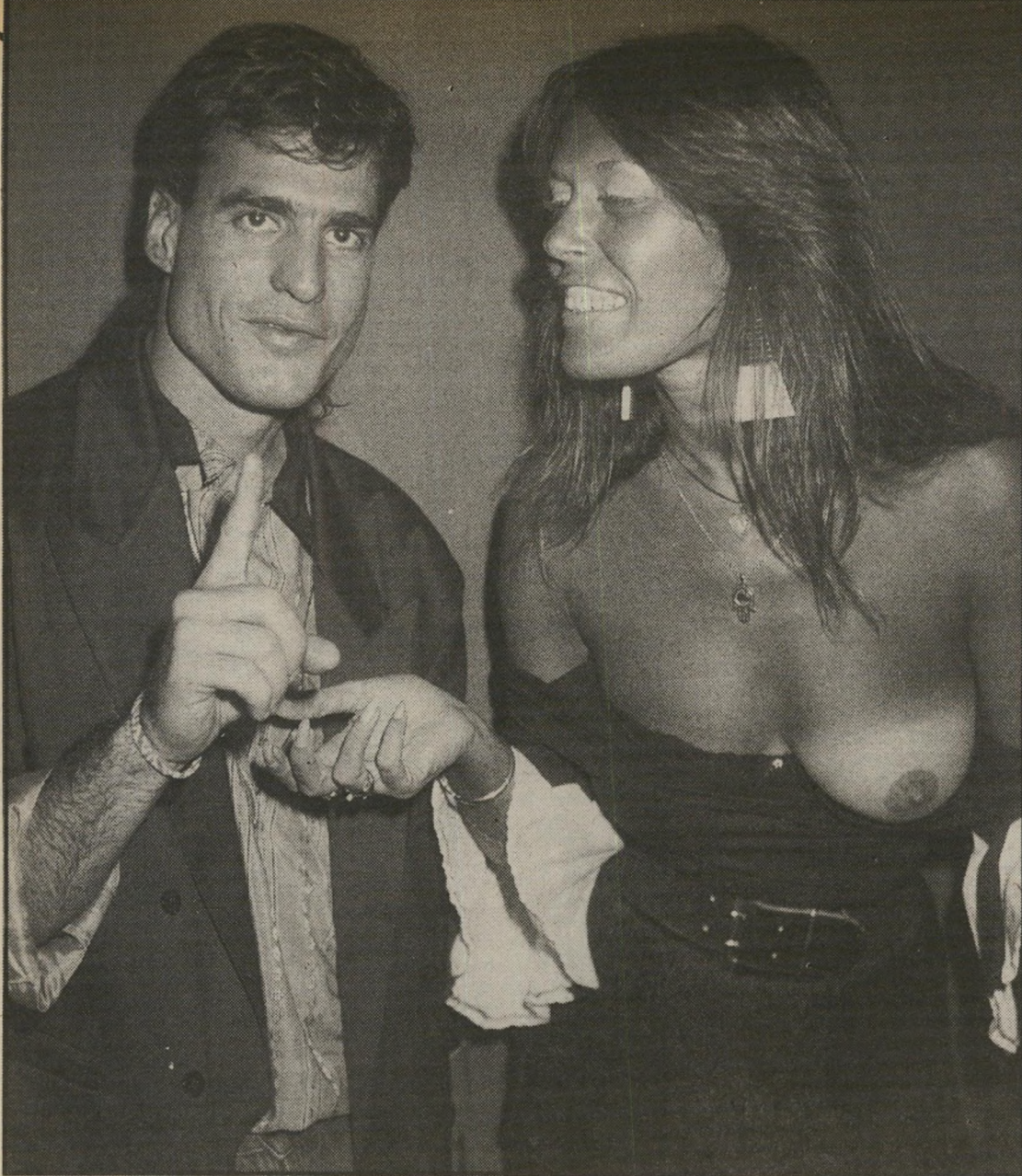
בשנת 1975 היא נבחרה כסגנית מלכת המים של העולם הזה. בשנת 1976 היא נבחרה כסגנית מלכת היופי, בשנת 1988 נישאה, ובשנת 1989 היא חשפה את הציצים במסיבה. זוהי האחת והיחידה, ויקי זילברמן פרסטר.

לפני שבועיים ערכו שני חברים טובים, ארנון אנגלנדר בעל מייסר-נסיעות, ודידו דויד ריון, מסיבה רבת-משתתפים בדיסקוטק יפואי. כמו בכל המסיבות מהסוג הזה, לא קרה דבר מיוחד, מלבד העובדה ש' בשעת לילה מאוחרת נערכה במקום תחרות פרובוקציות, וויקי זכתה בפרס הראשון: כרטיס ללונדון.

אני לא יודעת בדיוק מה היו הקריטריונים לזכייה הזאת, אבל גם אתם הייבנים להודות שלא בכל יום רואים חתיכה חושפת שד במי סיבה תל-אביבית, כעיקר אם החתיכה הזאת נשואה לבחור אמריקאי בשם דניס פרסטר, שהיא יושבת-תנועת "כך" בנייר יורק. בשנה שעברה נישאה השניים בטקס מרשים. את הקידוש ערך — לא פחות ולא יותר — הרב מאיר בהנא, מנהיג תנועת "כך".

כשנשאלה הגברת פרסטר מה היא תעשה אחרי החתונה, היא השיבה שהיא תעבוד כסניף המקומי של תנועת "כך". לאחר שראיתי את החשיפה האחרונה שלה, נורא שמחתי לגלות שתנועת "כך" עוברת מהפכה בטאקטיקה שלה: ציצים במקום ציציות.

כל עוד הנשים הפעילות מתפשטות, זה טוב. תארו לכן מה יקרה כשהגברים בתנועה ילכו בעיקבותיהן?

ויקי זילברמן-פרסטר עם ארנון אנגלנדר החשיפה האחרונה של כך.

לא כולם גזענים

השבוע חגג הזמר הטרינידאדי וין קרדינל את יום-הולדתו ה-41. אני באמת לא יודעת כמה, כי הוא לא מגלה, והחברים שלו בארץ לא זוכרים את ימי-נעוריהם בשכונה או

וין קרדינל וגיתו חזן מוכן להתניס ללהקה צבאית

את מסעות-האלונקה שהם ערכו יחדיו בגולה נ"י.

וין הוא כמעט-ישראלי, למעט העובדה ש' הוא נולד בטרינידאד. הוא חושב שהחיים בארץ כל-כך משגעים שהוא הצליח לשכנע את אחייניתו, הזמרת הילרי סרג'נט, למעשות עליה. היא הגיעה ארצה לפני שנתיים, ומאז היא גילתה פה את אמריקה.

וין והילרי החליטו שהם הולכים על כל הקופה, ואף הצליחו להשיג לעצמם בני-זוג

ישראליים. לוויין יש חיילת חמודה בשם ג'יטי חזן, העומדת לסיים בקרוב את שרותה הצבאי, ואילו להילרי יש מלך-הטוטו, נעמן שקלזניק.

מלבד העובדה ששני הווגות האלה מאוד מאושרים בבחירה שלהם, יש גם דימיון בהפרישי-הגילים. וין הוא בסביבות ה-50 לי-חיוו. חברתו ג'יטי רק בת 21. הילרי היא בת 20-פלוס, אולי קצת יותר, אבל באמת לא כולם גזעניים?

הרבה יותר. אך נעמן הוא בן 50-פלוס, אולי קצת יותר. אני לא רוצה להמשיך הלאה ולחשוב על עוד כמה פרטים דומים. מספרים בעיר שמאו שנעמן והילרי התאהבו זה בזה, היא הפסיקה למלא טפטים של טוטו, כי היא פשוט זכתה בכל הקופה. וגם אומרים שמאו שווין התאהב בג'יטי, הוא מוכן להתגייס ללהקה צבאית. אז מי אומר שבארץ כולם גזעניים?

לכל קוראיי היקרים אני מודיעה שהאדון אברהם קציר, אביה של הסטודנטית ברי קת קציר, חברתו של המיליונר היהודי-גרמני יוסף בוכמן, חי עובד ונהנה מה חיים בחיפה ואני מתנצלת על זה שכתבתי שהוא כבר נמצא בעולם-האמת. אמנם, ברקת גדלה שנים רבות בלי אביה, מפני שהוריה נפרדו, אך אביה קיים והם אפילו בקשרים טובים.

הילרי סרג'נט ונעמן שקלזניק זכתה בכל הקופה

חי חי וקיים

ובקשר לרומאן המשגע של מירוי רס' קרדינל וסרג'נט, אלמנתו של הארכיטקט ירם רסקין, ועורך-הירידה טייס בני קרדינל, אני רוצה להוסיף פרטים נוספים, שהחסי רתי, אך שהבטחתי שאגלה לכם. דפי קרדינל, גרושתו של בני, עורכת-דין במקצועה, עזבה את השוק האורחי לטובת ה-מישטרה, והיא עובדת כיום בפרקליטות מחוז תל-אביב. בלי קשר, ואולי עם הרבה קשר — דפי מתגוררת מזה שנה עם קצין-המישטרה טוביה גולן, מפקד מרחב-לכיש, ולמעשה הם זוג לכל דבר, מלבד הפתק הקטן מי-הרבנות. כולם מאושרים וכולם חברים של כולם.

לכל קוראיי היקרים אני מודיעה שהאדון אברהם קציר, אביה של הסטודנטית ברי קת קציר, חברתו של המיליונר היהודי-גרמני יוסף בוכמן, חי עובד ונהנה מה חיים בחיפה ואני מתנצלת על זה שכתבתי שהוא כבר נמצא בעולם-האמת. אמנם, ברקת גדלה שנים רבות בלי אביה, מפני שהוריה נפרדו, אך אביה קיים והם אפילו בקשרים טובים.

שיחוק משמאל

(המשך עמוד 13)

בהפגנת ה-400 אלף. אתה יודע, הוא מתחמם, הייתי מאוד שמח לקבל את ההסבר הזה, אבל אני חושש שזה הרבה יותר גרוע. אני חושש שסף הרגישות הציבורית ירד."

"מה אתם עומדים לעשות?"

יש שני נושאים. קיימת אפשרות לפריי צתידך מדינית, וקיימת האינתיפאדה. אלה שני הנושאים שבהם אנחנו עוסקים, ונעסוק עוד יותר."

"איך תעסקו באינתיפאדה?"

מה זה נעסוק באינתיפאדה? בשורה על מדיניות חדשה לא תצא כאן. האינתיפאדה היא רק סימפטום. זו לא הבעיה. תראה, אנחנו מטפלים בזה יום-יום. אנחנו מקיימים מגעים — יותר מכל גוף אחר — עם המנהיגות בגדה המערבית. אנחנו פותחים ערוצים למשאומתן. אנחנו עושים את כל הדברים האלה, ונמשיך לעשות אותם."

"לא תטיפו לסרבנות."

שתיקה מימין

(המשך עמוד 12)

אלי מישור מראשי הגוש ואמר: אוי ואבוי לך אם עוד פעם תשתמש במושג הזה! נכה אותך!"

להוכחת הקיפוח החילוני בגוש-אמונים מביא אבי פרחן את המיקרה של מוני כדארי, שהספיק להיות בשנה שעברה מוכ"ל אסונה כמשך כמה חודשים. הוא הודח על-ידי הנהגת הגוש כששלף תוכנית-שלום עצמאית, שהי ציר המרכזי שלה היא אוטונומיה לפלסטינים. כדארי, חילוני, בנו של המנהיג הרבידי יוניסיטי בשנות ה-40, הד"ר אריה אלטמן, הוא תושב כפר-ארומים. לדעת פרחן שילם על-כך שלא היה. אחר מהתכרה". תוכנית-השלום שלו היתה רק התירוץ להרחקה. גם לפני שנבחר נערמו לפניו מיכשולים רבים."

במקום כדארי נבחר לא-מכבד ומביש, שהיה במחתרת היהודית. אין לי נגד ומביש כלום, אלא נגד השיטה של שיישאר במישפחה. ומביש הוא אחר

אנשי גוש-אמונים בפתח מחנה צבאי (1977) ונסרו הריקודים

מהמישפחה. המישפחה הלוחמת, אבל המישפחה". פרחן טוען גם שהישוכים הרתיים וזכים ביותר תשומת-לב מהיישובים החילוניים.

הקיצוני הימני

ל רב וואל כדנן, מייסדי גוש-אמונים, יש טענות אחרות לגמרי כלפי הנהגת הגוש.

לפני ארבעה חודשים הודיע על פרישתו מגוש-אמונים. הקש ששבר את הגב של כדנן היה ניפוח-האקדה של לוינגר במישפט, והצהרתו על שלא זכיתי להרוג את הערבי ההוא."

לפני כל היו לבדנן שתי מחלוקות קשות אחרות עם לוינגר ונאמניו: כפרשת המחתרת היהודית ולאחר, לילי-הבבוקים של דניאלה וייס בקלקליה.

כדנן הודיע כי לא יחזור לגוש-אמונים, כל עוד הרב לוינגר וחבריו נמצאים שם. כך נזן: השיטה שהתגלתה בלילי-הבבוקים היא ניסיון להטיל אימה על הציבור בארץ, כדי לנסות ולעוץ, במגמה שדברים יספרו את מצב הביטחון. לא יכולתי להשלים עם זה. כעבר נקט גוש-אמונים קו אופטימי, חיובי. אבל קרה-הפחדה של הרב לוינגר כלפי הציבור והמערכת הפוליטית, וזוהי התנהגות שמבוססת על הפחדה והרתעה. כעת הגיעה אותה התנהגות גם לבית-המישפט. כל עוד הרב לוינגר שולט במערכת, ולכל שאר האנשים אין זכות להביע דיעה שתילקח בחשבון — אינני מוכן להיות שותף, ולשאת

באחריות למישגים ולתוצאות. אני מחפש לי מערכת אחרת למאבק על אמונת". לכדנן היו גם יוכיחים נוספים עם הנהגת הגוש. הוא מאמין אמנם בארץ-ישראל השלמה, כמו לוינגר, אבל אינו שולל פרגמטיזם טאקטי, כמו תוכנית-שמיר, למשל.

כדנן: אני ער לבעיות כמו האוכלוסיה הערבית-פלסטינית והמרד שלה, ומה ניתן להשיג בסיטואציה כזו ומה לא. איני רוצה לעמוד בעמדת הקיצוני-הימני, או מביאה-הכרוזים, ללא עמדת-השפעה... אני חושב שגוש-אמונים הגיע לעמדה שכבר מעבר לסמן הימני. בגלל זה השפעתו על המערכת הפוליטית היא אפסית."

כדנן, איש המפר"ל, טוען שהאוריניטציה של גוש-אמונים לא צריכה להיות מהליכוד וימינה בלבד, שכן אז אנו מונחים בכיסו של הליכוד, והוא מתחשב בנו מעט מאוד. לטענתו הגוש צריך ויכול לתמרן בין המערך לליכוד.

לדעתו של כדנן קם דור המשך לגוש-אמונים, אלא שהוא פועל במסגרות אחרות. כדנן מוכיח את אירגון ארנ"ט, שבראשו עומדים הרב יהושע צוקרמן והרב צבי טאן, הפועל בעניין שלמות עם-ישראל, ואת קבוצת בעמלה (המרכז לציונות דתית), שבה פועלים חנן פורת, אורי אליצור ומוטי שקלר. גוש-אמונים, לפי כדנן, משלם על קנאר תו וקיצוניותו הפוליטית במחיר הפיכתו לגוף קטן והקמת גופים אחרים.

שיטות

דראסטיות

ך ניאלה וייס היתה עד יולי 1988 מוזכרת גוש-אמונים. האשה הנאה, כע"ת החושים התיקשורתיים המפותחים, נח"שבת לאחר הקיצוניים שבמנהיגיה-הגוש ול-עושת-דברו של הרב לוינגר.

לאחר לילי-הבבוקים דרשו חנן פורת, כך נזן ואליצור להדיחה ולבצע ריענון בתנועה. במשימה הראשונה הם הצליחו, אם כי לאחר קשיים רבים. בשניה קצת פחות. היום עדיין פעילה וייס בגוש. היא חברה במוכירות וער סקת בעיקר בענייני אירגון נוער כדור-המשך להתיישבות.

לדעת וייס שוררת היום בגוש שביעות-רצון רבה מכך שלמרות האינתיפאדה נוספו בשנה שעברה 10 אלפים מתיישבים נוספים בשטחים.

וייס מצדיקה בכל פה את ההומוגניות הרעיונית בגוש-אמונים, שהרב מנחם פרוימן (שנפגש באחרונה עם פייצל אלהוסיני) טעם את טעמה: נושא המחלוקת בגוש-אמונים הוא שולי, כי אנו נוקטים שיטות דראסטיות כשמתעוררות דיעות חריגות בגוש, כדי שלא תהיה להן תקומה. לאנשים כאלה אנחנו לא נותנים להרצות, מרחיקים אותם ממקומות בעלי חשיבות ציבורית (קדומים, עופרה, אילוך-מורה), לא נותנים להם לצמוח בחברת הנהגה, לא נותנים להם להתעמת איתנו, וכיו"צ. אנחנו דוקטרינרים, לא פלורליסטים!"

מדוע הנהגת הגוש נותרה בדיוק כמו לפני 15 שנה, ולא רואים דורה-המשך? "הרב לוינגר הוא כמו א"ד גורדון שלנו, מבוגר ב-10 שנים משיכבת-הגיל המובילה. הוא כמו עמור-האש. אדם כמו בני קצובר, שלפני 15 שנה היה צוץ, מטופש להזין היום. גם אדם כמו זמבי. הם היום כשיא פריחתם, יש להם גם רעננות וגם חשיבה וניסיון. יחד עם זה צומחת מנהיגות חדשה, ואני רואה את זה כל הזמן. למשל — נועם ארנון (דובר הגוש) הוא אדם ממש משיכמו ומעלה, וגם ראובן כהן. בישובים כמו יצהר, רכבה ומעלה-לבונה יש חברה משיכמם ומע"לה."

במוכירות כולם דתיים. לפי דעתי זה תהליך חברתי-מנטלי. החומר מתסיס בגוש-אמונים הוא, על פי המסורת, מעגלי בני-עקיבא. בשתי שנות-האינתיפאדה התגלה יסוד תוסס מאוד במקומות כמו גינות-שומרון וארא"ל."

ההתיישבות ביהודה ובשומרון מתבססת. אומנם קמים פחות יישובים חדשים, אך ה"יישובים הקיימים גדלים ומתחזקים. למרבית הפליאה גם בשנות האינתיפאדה.

לעומת זאת איבר גוש-אמונים את היכולת שהיתה לו להשפיע על הפוליטיקה הישראלית לפחות בשני תחומים מרכזיים: אין הוא מהווה כיום גוף שיוכל לעסוק בהסברה ברחובות הערים הגדולות, בשכונות ובעיי-רות-הפיתוח. אין לו כמעט לחלוטין יכולת לארגן הסברה אפקטיבית בקרב מרבית הציבור בארץ. לגוש אין אירגון ואין כספים. מישרדו פועל מתוך מישרדי אסונה בירד שלם.

כמעט לכל אחד מפעיליו המרכזיים יש עיסוק ציבורי עדיף. בני קצובר הוא ראש המועצה האיזורית שומרון, חנן פורת בכנסת מטעם המפר"ל. כמעט לכל מנהיגי הגוש תפקיד חשוב יותר במיפלה (התחיה או המפר"ל) או במועצה איזורית.

בתחילת דרכו של הגוש ידעו מנהיגיו לתמרן היטב בין המיפלגות השונות, בין מישרדי-הממשלה, ואף לנצל יריבויות בתוך המיפלגות לקידום האינטרסים שלהם. הצלחת הגוש במאבק על כססיה ועופרה נבעה, בין היתר, מניצול מבריק של הסיכויים בין ראש-הממשלה דאז, יצחק רבין, לשרה-ביטחון דאז, שיעמן פרס, שסייע להם. כטכניקות דומות השתמש הרב לוינגר כש ביקש לחדש את היישוב היהודי בחברון ב-1968, עוד לפני שקם הגוש.

כיום גוש-אמונים כבר אינו מצטייר כ"נועת-מחאה כללית", היכולה לתמרן. מנהיגי מתחלקים לשניים: פעילי התחיה ופעילי המפר"ל, כשהראשונים שולטים יותר. הרטוריקה של הגוש הפכה, עם השנים, יותר קיצונית ויותר דתית. פרשת המחתרת, וכעת גם מישפטו של הרב לוינגר, דחקו את הגוש לעמדה קשה מאוד, ופגעו בתמיכה הכללית-מסוייגת בו אפילו בחוגי הימין.

לראש-הממשלה הנוכחי, יצחק שמיר, אין יחס סנטימנטלי חם, כמו שהיה למנחם בגין, לגוש-אמונים.

אין כמעט חברי גוש-אמונים בתוך הליכוד. יכולת הקצו שהיתה לו בעבר אבדה לו. אולי גם קצת מרמץ הנעורים. המהפכה לא אכלה את בניו, אבל היא מיסדה אותם.

רק 250 מישפחות

י יסים זווילי, שהיה עד לאומון ראש המחלקה להתיישבות של הסוכנות מטעם המערך, עקב אחרי גוש-אמונים ויישוביו ב"שטחים."

בגוש טוענים לגידול של 10 אלפים מת-ישובים בשנה האחרונה, למרות האינתיפאדה. המיספר עצמו אינו נכון, אך נכון שהאינתיפאדה לא עצרה את ההתיישבות היהודית בשטחים. גידול של 10 אלפים אפשרי אם הם כוללים בחשבון גם את הילודה שלהם.

הגידול העיקרי היה בערים, כמו גבעתי-אב, מעלה-ארומים, כפר-ארומים, עימנאל, שחלק גדול מהן כסביבות ירושלים. בהתיישבות הכפרית, יותר ממאה יישובים, נוספו רק כ-250 מישפחות בשנה האחרונה.

גוש-אמונים עובר משבר הנהגתי ופוליטי, אך לא מבחינת כוח-האדם שהוא יכול לגייס. עתרותיהם האנושיות אולי מצומצמות, אבל הן בכל זאת גדולות יותר מכל מה שתנועות ההתיישבות האחרות יכולות לגייס."

האם הוא מסכיח להנחתו של מירון בנב"נישתי, שהעובדות ההתיישבותיות שנוצרו כשנת הן "בלתי-היכיות", ולכן אין סיכוי למהלך מדיני?

לא. אם מנתחים נכון את פריסת ההתיישבות בשטחים, רואים שהתיישבות בעייתית מבחינת פיתרון מדיני. זה 3000 מישפחות. 80% מ-80 אלף המתיישבים מרוכזים בערים כסביבות ירושלים. רק 3000 מישפחות פררי-סות במקומות קריטיים.

מקומן המציא רומאן בין

מישל חרד ואחותה של

חוה יערי

נעמי רזן

החוקר הפרטי מישל חרד, קצין המיטרה לשעבר, הופתע לקבל בשבוע שעבר קריאות טלפון מקרובים ומידידים באזור הצפון, שי סיפרו לו שמקומן כשם צפון ו פירסם במדור הדרהכילות שלו סיפור הגילה כי מישל חרד לא חי עוד עם אשתו. הוא קנה לה דירה כיפו, ובעצמו עבר לגור בכתיים.

הסיבה: הוא חי עם ציפי קביליו, אחותה של חוה יערי, זו שנשלחה על-ידי חרד למאסר עולס. ולא תאמינו, ממיסכה עורכת הדור, הקוראת לעצה, ברכיה, סמרו שע רותיה של ברכיה, כי מישל לא רק מאוהב כציפי, היא גם מאוהבת בו, ורוצה ממנו ילד.

חרד, שמוצאו מכפר מורעה שבצפון, היה המום. נכון, הוא לחץ פעם את ידה של קביליו הנאה, כאשר פגש אותה במיקרה באירוע תל אביבי, אבל מכאן ועד לרומאן? שיותה-הטלפון הגיעו גם אל אשתו נריה, אם שתי כנותיו. לא נעים.

חוגים חרדיים. חקירה קצרה העלתה ש-ברכה היא עובדת המקומון מירית סטרר מצה, תושבת עכו, ושהיא קיבלה את הסיפור מהכתב מוניב פארס, תושב כפר-חרופש.

פארס טען באוזני חרד שהוא שמע את הסיפור מפי אחיו של מישל, אלכס, אבל האח הכחיש זאת בכל תוקף. אלכס סיפר שפארס אמר לו: אני יודע על מישל יותר ממה ש אתם, בני-מישפחה, יודעים!

מישל, השבועי, בכפר אני נחשב כגיבור. הם מעריכים אותי מאוד, גאים בי. עכשיו אני צריך לשכנע כל אחד שנפרד שלא עזבת את אשתי לטובת אחותה של חוה יערי. אני צריך לשכנע שזה רק טיפוח של עיתונאי, פרי דימוי פרוע. לא יתכן שאחי אלכס סיפר סיפור כזה. הוא לא רק אחי, הוא גם חבר טוב שלי.

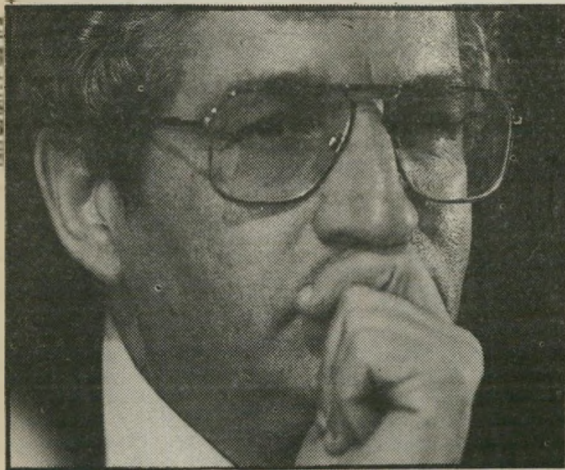
חרד לא חיכה, הגיש תלונה פלילית בי מיטרה ומסר את המשך הטיפול בעניין לידיהו, עורך-הדיון יצחק בר-מנחם. בר-מנחם שלח לעורכת המקומון, אירית שלף, מיכ תביהוראה, וכו דרישה להתנצלות ולפי צויים. לרבריו: מישל חרד מטפל בתביעות ובחקירות של גופים חרדיים, ופירסום כפי שהופיע במקומון יכול לפגוע בעבודתו.

גועלית, התביישו? ציפי קביליו: קיבלתי הלם כאשר שמעתי על זה. אני לא מבינה איך אפשר להמציא סיפור כזה. עורך-הדיון של קביליו, בני נהרי, עומד לפנות למערכת המקומון, ושוקל לנקוט בי הליכים מישפטיים.

נהרי ביקר השבוע את חוה יערי בבית הכלא, וסיפר על לה הסיפור בעיתון. יערי, הרגישה לכל מה שנכתב בעיתונות בקשר אליה, נדהמה, התה מתוהה מעט. אבל נהרי הרגיע אותה באמרו: הרי ברור לך שזו לא יכולה להיות ידיעה אמיתית.

המקומון הודרו לפרסם התנצלות, כזו ה לשון: ברברה חייבת התנצלות למישל חרד. חרד, מסתבר, חי טוב, ואפילו מצויץ, עם אש חרד, ברירה שהם רכשו לאחרונה בכתיים. כל השמועה, עליה סיפרה ברברה, היתה שמועה מרושעת. חרד לא מאוהב בקביליו, והיא לא רוצה ממנו ילד. רכלנית גועלית שכמותך, תתבייש!

ידידות מוזרה

דוד ליבאי

מוחמד שניר

אני יודע שיהרגו את כולנו ושיקחו לנו את האדמה

ה מרטיט את נישמתי שברגעים האחרונים שלו הוא ביקש להתנצל לפני. לא לפני אשתו ולא לפני ילדיו: הוא ביקש את סליחתו אם לא עמד בציפיות שלי, והסי ביר שאלה הם החיים! כך אמר הפרופסור דוד ליבאי, על מיכתבה-התאבדות שהשאיר עבורו מוחמד שניר (מתחרו עם שמיר).

אילנה אלון

25 שנים נמשך הקשר המיוחד בין עורך-הדיון המכובד, חבר-הכנסת מצפון תל-אביב, ובין הגבר מיפו, חסר-ההשכלה ובעל הקשרים הפליליים.

מוחמד העריץ את ליבאי. הוא היה נושא את תיקו למישפטים, מלווה את ילדיו לבית הספר ומתייעץ בו בכל דבר.

הקשר ביניהם התחיל ב-1964. ליבאי היה או עורך-הדיון צעיר, שפרש זה עתה ממישרד המישפטים ופתח מישרד פרטי בתל-אביב. מוחמד ושלושת אחיו — סייף, עלי ויוסף — נעצרו או נחשדו לרצח מתוך-הקרקעות הערי כי שריף שאנטי. אחותם, גלילה, באה למיש ררו של עורך-הדיון הצעיר וביקשה את עזרתו. ליבאי, ביסודיות ובמסירות הרגילה שלו, ביקר כל אבו וכל צל של ראייה. הוא הצליח. לאחר שטען בבית-המישפט של שאנטי היו אויבים רבים, ואין כל ראייה הקושרת רווקא את האחים שניר לרצח, שוחררו כולם ולא הועמדו לדין.

ליבאי נסע אז לארצות-הברית, ועשה את הרוקטורט שלו. זמן קצר אחרי שחזר ארצה נעצר שניר שוב, הפעם כחשד לרצח אשת תכרו, פתחי ערידי. הורשע כסיוע לאתר-מעשה אמיתיות. הוגש נגדו כתב-אישום והוא חיכה למישפט. ערידי, שגופת אשתו נמצאה בכור הביוב של מיפעל החמוצים שהיה בפרדס שניר, סיפר במישטרה על הרצח.

זמן קצר אחרי-כך התאבד ערידי בתאו. הר איות שנותרו נגד שניר היו חסרות-משמעות. אחרי מעצר של שנתיים וזכה בבית-המישפט המחוזי מהרצח, הורשע כסיוע לאתר-מעשה, מכיוון שעזר להסתיר את תכשיטיה.

מוחמד שוחרר מאסרו, אך ליבאי המשיך להילחם. הוא עירער על ההרשעה בבית המישפט העליון וזיכה את שניר, בתקדים מישפטי הנלמד עד היום באוניברסיטה, גם מהעבירה של סיוע לאתר-מעשה. מאז רחש מוחמד לליבאי הערצה ומסירות כלכית כמעט.

דוד המרגדה הפלסטינית בועיר אנפין, אמר ליבאי בבית-המישפט,

ציור של מוחמד שניר: מאזני הצדק האדמה בלעה את הרם. הכל בגלל האדמה

חמד אינטליגנציה טיבעית ושכל ישר. היה לו חוש לאמנות, והוא צייר יפה. כאשר רצה להסביר לעורך-הדיון מה עשו לו במישטרה וכיצד התנהגו אליו החוקרים, נהג לצייר זאת על נייר.

בביתו של הפרופסור ליבאי שמורים עדיין ציורים רבים מאותה תקופה. ליבאי שמר את כל תיקי שניר מתוך כוונה לכתוב באחר הי מים ספר על המישפחה. כעת זה כנראה מאר חר מדי, הוא אומר.

כשהיו האחים שניר קטנים מונה להם אפר טרופוס, מנהיג נכבד ביפו, לוטפנא חנא. הוא חינך את הנערים לערכים ולמוסר. מוחמד היה נעים-הליכות, גנטו כולם באדמות המישפחה. כל טוקרט מירוחי, אומר עליו ליבאי.

בעיות התחילו מייד אחרי הקמת המדינה. חצי מהפרדס נלקח מהמישפחה בטענה שהיה בעל חצי הפרדס, ברח עם הקמת המדינה לעזה. כאשר התחילה יפו להתפתח, נגטו כולם באדמות המישפחה. כל אחד רצה חלק מהן. במישפט המפוצצים אמר מוחמד לשופט בנימין כהן: אני יודע שיהרגו את כולנו, ושיקחו לנו את האדמה. השבוע נזכר בכך הפרופסור ליבאי, כאשר (המשך בעמוד 47)

* הצדק. בדוסו קוף. מחויק במאזניים ומ חלק את הצדק לחתולים. עכברים מכרסמים בניבוח-הצדק.

מרדכי הורוביץ גילוי אמריקה

מתקבל הרושם שארה"ב עשתה הערכה מחדש של מדיניותה כלפי ישראל. ההערכה מחדש שכל כך הפחידה את הפוליטיקאים הישראליים בעבר, היא היום עובדה קיימת. יתר על כן — הערכה מחדש זו גובשה ע"י

(הישראלים צריכים לשכוח את ישראל הגדולה — רבני ג'יימס בייקר ככנס פעילי איפא"ק).
אנו עדים לפתיחתו של עידן חדש ביחסי ישראל-ארה"ב. במערך החדש שנוצר, ישראל

ג'יימס בייקר (מימין) עם יצחק שמיר, הנכרה מחדש לבטול הסיוע ונטישת ישראל

המימשל הנוכחי כאקט חריצדרי, בלי לשתף את ישראל, כאשר זו נתבעת בגטות ובכרזי סאליות שאין דומה להן ביחסים בין מדינות ידידות, לקבל ללא עוררין את מדיניותו האנטי-ישראלית החדשה של המימשל. מדיניות רצופה שעיקרה התקרבות לערבים, היענות לתיבעותיהם וגימורה ההדרגתי של ישראל

היא בדרך החוצה ממעגלי החסד של ידידתנו הגדולה. בזה אין כמעט ספק. אולי מוגזם לומר שישראל כבר לגמרי לא ררושה לאמי ריקאים. עם זאת ברור שאין בה עוד אותו צורך חיוני לארה"ב כפי שהיה בעבר. המהפך לרעה ביחסי ישראל-ארה"ב אינו גחמה של המימשל הנוכחי. הוא מעוגן בצורה הגיונית

213

בסוף השבוע האחרון שוב ביצע ערבי רצח המוני בדרום ת"א. במהלך השבוע שחלף הרגו רעולי הפנים עוד 5 תושבים בשטחים. ספירת "דיעה אחרת" מראה כי מאז סרוין מאורעות האלימות הערי בית ב-9.12.78 קטל הטרור 213 נשים וגברים, יהודים וערבים, לסי הסירות הבא:

- 168 ערבים נורו נדקרו ונשרפו בידי אחיהם.
- 45 יהודים נרצחו.
- 1 חייל ישראלי נעדר.

שברית המועצות אינה רוצה עוד לכבוש את העולם, היא כבר לא זקוקה לקובה. מאחר שברית המועצות כבר אינה מסכנת באופן משמעותי את שדות הנפט במזרח התיכון, אין ארה"ב זקוקה עוד לישראל. גרורות ומשרתים עולים הרבה כסף. בתקופה של הרפיית מתיחות עמוקה אין הם שווים את הכסף שהם עולים. מה גם שלידדות עם ישראל יש גם מחיר פוליטי כבד מאחר שהיא מקוממת נגד ארה"ב את כל מדינות ערב וזאת בתקופה שבה העולם צפוי שוב לתלות מוחלטת בנפט הערבי.

אלה הסיבות שבגללן ארה"ב רוצה להתנחל מישראל. פרסום הגילויים בדבר קשרי ישראל עם דרום אפריקה מצביע בכיוון זה. לפי החוק האמריקאי מדינה המקיימת קשרים עם דרום אפריקה אינה זכאית לסיוע. בארץ מפרשים את הפרסום כרמז לישראל שהסיוע יופסק אם זו לא תסכים לתוכנית חמש הנקודות של בייקר. ואולם — אם זו היתה הכוונה לא היה צורך בפרסום. איום בחריז חררים בדבר הפסקת הסיוע היה יכול להוות אמצעי לחץ לא פחות אפקטיבי מהפרסום.

לפרסום הגילויים אין שום קשר לתוכנית בייקר. הפרסום יצר מצב העשוי לחייב את המימשל להפסיק את הסיוע לישראל בין אם זו תקבל את תוכנית בייקר ובין אם תרחה אותה. כבר עכשיו מתחולל מסע ציבורי נועם נגד ישראל בבית המחוקקים האמריקאי ובתקשורת. התוצאה עלולה להיות בלתי הפיכה, רהיינו — שהממשל לא יוכל להעניק סיוע לישראל גם אם ירצה בכך כי הוא מנוע בחוק מלעשות זאת. במקרה כזה, גם אם ישראל תקבל את חמשת הנקודות של בייקר לא יהיה בכך כדי להשיב את הסיוע על כנו. אין מנוס מהמסקנה שארה"ב פרסמה את הגי' לויים בדבר קשרי ישראל עם דרום אפריקה משום שהיא מעוניינת להפסיק את הסיוע לישראל. קשרית הצעיר הזה עם תוכנית בייקר היא תכסיס המאפשר לה להציג את הפסקת הסיוע כעונש לישראל על עקשנותה. ארה"ב תוכל לטעון כי ישראל נטלה לעצמה צרה זו במו ידיה. כאשר זו המדיניות האמריקאית לא תצמח לישראל כל תועלת מוויתור רים. יחסה המיוחד של ארה"ב, כפי שהיה בעבר, יאבד לה גם אם תפליג בווייתורים. מן התכסיס שהמימשל קטל לאחרונה, מע' צבי מדיניות החוץ של ישראל, אם יש דבר כזה, יכולים ללמוד משהו על האופן שבו מת' כוונת ארה"ב לבצע את המדיניות של נטישת ישראל, רהיינו — להפעיל לחץ ללא רחם על ישראל בעת המו'מ על תוכנית השלום של ראש הממשלה, תוך ניצול נקודות השכיחה, כאשר ישראל לא תוכל בשום פנים ואופן לקבל את תביעותיהם של האמריקאים, כתירוץ לצעדים שיעמיקו את ההתנתקות והצדקת ההתנתקות בעקשנותה של ישראל. מדינת ישראל היא עכשיו לברה בזירה. לו היתה לה מנהיגות ראוייה לשמה היא היתה נוהגת מראשית ימיה כאילו היא לברה בזירה. לאחר שהתרגלה לסמוך על זרים צפויה למדינת ישראל עכשיו תקופה קשה מאוד של הסתגלות למצבה החדש.

ולגיטימית ביחסים הגלובאליים החדשים שנוצרו בין המעצמות בעקבות קריסתו האי-דיאלוגית והכלכלית של הגוש המזרחי. פועל פה כלל של יחס הפוך: ככל שהיחסים בין המעצמות ומשרתות-אימפריאליים כגון קובה או מדינת ישראל המפא"ת המוסיפה להתקיים, במידה רבה, עד היום תחת שלטון הליכוד. ברית המועצות אינה רוצה עוד לייצא את המהפכה ולכבוש את העולם. היא אינה רוצה עוד לכבוש דבר. כל שאיפתה היא להוסיף ולהתקיים וספק גם אם שאיפה צנועה זו תוכל להתגשם. אנדריי אמלריק החטיא בעשר שנים כאשר נתן לספרו את השם הנבר אי רוב ההשראה: "התתקיים ברית המועצות בשנת 1984?" הוא היה צריך לדבר על שנת 1994.

תקופה של הרפיית-מתיחות עמוקה בין מוצר למערב, כפי שאנו עדים לה היום, אינה שעתם הגדולה של גרורות ומשרתים. מאחר

רענון לוריא מדבר:

"כנראה שהרחקנו לכת הפעם, כבוד הנשיא דה-קלרק..."

טייסים ללא מיטוס

ר דוחו לממשלה על פגישתו עם הנשיא בוש סיפר שמעון פרס על תכניתו לרכוש מטוס טובלה סובייטי, שיורכב עליו מנוע אמריקני, כדי להוביל תוצרת טריה מישראל לבריית המועצות ובדרך חזרה - עולים יהודים. שר האוצר העלה הצעה זו בפני הנשיא בוש, כדי להשיג את הסכמתו להרכבת המנוע האמריקני למטוס הסובייטי.

הידועים כעשירי העולם, כמו ארמנר האמר, ואולי, לא בטוח, אדגר ברונפמן, ואחרים המוכרים בפעולתם הביניבשתית. ואולי גם לתעשייה האווירית שלנו תצמח תועלת מן העניין.

■ נך נולדה איראנגייס

י היה בריא שמעון פרס, עד מאה ועשרים שנים, ופרוייקטים. רעיונות גלובאליים אף פעם לא חסרו לו. תמיד עמד שם ברקע בפניה, ידיו הנאמנות אל שווימר. כשהקים את התעשייה האווירית המפוארת, יש מאין בשנות ה-50, התחילו בהאנגאר עלוב. רמיונו של פרס גם הביא לישראל את הכור הגרעיני בדימונה, אשר לפי דברי בגידתם של מרדכי וענונו וחבריו, העניק לישראל את מגןהעל, הנשק הגרעיני.

■ השיטה בשיגון

ר אופייני לבריחות הללו, כידוע שחלק מהן הסתיימו בדרך עצובה מאד, ואפילו טראגית, למרבית הביון והקצף. עוד לא יצאנו מיס'הכזבים על "הקשרים האפלים" בין ישראל לדרוםאפריקה, וכבר מכין לנו פרס מטוס המורכב מגוף סובייטי ומנוע אמריקאי. ודרך אגב, כרי שיהיה רשום בפרוטוקול כנראה, שכבר "דן עם ארה"ב בנושא" הוא מספר את הסיפור בפגישתו האחרונה עם ג'ורג' בוש, כפי שגילה משה ז"ק ב"מעריב".

ההשרים ששמעו מפי פרס את הדיווח, העלו חיוך קל, המשיך העיתונאי בדיווחו, "אך איש לא שאל את שר האוצר למה לא נועץ תחילה בממשלה לפני שהעלה את הנושא באזני בוש".

התשובה היא פשוטה, מר ז"ק: יש שיטה בשגנון זוהי. לא פרס ואף לא שמיר מכירים בכך שהם חייבים לקבל למהלכיהם אישור הקאבינט ו/או הממשלה. הם טייסים ועירים ללא מטוס. טלז"מ - בראשי תיבות. הדבר הרומה ביותר לעב"מ - עצמים בלתי מוודים. זו ההמצאה הישראלית החדשה לאחר

מש בכיסויו של דן בן אמוץ (הנערץ לאחר מותו בעבודת אלילים של השמאל) - לגבי עוזרי פרס. והוא גרס שם להרעלה קשה בלתי ניתנת לריפוי. אין צורך לכן להביא את הנושא לקאבינט, לממשלה. אין צורך לדון ולברוק קודם לכן את העניין אצל תעשיית המטוסים האמריקאית (אם נתייחס לרגע ל"מיזם" הזה ברצינות) ואצל המימשל. כי זה בסך הכל עוד "תגליל גאונים" שיאפשר את נחיתתו של שימון בקרמלין.

■ עניינו מדיני מנין

ר שיטה הזאת, של הבטחת תמנות מדומות ואמיתיות, תמורת ביקור בבירה זרה, רווקא מצאה חן בעיני יריבי ישראל וירידיה כאחד. חוסני מובארק הסכים לקבל את פרס לפיסגת-לילה באלכסנדריה, ספטמבר 1986, רק לאחר שהובטח לו שתנאי הבוררות יחזירו לו את טאבה. הנשיא המצרי הואיל בטובו לקבל את יצחק רבין לפגישת-יום בקהיר, רק לאחר שרבין הבטיח, באמצעות בייקר, שהוא מסכים לשיחתו מקיף של אש"ף בהרכב המשלחת. ואילו הנשיא ג'ורג' בוש ומוכרי המדינה ג'ים בייקר, ביחס מחפיר סחרתקדים, נותנים ליצחק שמיר להתבוות, והשגו את קביעת התאריך לפגישה עמו בוואשינגטון, למרות תחנוני שמיר ולשכתו - עד ששמיר יכנע לתביעותיהם לשיחות אש"ף בהרכב המשלחת למר"מ לישראל.

שימון פרס ויצחק שמיר עם קברניט ראשי וטייס מינוה שכארה - נא להדק את החגורות

שימון פרס ויצחק רבין שוחפים לפיטה בגלגון הרוח עד לנחיתה בחצר ערפאת

בעניין גורדי זה נוהג שמיר כמו שמתאים לו להיות טייסהמשנה של פרס, כטלז"מ אמיתי. כלי הממשלה, בהתעלמות מהקאבינט. כל מה ששמיר מתחנן הוא שוואשינגטון תבנה לו מין מטוס, עפיון מגייר, עליו יוכל לטוס לשחות הפלשתינאים אצל מובארק. איזה. נוסחה, מין "מכתב לווא" אמריקאי, שבאמצעותו יוכל לשבת עם שליחי אש"ף ונציגיו, אבל להמשיך לספר לציבור בארץ שהם "פלשתינאים מן השטחים" - משאת נפשו.

הפיתוחים המקוריים והגאוניים של המול"ט - המטוסהזעיר-ללאטייס. כהבדל גדול לפחות אחד: כיריים המיר מנות של מפעילי המול"ט - יש לו סיכוי לחזור לבסיס השיגור אם משרה קרב רווי אש נגדימטוסית. כיריים של פרס-שמיר צפויה לנו, לכולנו, נחיתת-גחון כולל סכנת התרסקות.

התחילו החיונות. הפאנטאזיות. איך להיות גדול מבלי להתאמץ. כיצד לבלבל את המוח לכל העולם, ובמיוחד לישראלים, והעיקר ש"הפוייקטים הגלובאליים יוכו בכותרות שמ" נות ליום, יומיים.

כך נולדה פרשת "איראנגייס" שכולה שמ" עון פרס ואל שווימר, ואשר סיכנה את ישראל עד צוואר, וחסילה כמעט את הקאריירה של הנשיא האמריקאי הידירותי ביותר לישראל רונאלד רייגן. כך צצה פרשת צינוור הנפט העיראקי דרך ירדן, אשר מליוני דולר מתמ" לוגיו תוכננו להיות מופנים לקופת מפלגת העבודה, לאחר מערכת שיחודים בינלאומית. וכך שוגר אל שווימר אל פמליית-חוסית מלך ירדן לשטוח בפניהם תכנית גרנדיוזית משותפת לפיתוח ים המלח, והעיקר שהמלך יאות להסכים למסמך לונדון המפוקפק והרה"אסון.

הארץ כשהוא מלווה במטוסי חיל האוויר ... אנשי הבסיס ואנשי בטחון מיהרו להקיף אותו ... הטייס נלקח מיד אל אחד החזרים בבסיס, שם הוגש לו כיבוד קל". אבל העורך הוותיק משה ז"ק ידעתי, איננו כרוזדהמיג"צ יעקב ארו. אמנם התכנית של פרס כפי שהוצגה בפני בוש, לפי ז"ק במעריב, ששמעה כבדיחה. אבל העתונאי אינו אחראי לבריחות של פרס ובעיקר לא - לפאנטזיות שלו.

לכן כשברקתי את הבריחה בסביבתם הקרובה של נמרוד נוביק ויוסי ביילין, התברר לי שהיא רצינית ביותר. על שתי מעצמות העל של שמעון פרס מתבטלת התכנית הגראנדיוזית החדשה, הפרוייקט הסודי ה-101. לא אור טובוסיהמנכ"לים, אלא המטוס הבינעצמתי. כיצד להביא את שתי מעצמות העל לשיחות פעולה יצרני בתחום מטוסי הנוסעים והתוב"ל.

פרס, מתברר, בונה את המטוס שצריך להנחית אותו היישר בככר האדומה במוסקבה, ובתוך הקרמלין. על שתי מעצמות העל לפי פרס, להסכים לבנות מטוס נוסעים ותוב"ל מהכשרה"מ בונה את גופי המטוסים וארה"ב מספקת להם את מנועיה המצויינים. וכך יצטרך רוס לשלם הצמא למטוסי נוסעים, בעידן ההתלפוצצות של התעבורה האווירית, את מועדי ההמתנה להזמנות מטוסי נוסעים. את המימון לפרוייקט שמאז חזון אחרית הימים של יעשי"הו לא נשמע כמותו, ישיגו כמה מהיהודים

דיאלוג אשכנזי איזון חוזר

קצב של אלפיים ביום, גרמנים צעירים נמלטים למערב, שעה שהגוש הקומוניסטי כולו צועד מערבה בצעדי ענק...

הספר 'מות הלכנה' מאת ג'ון סטיינבק לא נכתב כחלל ריק אלא בעקבות כיבוש נורווגיה ע"י הנאצים ב-1940. ברגישות רבה רן הספר כפער המנטאלי שבין עם בעל משטר רודני הכובש עם שלוו וקל מסטר דמוקרטי...

גארי הארט, המועמד שמעך בדרך אל הכית הלכן בגין משיכת יתר לנשים, תרם לרבימכר 'נשות וושינגטון' את המשפט 'מה שמשפיע כמדיה מרובה על האירועים המרגינים זה מיישוכב'עם' מ"ל. למרות זאת, כתב 'הרדשת' בושינגטון הרגיע אתהנו ה' שבע: לא צפוי ואין סיכוי להתגשמות מה שהוא הגדיר כחלום השמאל הישראלי' - שארה"ב 'תופסת את נת הסותה ... ואונסת אותה למשכב עם אש"ף'.

לפני שנים שפורות קצין בכיר (מיל.) אמר בראיון ל'מבט' ששירותו הממושך הכשירו להיות רק HITMAN. זה נאמר כאירוניה, לא כצניניות; בשום פנים ואופן לא ראה בזה הכשר או אליבי להיות שכיר חרבי מי ששש ללמד סיניגוריה על 'חוד החנית' בטייען של מצוקה כלכלית אישית, עושה שרות רוב לאלפי קצינים הגונים ובי עלי עקרונות, שהתפרשו עם הצפיית מה קריירה השניה, הן באתגר המקצועי, הן בגובה המשכורת, השבוע פורסם בלאור המיתון, כ-1000 קצינים שפרשו מצבא קבע מתקשים למצוא תעסוקה. יש לחוק את ידם ורוחם שהם אינם 'פריירים של המדינה'.

דבר אל העצים

תשרירי השרות של 'ישראל למען שיקום ירושלים' רחמים על היומנים. מבצעים אלה הם המשך לטיפול הישראלי בסימפטומים ולא בגורמי המגיפה. לחג ט"ו בשבט תהיה משמ' עות מיוחדת השנה וניתן להניח שעשרות אלפי מתנדבים יירטמו למשימת חידוש היע' רות. יפה! ומה הלאה? בוודאי רותקו לאזורי הנטיעות כוחות רבים של צבא, משטרה, מכבי אש ואזרחים שאיפת להם.

הערכים ימשיכו לשחק איתנו בחתול ועכ" בר, יחסו את עצביו ויכובו את ממנו בש' מרות על השתילים הרכים, בריצת אמוק לאיתור מוקדי שריפה ובמרפדים חסרי תוד' לת אחר חשודים. מבצע הפשע יישנו בנות במקומותיהם ויצחקו על מאמצינו. מרי פעם יגיח עוד מצית לבצע את זממו ויקפיץ את כוחותינו.

בחורף הרטוב כנראה תשתנה הטקטיקה של מחריבנו. אם לא הצתה או סתם עקירה של שתילים מהארמה הרכה. מה שבטוח הוא שלא ננום ולא נישן. הקנסות המגוחכים שהור' טל עד כה על מציתים, בסדר גורל המתאים לעבירות תנועה, מאותמים להם: חר'ה' תמ' שיכו. גירוש מציתים לא בא בחשבון, יעו כי זה יעורר את זעמו של הנציב העליון ג'יימס בייקר.

ואם בכסף לשיקום היערות מדובר, מה כר' בר שיתוף. ערכינו הנאמנים' במאמץ? שיתוף כזה שיבהיר להם שפשוט לא כדאי להם לה' צית? אבל עם ישראל והנהגתו בשלהם: עץ תחת עץ. ובירושלים זה יכול לקבל פראפרא' זה של פח תחת פח כתגובה על הצתת מכוני' יות. התנהגות פאסיבית של צמחים. מהירות הצתת היערות היא ביחס הפוך למהירות ההצתה של הנהגתנו. פתרונו? דבר אל העצים... מן הסתם יהיו עוד בוליעץ שיציעו. הצעות קונסטרוקטיביות' במקום לתקוף את שורש הבעיה.

שואל שטרן

עומק אסטרטגי למיצריים

בקים הפגישות במטרוח ובטורבו, בין הנשיאים מובארק וקד'אפי, ומה שלא יהיו תוצאות הפגישות הללו והחלטותיהן, זה ברור ששלב חרש של יחסים בין מצרים ולוב, החלו. וששני הצדדים בחדר הולכים לבנות יחסים על בסיס מצוק.

וברור שליחסים אלה ישנה חשיבות אסט' רטגית לשתי המדינות, בהתחשב שלכל אחת

עיתונות ערבית

קיים עומק אסטרטגי ביחס לרעותה, נושא שכבר נוסה והודגש כמאבק הלאומי הלובי נגד הכובש האיטלקי בתחילת המאה הנוכ' חית ועד שהגיעה לוב לצמצומה בשנות החמישים. כמו כן נדגיש את הנסיון של מפ' לת '87 והאירועים שהיו אחריה, שבה הועברו יחידות ימיות מצריות אל נמל בנגזי כלוב כהגנה מפני המטוסים הישראליים. החשיבות האסטרטגית אינה מתמצה רק מבחינה צב'

עות גטוויסמרי

משמאל לשמאל

מישהו טורח להדליף לעיתונים כי המיתון, כן המיתון, כבר נגמר. שהצמיחה במשק החלה להרים את ראשה והנה עומדת בפתח הגאולה השלמה. ורק אנו, משום מה, טרם הבחנו איך כולם, ללא יוצא מהכלל, נושמים לרווחה. כי עכשיו מלאו אסמינו בר (וחשבון הבנק הפרטי עבר ליתרת זכות) למימוש של החלומות. כאילו עלתה רמת חיינו והיא ממשיכה ועולה מבלי שנגריש בכך.

בפועל הצליחה המדינה לשנורר כמה מיליוני שקלים נוספים מכספי האזרחים לכבוד יערות הכרמל (יהי זכרם ברוך), ולהנציח את מחדל השריפה על חשבון ההמונים (במהירות הכי אפשרית וביעילות בלתי שיגרתית). הממשלה מסתפקת בסיפורי הצמיחה הקרובה ממקורות משרד האוצר ומוחקת בהבל פיה 150 אלף מובטלים (הגזמנו טוב, אז לפחות מאה שלושים ושמונה אלף), מאות חברות שפשטו רגל או בדרכן לכך, אלפי חברי המושבים שנקלעו לקשיים ולחובות לדורות. נמחקו אלו שנפלו למשכב, שנכסו לדכאון, שהתאבדו.

אך נזכור תמיד, ולא נשכח אפילו לרגע, את ההסדר המיוחד לסידור חיי החברים מהקיבוצים ולמחיקת חובותיהם לבנקים. את שכונת המצוקה לעומת

עות שיתופית, העיתון הזה

יצחק נבון

הצמיח צמיחת שכל' באוניברסיטאות

זאת שכחו, עיירות הפיתוח עדיין מוד' נחות ואין איש שישפר להם על צמיחה. מה כבר צומח בבית שמש, בית שאן, אופקים ודימונה? רק הייאוש והאבטלה, הא שמים, הפשע והעזובה. עתה אמור לצ' מוח של ירחון חדש שיתן פיתוח פה לטענותיהם כלפי המומסד, שיצחק את זקת העוול הנורא, המצוקה והקיפוח (שם העיתון טרם נקבע, העורך: בן-דוד ימיני).

(עכשיו נותר רק לבדוק מה יצא מהרץ הנולד הזה. שלא יסתפקו עושי בניסיעות תכופות ברחבי העולם באיטטלה של גיוס כספים. שיהיה בו הרבה תוכן מהות

מלבד יחסי ציבור. ושיעשה יחסי ציבור לעניין שלשמו הוקס ולעצמו, אחרת יהיה גורלו כשל הירחון 'ענתון אחר' בעריכת דוד חמו. שם יוצאים כבר שנתיים נגד המיימסד והימין בישראל ועד היום טרם נמצא פרטיץן שמאלני שיתמוך בו בגדול וברך קבע, משום יחסי הציבור הרגועים שלו). ואם מדברים על יחסי ציבור הרי אפשר לנהות מה מקור ההדלפות על הצמיחה הממשמשת ובאה. האם המקור לעניין הוא מבניין משרד האוצר, שם קורצים לנו אגב הבחירות להסתדרות אולי מלשכתו של מר יצחק רבין המוכן למרמ' עם הפלשתינאים! (דבר שאינו מציאותי, שכן האיש סמוך אל ימינו של יצחק השני, שמיר). אכן אפשר שממנו האנליטי של רבין צמחה הצמיחה כי הרי האינתיפאדה כבר נגמרה.

ייתכן שהצמיחה החלה מהגידול בהלוואות הממשלתיות לזכאי משרד השיכון. אלה אכן עלו בחדש יולי בכחמישה אחוזים, וראה זה פלא, דירת שיכון ביו שחמירה היה ביולי 45 אלף דולר צמחה למחיר של 68 אלף דולר חדשים מאוחר יותר, בספטמבר. בוודאי שאין זו סתם אינפלציה, אלא צמיחה מופלאה. בדיק כפי ששכר הלימוד באוניברסיטאות צמח מ-900 ל-1700 דולר לכבוד פתיחת שנת הלימודים החדשה.

אגב חינוך, חובה לספר על השר הממונה, אביר הח' והע', שנפגש בשבע שער עם נציגי הסטודנטים. הנובן קצת יצא מגדרו וצרח על האומללים, 'מסכנים הסטודנטים שאלה נציגיהם'. ואנו מאמינים בלב שלם כי מסכנים התלמידים שזה השר האחראי לחינוכם. מי שראה פעם קומיניקט היוצא מבית המדרש של הנשיא החמישי לשעבר, יבין מה משרה של צמיחה: 'שר החינוך והתרבות, וסגן ראש הממשלה, מר יצחק נבון... מוסר ש...' רק תשע מילים בלבד בכדי למסור לקורא את שם הכותב.

אמרנו צמיחה: כאן צומחת רק האשליה. כאילו עברה הלחץ המצוקה מן הארץ ביחד עם הידרדרות יחסיו עם ארה"ב, ראש ממשלתנו שמיר, האינתיפאדה, ויתר הצרות שלא מצאו את מקומן ברשימה חלקית זאת. כדאי כבר עכשיו לחשוב על הקמת ועדת החקירה הבאה. תיבדק הולכת הציבור שולל, הרמת מסך השון, זריית החול בעינונו, וצמיחתנו הכלכלית-חברתית עמוק לתוך האדמה. לאחר שימצאו האחראים למחדל ויעברו מתפקידם לאלתר אולי נוכל לנשום לרווחה ולתת את הסיכוי הראשון הממשי לצמיחה.

אית, אלא יש לה גם חשיבות כמישור הכלל ערבי, וגם בתנאים הכלכליים הקשים שעומ' רים לפתח שני הצדדים. וברור שקובעי מדי' גיות החוק המצרית לא הקרישו תשומת לב מספקת ללוב בתקופה האחרונה מאחר שהא' יום העיקרי אשר עדיין עומד ומאיים על הבטחון הלאומי המצרי הוא מצד מזרח... ד"ר חממד סעד אברטאמר בעיתון 'אלאהראם' 25 אוקטובר, 1989.

החלה תקופה חדשה, ונפתח דף חדש ביח' סי לוב-מצרים, והמועצה לשיתוף פעולה ערבי' הכוללת את מצרים, ובין 'איחוד המגרב הערבי' הכוללת את לוב, ודבר זה ישרת

את מסרות שני הגושים הכלכליים הערבים ובכך יהיו יתרונות לפעולה הערבית המשותפת תחת מסרית הליגה הערבית, ויביא לשיתוף פעולה למען אינטרסי האומה הערבית נגד אויבי האומה הערבית." מרסי עטא אללה בעיתון 'אלאהראם' 25 אוקטובר.

המציאות היא שישנו סוג של יחסים סות' רים, ביחסים בין מצרים עם ישראל מחד גיסא, ועם לוב מאידך גיסא. פירוש הדבר שיחסי מצרים-לוב משתרים בעת שמתרדר' רים יחסיה עם ישראל." חממד סיד אחרס, 'אלאהר' 25 אוקטובר.

על „נסיכים“ ניסוחים ומסיכות

כשח"כ רחבעם (נגרדי) זאבי נקב במחיר של כל יהודי — אלף ערבים" ועמו בהיסטריה כל אלה שמשום מה שתקו כאשר ממשלת ישראל שילמה מחיר דומה במספר. — עסקאות שבויים" מפוקפקות. כמותם ימים סיסמת. ככל יהודי — אלף ערבים" היתה תמצית הגאווה הלאומית של עם סגולת" נו. ●●● בשבוע נו קבע שופט בית המשפט העליון אהרון ברק כי, בהתנגשות בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב יש ליתן משקל מיוחד לחופש הביטוי" קרא ח"כ יוסף שריד לאסור השמעת דבריו של ח"כ זאבי מעל בימת הכנסת. ●●● החברים חשבו לתומם שדמוקרטיה וחופש בר טו זה הצד החזק של יוסל"ר. ●●● ועל זה כבר אמר "המטייל הלאומי" ספי בן יוסף: "גם השמאל הכי טוב, מגררים קצת את הקליפה שלו, ומתחת מתגלה פשיסטי". ●●● כל הערבים שונאי ישראל מובקעים, אפשר לעשות דריקיום עם נחש? נחש מרוצצים את גולגלתו אסור לרחם עליהם" לא, את זה לא אמר כהנא או גנדי אלא הראשל"צ, הרב עובדיה יוסף, ששליחו ועושי דבריו בכנסת (ש"ס ודגל התורה) תמיד פרטגרים מכובדים, לממשלה צרה יחד עם אנשי חופש הביטוי הסלקטיבי מר"צ, מפ"ם ושינוי. ●●● הפרסומים האחרונים בעיתונות הוכיחו שהעם פשוט "מת" על שמעון פרס. כשהוא כביה"ח. ●●● לא אוטובוס המנכ"לים ולא הגיחות המעופפות לפגישות מפוקפקות הביאו לשימרון גלי אהדה כמו ישיבתו הממושך כת ב"העמק" בעפולה. ●●● החברים שמו לב שהאפשרות היחידה להתלונן על לינה בלתי חוקית של ערבים בת"א (מבלי להחשב לגזען נטע) היא להתלונן על לינת משפתי פעולה בת"א. אלה גם ערבים וגם עוזרים. לשלטונות הכיבוש" ולכן מותר לציין לגביהם אי-אלו רברים (שעל סתם ערבים אי אפשר להגיד מחשש שמישהו מהברנו"ה יכעס) ●●● השבוע שמענו שגלכר כורת האונייה מעזה (זה שנהג לחתוך גם איברים אחרים של "משפתי פעולה"), וכן קראנו על מספר רעולי פנים שחדרו לביה"ח וריסקו במכות גרון את מה שהיה קודם לכן אחות רחמניה וחיה. כמה נחמד לראות מי הם האויבים איתם, עפי" הסיסמא הירועה עושים שלום. ●●● מעניין מדוע אלה שצווחו כאשר נציבות בתי הסוהר נענתה לבקשת אנשי ה"מחללת היהודית" לצאת לחופשה מיוחדת צווחים עתה, כאשר הנציבות שללה חופשה מיוחדת מאייבי נתן? ●●● לחברים עדיין לא ברור אם הצרחנים הם בסופו של דבר כעד חופשות מיוחדות לאסירים פוליטיים או נגד, או שמא הכל תלוי בסוג הפתק אותו משלשל האסיר בקלפי. ●●● אני רואה ציוני על הגבעה, אמא תתני לי את הרובה"..." שיר מקומי. עדיין לא של חוה אלכרסטיין. הפעם של המשורר הערבי ישראלי זיאל סובל. ●●● לבטח מקום ראשון בפסטיבל הבא של קיבוץ טולין. ●●● גיתן הוראה לבנים לא להתגייס לקורס טייס". הפעם לא שיר, הפעם הודיעה של חברי הקיבוץ הארצי בתגובה לניסוח טיטה חדשה להסכם שמיטת חובות המוצבים. ●●● תארו לכם את הלינץ' הציבורי אילו מעצבת ישי"ע היתה נוקטת בלשון דר" מה. ●●● מעניין מדוע כיום בו נבחר אלימלך רם למנהל מחללת החרשות בערוץ הטלוויזיה היחיד בישראל הודיע מוכ"ל מפלגת העבודה מיכה חריש כי, זהו יום גדול למפלגה". ●●● מעניין מדוע ביום בו עלה הליכוד לשלטון (פורמלית כמובן, ראו מקרה בחירתו השלומיאילית של רם). שאל רם את עמיתו למקצוע ולקיבוץ הראל מיכה שגריר. ●●● האם הנשק כסליק של הקיבוץ עוד מוכן להפע" לה" מעניין מדוע חצי מהמדינה מתפלת כאשר החצי השני נוסע עם סטיקרים של "העם נגד תקשורת עויינית" ●●● החברים השתוממו לשמוע בגל"צ את ראש עיריית ת"א שלמה צ"צ" להט מביע סיופוק המרצח הסיטוני האחרון בת"א בתאונה שמשקיים כאלה מנקים את העיר". ●●● הולכים על ארץ נקיה — בת"א תפשו זאת כנראה יותר מדי ברצינות. ●●● מעניין מדוע חושבים שמי שסוגר כססוכים משפחתיים בנשק הם יסגור כססוכים לאומיים כמשא ומתן. ●●●

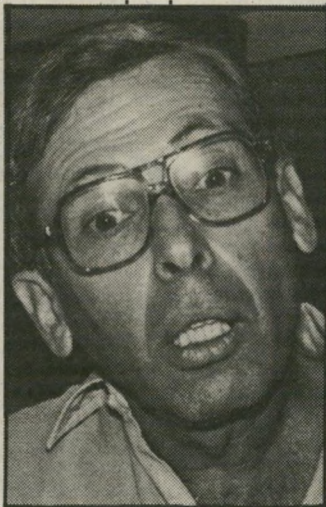
החברים של אוכיריה

3.1 מה רץ פחות זמן אפילו מהופעת האורח של שימון פרס בביה"ח, העמק? הסרט, נישואין פיקטיביים" בקולנוע לימור.

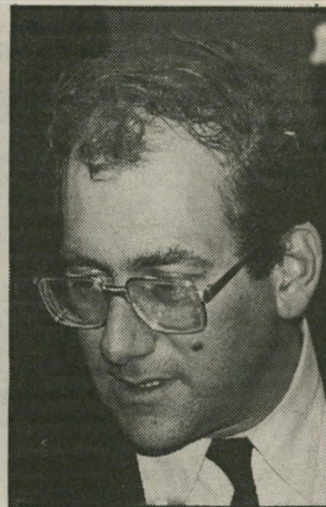
תמיכתו הנמרצת והרועשת ביוזמת שמיר (לשעבר, תכנית המערך לבחירות בשטחים, אותה תקף אהוד כהר"אף באינסוף תשדירי תעמולת הבחירות), הריצה אליו את בכירי עיתונאי השמאל שרק אתמול שחטו אותו בגדול. פתאום מצורף אול"מרט לרשימת הזכאים לכתבות פרופיל חיוביות. לפתע רואה השר לענייני המיגור את ציור תמונת דיוקנו בעיתונים כפי שלא העז לחלום אפילו בחלומותיו הורודים. אבל הפרקליט של שמיר לענייני השב"כ, פולארד ואולי עוד אי-אלו פרשיות עלומות, תלוי כל כולו בקליינט. כוחו הממשי בין 2600 חברי המרכז מוערך במיספרים די ועומים. עתידו הפוליטי אינו מובטח למרות כתבות מזומנות בסגנון ידירתו האישית מעיתון "חרשות". זה לא משה קצב עם מאות תומכיו ואוהדיו. כאן לא מדובר באיש שטח כרוגמת רוני מילוא. במלחמה שתפרץ ביום מן הימים קשה לראות איך יגייס אהוד את הגייסות. כמאבק הירושה של הדור הבא לא יזכרו לו לטובה את אהדת אוהדי עראפת. וגם במקרה זה קם הגולם על יוצרו. אולמרט הרי בסך הכל רצה לחזור הביתה בשלום עם תיק של שר מחובר לכתפו. הוא

נפך מרידור
הדן לא סטריה מהראשו

נפך בגין
תקשורת חיובית על דרך השלילה לארץ

נפך אולמרט
לא נשש סופית את המחזה הלאומי

היה מתנגד נלהב לממשלה רחבה ותומך מובהק של קואליציה צרה (כל עוד חשב כי רבים סיכויי לוולבו ולישכה במתכונת השניה). מרגע שהוכרו מינויו באיצטיון די אליהו הקדיש עצמו לטמירה על מעמד מיטבו ומקומו של עצמו. אך טועים מי שחושבים כי אהוד אולמרט נש סופית את המחנה הלאומי. בבסיס לא חל שום שינוי בעמדתו. רק צרכי השעה מחייבים אותו לניסוחים הקורצים לכיוון רעיונות ידירו הוותיק יוסף שריד. נוכח הנוכחית בנושא המדיני נובעת ממצוקה אמיתית נוכח האפשרות שתיפסק כהונת ממשלת האחרות יחד עם ביטול מישרתו כשר בישראל.

הצלע השלישית בחבורה, בנו של הבגין הגדול מכולם, נהנה מתקשורת חיובית על דרך השלילה. שנאתו הפתולוגית לאריאל שרון משמשת ככרטיס ביקור למועדון הסגור בדרך כלל בפני אנשי הליכוד. מה לא אמרו וכתבו על מנתם ואיך חירפו וגידפו אותו לאורך השנים. כיצד מתחנפים קעת לבני מין זאב שעדיין לא עשה מאומה בחייו הציבוריים ועומד להיכשל ולהכשיל כראש מטה הבחירות להסתדרות.

השינאה אמנם מעבירה את הארע על דעתו אך מצליחה לחבר בין קטבים מנוגדים בירה הפוליטית. הצאצא למפקד האצ"ל מיועד לשמש כראש הגשר למאבק המתמשך נגד אלוף הארץ במלאת המחמה. בני בגין יטפלו בכפפות של משי כל עוד יטפל במסרקות ברזל בגופו השמנמן של "אריק מלך ישראל". קובעת הרעל לא תינסך לגביעי הר"ג הגיאולוג אלא אם כן יתברר להם כי הוא מהווה סכנה ישירה להמשך שילטונם. חרצונות לשונם יישמרו סגורים אם בגין הצעיר ימשיך לתקוף את שריו ולתמוך בשמיר.

דיווחים ופרשנויות מהמימים עד כדי תמיהה מתפרסמים לאחרונה בקביעות ביחס ל"נסיכי חרות". טוב הלב הפתאומי הזה כלפי מי שנחשב במשך שנות דור למוקצה מחמת מיאוס (וראו לרדיפה כמו כלב מצורע), מצד אלמנטים מפוקפקים כגישתם האידאית לתורת ז'בוטינסקי, מעורר צל של חשד, לא בלתי מבוטס, לגבי גיבורי התקשורת החדשים כמו גם למניעי שמאלני הכותבים (וכבואם לטובל את עטם במור ולבונה כששי רץ התבוטנות אחוז בחוזה בכף ידם השניה).

כמובן שלא לכל רשימת ה"נסיכים" שמור אותו יחס של חיבה, טיפוח, עידוד ותמיכה. את ביבי נתניהו ישמחו לקבור בכל בור משמאל. צחי הנגבי מעורר באש"פים בוגרי בית סוקולוב את כל הנוגנים הארסיים. במיקי איתן יבוצע רצח אופי מתמיד וקליינר מיכאל יכול לשכוח מ"עתונות טובה", אפילו אם ימשיך בפעילותו המבורכת כראש ועדת העלייה והקליטה.

אך לעומת מקופחים אלה ואחרים, נשמרת בשקיקה המגמה להאדיר את השם ולהעניק מלוא חפניים יחסי ציבור חיים לשלושה חברים המהווים את קבוצת היסוד והגרעין הקשה

כמה שמכונה "המאפיה הירושלמית": השרים מרידור ואולי מרט, וחבר הכנסת הטרי בני בגין.

רן מרידור מוצג כבר עתה כראש הממשלה הבא. שר המש" פטים שמעורר טרונות רבות, דווקא מקרב אנשי מפלגתו, מתואר בעיתונים כיושר העצר של שמיר וכתקווה הלבנה הגדולה של הליכוד לקראת סוף המאה. קירבתו הנוכחית לרה"מ הנוכחי מקבלת כסיו רצוף וחגיגי. נועם הליכודי ויפי תוארו (ביחד עם בלוריתו מעוררת הקנאה — אצל אולמרט) משמשים כפלטפורמה נוזה למכירת תרמיתו כליכודניק שפוי (בניגוד לעדר הבכונים שמתוכוכים שם ב"מצודה") שייזו את מפלגת השילטון למרכז המפה הפוליטית ויתרום את תרומתו הצנועה להקמת המדינה הפלשתינית השניה.

אם מישור היה טורח לשאול את השר בעניין וגם מרדפיס את תשובתו המלאה, כנראה שכך זה היה נשמע: "תעשו לי טובה חברי, תרדו ממני במהירות הבוק. כל מאמר אוהר מקטין את סיכויי כמרכו. כל כתבה המספרת בשבחי גורמת לי נזק בלתי הפיך בתנועה".

שכן לא סתם מופצים היום כרוזי שטנה נגד "מרידור השמאלן". פעילי הליכוד קוראים את מה שנכתב, עושים אתר ועוד אחר ומסיקים מסקנה. אם אוהדי ר"צ ומפ"ם תומכים בתואר כמסוים, משהו קרוב מאד במלכת ד'צמרת, אם שונאים מובקעים של תנועת החירות ודרכה ההיסטורית מוחאים כפי יים למשפטן מירושלים, אזי מוכרחים לוודא כי אכן הרן לא מסריח מהראש.

ואין ספק, ממש אין ספק, כי במיוחד עבור חונכה השורה הידועה, כתבו עליו בעיתון, והוא ככלל לא ירע שהוא כזה". הרי רן מרידור הוא בשר מבשרה של התנועה הרוויזיוניסטית. נאמן ארץ ישראל השלמה לא פחות (ואולי אפילו יותר) ממני ומך. רק דודן פוליטי וקנאה צרופה ביכולתו והישיגיו — כמו גם טיפשות תקשורתית — גרמו לעיוות מדהים ברמות אישיותו הבית"רית האמיתית.

עולד דומה עלול להתרחש גם בהקשר אהוד אולמרט. גם הוא זוכה להרבה סימפטיה באמצעי התקשורת ומרגיז חלקים נרחבים בגוף הפוליטי שיקבע בסיכומו של דבר את עתידו.

נוני נהג בחוכמה ולא הקים מחנה-עיתונאים משלו. עם הזמן הצליח

(המשך מעמוד 9)

מהלך חור של השתלטות על הדיקטטוריון, ולביא להרחתו של יודקובסקי.

כאן נהגו השניים בחוכמה רבה, משום שידעו כי העיתונאים עומרים, בשלב זה, מאחורי רב. הם הבינו כי כל צעד דראסטי שלהם יכול להביא להשבתה של העיתון וליצירת מלחמות שייצאו החוצה, ויפגעו בעיתון כשוח ארוך.

מכאן ואילך עוררו תהליך איטי של ניתוק העיתונאים מרב. היה להם ברור כי במקום או במאחר העיתונאים יבינו שמאזדהכוחות השתנה, ויעזבו את רב.

גם רב הבין שעתה, משאברה לו התמיכה של בעלי-המניות, לא יספיקה לו הוא הער-תונאים. הוא ונאמניו החלו לשקוד על חיווק השורות לקראת הסיכונים הבאים.

סיבוב שמיני

בשלהי 1986 החלה קבוצה של עיתונאים, רובם מנאמני רב, להתארגן למשימה של פיוס כללי בעיתון.

את הקבוצה הוביל סמי גרינשפן, יו"ר הוועד, שנכנס לתפקיד של מרכז-החדשות, אשר נוצר במסגרת התרגיל להרחתו של ורדי. רב עצמו שימש בתפקיד זמן קצר, אולם הוא הוחלף, וגרינשפן מונה במקומו. בנוסף לגרינשפן נמנו עם הקבוצה גם אדם ברוד, חיים שיבי, רפי נאה וגידעון עשת. הקבוצה נפגשה עם בעלי המניות, וקיבלה מהם מנדט לנסות ולקבוע פורמט חדש לחברה.

הקבוצה עברה קשה, ונפגשה עשרות פעמים עם בעלי-המניות, ביחד ולחוד. אדם לתקנון חדש. ההצעה דיברה על מועצת מנהלים של 10 חברים: קול אחד ליודקובסקי, שלושה קולות לקבוצת נוני מוזס, ושני קולות לכל אחת מהקבוצות האחרות. בפועל דיברה ההצעה על שיוויון כוחות בין שני הגושים מקרב בעלי-המניות. נוסף על סוגיית מועצת-המנהלים, התייחסה ההצעה לנושאים כלכליים של זכות מכירת-המניות, הגדרת החלטות מיוחדות (הורשות רוב מיוחד), הגדרת עורך, ועוד. ההנחה שהינתנה את עבודת הקבוצה היתה שיוקובסקי יישאר עורכי-העיתון ככל שיחפז.

בנובמבר 1986 הצליח ברוד לנסח מיסמך, שיכול היה לשמש כסיס רציני להסכם בין בעלי-המניות. ההצעה זכתה במחמאות רבות. זמן קצר לאחר מכן התכנסו כל בעלי-המניות ועורכי-הדין במשרדו של יעקב נאמן, המייצג את רב יודקובסקי. הפגישה החלה בשעה 2 בצעריים, וארכה עד 2 בלילה. בשעה 2, אחרי דיון מרתוני של ההצעה, ושינוי פרטים כאלה ואחרים בה, החליטו הצדדים כי הגיעו לעמק-השווה. הם לחצו ידיים, וסיכמו שהתמימה על ההסכם תבצע בתוך ימים ספורים, לאחר שעורכי-הדין ישלימו פרטים סטניים מסויימים. באותה שעה המתין אחדים מהעיתונאים בקוצר-רוח במערכת. כשהגיעו השלפון שהושג הסכם, היתה שם שימחה איררה. נוני עצמו הגיע למערכת והתחבק עם אדם.

למחרת בצהריים הגיעו למישרדו של יודקובסקי פולה נוני, והם נפלו בחיבוקים זה ברוותו זה. היתה התפרקות עצומה של מתח, ונראה היה שמתחיל פרק חדש בידעונו. רב הסכים להכניס את נוני לעבודת המערכת, ובמשך חודשים אחדים שכנה הרוח הטובה על הבניין.

סיבוב תשיעי

לא בדיוק ברור מדוע, אבל ההסכמה שהושגה בין בעלי המניות לא באה לידי מימוש.

בהתחלה היו עורכי-הדין בחול, ואחר-כך נתגלעו עוד ועוד מחלוקות, וההסכם לא נחתם.

מקורביו של יודקובסקי טרחו להדגיש

באווני כי הסיבה לאי-התחיימה נעוצה בנוני, שהחליט לפתע שהיא רוצה לשלוט בחברה לבר. את תגובתו של נוני (כמו תגובותיהם של כל הגיבורים האחרים בסיפור) לא ניתן היה להשיג, ולכן יש להתייחס לגירסה זו כזוהרות האריה. כך או כך, האדיליה תמה. בסוף אוגוסט 1987 התרחבה לראשונה זירת-המאבק בין הצדדים הלוחמים והגיעה לבית-המישפט.

השבועון לאשה, הנמצא באופן מסורתי בשליטה של מישפתת נוני מוזס, מודפס ברפוס אלכסנדר 8000 בע"מ. הנמצא בכלעות עורך מוזס. שלב מסויים החליטו בלאשה להפסיק את ההרפסה אצל עורך מוזס, בטענה שהמחיר גבוה מדי. מבחינתו של עורך, זו היתה יכולה להיות פגיעה כלכלית אנושה. עורך מוזס, שהיה באותה עת מנכ"ל-משותף עם נוני, נמנה עם קבוצת יודקובסקי, וההחלטה על הפסקת-ההרפסה באה מקבוצת נוני.

ב-1 בספטמבר התייצב עורך-הדין אלי זוהר בבית-המישפט המחוזי בתל-אביב, ובי-קש למנוע את הפסקת ההרפסה ברפוס של מרשו. הוא טען שם, בין השאר, כי הפסקת ההרפסה היא ניסיון לשים לעותר מלכודת, ונועדה לפגוע בתפקידו ובמעמדו בעיתון.

המסיבה שנועדה לציון שבירת מחסום 500 אלף העותקים בימיי-שישי. את הפעולה של נוני הגדיר הוועד כהפכת הסטאטוס-קוו, וכי צעד המרחיק השנת הסכם בין בעלי המניות. נראה שמה שגרם להטלת החרם היתה הכי רותו של יודקובסקי באוני מקורביו, כי הוא יעזוב את העיתון אם נוני ייכנס לחדר והעניין יעבור בשתיקה. מקורביו, שיהיו את טובת העיתון ואת טובתם עם הישארותו של יודקובסקי, התניסו למילחמה.

הכרזת-החרם היוותה פגיעה בנוני, ולי-מדה אותו של יודקובסקי יש עוד תמיכה רבה מצד המערכת. עוד נודע לו כי במיפגש של 26 עיתונאים בכירים נביתו של חבר הוועד אריה אבנרי, שמעו הצהרות מיליטנטיות, המצדדות ברב והקוראות להחרפת המאבק בו. נותרה טון בהצהרות המיליטנטיות נגד נוני היה ירדי מנוס, מנאמניו של רב.

לרב היתה שליטה מרשימה בוועד. מתוך חמשת חברי-הוועד, שלושה היו מזוהים איתו לחלוטין, באותו שלב: סמי גרינשפן, שמונה על-ידי יודקובסקי לתפקיד מרכז-החדשות; אילן נחשון, שמונה לתפקיד עורך התוספת הארומה; וחיים שיבי שמונה על-ידי יוד-קובסקי לתפקיד הכתב הפרלמנטרי והמדיני של העיתון. אריה אבנרי לא היה מזוהה, ואילו

המניות. ביחוד התרעם על-כך שהחרם לא סוייג בזמן. הוא זימן לישיבה בעלי-מניות כמו ואביק ומימי, שהביעו התנגדות לחרם. הוא הציע לפנות לנוני, ולכסל את החרם על-סמך הודעה משותפת.

ג'קסבי ירד לחדרו של נוני, וכעבור זמן קצר חזר כשבירד נוסחה להסרת-החרם. לא ברור מדוע, אבל הפעם החליט הוועד להסיר את החרם, שבוץ בלבד לאחר שהוטל. ניצחון מחוז לנוני.

רב יודקובסקי הצטער מאוד וכעס לא פחות על אנשיו, כששמע על ביטול החרם. יותר מאוחר הוא אמר לאחד ממקורביו כי התחלת השחיקה בתמיכה של העיתונאים בו היתה עם ביטול החרם.

בידעונו מסתובב סיפור מאוד משעשע על נסיבות ביטולו של החרם על-ידי ועד העיתונאים: מיד לאחר שג'קסבי ירד להתייעץ עם נוני, יצא גרינשפן מן החדר וחזר כעבור דקות אחדות. לפי הסיפור, תומכיי-יודקובסקי היו משוכנעים שהוא יצא כדי להתייעץ עם רב. מיד לאחר שגרינשפן חזר, יצא גם אילן נחשון מהחדר לדקות אחדות וחזר. לפי הסיפור, גרינשפן סבר שנחשון יצא להתייעץ עם יודקובסקי. כשג'קסבי חזר עם הנוסח לביטול החרם, הסתכלו גרינשפן ונחשון זה בזה, וכל

מירה אבוק מפונה אל לאה

פולה מוזס יריבות עם לאה

נור וז'ורדי מוזס קידום לנוני

אחד היה משוכנע שיש אישור מרב לחתום על הביטול. מקורביו יודקובסקי מכחישים מכל וכל את הסיפור. בכל מקרה יש בו כדי ללמד על האווירה בבניין באותה עת. במכתב לאחר, נראה שרב טעה בבחירת הנשוא שסביבו מיקד את המלחמה. העיתונאים באמת לא יכלו לראות בכניסה של נוני לחדר של אביו נושא המצדיק מילחמה חזיתית בו. אחרי הכל, הם כבר ידעו שהוא שולט בחברה, והוא למעשה בעל-הבית האמיתי. רתימת העיתונאים למאבק על החדר הביאה לשחיקה רצינית בנכונותם לצאת למענו למאבקים בעתיד.

סיבוב 12

לאחר שזנוני התבסס בחרר של אביו, והחרם נגרו נוטל, החליט נוני, כנראה, שעליו להחליט עוד יותר את תמיכת העיתונאים ביודקובסקי.

באפריל 1988 נערכו בחירות חדשות לוועד. אילן נחשון, שהיה בעבר מזוהה עם יודקובסקי, לא הגיש את מועמדותו. חיים שיבי לא נבחר, ובמקומו, כנציג ירושלים, בא גידעון עשת, שהיה בלתי-מזוהה. ג'קסבי היה מאז ומתמיד מזוהה עם נוני, ועתה נוסף אליו אריה אבנרי, שהפך למזוהה. שני האחרים מזוהה כבריר עם יודקובסקי היה גרינשפן. הוועד החדש היה פרו-נוני.

אחרי הבחירות לוועד עשו מקורביו של רב ניסיון ליצור התארגנות חדשה, שתהווה כסיס-כוח לרב. זאב גלילי, רכז-הכתבים הנאמן לרב, הקים ביחד עם יחזקאל אדירס את "עמותת הוותיקים" — כל העיתונאים העובדים יותר מ-20 שנה בידעונו. אבל

יוסף ("ג'קסבי") ג'קסון, מלאשה, היה מזוהה לחלוטין עם נוני. החל בינואר '88 שימש ג'קסבי כיו"ר-הוועד ברוטציה, על פי הצעה של אריה אבנרי. יותר מאוחר התבטא גרינשפן ששגיאת-חייו היתה שאיפשר לג'קסבי להתמנות כיו"ר. לדאבונו ליבו של נוני, בעת שהוכרו נגרו החרם, היה ג'קסבי בחופשה בחו"ל, וההחלטה על החרם התקבלה לכן פה-אחר.

נוני, אגב, מאוד לא אהב את העובדה שמתוך חמשת חברי-הוועד, שלושה מונו לי-תפקידים בכירים על-ידי רב. אחדים ממקר רביו טענו באונוני כי רב ממש שיחד את חברי-הוועד, אולם בדיקה של העניין מעלה כי כל המינויים הללו היו בהחלט סבירים, ועומדים בכל מיבחן מיקצועי.

גם או כך, מעטים העזו להפר את החרם נגד נוני. הבולט ביניהם היה צבי אלגת, עורך לאשה, שיום לאחר הטלת החרם פסע בהפי גנתיות לחרורו של נוני ולחץ את ידו.

במיקרים מסויימים קרא הוועד לבידור לאנשים שהפרו את החרם: כך זומן לבידור העיתונאי גבי ברון. רב יודקובסקי ואנשיו היו יכולים להתרווח ולנשום בהקלה. נראה היה שציבור-העיתונאים עדיין עומד מאחוריו.

סיבוב 11

בעת שהוועד החליט על הטלת החרם, נמצא ג'קסבי, יו"ר הוועד המזוהה עם נוני, בחול. מקורביו נוני הזעיקו אותו לארץ, והוא חזר כעבור ימים אחדים.

עם שובו התכנס הוועד לדיון בעניין החרם. ג'קסבי תקף את חברי-הוועד על ההחלטה, ואמר שלעיתונאים אין כאן שום סיבה להתערה, משום שהווי ריב בין בעלי-

בית-המישפט המחוזי רחה את הבקשה, ועורך מוזס ירעור בבית-המישפט העליון. ב-27 בספטמבר, לפני שהעליון חרץ את דינו, הגיעו הצדדים להסכמה, וחתמו על הסדר להמשך ההרפסה ברפוס של עורך, אם כי במחיר נמוך יותר.

זמן מה לאחר מכן, התפטר עורך מוזס מתפקידו כמנכ"ל העיתון. מקורביו טוענים כי הוא עשה כן משום שנאלץ להקדיש את זמנו לרפוס. לפי גירסה אחרת, הוא עשה כן כשהבין שקבוצת נוני-יבאק שולטת בחברה, וחשש להתעמת איתם — ולהפסיד בכך את פרנסתו.

כך או כך, נוני זקף לעצמו הישג נוסף בכך שהפך למנכ"ל יחיד של החברה.

בשלהי 1987 התכנסו בעלי-המניות ומינו את נוני כדירקטור, במקומו של עורך.

סיבוב עשירי

בינואר 1988 החליט כנראה נוני מוזס שהגיעה השעה להכריז על מידת נאמנו תם של העיתונאים לרב יודקובסקי.

מאז מות אביו לא הצליח להיכנס לחדרו הריק. יודקובסקי התנגד נחרצות לכל ניסיון כזה, וניסה לשמור את החדר סגור, מעין מצבת-זיכרון לנוח. את היתנה את מתן בייכתו לכניסה של נוני לחדר בכך שנוני יאות לשינוי-התקנון ולהקמת מועצת מני-הלים מורחבת, על כסיס ההצעה שניסח אדם ברוד.

ביום שישי, בשעת אחר-צהריים, כשהבי-ניין היה ריק, נכנס נוני לחדר, והכין אותו לשימוש. ביום הראשון שלאחר מכן, ה-20 בינואר, התכנס ועד-העיתונאים, והחליט לה-טיל חרם על נוני. הוועד גם הורה על ביטול

כה בהילה של ראש כנופיית המפוצצים. האסירים האחרים העריצו אותו. התנהגותו הטובה בכלא עזרה להשיג עבורו חנינה. כשיצא מהכלא אחרי שש שנים רצה רק להתרחק מהכל. הוא הסכים לעבור לגור בג'לג'וליה, לשם עברה אשתו מאו רצה עלי. הוא ידע שיהפשו אותו, ואמר שישתדל להירשם מפני המיטרה, ולא להסתבך בשום דבר.

חסן כחיל, שהפך ערמדינה נגד מוחמד במישפח, המפוצצים, חשש לחייו מרגע שיחרורו של מוחמד. כאשר בא למיטרה פצוע, וסיפר שמוחמד ובן אחיו עות'מן התנקשו בחייו, נעצר עות'מן, ומוחמד נעלם. באוזני מכרים הכחיש מוחמד כל קשר להתנקשות. הוא אמר שלמישפח כחיל,

(המשך מעמוד 41)

הרחפורים של העירייה עלו על פדרס שניר יום אחרי מותו של מוחמד, עקרו את העצים והרסו את הבתים.

מוחמד התייעץ עם ליבאי לגבי כל בעייה שהיתה לו ולבני מישפחתו, ובעיית הקרקע עות היתה בראש דאגותיו. בשנות ה-70 היפנה אותו ליבאי לעורר הדיון אמנון גולדנברג, מומחה לקרקעות, שטיפל בעניינים אלה. אי אפשר היה להגיע לשום הסדר. הקרקע הפוקעה, ולמישפחה לא הוצע סכום ריאלי תמורתה. מוחמד התנגד למכירת הקרקעות. ב-1978 פרצו אלמונים לבית שניר ורצחו במכות גרוזנים את האח הצעיר, עלי, פצעו קשה את אשתו הרה ואת ילדיו הקטנים. מוחמד, שהיה קשור לעלי במיוחד, נשא אותו

התנגדותו של יורקובסקי התקבלה בזעם רב עליידי נוני וזאביק. לגבי נוני, אין בכך פלא, בהתחשב במאבק הממושך שהוא מנהל נגד רב. החידוש שבעניין היה לגבי זאביק, שעד עתה כלם את נוני מצעדים קיצוניים, והתנגד לפגיעה במעמדו של יורקובסקי. אחי רי הכל, הוא מוקיר מאוד את תרומתו העצומה של האיש לקונצרו, תרומה שבלעדיה יתכן מאוד שבעלי-המניות לא היו אנשים מאוד עשירים היום.

גם זאביק הסכים עתה שדב הפך גורם מפרע.

סיבוב 14

תחילת אוקטובר השנה התכנסו בעלייהמניות (למעט דב) והחליטו על דחתו של דב מדירקטוריון החברה. כמקום מונה זאביק. נראה שזאביק החליט לתמוך בצעד זה בשל מה שהתפרסם כפעולה של דב נגד החלטת הוועדה הפועל בעניין הפרדת המקומונים.

בעבר התבטא יורקובסקי כאונוי מקורביו, שאם הוא יודח מהדירקטוריון, הוא יעזוב את העיתון. הוא לא מימש את האיום. בינתיים, לאחר הדחתו של דב מהדירקטוריון, החליט סמי גרינשפן, יו"ר הוועד, להעביר את תפקיד היו"ר יוסף ג'קסון. גרינשפן הודיע לנוני על צעדו, ונוני מיהר לטלפן לג'קסי ולברכו.

רק אז בא ההספר לנוח, שנכתב עליידי משה ורדי. ברור גם מדוע נוני לא חשש מתגובתו של דב. לרב אין עוד תמיכה במערכת האנשים פחדים.

מה יהיה?

עמותה זו לא הצליחה להיות גורם רציני, שיכול להביא את העיתונאים לתמיכה משמעותית ביורקובסקי.

נוני נהג בחכמה, ולא הקים לו "מחנה נוני" בקרב העיתונאים. הוא נתן לזמן לעשות את שלו. עובדת היותו בקבוצת הרוב מקרב בעלי-המניות, ביחד עם גילו הצעיר (37), הפכו אותו לדמות יותר ויותר אטרקטיבית בעיני העיתונאים. התורים, שפעם היו ללישכתו של רב, עברו ללישכתו של נוני, ממול.

כאופן מיקרי, או שלא באופן מיקרי, הורחב בספטמבר '88 רידי מנוסי, נאמנו של יורקובסקי, מתפקיד מנכ"ל הוצאת עידנים שבשליטת הקונצרן. הדחתו של מנוסי נתפסה בעיני תנו כאקט של נקמה על העמדות המיליטנטיות שנקט בעבר נגד נוני. גם אם לא היו שום אינטרסים וזרים מאחורי ההחלטה, גבר בעיתון החשש מפעולות-הגומל עתידיות של נוני כנאמני יורקובסקי.

התורים מול לישכתו של נוני החלו להתרחב. רבים מנאמניו של יורקובסקי ערקו. בעיתון מרבדים עתה על תופעת ה"הזחלים": כלאותם מקורבים של יורקובסקי, שלפתע פתאום הפכו את עורם והחלו להתרפס בנוני. מדובר על עיתונאים בכירים, חלקם מורכרים ומפורסמים. מסיבות הומניטריות לא

ציור של מוחמד שניר: איך הובה בחקירה? בלי עבר פוליטי

מישפחה בעלת עבר פוליטי עשיר ביפו, יש אויבים רבים, ואחד מהם הוא שפצע את כחיל. ואלו כחיל, שחשש מתקדי החזיר שניר, הלביש עליו את השם נכדי להחזיר לכלא. והעובדה היא כי עות'מן, שנשפט על העבירה זו, יצא זכאי ממנה.

מוחמד אמר לכולם שהוא לעולם לא יחזור לכלא. כלא הוא מקום קשה בכל אחר. הוא קשה במיוחד לאדם שגדל בטבע, ושהשמיים היו לו תיקרה מעל סוכת-המתר. הוא נעלם בעת חקירת המיטרה. לא הצליחו למצוא אותו. במשך כל התקופה שהיה מבוקש עלי ידי המיטרה לא יצר קשר עם ליבאי, מכיוון שלא רצה לסבך אותו בקשר עם עבריו נפילם. אני יודע שהוא רצה לפגוש אותי. הרי לפני מותו השאיר לי מיכתב, אבל הוא שמר עליו תמיד, אמר ליבאי.

לא ברור מה קרה בפדרס בשבת, ומה גרם למיזבה הקטלנית בין בנייהמישפחה. המפייע ביותר הוא רצה עות'מן. האחיין הצעיר היה בן-טיפוחיו של מוחמד. הוא סמך עליו יותר מאשר על כל יתר בנייהמישפחה. הוא גידל אותו להיות ירושו. עות'מן היה איש הקשר של מוחמד עם המיטרה כאשר היה בכלא, ובכל זאת ניצח עליידי.

ברור כי גם כאן, ביסודה של המריבה, היו הקרקעות. הארמה הזאת בעל אהב את רמו של עלי, של סייף, של עות'מן, וגם של מוחמד. הכל בגלל הארמה, אמר ליבאי.

כסלון של מוחמד, בבית שבנה לו בפדרס שניר, היתה תלויה תמונה גדולה של ליבאי. באחד הימים, כאשר לקס מוחמד לתיקון תיק של ליבאי שנקרע מספרים כבדים, מצא בתוכו תמונת-דרכון ישנה של עורך-הדיון. הוא קשר את התמונה להגדלה, ותלה אותה על קיר חדרו.

לפני מותו, אולי באותו חדר עצמו, כתב את המילים האחרונות שלו, בעברית, לאיש שעור לו במאבקיו המישפטיים כל חייו. הוא ביקש סליחה, כי ההסתבכות האחרונה שלו לא היתה מישפטית, וממנה לא יכול היה לברוא אלהי.

על זרועותיו לבית-החולים איכילוב. לליבאי אמר אז: "איזה חיות מסוגלות לעשות דבר כזה לאשה הרה ולילדים קטנים?"

הרצח עירער את עולם-המושגים שלו. אחי רי מותו של עלי איבד את האמון המועט שעוד רחש לבני-אדם. לרברי ליבאי היו שני מוחמד שניר, זה שלפני רצח עלי, שהיה בעל נפש וערכי-מוסר, וזה שאחרי רצח עלי, שהיה מפוחד, חשדן ופאראנואיי.

עד 1980 לא היה למוחמד שניר עבר פוליטי. הוא עולם לא הסתבך בסמים, להיפך, למידע טען שהסמים הורגים את הבן-אדם. הוא גם לא היה קשור לעניינים פוליטיים ולאומניים. כאשר התחילו הפיצוצים ביפו, ומכוניו תיהם של פושעים שונים מולכרו והתפוצצו, טען שהוא מפחד. הוא סיפר שהוא בורק את מכוניתו בכל פעם שנכנס אליה ויודע שמי שהו עוקב אחריו.

כסופו של רבר נעצר יחד עם חסן כחיל, בחשד שהם ראשי כנופיית המפוצצים מיפו. הוא הכחיש הכל. בשלב המעצרים עוד ייצג אותו ליבאי, שהיה אז כבר ראש לישכת עורכי-הדיון, ושהתקדם לעבר קאריירה פוליטית בכנסת.

באולם-המעצרים אמר ליבאי לשופט: "אי-לו היה לי יסוד לחשוד שיש כסיום למה שהמיי שטרה אומרת, לא הייתי מייצג אותו כאן." כאשר הוגש כתב-האישום החמור נגד מוחמד על הפיצוצים, יצא ליבאי מהתמונה. הוא העביר את ההגנה על מוחמד לידידו, עורך-הדיון דן שיינמן, שעשה עבודה יוצאת-מהכלל. שיינמן הצליח לזכות את שניר ב-11 שבועות, וההשעיה היתה בשלושת סעיפים האבד. העונש, 12 שנות-מאסר, היה יוצא דופן בחומרתו.

★★★

מרות ששניר היה בווראי מעדיף את הגנתו של ליבאי, שהלך איתו כיבית-דירדור בחיים, הוא הבין אותו ולא כעס. הוא גם העריך מאוד את המאמצים שעשה שיינמן עבורו.

כשביקר אותו ליבאי בכלא, התגאה מוחמד בכך שהתיק שלו בכלא נקי. הוא לא הסתבך לא בסמים, לא בקטטות ולא בעניינים לאומניים. הוא התרחק מאנשים, התבודד ודי

שאלה הגדולה היא אם יכניס נוני ליורקובסקי את הנוקדאאוט הסופי, או יסתפק בניצחון יוקרתי בנקודות. כאן נכנסת לפעולה כרוסת-השמועות.

למקורביו הוא מספר שאין לו שום כוונה לפרוש: הוא מרגיש שהוא במלוא כוחו. עורך-עיתון אינו שחקן-כרוזגל. גרשום שוקן מברגר ממנו ב-10 שנים, ועדיין מפליא לתפקד. שמייר מבוגר ממנו בשמונה שנים. כשנחו נהרג הוא היה מבוגר בששע שנים מכפי גילו כעת. לא נראה לו צורך שנוח היה יכול להישאר בעיתון כל עוד רצה בכך, ואילו ממנו, שתרומו ידועה, תישלל הזכות הזו.

דב רחה בעבר את ההצעה. לא ברור אם נוני יחזור עליה שנית.

נראה שאם נוני ימשיך להנהיג בתבונה, הוא יאפשר לרב להמשיך ולשמש כעורך עד שיפרוש. הרבר מותנה כמובן בהגברת שיתוף-הפעולה מצידו של דב. אם תגבר הצעירות על התבונה, נוני ישאף להרחיק את דב מתפקיד-העורך כבר בזמן הקרוב, ולמנות תחתיו את משה ורדי. במיקרה כזה עשוי להיגרם לעיתון נזק לטווח ארוך.

גורמים מקורבים לאדם מספרים שאדם ברוד קיבל לפני שלושה שבועות הצעה ממוני ומזאביק, שלפיה יקבל מינוי כעורך עד ביחד עם ורדי. אם היינו שואתו מספר ברוד, נכון, אינו נוני וזאביק כבר החליטו על הדחתו של דב. ברוד טוען שהוא רחה את הצעה, משום שהוא לא יתן להדחתו של דב. גילוי של לויאליות למפתח.

אחד ממקורביו של נוני, גורם מוסמך, הגירי את הסיפור של אדם כריסטיאנופורמי ציה, וכצעד טאקטי הנובע מתוך הערכה שנוני יזאביק לא יעזו להדיח את דב.

קרב על 100 מיליון דולר והרבה כבוד. 14 סיבובים בלי נוקדאאוט. מה יקרה בסיבוב הבא?

ארם ברוד עורך או אורח

אנקוב בשמותיהם. כסך הכל ניתן להבין ארם. הם דואגים לפרנסתם, וידעו שהם מקור-הפרנסה הטוב ביותר לעיתונאים.

אגב, בתחילת החודש התפרסמה בבית סד קולוב בתל-אביב רשימת-העיתונאים שאורשרו כמעמדים להברות באגודת-העיתונאים. בין המועמדים להברות (לתקופת מועמדות של שנה) נמצא גם רידי מנוסי. במשך שנים רבות התפרסם מנוסי כמי שמתנגד לפעילות של אגודת-העיתונאים, וממלול כעצם קיומה. לפתע פתאום, בגילו ובמעמדו, הוא מוצא את עצמו כמועמד לחברות בחלון או אורח. רידי מנוסי: ככל השנים לא רציתי להצטרף לאגודת העיתונאים בעיריית שוק עתה החלו את רכסם. פניתי לרידי מנוסי, ושאלתי מה פתאום. מנוסי: ככל השנים לא רציתי להצטרף לאגודת העיתונאים בגיל 65 החלטתי להצטרף לאגודת גודה. אדם צריך להתחיל לחשוב קדימה. אני לא חושש מעריפת-ראשים, אבל אני חושב שטוב שלעיתונאים תהיה אגודה מאחוריהם. אני עדיין מתומכי דב. אני מאמין שאחרי 30 שנות חברות לא זונחים חבר. לדעתי, הוא היה צריך לנקוט צעדים אחרים. לא, אני לא מוכן לפרט.

סיבוב 13

פני חודשים אחרים החליט הוועד הפועל של בעלייהמניות (ומשת בתי האב + פולה), על הפרדת רשת-המקומונים של העיתון מיישיות אחרונות, והקמת חברה נפרדת. כן הוחלט שאילוני שליו, ידימינו של יורקובסקי, ינהל את הרשת.

מסתבר שדב יורקובסקי, מטעמים השמר רים עימו, התנגד להחלטתו, והורה לאילון שלא לקבל את ההצעה.

רצח איומה

מאורע

ככת על ביטנה, לבושה בתחתונים ובחזיה שחורים, מתבוססת בשלולית רם. ראשה נתון תחת שרפרף קטן וצינור שואב-האבק מתחת לגופה. בתמונות-התקריב, שצולמו בעת נתי-חתיגופתה, נראות החבלות הנוראות שנגרמו לראשה. הפנים היפות והצעירות מעוותות ככאב גם לאחר המוות.

דודה של רונית, פליכס סבאג (43), גבר יפה-תואר, תמיר, בעל שיער ארוך וכסוף, נאשם ברציחתה ובניסיון לרצוח את אמה.

★ ★ ★

ה מניע לרצח אינו מצוין בכתב-האישום. על-פי החוק אין התביעה חייבת לספק מניע לעבירה. אולם כל תובע יודע שכדאי לו להסביר לבית-המשפט את הרקע והמניע לרצח, כדי לזכות בנקודות פסיכולוגיות. עורכת-הדין רוזנטל עשתה זאת בכישרון רב בנאוה-הפתיחה שלה במישפט.

היא גילתה סיפור של תאוות, תשוקות וסכך של תככים מישפחתיים.

לדבריה, נישא פליכס לפני 20 שנה לעדינה גרוסברד. לזוג נולדו בן ובת, שהם כיום בשנות העשרה המאוחרות שלהם. אחר-כך נולד להם עוד תינוק, שחלה בינקותו ומת בגיל ארבעה חודשים בבית-החולים. על קיב-רו לא הקים האב מצבה ומן רב, דבר שהיה

שערה לבנה, כפתור ועדות גיסתו קושרים את פליכס סבאג לרצח אחייניתו ולניסיון לרצוח את גיסתו. רצח אשתו לא פוענח

אילנה אלון

המות. רונית מתה מפצעיה, אמה התגברה עליהם ונתרה בחיים. התמונות שצילמה המיסטרה במקום-הרצח הן מהקשות ביותר שנראו אי-פעם בכתב-המישפט. יפהפיה שחרחרת, נראית בהן שר-

רונית היתה שרופה על הרוד שלה, פליכס. באפריל בשנה שעברה טיל-פנתי לרונית, ושמעתי אותה בוכה בטלפון. שאלתי מה קרה, ורונית אמרה לי שיש בלגן. היא אמרה שפליכס רוצה להתחתן עם אמה שלה, שהיא לא יודעת מה לעשות ולא מבינה כלום. כך העידה השבוע בבית-המישפט אורנית ארנסט, חברתה הטובה של רונית סיעתי, במישפט שבו נאשם פליכס סבאג ברצח רונית ובניסיון לרצוח את אמה, עמליה סיעתי.

כחגיגה-סוכות בשנה שעברה, בשעה 6 בע-רב, בא יצחק גרוסברד לבקר את אחותו עמליה, בדירתה בבתי-ים. להפתעתו היתה הדלת המתוחכמת פתוחה. הוא נכנס לדירה, כשבתו הקטנה על זרועותיו, וקרא לעמליה. לא היתה תשובה. בדירה שרר חושך, ורק במיסדרון היה אור.

גרוסברד הלך לחדר-השינה של עמליה והרליק את האור. המחזה שהתגלה לו היה מחריד.

ראיתי את אחותי שוכבת, כל המיטה היתה מלאה בדם. פניה היו חבולות וחחוכים. היא שכבה על הבטן וראשה אלי. צעקתי חזק: מה קרה? אחותי הרימה קצת את ראשה, אולי 10 סנטימטר. פניה היו נפוחות נורא. הבת הקטנה שלי נבהלה וברחה. רצתי לחדר של רונית. היא שכבה על הריצפה, וכל החדר היה מלא בדם. ברחתי החוצה, ושכנה הועיקה מגרדויר ומיסטרה.

★ ★ ★

לפני השופטים משה טלגם, יהושע גרוס ועדנה ארבל מתקיים בימים אלה אחר ממיש-פטי-הרצח המרתקים והמעצרים ביותר שהיו במדינה. סקרני בית-המישפט מסכימים כולם כי מישפטו של פליכס סבאג מרתק יותר מזה של עורך-הדין שימעון חרמון, שהורשע ברצח אוהבתו, האחות כרמלה בלאס. מישפטים מודים כי הבעיות המישפטיות והעובדתיות מרתקות יותר מאלה שהיו במישפטן של חווה יערי ואביבה גרנות.

כתבי-האישום, שהכינה התובעת מרים רוזנטל, קצר ויבש. על-פיו נכנס פליכס סבאג ב-25 באוקטובר 1988, בשעה 02.00, לדירתה של עמליה סיעתי, ברחוב בן-ציון ישראל 18 בבתי-ים. הוא הלם בראשה של רונית במכשיר חד ועגול, בקוטר של 2 ס"מ, 15 מכות עזות. בסמוך לכך התעוררה עמליה סיעתי, אמה, והוא הלם גם בראשה, וגרם לה לשברים דחוסים, לחתכים ולפגיעות במוח ובקרומי-

תקדים מס' 2

הרתה ♦ **בנאזיר ברוטו** (36), ראש ממשלת פקיסטאן (65 מיליון תושבים) כ-11 חודשים האחרונים. בהוטו, הנשואה זה שנ-תיים לאיש-עסקים, הירדע בארצו גם כשחקן פולו מצליח, היא כבר אם לבן בן 13 חודשים ותקבע, בראשית השנה הבאה, קרוב לוודאי, תקדים נוסף (ראש-משלה היולדת בעת כהר-נתה, מלבד היותה ראש-הממשלה המוטלמית הראשונה בהיסטוריה).

מן הרולס אל הכלא

נדונה ♦ **בבוורלי הילס**, קליפורניה, ל-72 שעות-מאסר, לקנס של 1,200 דולר ול-120 שעות-עבודה בשרות-הקהילה (בכית-מחסה לנשים חסרות-בית), על שסטרה ל-שוטר שביקש לערוך לה דו"ח-נועה, **זאיזא סווי-אנהאלט** (68), אם כי היא טוענת שהיא בת 58 בלבד, כוכבנית-יקולנוע ואשת-חוגי-הסילון, הירועה יותר כזאיזא גאבור, שאינה מרבה להשתמש בשם מישפחתה מנישואיה השמיניים. גאבוריאנהאלט חגגה את כניסתה לכלא בסעודת-פרידה מחבריה, שבה הסתפקה כשתיית מים מינרליים ובהזמנת שימ-לת-כלא מהאופנאי האישי שלה (עם הרכה-הרכה פסים).

חורף בקליפורניה

נחוג ♦ **בראבלין**, בירת אירלנד, יוסידור לדרתו ה-60 של לין (חיק אפיקוס) **דייטון**, מחברם של יותר מ-20 ספירריגול, שהפכו, ברובם, לרביימכר וכמה מהם אף עובדו לס-רטים ולסדרות-טלוויזיה. כמישחק בעולוש מערבות, שהוקרן כאחרונה בטלוויזיה הישר-אלית. דייטון האנגלי, בלם בחילה-אוויר המ-לכותי ומאיר-פירסומות בראשית דרכו, הצ-ליח כל כך בכתיבתו עד שעבר לגור באיר-לנד, כדי שתשמש לו מיקלט-מס, נוכח הכני-סותיו הגבוהות מתמלוגיו, אם כי הוא מבלה בה, עם אשתו ושני ילדיו, רק את הקיץ. את החורף הוא מעדיף בבלות בקליפורניה.

פסגות ללא חמצן

נהרג ♦ **בצפון-נפאל**, בגיל 41, יזי **קוקושקה**, אחד ממטפסי-ההרים המעולים בעולם, עת ניתק חבל-הטיפוס שלו, בהתקרבו לפסגת ההר לוטסה, המתנשא ל-8,516 מטר, והוא הירדור לתהום של 14 מטר. קוקושקה, אורח פולין וחשמלאי לפי מיקצועו, היה מן המטפסים הבודדים שהצלחו לטפס על פס-גות כל 14 ההרים בעולם, הנישאים מעל ל-8,000 מטר, ובררך כלל עשה זאת מבלי להשתמש בחמצן להקלת נשימתו בגבהים לליח-חמצן אלה.

אלוף הכפפות

נפטור ♦ **בתל-אביב**, משבץ-לב, בגיל 66, **שמשיון עבד-שלם**, שראה את קידום האי-גרוף בארץ כמישימת-חיוו. עבד-שלם, יליד-נווה-צדק הדרום-תל-אביבית, החל להתאגרף בגיל 10, היה בגיל 17 אלוף ביחידת הצי הבריטית שאליה התנדב במילה-מת-העולם ולימים היה גם אלוף ישראל ומאמן בנחרת ישראל. תרומתו הגדולה ביותר לאיגרוף ב-ארץ: הקמת רשת מועדוני כפפות-הזהב, שנ-פרשה ב-18 השנים האחרונות ברחבי הארץ, ושכבה למרו את מלאכת האיגרוף גם אלפי צעירים בעירות-פיתוח ובכפרים ערביים.

האשה נרצחה. האחינית נרצחה. הגיסה נפצעה. הוא ואשם ברצח

כפתור. כאשר ערכו חיפוש בדירתו של סבאג, מצאו חולצה לחה תלויה על חבל. בחזית החר לצה היה חסר כפתור, דומה לזה שנמצא על המיטה.

סבאג הודה שהחולצה היא חולצתו, וכי הוא כיבס אותה.

על ריצפת דירתה של עמליה נמצאה חולצת-טריקו, ועל צווארונה היתה שערה לבנה ארוכה. תומר הסביר כי זוהי חולצת

מקור פליאה למישפחה. לפני חמש שנים נכנסה עדינה סבאג למכוניתה, ונהרגה מפיצוץ של חומר-נפץ, שבו מולכדה המכונית.

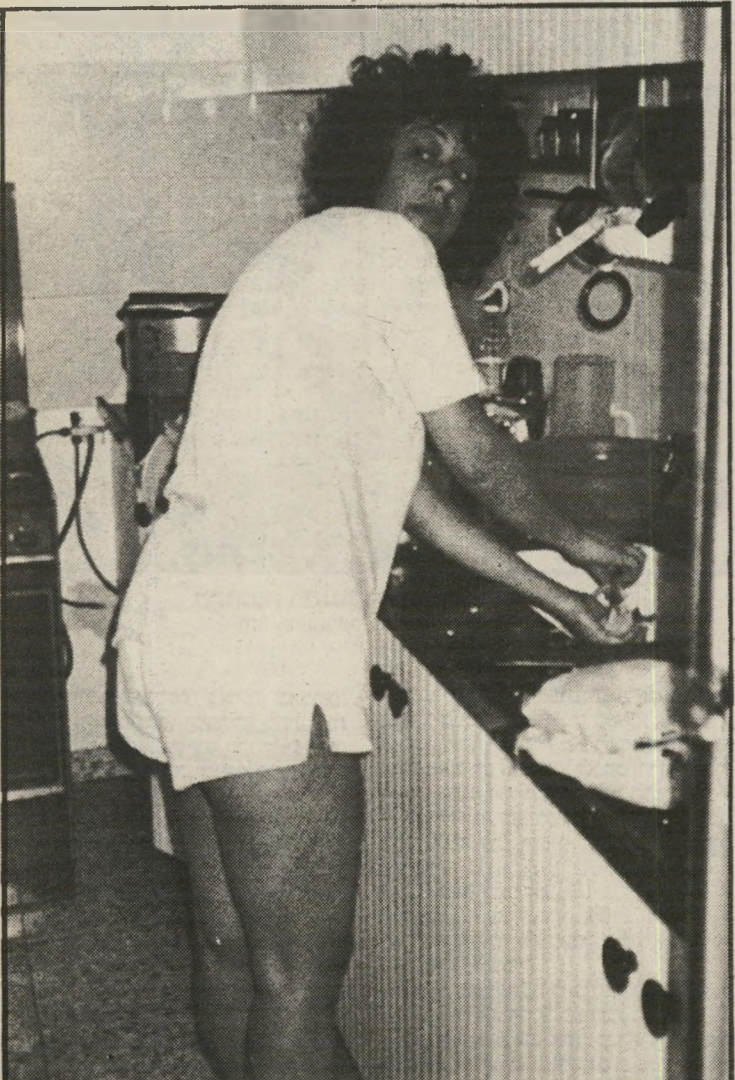
הפיצוץ היה מיסטרורי מאוד. למישפחת סבאג לא היו קשרים עם העולם התחתון. לעדינה לא היו אויבים. איש לא איים על המישפחה. כסופו של דבר הופנה החשד אל הבעל. הוא נחקר, הכחיש כל קשר לרצח אבל סיבב

תוקע מסמרים, ואחר כך שמעו גניחות-כאב מצמררות. הגניחות הגיעו מלמעלה. על פי הד"ח הפאתולוגי מתה רונית רק שמונה שעות אחרי שנפצעה, וגופתה נתגלתה שמרנה שעות אחריכך.

הד"ר מאיה פרוינר, מומחית מז"פ שבדקה את השערה, העידה גם היא. היא לא יכלה להוסיף הרבה לראיות. השערה שנמצאה היתה לבנה וחסרת פיגמנטים, ועל כן אינה ניתנת להשוואה. הדבר היחיד שיכלה המומחית לומר היה שאורכה של השערה מתאים לאורך שערותיו של הנאשם, שנמסרו לה לבדיקה. גם מעט זה קועקע בחקירה הנגרית שערכו הסניגורים, עורכי-הדין משה אלוני, קלמן קרני ואחיקם סטולר. הם הצביעו על העובדה כי גם שערו של יצחק גרוסברד, אחיה של עמליה שגילה את הגופה, הוא מכסיף וארוך.

★ ★ ★
ה עדה המזעניינת ביותר עדינה האשה
 אורנית ארנסט, חברתה הטובה של

בין שלוש נשים באילת, אחת התמונות שצולמו עלידי החברה. משמאל: הגיסה עמליה סיעתי.

דודו, אבל הוא לבש אותה כאשר ביקר את אמו. השערה נשלחה לבדיקה, כדי להוכיח שסבאג היה ברירה בזמן הרצח.

סבאג נעצר, אך מהרגע הראשון הכחיש כל קשר למיקרה. הוא טען שלא היה בדירת עמליה מאז ראש-השנה. הוא גם הכחיש שהיו לו יחסים אינטימיים עם עמליה, וטען שעם רונית קיים יחסים רק פעם אחת, כאשר הזמינה אותו לבקרה במלון באילת. סבאג סירב ללכת לבדיקות פוליגרף, ולא שיתף פעולה עם חוקריו. תומר הלך למכונת-האמת ונמצא דובר-אמת בכך שידו לא היתה ברצח, ושאינו הוא יודע מי אחראי למעשה.

ראש צוות-החקירה, דן אהרון, ערך עימות בין תומר לפליכס. העימות צולם בווידיאו, ללא ידיעת המשתתפים. הסרט, שהוצג בבית-הדין, אינו מרתק. סבאג, בטוח בעצמו, מלגלג על אנשי-המישטרה, מכחיש כל קשר למיקרה ונשאר קריר בכל המצבים. הצופים בבית-המישטרה יכלו רק להתגעגע למישל חרד ולחקירה שערך לחותם יערי.

מסיבות טאקטיות בחרה התובעת שלא להתחיל בעדותה של עמליה. היא העלתה בראשונה שערה של אנשי-המישטרה שגנו עדויות, ערכו חיפושים והקלטות. לפני החוקרים הללו אמרה עמליה לראשונה כי מי שתקף אותה באותו לילה גורלי היה גיסה, פליכס סבאג. גם לאחיה, יצחק, אמרה עמליה את אותו הדבר. משום-מה לא טרח לספר עליה למישטרה, למרות שזו היתה או השאלה שעמדה בראש דאגותיהם.

שכנות בבית-הדירות שבו התגוררו עמליה ורונית העידו כי בלילה-הרצח שמעו, בשעה 02.00 בלילה, דפיקות בקיר, כאילו מישהו

לעבור בקיר במכונת-אמת. לא נמצאו ראיות, והתיק נסגר.

אחרי מותה של עדינה האשימה עמליה את סבאג ברצח אשתו, אחותה. היחסים בין המישפחות התערערו, והיו כמה מריבות קשות על רקע זה.

אבל הזמן עשה את שלו. המישפחות התפייסו והתחילו לבלות את זמנם שוב יחד. עמליה עברה לפעמים במיפעלו של סבאג, בית-חרושת גדול לנגרות. גם רונית עבדה אצלו כדיילת בירידי-הרוט. ילדיה של עמליה, רונית ותומר, נהגו לבלות זמן רב עם ילדיו של סבאג, טיוון ויניב, שהם בני-גילם. לפני חצי שנה החלו במישפחה דיבורים על "איחוד מישפחות". דובר עליכך סבאג יעבור להתגורר עם עמליה ומישפחתה. רונית, שהיתה מאוהבת בדודה יפה-התואר, גילתה לראשונה שהוא מנהל רומן גם עם אמה. היא הודיעה.

רונית עשתה שלוש הפלות מהריונותיה לסבאג, והיא היתה קשורה אליו מאוד. היא גילתה לאמה את יחסיה עם הרוד, והאם ובתה מצאו את עצמן לפתע שתי צלעות במשולש רומנטי מעוות. זמן קצר אחריכך אירע הרצח.

★ ★ ★
כ שהתחילה המישטרה לחקור, היתה עמליה פצועה קשה ומחוסרת-הכרה. היא לא יכלה לספר מי פגע בה.
 המישטרה חשדה בכך, תומר, שהיה באותו זמן בריב עם אמו, ושהתגורר אצל דודו. הוא נעצר, והמישטרה ערכה חיפוש בדירה שבה התגורר.
 על מיטתה של עמליה מצאו השוטרים

(המשך עמוד 49)

רונית, צעירה בלונדית חיוורת-פנים. היא הפתיעה את התובעת ואת הסניגורים כאשר הביאה איתה לבית-הדין ששפת את התמונות שצילמה כאשר היתה עם רונית ופליכס באילת.

סיפורה אורנית:

במשך שלוש שנים הייתי חברה טובה של רונית. היינו בקשר יומיומי במשך שנה. אחרי חצי שנה, כשהיינו נפגשות כל יום, רונית סיפרה לי על הרומן שלה עם פליכס. עם הזמן היכרתי אותו, ואפילו בילינו ביחד חמשי שש פעמים. הלכנו לבתי-הכפר ולטרט. פעם נסענו לאילת ליומיים, ופליכס הצטרף אלינו למחרת.

בין רונית ופליכס היו יחסים חזקים. הם היו נפגשים לפחות שלוש-ארבע פעמים בשבוע. היא היתה הולכת אליו בלילות. הם היו רבים ומתוכחים, מנסים לסיים, אבל תמיד חזרו זה

צ. רונית שמחה מאוד בשבילי. הקשר שלנו נותר קשר של טלפון, פעם בחודשיים, בערך. בשנה האחרונה, באפריל 1988, התקשרתי אליה והיא בכתה בטלפון. היא אמרה שיש בלגן ופליכס רוצה להתחתן עם אמה שלה, והיא לא יודעת מה לעשות ולא מבינה שום דבר. היא אמרה שאמה לא יודעת על היחסים בינה ובין פליכס. היא היתה מאוד מבולבלת. באתי אליה, דיברנו, ואחרי יומיים אמרה לי שסיפורה לאמה על מערכת-היחסים שלה עם פליכס, ואחרי-כך שלוש-ארבע נפגשו ודיברו ולא ידעו מה לעשות.

היא אמרה לי שהקשר בינה ובין פליכס התנתק. שלושה שבועות לפני המיקרה באה אלי. שאלתי אותה על פליכס, היא לא רצתה לדבר, רק אמרה שהיחסים ביניהם "כאסוף", שהמצב לא טוב.

רונית היתה מאוד מאוהבת בפליכס. כאשר רצתה לבקר אצלו בלילות, היתה מתקשרת

לך? הוא יותר יפה ממך? וחזרה לעיין בספר-התפילות שבידה.

עדה נוספת שהביאה התובעת עשתה רושם רב על בית-הדין. יפה בלייבמן הכירה את רונית כאשר עברו יחד במפעל לרז, שם עבדה רונית עד יום מותה.

העידה יפה:

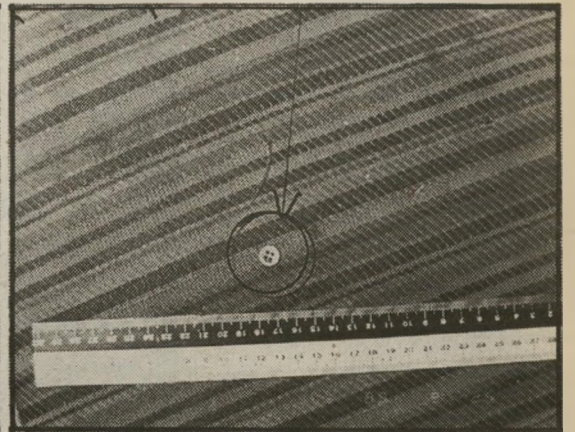
רונית היתה פתוחה מאוד, היא סיפרה לי על גירושי הוריה, על יחסיה עם אביה ואחיה. הטריד אותה מאוד שאחיה הפסיק ללמוד.

היא מאוד אהבה את אחיה.

היכרתי את בת-דודתה, סיוון, שלמדה בתיכון. היא היתה באה אלינו לפעמים והיתה מערבת את רונית בציונים שלה. ידעתי על חייה-החברה שלה, מפני שנוצר גרעין של רוקים במפעל שלה, כי זו חברה מאוד גדולה. ידעתי שרונית לא יוצאת עם בחור ספציפי, וניסיתי לשרך לה חבר. אבל היא

חולצת הנאשם שבה חסר כפתור

הכפתור שנמצא במקום הפשע

זה פשוט קרה. היה קליק ביניהם וכך זה נמשך

סירבה בתוקף. לא ויתרתי, שאלתי אותה למה, היא אמרה לי שהיתה לה מערכת-יחסים ארוכה עם חבר שהסתיימה, והיא זקוקה למר-חב ולחופש.

ביום החמישי האחרון לחייה, יומיים לפני הרצח, בשעות אחר-צהריים, עניתי לטל-פון. זה היה קול של גבר, שביקש את רונית. הוא אמר "רונית" במלעיל, ולא במלרע, כפי שנהגנו כולנו לקרוא לה. הבנתי שזו שיחה פרטית, ולא שאלתי מיהו. לקול היה צליל מיורחי, והיה בו משהו לא-מנומס. זה היה קול של גבר, ולא של נער או בחור צעיר. אני יודעת ששמעתי כבר את הקול הזה קודם לכן, כאשר עניתי לטלפון בעבר. הוא תמיד היה ענייני וללא מילות-נימוס.

כשהעברתי את השיחה לרונית, היא, בני גוד למינהגה, תמיד הסתובבה אל הקיר, עם הגב אלי, וריכרה בשקט בראש מורכני. הר גשתי ובוכה ויצאתי החוצה לעשות קפה, עד שתגמור את השיחה.

שמעתי מישהו שטוענים שאמרה רונית. היא אמרה: "אני לא יכולה. אתה לא משאיר לי ברירות. אל תלחץ אותי..." אחרי השיחה היתה רונית נסערת מאוד והציגה סיגריה. זה היה חריג.

עד כאן העדות.

כך, לאט לאט, בעזרת עדים רבים, בונה התובעת את פרשת-התביעה שלה. היא מקווה כי חוט ייקשר לחוט, ובית המישפט ישתכנע שסבאג אשם. העדים החשובים הצפויים כי ישיבות הכאות הם עמליה, שחורה לפחות באופן חיצוני לעצמה, בנה תומר, והעד המר ממה שיספר על הכפתור שנמצא על מיטתה של עמליה, ואשר על-פי גירסת התביעה נתלש בידיה בזמן הפשע. העד המומחה אמור לתקן את הכפתור לחולצתו של סבאג.

בגלל אופי היחסים במישפחה תהיה עוררית של עמליה, העדות העיקרית בתיק, בעיני תית כמוחה. יש לצפות כי הסניגורים המער לים יעשו כמיטב יכולתם כדי לקעקע אותה. רק בתום המישפט ניתן יהיה לראות אם אמנם נפל סבאג קורבן לשרשרת-מיקרים איומה וטראגית, שהטילה עליו אשם-שווא, או שהוא המיפלת שביצעה הפשע הנורא המיוחס לו.

התובעת רוזנטל והגיס גרוסברד

יותר מחווה יערי ואביבה גרנות

רת אליו והוא היה מחכה לה בחלון. לפעמים ליוויתי אותה אליו בחדר. היא אמרה לי שהילדים שלו כבר ישנים כשהיא באה. אני יודעת שרונית מאוד אהבה את אחיה תומר, אבל עם אמה היא לא הסתדרה כל-יך. הן היו רבות, ולא היתה ביניהן הרמוניה.

ממני רונית ופליכס לא הסתירו דבר. אבל היא שמרה על יחסים דיסקרטיים, בגלל המישפחה שלה.

עד כאן דברי אורנית.

הסניגור, עורך-הדין אלוני, הפגיש את העדה בשאלה מפתיעה: "גם את הית מאוהבת בפליכס?"

אורנית המופתעת החרישה רגע, ואחרי-כך אמרה: "אני לא הייתי מאוהבת בפליכס". אמו של הנאשם, אשה כבדת-גוף בעלת פנים חסרות-הבעה ותווים גסים, הביטה באי-בה אל העדה ושאלה: "למה לא? לא התאים

לוה. את התמונות צילמתי באילת. בתמונות נראים רונית ופליכס, ובשתיים מהתמונות אני מצולמת איתם. פליכס התנהג יפה עם רונית. הם היו כמו זוג רגיל. הוא נישק אותה וחיבק אותה.

אני יודעת שפליכס היה רוד של רונית, הוא היה הבעל של דורתה. היא סיפרה לי שהוא אמר לה שהוא רוצה ילד ממנה. היא אמרה שטוב להם ביחד, אבל זה מצב קשה, והיא לא ראתה עתיד ביחסים ביניהם.

שאלתי את פליכס איך זה התחיל ביניהם, והוא אמר לי שזה פשוט קרה. היה קליק ביניהם, וכך זה נמשך. פליכס מעולם לא התכחש ליחסים ביניהם.

אחרי שנה של חברות, הקשר בין רונית ובני התרופף, כי היה לי קשר עם בחור וייתי עסוקה אתו. אני נשואה כבר שנה וח-

חטיבה!

(המשך עמוד 35)

חזיו כל חייהן בישראל, היא בארץ. אולם על פי החוק האמריקאי ניתן להתעלם מסמכות-שיפוט זו אם קיים מצב-חירום ואם החזרתן של הקטינות לישראל עלולה לגרום להן נזק גופני או נפשי, ככל צורה שהיא.

כפרשת התביעה בניירורק הצהירה האשה כי בעלה נהג להכותה לעיתים קרובות, ואף נהג בה באלימות כאשר בנותיה הקטנות היו לידה. היא סיפרה על מיקרה שקנתה שוקולד והחזיקה בידה את בתה, והבעל היכה אותה, ועל מיקרה שאיים עליה בסכין, ועל מיקרה שבעל אותה ואת הילדות בחדר, עד שהקטנות בכו ואף עשו במיכנסיים. על סמך טענות אלה, ועל סמך עדותו של פסיכולוג שברק את המישפחה כנארצות-הברית, החליטה השר פטת האמריקאית כי קיים מצב-חירום, המצדיק את התעלמות מסמכות-השיפוט הישראלית. היא פסקה בצרביניים שיש להשאיר את הבנות אצל אימן.

שפירא שכר עורך-דין בניירורק, והתנגד לבקשת אשתו. הוא רצה להגיע לדיון המישפטי, אך לא קיבל אשרה. מישוה יעץ לו לפרסם את העניין בעיתונות, והוא פנה לנורסלום פוסט. מיד לאחר פירסום הכתבה טילפנו מה שגרירות אל הכתב ואמרו לו כי האשרה עבור שפירא מוכנה. שפירא מיהר לנסוע לארצות-הברית, נפגש עם הבנות והתגונן בבית-המיר שפט. הוא חזר לישראל אחרי חודשיים נסע שוב לארצות-הברית, לשיבה נוספת של בית-המישפט. אין לתאר מה שאני סובל! אני, שטיפלתי בכנות שלי כל החיים, צריך לשמוע בבית-המישפט שאני מיפלת, שהר מתי עליהן יריים! אני, שמעולם לא בכיתי, כמעט פרצתי שם בכי."

כאשר פג תוקף האשרה של שפירא, פנה שוב לשגרירות וביקש לחדשה. הפעם הודיעו לו שמאחר שיש לו עבר פלילי, אי-אפשר לחדש את האשרה. מוכן שאין לי עבר פלילי. היתה פעם אחת תלונה שהגישה אשתי, תלונת-שווא, על-כך שהכיתי אותה. אבל התיק הזה נסגר."

שפירא הביא לשגרירות תעודת-ישור מהמישפחה. הוא קיבל את האשרה המיוחדת, והתכוון לנסוע לבקר את בנותיו, אך בטרם הספיק לארוז את מזוודותיו התקבלה שיחה מאחד מעובדי השגרירות, שביקש ממנו לבוא לשם. "מרועז" שאל שפירא ונאמר לו שעליו לבוא לשגרירות כדי שיכסלו את האשרה שבידו.

אחרי התייעצות עם עורך-דינו, בר-שילי טון, סירב שפירא לבוא לשגרירות. אז נאמר לו שאם ישתמש באשרה ויסע לארצות-הברית, ייעצר שם מיד.

התנהגותם של אנשי השגרירות האמריקאית הדליקה אור אדום אצל שפירא. הוא לא הבין מדוע מתנכלים לו, מהרגע שאשתו עד בה אותו. מתוך תצהירה של אשתו בבית-המישפט בניירורק התברר לו כי לפני שעזבה את הארץ התייעצה עם אנשי השגרירות, והם שהסבירו לה את זכויותיה ואת מצבה המישפטי. אני בטוח שהם יעצו לה לגנוב את הדר כוח שלי כדי שלא אוכל למרד בעיקבותיה לניירורק, ולקבל את הבנות. אילו הייתי מי גניע מיד, לפני שהיא הגישה את התביעה בניירורק, יכולתי לקחת את הבנות בלי שום בעיה ולהחזירן לישראל. אני יודע שהיא קיי בלה גם כסף מאגשי-השגרירות. אינני יודע כמה, ואינני יודע מרוע, הרי היה בידה כר כרצונה. אבל זה מה שקרה. לדעת שפירא מונעים ממנו אשרה כדי לעזור לאשתו.

כרגע המצב הוא ששפירא תקוע בישראל ללא כל אפשרות לנסוע לארצות-הברית לבקר את בנותיו או לנהל מערכה מישפטית שם. מישפחה אשתו מסרבת לתת לו לשוחח עם הבנות בטלפון. כשאני מתקשר, אומרים לי שהבנות ישנות, או שהן לא בבית."

דובר השגרירות האמריקאית, רון קאופמן, הכי מיד את שמו של ניסן שפירא. כאשר נשאל על-ידי העונסדה על פרשת שפירא, ענה כי עקב חוקה-הפרטיות אין הוא יכול להר כנס לדיון בפרשה. כל מה שאני יכול לומר הוא שכל מה שנעשה בפרשה נעשה על פי חוקי ארצות-הברית."

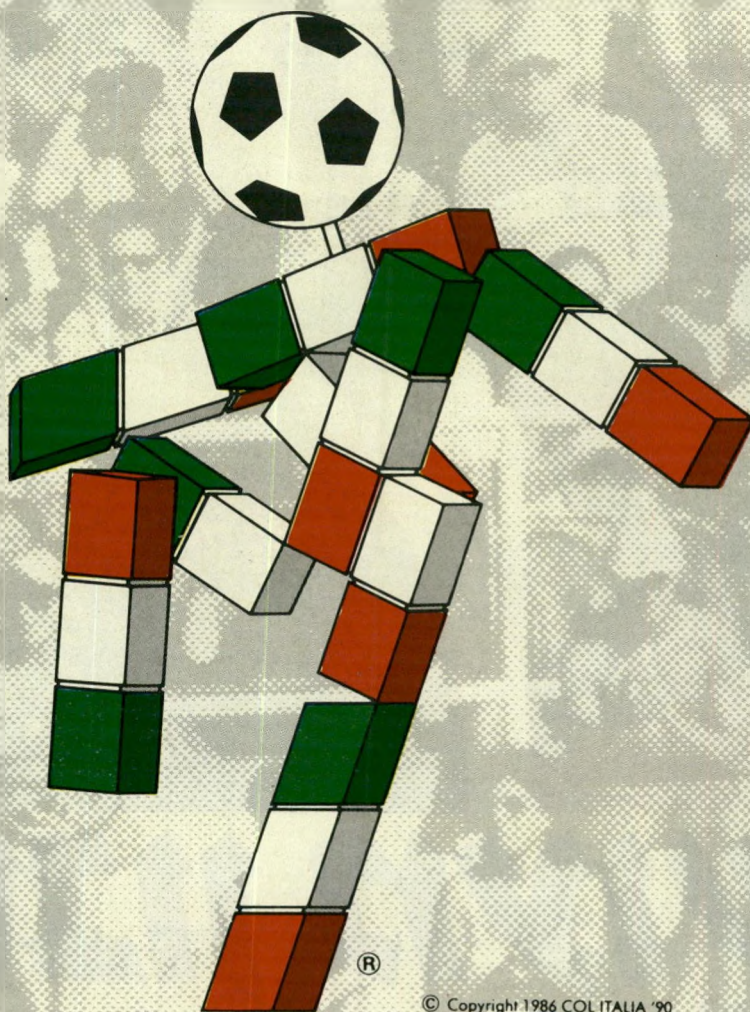
פוג'י

סרט הצילום הרשמי של
משחקי גביע העולם בכדורגל

ITALIA '90®

© Copyright 1986 COL ITALIA '90

 FUJI FILM

© Copyright 1986 COL ITALIA '90

FUJICOLOR
SUPER HG·HR

פוג'י - 100% הצלחה

יש לי שיק זהב

ממיר כהן (תקופות)

חשבון מעושר

עו"ש עם זכויות יוצאות מהכלל

כבעל "חשבון מעושר זהב" בבנק הבינלאומי, אני זכאי לפנקס "שיק זהב" - פנקס שיקים מיוחד המכיל שיקים אמינים שלא יוחזרו מסיבת חוסר כיסוי.

גם אתה יכול ליהנות מיתרונות השיטה החדשנית לניהול חשבון עובר ושב בבינלאומי - "חשבון מעושר" ו"חשבון מעושר זהב".

משיכת יתר - בבינלאומי משיכת יתר גדולה במיוחד בריבית "פריים" + 0.75% לשנה בלבד!

עד 10,000 ש"ח ב"חשבון מעושר זהב", ועד 6,000 ש"ח ב"חשבון מעושר".

ריבית זכות - בבינלאומי תקבל ריבית על יתרות זכות יומיות של עד 1,000 ש"ח.

הנחות - בבינלאומי הנחות על כרטיסי אשראי ודמי שימוש ב"טלרפון".

"חשבון מעושר זהב" הטבות ייחודיות נוספות:

גם זכות להלוואה צמודת מדד לתקופה של 25 חודש בריבית קבועה של 2.5% לשנה בלבד, וגם פטור מדמי ניהול חשבון (למעט משיכת שיקים).

חשבון מעושר מיועד ללקוחות המקבלים משכורתם בחשבונם בבינלאומי, או לקוחות שלזכותם השקעות של 10,000 ש"ח ומעלה.

חשבון מעושר זהב מיועד ללקוחות שלזכותם השקעות של 50,000 ש"ח ומעלה.

פרטים נוספים בסניפים.

- משיכת היתר, ההלוואה ופנקס "שיק זהב" ינתנו כנגד בטחונות, כנהוג בבנק.
- ההטבות תינתנה בחשבון שבו מופקדות ההשקעות.
- הבנק יהיה רשאי לשנות מפעם לפעם את התנאים ולעיל, כולם או מקצתם.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.